

БАНАТСКИ АЛМАНАХ

2017.

ДБСР

www.dbsr.ro

Савез Срба у Румунији

Посебна издања
Алманаси и календари
Књига 7

БАНАТСКИ АЛМАНАХ 2017.

За издавача:

Председник Издавачког савета:

Уредници:

Рецензенти:

Компјутерски слог:

Техноредактор:

Огњан Крстић

Горан Мракић

Славомир Гвозденовић

Горан Мракић

Октавија Неделку

Златиборка Марков

Јадранка Николић

Светлана Живанов Банду

Адријан Николић

Издавачки саветник:

др Славомир Гвозденовић

www.dbsr.ro

© ССР

ISSN 2069-5845

БАНАТСКИ АЛМАНАХ 2017.

Приредили:

**Славомир Гвозденовић
Горан Мракић
Адријан Николић Шулиц**

*Овај број Банатског алманаха посвећујемо, у знак
сећања и поштовања, Љубомиру Степанову*

www.dbcsr.ro

**Савез Срба у Румунији
Темишвар 2017.**

Ова се књига објављује уз финансијску помоћ
Владе Румуније / Департман за међуетничке
односе

Această carte este tipărită cu sprijinul financiar al
Guvernului României / Departamentul Pentru
Relații Interetnice

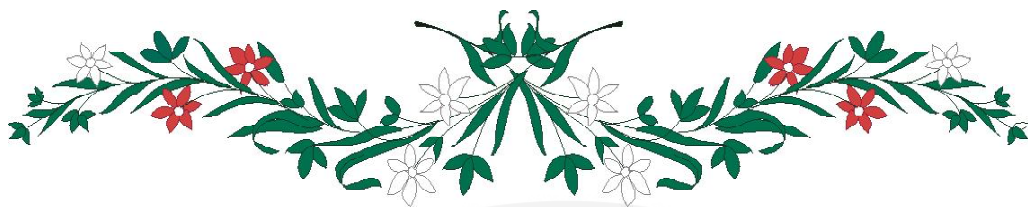
Бесплатан примерак

Exemplar gratuit

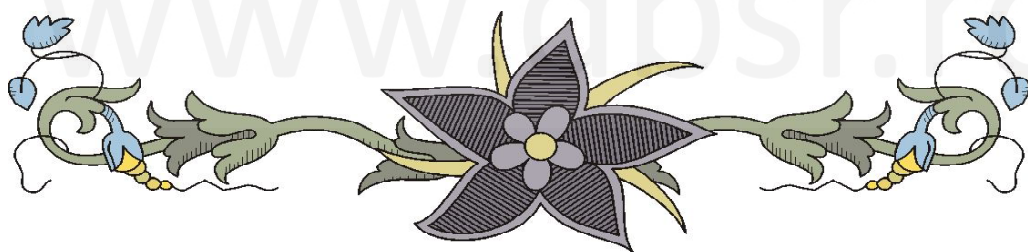
*

Прилози за *Банатски алманах* преузети су од аутора сарадника, као и из садржаја књига које је задњих година објавио Савез Срба у Румунији, из недељника „Наша реч“ и часописа „Књижевни живот“.

Неколико текстова преузето је из гласила штампаних у Србији.

CALENDAR 2017

ДАНИ
НОВИ
СТАРИ

2017.

ЈАНУАР

31 дан

Недеља 28. по Духовима – Светих Отаца.

Глас 3. Јев. вас. 6. (Лк 24, 36-53).

На Лит. ап. 328. (Јев 11, 9-10, 17-23, 32-40). Јев. Мт зч. 1. (1, 1-25).

Н	1	19	Св. муч. Бонифатије	Оци
П	2	20	Св. Игњатије Богоносац ; <i>Св. Данило Српски</i> (Предпразник Рождества)	
У	3	21	Св. муч. Јулијана; Св. Петар Кијевски	
С	4	22	Св. великомуч. Анастасија	
Ч	5	23	Св. 10 мученика Критских; <i>Преп. Наум Охридски</i> Туциндан	☉
П	6	24	Преподобномуч. Евгенија	Бадњидан
С	7	25	Рождество Христово	Божих

Недеља 29. по Духовима – Светих Богоотаца.

Глас 4. Јев. вас. 7. (Јн 20, 1-10).

На Лит. ап. 200. (Гал 1, 11-19). Јев. Мт зч. 4. (2, 13-23).

Н	8	26	Сабор Пресвете Богородице	
П	9	27	Свети првомученик и архиђакон Стефан	
У	10	28	Светих 20.000 мученика Никомидијских	
С	11	29	Светих 14.000 младенаца Витлејемских	
Ч	12	30	Св. муч. Анисија; Преп. Теодора	☉
П	13	31	Преп. Меланија; <i>Св. Доситеј Загребачки</i> (Оданије Рождества)	
С	14	1	ЈАНУАР – Обрезање Господње ; Св. Василије Велики (Нова год.)	

Недеља 30. по Духовима – пред Богојављење. Глас 5. Јев. вас. 8.

(Јн 20, 11-18). На Лит. ап. 298. (2. Тим 4, 5-8). Јев. Мк зч. 1. (1, 1-8).

Н	15	2	Преп. Серафим Саровски; Св. Силвестар (Предпразник Богојављења)	
П	16	3	Св. пророк Малахија; Св. мученик Гордије	
У	17	4	Сабор 70 Светих апостола; <i>Св. Јевстатије Српски</i>	
С	18	5	Свети Теопемпт и Теона	Крстовдан
Ч	19	6	Богојављење	☉
П	20	7	Сабор Светог Јована Крститеља	Јовандан
С	21	8	Св. муч. Јулијан и Василиса; Преп. Георгије; <i>Св. Григорије Охридски</i>	

Недеља 31. по Духовима – по Богојављењу. Глас 6. Јев. вас. 9.

(Јн 20, 19-31). На Лит. ап. 224. (Еф 4, 7-13). Јев. Мт зч. 8. (4, 12-17).

Н	22	9	Св. муч. Полиевкт; Св. Филип Московски	
П	23	10	Св. Григорије Нисијски; Преп. Дометијан Митилински	
У	24	11	Преп. Теодосије Велики; Преп. Михаило	
С	25	12	Св. муч. Татијана; <i>Икона Млекопитатељница</i>	
Ч	26	13	Свети мученици Ермил и Стратоник (Оданије Богојављења)	
П	27	14	Свети Сава, први Архиепископ српски	Савиндан
С	28	15	Преп. Павле Тивејски; <i>Преп. Гаврило Лесновски</i>	☉

Недеља 32. по Духовима. Глас 7. Јев. вас. 10. (Јн 21, 1-14).

На Лит. ап. 285. (1. Тим 4, 9-15). Јев. Лк зч. 94. (19, 1-10).

Н	29	16	Часне вериге Св. апостола Петра ; <i>Преп. Ромило Раванички</i>	
П	30	17	Преп. Антоније Велики; Св. цар Теодосије Велики	
У	31	18	Св. Атанасије Велики ; <i>Св. Максим, Архиеп. Српски</i>	

„Ево, ја ћу вам послати Илију пророка
пре него дође велики и страшни дан Господњи.“
(Књига пророка Малахије 4, 5)

ДАНИ	НОВИ	СТАРИ	2017.	ФЕБРУАР	28 дана
С	1	19	Преп. Макарије Египатски; Св. Марко Ефески		
Ч	2	20	Преп. Јевтимије Велики; Свети мученици Енен, Нирен и Пен		
П	3	21	Преп. Максим Исповедник; Св. муч. Неофит		
С	4	22	Св. апостол Тимотеј; Преподобномуч. Анастасије		☉
Недеља о митару и фарисеју. Глас 8. Јев. вас. 11. (Јн 21, 15-25). На Лит. ап. 296. (2. Тим 3, 10-15). Јев. Лк зч. 89. (18, 10-14).					
Н	5	23	Св. свештеномуч. Климент Анкирски; VI. Васељенски сабор		
П	6	24	Преп. Ксенија Римљанка; Св. муч. Вавила		
У	7	25	Св. Григорије Богослов; Преп. Публије		
С	8	26	Преподобни Ксенофонт и Марија		
Ч	9	27	Пренос моштију Св. Јована Златоуста		
П	10	28	Преп. Јефрем Сиријац; Преп. Исак Сиријац		
С	11	29	Пренос моштију Св. Игњатија Богоносца		○
Недеља о блудном сину. Глас 1. Јев. вас. 1. (Мт 28, 16-20). На Лит. ап. 135. (1. Кор 6, 12-20) и 334. (Јев 13, 7-16). Јев. Лк зч. 79. (15, 11-32) и Мт зч. 11. (5, 14-19).					
Н	12	30	Света Три Јерарха ; Св. свештеномуч. Иполит; Св. муч. Теофил Нови		
П	13	31	Свети бесребребреници Кир и Јован; Св. муч. Клавдије		
У	14	1	ФЕБРУАР – Св. мученик Трифун (Предпразник Сретења)		
С	15	2	Сретење Господње		
Ч	16	3	Свети Симеон и Ана ; Св. Јаков, Архиеп. Српски		
П	17	4	Преп. Исидор Пелусиот; Преп. Николај Исповедник		
С	18	5	Свете мученице Агатија и Теодула; Св. Полиевкт Задушнице ☉		
Недеља месопусна. Глас 2. Јев. вас. 2. (Мк 16, 1-8). На Лит. ап. 140. (1. Кор. 8, 8 – 9, 2). Јев. Мт зч. 106. (25, 31-46).					
Н	19	6	Св. Фотије Цариградски; Св. Вукол Смирнски (Месне покладе)		
П	20	7	Св. Партеније Лампсакијски; Преп. Лука Јеладски		
У	21	8	Св. Теодор Стратилат; Св. Сава II, Архиеп. Српски		
С	22	9	Св. мученик Никифор (Оданије Сретења)		
Ч	23	10	Св. свештеномуч. Харалампије		
П	24	11	Св. свештеномуч. Власије; Св. великомуч. Ђорђе Кратовац		
С	25	12	Св. Мелетије Антиохијски; Преп. Марија и Преп. Евгеније		
Недеља сиропусна. Глас 3. Јев. вас. 3. (Мк 16, 9-20). На Лит. ап. 112. (Рим 13, 11 – 14, 4). Јев. Мт зч. 17. (6, 14-21).					
Н	26	13	Преп. Симеон Мироточиви (Беле покладе) ●		
П	27	14	Преп. Авксентије; Св. Кирило Словенски (Почетак поста)		
У	28	15	Св. апостол Описим; Преп. Јевсевије Пустињак		
„Но Господа Бога освећујте у срцима својим, свагда спремни са кротошћу и страхом на одговор свакоме који тражи од вас разлог ваше наде, имајући добру савест, да се у оное за што вас клеветају као злочинце постиже они који куде ваше добро владање у Христу.“ (Прва саборна посланица светог апостола Петра 3, 15-16)					

ДАНИ	НОВИ	СТАРИ	2017.	МАРТ	31 дан
С	1	16	Свети мученици Памфил, Порфирије и други		
Ч	2	17	Св. великомуч. Теодор Тирон		
П	3	18	Св. Лав Римски; Св. Флавијан Цариградски		
С	4	19	Свети ап. Архип, Филимон и Апфија; Св. Доситеј Теодорова субота		
Недеља прва поста – Чиста – Православља. Глас 4. Јев. вас. 4. (Лк 24, 1-12). На Лит. ап. 329. (Јев 11, 24-26, 32-40; 12, 1-2). Јев. Јн зч. 5. (1, 43-51).					
Н	5	20	Св. Лав Катански; Св. свештеномуч. Садок		☉
П	6	21	Преп. Тимотеј; Св. Евстатије Антиохијски		
У	7	22	Свети мученици у Евгенији		
С	8	23	Св. свештеномуч. Поликарп Смирнски		
Ч	9	24	Прво и друго обретење главе Св. Јована Крститеља		
П	10	25	Св. Тарасије Цариградски		
С	11	26	Св. Порфирије из Газе		
Недеља друга поста – Пачиста. Глас 5. Јев. вас. 5. (Лк 24, 36-53). На Лит. ап. 304. (Јев 1, 10 – 2, 3) и 318. (7, 26 – 8, 2). Јев. Мк зч. 7. (2, 1-12) и Јн зч. 36. (10, 9-16).					
Н	12	27	Преп. Прокопије Декаполит; Преп. Талалеј		☉
П	13	28	Преп. Василије Исповедник; Преп. Јован Касијан		
У	14	1	МАРТ – Преподобномуч. Евдокија		
С	15	2	Св. свештеномуч. Теодот Киринајски		
Ч	16	3	Свети мученици Евтропије, Клеоник и Василиск		
П	17	4	Преп. Герасим Јордански		
С	18	5	Св. муч. Конон; Преп. Марко Подвижник		
Недеља трећа поста – Крстопоклона. Глас 6. Јев. вас. 6. (Лк 24, 36-53). На Лит. ап. 311. (Јев. 4, 14 – 5, 6). Јев. Мк зч. 37. (8, 34 – 9, 1).					
Н	19	6	Св. 42 муч. Аморејска; Св. Теодор Комоговински		☉
П	20	7	Светих седам свештеномученика Херсонских		
У	21	8	Св. Теофилакт Исповедник		
С	22	9	Св. 40 муч. Севастијских; Св. 42 муч. Момишићка Младенци		
Ч	23	10	Св. мученик Кодрат Коринтски		
П	24	11	Св. Софроније Јерусалимски		
С	25	12	Преп. Симеон Нови Богослов; Св. Григорије Двојеслов		
Недеља четврта поста – Средопосна. Глас 7. Јев. вас. 7. (Јн 20, 1-10). На Лит. ап. 314. (Јев 6, 13-20) и 229. (Еф 5, 8-19). Јев. Мк зч. 40. (9, 17-31) и Мт зч. 10. (4, 25 – 5, 12).					
Н	26	13	Пренос моштију Св. Никифора Цариградског		
П	27	14	Преп. Бенедикт Нурсијски		
У	28	15	Св. муч. Агапије, Плисије и други; Св. свештеномуч. Александар		●
С	29	16	Св. апостол Аристовул; Св. муч. Савин		(Прво бденије)
Ч	30	17	Св. Алексије човек Божји		
П	31	18	Св. Кирил Јерусалимски		(Друго бденије)
„А који има богатства овога света, и види брата својега у невољи, и затвори срце своје од њега, како онда љубав Божија борави у њему? Дечице моја, не љубимо речју, ни језиком, него делом и истином.“ (Прва саборна посланица светог апостола Јована Богослова 3, 17-18)					

ДАНИ	НОВИ	СТАРИ	2017.	АПРИЛ	30 дана
С	1	19	Св. муч. Хрисант, Дарија и други; Преп. Симеон Дајабаски		
Недеља пета поста – Глупна. Глас 8. Јев. вас. 8. (Јн 20, 11-18). На Лит. ап. 321. (Јев 9, 11-14) и 208. (Гал 3, 23-29). Јев. Мк зч. 47. (10, 32-45) и Лк зч. 33. (7, 36-50).					
Н	2	20	Пресподобни Оци убијени у манастиру Св. Саве Освећеног		
П	3	21	Преп. Јаков Исповедник; Св. муч. Домнин		
У	4	22	Св. свештеномуч. Василије Анкирски		
С	5	23	Св. свештеномуч. Никон и други		
Ч	6	24	Преп. Захарије (Предпразник Благовести)		
П	7	25	Благовести		
С	8	26	Сабор Св. архангела Гаврила Лазарева субота (Врбица)		
Недеља шеста поста – Цветна. На јутр. Јев. Мт зч. 83. (21, 1-11, 15-17). На Лит. ап. 247. (Фил 4, 4-9). Јев. Јн зч. 41. (12, 1-18).					
Н	9	27	Улазак Господа Исуса Христа у Јерусалим Цвети		
П	10	28	Преп. Иларион Исповедник		
У	11	29	Преп. Марко Ареутски; Преп. Јован Пустияњак		
С	12	30	Преп. Јован Лествичник		
Ч	13	31	Велики четвртак (Велико бденије)		
П	14	1	Велики петак		
С	15	2	Велика субота		
Недеља Светла. На Лит. ап. 1. (Дап 1, 1-8). Јев. Јн зч. 1. (1, 1-17). На вечерњу Јев. Јн зч. 65. (20, 19-25).					
Н	16	3	Васкрсење Господа Исуса Христа В а с к р с		
П	17	4	Васкрсни понедељак		
У	18	5	Васкрсни уторак		
С	19	6	Св. Евтихије Цариградски; Светих 120 мученика		
Ч	20	7	Преп. Георгије Митиленски		
П	21	8	Свети апостоли Иродион, Агав, Руф и др. Источни петак		
С	22	9	Св. муч. Евпсихије		
Недеља друга – Томина. Глас 1. На јутр. Јев. Мт зч. 116. (28, 16-20). На Лит. ап. 14. (Дап 5, 12-20). Јев. Јн зч. 65. (20, 19-31).					
Н	23	10	Свети муч. Терентије и 39 с њим		
П	24	11	Св. свештеномуч. Антипа (Побусани понедељак)		
У	25	12	Преп. Василије Исповедник		
С	26	13	Св. свештеномуч. Артемон Лаодикијски; Св. муч. Крискент		
Ч	27	14	Св. Мартин Исповедник		
П	28	15	Свети апостоли Аристарх, Пуд и Трофим		
С	29	16	Свете мученице Агапија, Хионија и Ирина		
Недеља трећа – Мирносица. Глас 2. На јутр. Јев. Мк зч. 71. (16, 9-20). На Лит. ап. 16. (Дап 6, 1-7). Јев. Мк зч. 69. (15, 43 – 16, 8).					
Н	30	17	Преп. Симеон Персијски		
„Да ходимо поштено као по дану: не у пировању и пијанству, не у разврату и бестидности, не у свађи и зависти.“ (Римљанима посланица светог апостола Павла 13, 13)					

ДАНИ	НОВИ	СТАРИ	2017.	МАЈ	31 дан
П	1	18	Преп. Јован, ученик Св. Григорија Декаполита; Св. муч. Јован Нови		
У	2	19	Преп. Јован Ветхопешчерник		
С	3	20	Преп. Теодор Трихина; <i>Преп. Јоасаф Српски; Св. Николај Жички</i> ☾		
Ч	4	21	Св. свештеномуч. Јануарије; Св. муч. Александра		
П	5	22	Преп. Теодор Сикеот; <i>Св. свештеномуч. Платон Бањалучки</i>		
С	6	23	Свети великомуч. Георгије Бурђевдан		
Недеља четврта – Раслабљеног. Глас 3. На јутр. Јев. Лк зч. 112. (24, 1-12). На Лит. ап. 23. (Дап 9, 32-42). Јев. Јн зч. 14. (5, 1-15).					
П	7	24	<i>Св. Сава Бранковић Ердељски; Св. муч. Сава; Св. свешт. муч. Бранко</i>		
П	8	25	Св. апостол и јеванђелист Марко Марковдан		
У	9	26	Св. свештеномуч. Василије Амасијски		
С	10	27	<i>Спаљивање моштију Св. Саве на Врачару</i> (Преполовљење) ○		
Ч	11	28	Свети апостоли Јасон и Сосипатр; Св. муч. Керкира Девица		
П	12	29	Свети Василије Острошки Чудотворац		
С	13	30	Св. апостол Јаков Зеведејев		
Недеља пета – Самарјанке. Глас 4. На јутр. Јев. Јн зч. 63. (20, 1-10). На Лит. ап. 28. (Дап 11, 19-26 и 29-30). Јев. Јн зч. 12. (4, 5-42).					
П	14	1	МАЈ – Св. пророк Јеремија		
П	15	2	Пренос мошт. Св. Атанасија Великог; Св. Михаил, цар бугарски		
У	16	3	Свети мученици Тимотеј и Мавра		
С	17	4	Св. муч. Пелагија Тарсијска (Оданије Преполовљења)		
Ч	18	5	Св. великомуч. Ирина; Св. Јефрем Нови Чудотворац		
П	19	6	Праведни Јов; <i>Пренос моштију Св. Саве Српског</i> ☾		
С	20	7	Спомен појаве Часног Крста у Јерусалиму		
Недеља шеста – Слепога. Глас 5. На јутр. Јев. Јн зч. 64. (20, 11-18). На Лит. ап. 38. (Дап 16, 16-34). Јев. Јн зч. 34. (9, 1-38).					
П	21	8	Свети апостол и јеванђелист Јован Богослов		
П	22	9	Пренос моштију Св. оца Николаја		
У	23	10	Св. апостол Симон Зилот; Преп. Исидора Јуродива		
С	24	11	Свети Кирило и Методије (Оданије Васкрса)		
Ч	25	12	Вазнесење Господње – Спасовдан; Св. Никодим Српски ●		
П	26	13	Св. муч. Гликерија; <i>Пећка икона Пресв. Богородице</i>		
С	27	14	Св. муч. Исидор; Св. муч. Максим		
Недеља седма – Светих Отаца I. Васељенског сабора. Глас 6. На јутр. Јев. Јн зч. 66. (21, 1-14). На Лит. ап. 44. (Дап 20, 16-18, 28-36). Јев. Јн зч. 56. (17, 1-13).					
П	28	15	Преп. Пахомије Велики; Св. Ахилије		
П	29	16	Св. свештеномуч. Теодор Вршачки; Преп. Теодор; Св. муч. Вукашин		
У	30	17	Св. ап. Андроник и Св. Јунија; Св. муч. Солохон		
С	31	18	Св. муч. Теодор Анкирски		
„Шта раде Светитељи Божији у овоме свету? Оно што и Пророк Илија: они служе Истинитом Богу и проповедају Њега. А шта ради ђаво у овоме свету? Ђаво измишља лажне богове у овоме свету, и заводи људе.“ (Преподобни Јустин Ћелијски)					

ДАНИ	НОВИ	СТАРИ	2017.	ЈУН	30 дана
Ч	1	19	Св. свештеномуч. Патрикије Пруски	☉	
П	2	20	Св. муч. Талалеј; Преп. Стефан Пиперски		(Оданије Вазнесења)
С	3	21	Св. цар Константин и царица Јелена; Преп. Јелена Задушнице		
Недеља Педесетнице.					
На јутр. Јев. Јн зч. 65. (20, 19-23).					
На Лит. ап. 3. (Дап 2, 1-11). Јев. Јн зч. 27. (7, 37-52 и 8, 12).					
Н	4	22	Силазак Св. Духа на апостоле – Педесетница; Св. муч. Јован Владимир		
П	5	23	Духовски понедељак		
У	6	24	Духовски уторак		
С	7	25	Треће обретење главе Св. Јована Крститеља		
Ч	8	26	Свети апостоли Карп и Алфеј		
П	9	27	Св. свештеномуч. Терапонт; Св. Јован Рус	☉	
С	10	28	Преп. Никита Исповедник		(Оданије Педесетнице)
Недеља 1. по Духовима – Свих Светих.					
Глас 8. Јев. вас. 1. (Мт 28, 16-20). На Лит. ап. 330. (Јев 11, 33 – 12, 2).					
Јев. Мт зч. 38. (10, 32-33, 37-38) и зч. 79. (19, 27-30).					
Н	11	29	Преподобномуч. Теодосија Тирска		(Петровске покладе)
П	12	30	Преп. Исакије Далматски		(Почетак поста)
У	13	31	Св. апостол Јерма; Св. муч. Ермије		
С	14	1	ЈУН – Св. муч. Јустин Философ; Преп. Јустин Ћелијски		
Ч	15	2	Св. Никифор Цариградски; Св. свештеномуч. Еразмо Охридски		
П	16	3	Св. муч. Лукилијан и други с њим		
С	17	4	Св. мир. Марта и Марија; Св. Јоаникије Црног; Св. св.муч. Ђорђе	☉	
Недеља 2. по Духовима. Глас 1. Јев. вас. 2. (Мк 16, 1-8).					
На Лит. ап. 81. (Рим 2, 10-16). Јев. Мт зч. 9. (4, 18-23).					
Н	18	5	Св. свештеномуч. Доротеј; Преп. Петар Коришки		
П	19	6	Преп. Висарион; Преп. Иларион Нови		
У	20	7	Св. свештеномуч. Теодот Анкирски		
С	21	8	Св. великомуч. Теодор Стратилат		
Ч	22	9	Св. Кирило Александријски		
П	23	10	Св. свештеномуч. Тимотеј Бруски		
С	24	11	Свети апостоли Вартоломеј и Варнава	☉	
Недеља 3. по Духовима. Глас 2. Јев. вас. 3. (Мк 16, 9-20).					
На Лит. ап. 88. (Рим 5, 1-10). Јев. Мт зч. 18. (6, 22-33).					
Н	25	12	Преп. Онуфрије Велики; Преп. Петар Атонски		
П	26	13	Св. муч. Акилина; Св. Трифилије Левкусијски		
У	27	14	Св. пр. Јелисеј; Св. Методије Цариградски		
С	28	15	Св. пр. Амос; Св. муч. Кнез Лазар и сви Св. муч. српски Видовдан		
Ч	29	16	Св. Тихон Апатунтски Чудотворац		
П	30	17	Свети мученици Мануил, Савел и Исмаил		
„А ваистину вам кажем: Многе удовице беху у Израиљу у време Илије када се небо затвори за три године и шест месеци, и би велика глад по свој земљи; и ниједној од њих не би послан Илија до у Сарепту Сидонску жени удовици.“ (Свето Јеванђеље по Луки 4, 25-26)					

ДАНИ

НОВИ

СТАРИ

2017.

ЈУЛ

31 дан

С	1	18	Свети мученици Леонтије, Ипатије и Теодул		☉	
Недеља 4. по Духовима. Глас 3. Јев. вас. 4. (Лк 24, 1-12). На Лит. ап. 93. (Рим 6, 18-23). Јев. Мт зч. 25. (8, 5-13).						
Н	2	19	Св. апостол Јуда; Преп. Пајсије Велики; Св. Јован Шангајски			
П	3	20	Св. свештеномуч. Методије; Преп. Наум Охридски			
У	4	21	Св. муч. Јулијан Тарсијски; Преп. Анастасија Српска			
С	5	22	Св. свештеномуч. Јевсевије			
Ч	6	23	Св. муч. Агрипина; Владимирска икона Мајке Божје			
П	7	24	Рођење Светог Јована Претече		Ивандан	
С	8	25	Преподобномуч. Февронија; Преподобномуч. Прокопије			
Недеља 5. по Духовима. Глас 4. Јев. вас. 5. (Лк 24, 12-35). На Лит. ап. 103. (Рим 10, 1-10). Јев. Мт зч. 28. (8, 28 – 9, 1).						
Н	9	26	Преп. Давид Солунски; Икона Одигитрија			☉
П	10	27	Преп. Сампсон Странопримац			
У	11	28	Пренос мошт. Св. беср. Кира и Јована; Св. муч. Дабробосански и Милешевски			
С	12	29	Свети апостоли Петар и Павле		Петровдан	
Ч	13	30	Сабор Светих дванаест апостола		Павловдан	
П	14	1	ЈУЛ – Свети мученици и бесребреници Козма и Дамјан			
С	15	2	Икона Богородице Бездинске; Полагање ризе Пресв. Богородице			
Недеља 6. по Духовима. Глас 5. Јев. вас. 6. (Лк 24, 36-53). На Лит. ап. 110. (Рим 12, 6-14). Јев. Мт зч. 29. (9, 1-8).						
Н	16	3	Св. муч. Јакинџ; Преп. Анатолије; Преп. Исаија Отшелник			☉
П	17	4	Св. свешт.муч. Сава Печкански и Горњокарл; Св. Андреј Критски			
У	18	5	Преп. Атанасије Атонски; Св. Сергије Радоњешки			
С	19	6	Преп. Сисоје Велики			
Ч	20	7	Преп. Тома Малеин; Св. великомуч. Недеља			
П	21	8	Св. великомуч. Прокопије			
С	22	9	Св. свешт. муч. Панкратије; Св. Теодор; Св. муч. Гламочки и Куленвакуфски			
Недеља 7. по Духовима. Глас 6. Јев. вас. 7. (Јн 20, 1-10). На Лит. ап. 116. (Рим 15, 1-7). Јев. Мт зч. 33. (9, 27-35).						
Н	23	10	Светих 45 мученика из Никопоља; Преп. Антоније Печерски			☉
П	24	11	Св. великомуч. Ефимија; Блажена Олга			
У	25	12	Св. муч. Прокло и Иларије; Икона Пресв. Богородице Тројеручице			
С	26	13	Сабор Св. архангела Гаврила			
Ч	27	14	Св. апостол Акила; Преп. Никодим Светогорац			
П	28	15	Свети мученици Кирик и Јулита; Св. Владимир Руски			
С	29	16	Св. свештеномуч. Атиноген и други с њим; Св. муч. Јулија			
Недеља 8. по Духовима – Светих Отаца шестог васељенског сабора. Глас. 7. Јев. вас. 8. (Јн 20, 11-18). На Лит. ап. 124. (1. Кор 1, 10-18) и 334. (Јев 13, 7-16). Јев. Мт зч. 58. (14, 14-22) и Јн зч. 56 (17, 1-13).						
Н	30	17	Св. великомуч. Марина		Огњена Марија ☉	
П	31	18	Свети мученици Емилијан и Јакинџ			

„Будите увек пажљиви. Чувајте своју душу! Одвраћајте своје мисли од онога што је пролазно и упућујте их на оно што је вечно, и у томе ћете наћи срећу, коју тражи ваша душа, којој тако силно тежи ваше срце.“ (Свети Јован Шангајски)

ДАНИ	НОВИ	СТАРИ	2017.	АВГУСТ	31 дан
У	1	19	Преп. Макрина; <i>Св. Стефан, Деспот српски, и Преп. Евгенија (Лазаревић)</i>		
С	2	20	Свети пророк Илија ; Св. Илија Грузијски	Илиндан	
Ч	3	21	Св. пророк Језекиљ		
П	4	22	Св. Марија Магдалина	Блага Марија	
С	5	23	Свети мученици Трофим, Теофил и други с њима		
Недеља 9. по Духовима. Глас. 8. Јев. вас. 9. (Јн 20, 19-31). На Лит. ап. 128. (1. Кор 3, 9-17). Јев. Мт зч. 59. (14, 22-34).					
Н	6	24	Св. великомуч. Христина; <i>Св. муч. Пребиловачки и Доњокохерцег.</i>		○
П	7	25	Успеније Свете Ане		
У	8	26	Преподобномуч. Петка (Трнова); <i>Св. Сава III; Преп. Мојсеј Угрин</i>		
С	9	27	Св. великомуч. Пантелејмон ; <i>Св. Климент Охридски</i>		
Ч	10	28	Св. апостоли и ђакони Прохор, Никанор, Тимон и Пармен		
П	11	29	Св. муч. Калиник; Свете мученице Серафима и Теодотија		
С	12	30	<i>Преп. мати Ангелина Српска</i>		
Недеља 10. по Духовима. Глас 1. Јев. вас. 10. (Јн 21, 1-14). На Лит. ап. 131. (1. Кор. 4, 9-16). Јев. Мт зч. 72. (17, 14-23).					
Н	13	31	Св. муч. Евдоким; Св. муч. Јулита	(Госпојинске покладе)	
П	14	1	АВГУСТ – Изнош. Часног Крста; Св. муч. Макавеји	(Почетак поста)	
У	15	2	Пренос моштију Св. првомученика и архиђакона Стефана	●	
С	16	3	Преподобни Исакије, Далмат и Фауст;		
Ч	17	4	Светих седам мученика у Ефесу; Св. Козма Етолки		
П	18	5	Св. мученик Евсигније	(Предпразник Преображења)	
С	19	6	Преображење Господње		
Недеља 11. по Духовима. Глас 2. Јев. вас. 11. (Јн 21, 15-25). На Лит. ап. 141. (1. Кор 9, 2-12). Јев. Мт зч. 77. (18, 23-35).					
Н	20	7	Преподобномуч. Дометије; Преп. Ор		●
П	21	8	Св. Емилијан Исповедник; <i>Преп. Зосим Тумански</i>		
У	22	9	Св. апостол Матија; Св. муч. Антоније		
С	23	10	Св. мученик и архиђакон Лаврентије		
Ч	24	11	Св. мученик и архиђакон Евпло		
П	25	12	Свети мученици Фотије, Аникита и други с њима		
С	26	13	Св. мученик Иполит; Св. Тихон	(Оданије Преображења)	
Недеља 12. по Духовима. Глас. 3. Јев. вас. 1. (Мт 28, 16-20). На Лит. ап. 158. (1. Кор. 15, 1-11). Јев. Мт зч. 79. (19, 16-26).					
Н	27	14	Св. пророк Михеј	(Предпразник Успенија)	
П	28	15	Успеније Пресвете Богородице	Велика Госпојина	
У	29	16	<i>Преп. Рафаило Банатски; Св. Јевстатије II; Преп. Роман</i>	●	
С	30	17	Св. мученик Патрокло; Св. мученик Мирон		
Ч	31	18	Свети мученици Флор и Лавр; <i>Преп. Јован Рилски</i>		
„Оно што нарочито радује верне јесте то што се пророк Илија јавио жив на гори Тавору у време Преображења Господњег. За живота на земљи овај велики пророк давао је доказе постојања јединог и живог Бога, а по смрти, и то после неколико стотина година, својом појавом на Тавору дао је људима јаван доказ живота после смрти.“ (Свети Николај Жички)					

ДАНИ	НОВИ	СТАРИ	2017.	СЕПТЕМБАР	30 дана
П	1	19	Св. муч. Андреј Стратилат		
С	2	20	Св. пророк Самуило; Св. свештеномуч. Филип Ираклијски		
Недеља 13. по Духовима. Глас 4. Јев. вас. 2. (Мк 16, 1-8). На Лит. ап. 166. (1. Кор 16, 13-24). Јев. Мт зч. 87. (21, 33-42).					
Н	3	21	Св. ап. Тадеј; Св. муч. Васа са децом; Св. Рафаило Шишатовачки		
П	4	22	Св. муч. Агатоник; Св. свештеномуч. Горазд Чешки		
У	5	23	Св. свештеномуч. Иринеј; Св. муч. Луп (Оданије Успенија)		
С	6	24	Св. свештеномуч. Евтихије; Св. муч. Сира Персијанка		○
Ч	7	25	Пренос моштију Св. апостола Вартоломеја; Св. апостол Тит		
П	8	26	Свети мученици Адријан и Наталија		
С	9	27	Преп. Пимен Велики		
Недеља 14. по Духовима. Глас 5. Јев. вас. 3. (Мк 16, 9-20). На Лит. ап. 170. (2. Кор 1, 21 – 2, 4) и 334. (Јев 13, 7-16). Јев. Мт зч. 89. (22, 2-14) и зч. 11. (5, 14-19).					
П	10	28	Преп. Мојсеј Мурин; Преп. Сава Псковски; Сабор срп. Светеља		
П	11	29	Усекованије главе Св. Јована Крститеља		
У	12	30	Пренос мошт. Св. Александра Невског; Св. Кирило, Никон и Макарије		
С	13	31	Полаг. појаса Пресв. Богородице; Св. муч. Јасеновачки		●
Ч	14	1	СЕПТЕМБАР – Преп. Симеон Столпник Црквена Нова година		
П	15	2	Св. муч. Мамант; Св. Јован Постник		
С	16	3	Св. свештеномуч. Антим; Св. Јоаникије, први Патр. српски		
Недеља 15. по Духовима. Глас 6. Јев. вас. 4. (Лк 24, 1-12). На Лит. ап. 176. (2. Кор 4, 6-15). Јев. Мт зч. 92. (22, 35-46).					
Н	17	4	Св. Вавила; Пророк Мојсеј Боговидац; Св. Петар Дабробосански		
П	18	5	Свети пророк Захарија и Праведна Јелисавета		
У	19	6	Чудо светог архангела Михаила; Св. муч. Евдоксије		
С	20	7	Св. муч. Созонт (Предпразник Рођења Пресвете Богородице)		●
Ч	21	8	Рођење Пресвете Богородице		Мала Госпојина
П	22	9	Свети праведни Јоаким и Ана		
С	23	10	Свете мученице Минодора, Митродора и Нимфодора		
Недеља 16. по Духовима. Глас 7. Јев. вас. 5. (Лк 24, 12-35). На Лит. ап. 215. (Гал 6, 11-18) и 181. (2. Кор 6, 1-10). Јев. Јн зч. 9 (3, 13-17) и Мт зч. 105. (25, 14-30).					
Н	24	11	Преп. Теодора; Преподобни Сергије и Герман		
П	25	12	Св. свештеномуч. Автоном (Оданије Рођења Пресвете Богородице)		
У	26	13	Св. свештеномуч. Корнилије (Предпразник Воздвижења)		
С	27	14	Воздвижење Часног Крста		Крстовдан
Ч	28	15	Св. Јосиф Темнишварски; Св. великомуч. Никита		●
П	29	16	Преп. Доротеј и Св. Кипријан; Св. великомуч. Јефимија		
С	30	17	Свете мученице Вера, Нада и Љубав и мати им Софија		
„Ходите к Мени сви који сте уморни и натоварени и Ја ћу вас одморити. Узмите јарам Мој на себе и научите се од Мене; јер сам Ја кротак и смирен срцем, и наћи ћете покој душама својим. Јер јарам је Мој благ, и бреме је Моје лако.“ (Свето Јеванђеље по Матеју 11, 28-30)					

ДАНИ
НОВИ
СТАРИ

2017.

ОКТОБАР

31 дан

Недеља 17 по Духовима – по Воздвижењу. Глас 8.

Јев. вас. 6. (Лк 24, 36-53). На Лит. ап. 203. (Гал 2, 16-20) и 182.
(2. Кор 6, 16 – 7, 1). Јев. Мк зч. 37 (8, 34 – 9, 1) и Мт зч. 62. (15, 21-28).

Н	1	18	Св. Евменије Гортински; Св. муч. Ариадна
П	2	19	Свети мучници Трофим, Саватије и Доримедонт
У	3	20	Св. великомуч. Јевстатије Плакида
С	4	21	Св. ап. Кодрат; Св. Димитрије Ростовски (Оданије Воздвижења)
Ч	5	22	Св. свештеномуч. Фока; Св. пророк Јона ○
П	6	23	Зачеће Св. Јована Крститеља ; Св. Инокентије Московски
С	7	24	Св. првомуч. Текла; Преп. Симон; Св. кр. Владислав; Преп. Давид Задушнице

Недеља 18. по Духовима. Глас 1. Јев. вас. 7. (Јн 20, 1-10).

На Лит. ап. 188. (2. Кор 9, 6-11). Јев. Лк зч. 17. (5, 1-11).

Н	8	25	Преп. Ефросинија; Св. Сергије Радоњешки
П	9	26	Св. апостол и јеванђелист Јован Богослов
У	10	27	Св. муч. Калистрат; Св. новомуч. Акилина
С	11	28	Преп. Харитон Исповедник; Св. Вацлав Чешки
Ч	12	29	Преп. Киријак Отшелник Михољдан ●
П	13	30	Св. свештеномуч. Григорије Јерменски; Св. Михаил Кијевски
С	14	1	ОКТОБАР – Покров Пресвете Богородице

Недеља 19 по Духовима. Глас 2. Јев. вас. 8. (Јн 20, 11-18).

На Лит. ап. 194. (2. Кор 11, 31 – 12, 9). Јев. Лк зч. 26. (6, 31-36).

Н	15	2	Св. свештеномуч. Кипријан; Преп. Андреј
П	16	3	Св. свештеномуч. Дионисије Ареопагит
У	17	4	<i>Свети Стефан и Јелена (Штиљановић)</i>
С	18	5	Св. муч. Харитина; Св. свештеномуч. Дионисије
Ч	19	6	Св. апостол Тома Томиндан ●
П	20	7	Свети мученици Сергије и Вакхо Срђевдан
С	21	8	Преп. Пелагија; Преп. Таиса

Недеља 20. по Духовима – Светих Отаца VII. васељенског сабора.

Глас 3. Јев. вас. 9. (Јн 20, 19-31). На Лит. ап. 200. (Гал 1, 11-19)
и 334. (Јев 13, 7-16). Јев. Лк зч. 30. (7, 11-16) и Јн зч. 56. (17, 1-13).

Н	22	9	Св. апостол Јаков; Св. Стефан Српски, деспот српски (Слепи)
П	23	10	Свети мученици Евлампие и Евлампиа; Св. муч. Зографски
У	24	11	Св. апостол Филип, ђакон; Св. Теофан Начертани
С	25	12	Свети мученици Тарах, Пров и Андроник
Ч	26	13	Свети мученици Карп и Папила; Св. новомуч. Злата Мегленска
П	27	14	Преподобна мати Параскева Света Петка
С	28	15	Св. свешт. муч. Лукијан Антиохијски; Преп. Јевтимије Нови ●

Недеља 21. по Духовима. Глас 4. Јев. вас. 10. (Јн 21, 1-14).

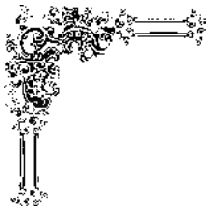
На Лит. ап. 203. (Гал 2, 16-20). Јев. Лк зч. 35. (8, 5-15).

Н	29	16	Св. муч. Лонгин Сотник
П	30	17	Св. пророк Осија; Преподобномуч. Андреј Критски
У	31	18	Св. апостол и јеванђелист Лука ; Св. Петар Цетињски

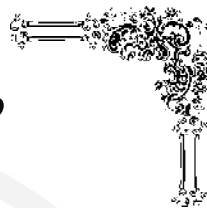
„Ко хоће за Мном да иде нека се одрекне себе
и узме крст свој, и за Мном иде.“
(Свето Јеванђеље по Марку 8, 34)

ДАНИ	НОВИ	СТАРИ	2017.	НОВЕМБАР	30 дана
С	1	19	Св. пророк Јоил; Преп. Прохор Пчињски; Преп. Јован Рилски		
Ч	2	20	Св. великомуч. Артемије		
П	3	21	Св. Висарион Сарај-Јовановић; Св. Иларион; Преп. Иларион		
С	4	22	Св. равноап. Аверкије Јерапољски; Преп. Лот Задушнице ○		
Недеља 22. по Духовима. Глас. 5. Јев. вас. 11. (Јн 21, 15-25). На Лит. ап. 215. (Гал 6, 11-18). Јев. Лк зч. 83. (16, 19-31).					
Н	5	23	Св. апостол Јаков, први епископ јерусалимски		
П	6	24	Св. великомуч. Арета		
У	7	25	Свети мученици Маркијан и Мартирије		
С	8	26	Свети великомученик Димитрије Митровдан		
Ч	9	27	Св. муч. Нестор; Преп. Нестор Летописац		
П	10	28	Св. муч. Терентије; Св. Арсеније Сремац, Архиеп. Српски ●		
С	11	29	Св. Аврамије Затворник; Преподобномуч. Анастасија Римљанка		
Недеља 23. по Духовима. Глас 6. Јев. вас. 1. (Мт 28, 16-20). На Лит. ап. 220. (Еф 2, 4-10). Јев. Лк зч. 38. (8, 26-39).					
Н	12	30	Св. Милутин, Теоктист, Јелена и Катарина; Св. Варнава Хвостански		
П	13	31	Свети апостоли Стахије, Амплије, Урван, Наркис и др. с њима		
У	14	1	НОВЕМБАР – Свети Козма и Дамјан Врачеви		
С	15	2	Свети мученици Акиндин, Пигасије и други с њима		
Ч	16	3	Обновљење храма Св. великомуч. Георгија Ђурђиц		
П	17	4	Преп. Јоаникије Велики; Св. свештеномуч. Никандар		
С	18	5	Преподобномученици Галактион и Епистима ●		
Недеља 24. по Духовима. Глас. 7. Јев. вас. 2. (Мк 16, 1-8). На Лит. ап. 221. (Еф 2, 14-22). Јев. Лк зч. 39. (8, 41-56).					
Н	19	6	Св. Павле Исповедник; Преп. Варлаам Хутински		
П	20	7	Света 33 мученика у Мелитини; Преп. Лазар Галасијски		
У	21	8	Сабор Светог архангела Михаила Аранђеловдан		
С	22	9	Свети мученици Онисифор и Порфирије; Св. Нектарије Егински		
Ч	23	10	Свети апостоли Олимп, Ераст, Родион и други с њима		
П	24	11	Св. великомуч. Минна; Св. краљ Стефан Дечански Мратиндан		
С	25	12	Св. Јован Милостиви; Преп. Нил Синајски		
Недеља 25. по Духовима. Глас. 8. Јев. вас. 3. (Мк 16, 9-20). На Лит. ап. 224. (Еф 4, 1-6). Јев. Лк зч. 53. (10, 25-37).					
Н	26	13	Св. Јован Златоусти ●		
П	27	14	Св. апостол Филип (Божићне покладе)		
У	28	15	Свети мученици Гурије, Самон и Авив (Почетак поста)		
С	29	16	Св. апостол и јеванђелист Матеј		
Ч	30	17	Св. Григорије Чудотв.; Св. Максим Царигр.; Св. Севастијан Цексонски		
„Илија беше човек исто као и ми, и молитвом помоли се Богу да не буде дажда, и не удари дажд на земљи за три године и шест месеци. И опет се помоли, и небо даде кишу, и земља изнесе род свој.“ (Саборна посланица светог апостола Јакова 5, 17-20)					

ДАНИ	НОВИ	СТАРИ	2017.	ДЕЦЕМБАР	31 дан
П	1	18	Свети мученици Платон, Роман и Варул Отрок		
С	2	19	Св. пророк Авдија; Св. муч. Варлаам; Преп. Јоасаф		
Недеља 26. по Духовима. Глас 1. Јев. вас. 4. (Лк 24, 1-12). На Лит. ап. 229. (Еф 5, 8-19). Јев. Лк зч. 66. (12, 16-21).					
Н	3	20	Преп. Григорије Декаполит	(Предпразник Ваведења) ○	
П	4	21	Ваведење Пресвете Богородице		
У	5	22	Св. апостоли Филимон, Архип и Апфија; Св. муч. Кикилија		
С	6	23	Св. Амфилохије Иконијски; Св. Григорије; Св. Александар Невски		
Ч	7	24	Св. великомуч. Екатарина ; Св. великомуч. Меркурије		
П	8	25	Св. свештеномуч. Климент	(Оданије Ваведења)	
С	9	26	Преп. Алимпије Столпник ; Св. новомуч. Георгије Хиоски		
Недеља 27. по Духовима. Глас 2. Јев. вас 5. (Лк 24, 12-35). На Лит. ап. 233. (Еф 6, 10-17). Јев. Лк зч. 71. (13, 10-17).					
Н	10	27	Св. муч. Јаков Персијанац; Св. Јаков Ростовски	●	
П	11	28	Преподобномуч. Стефан; Св. муч. Христо		
У	12	29	Св. муч. Парамон и Филумен; Св. Мардарије, Еп. америчко-канадски		
С	13	30	Св. апостол Андреј Првозвани		
Ч	14	1	ДЕЦЕМБАР – Св. пророк Наум; Св. Филарет Милостиви		
П	15	2	Св. пророк Авакум; Св. цар Урош; Преп. Јоаникије Девички		
С	16	3	Св. пророк Софоније; Преп. Јован Ћутљиви		
Недеља 28. по Духовима. Глас 3. Јев. вас. 6. (Лк 24, 36-53). На Лит. ап. 250. (Кол 1, 12-18). Јев. Лк зч. 85. (17, 12-19).					
Н	17	4	Св. великомуч. Варвара ; Преп. Јован Дамаскин	Детинци	
П	18	5	Преп. Сава Освећени ; Св. Нектарије Битољски	●	
У	19	6	Св. Николај, Архиеп. мирликијски, Чудотворац	Никољдан	
С	20	7	Св. Амвросије; Преп. Григорије Горњачки		
Ч	21	8	Преп. Патапије; Св. апостоли Состен, Аполос, Тихик и други		
П	22	9	Зачеће Свете Ане; Св. пророчица Ана		
С	23	10	Св. муч. Мина и други с њим; Св. Јован, Деспот српски		
Недеља 29. по Духовима. Глас 4. Јев. вас. 7. (Јн 20, 1-10). На Лит. ап. 258. (Кол 3, 12-16). Јев. Лк зч. 91. (18, 18-27).					
Н	24	11	Преп. Данило Столпник; Преп. Лука Нови Столпник	Материце	
П	25	12	Св. Спиридон Чудотворац, Епископ тримитунски		
У	26	13	Св. муч. Евстратије; Св. Гаврило, Патр. Српски; Преп. Никодим	●	
С	27	14	Св. мученици Тирс, Левкије, Филимон, Аполоније и други		
Ч	28	15	Св. свештеномуч. Елевтерије Илирски; Преп. Павле Латрски		
П	29	16	Св. пророк Агеј; Св. Теофанија царица		
С	30	17	Св. пророк Данило; Преподобномуч. Ђакон Авакум и игуман Пајсије		
Недеља 30. по Духовима – Светих Праотаца. Глас 5. Јев. вас. 8. (Јн 20, 11-18). На Лит. ап. 257. (Кол 3, 4-11). Јев. Лк зч. 76. (14, 16-24).					
Н	31	18	Св. муч. Севастијан; Св. Модест Јерусалимски и други	Оци	
„Илија, ревнујући равношћу за Закон, би узнет као у небо. Ананија, Азарија, Мисаил, верујући спасоше се из огња. Данило пророк, у невиности, би избављен из уста лавова.“ (Прва књига Макавејска 2, 58-60)					

Времплов, месеци, година

БОЖИЋНЕ СРЕЋИЦЕ

Седамдесете су године, снег је навејао негде око пола метра и то је нормална појава. Санке из подрума извлачимо два пута дневно. Ново градилиште са метарским сметовима претвореним у клизалишта

препуно је деце у капутима. Доба је комунизма, када је ретко ко имао јакну, а у име братства, јединства и тупе једнакости сви смо обучени као браћа близанци. Разликујемо се евентуално по боји капута и по количини уроловано начичканог снега по капама и шаловима.

Тата је купио јелку, али нам о њој ништа не говори. Проналазимо је на балкону нашег стана на другом спрату, увезану дебелим канапом. Не китимо је до нашег Бадњидана иако су у комшилуку све јелке окићене и пуне чоколадних „салонки“. Знам да на орману постоји једна таква кутија са јестивим украсима за јелку, али је тешко стићи до ње. Не помаже ми ни столица, већ сам пробала да се успентрам. Орман је превише висок за мене.

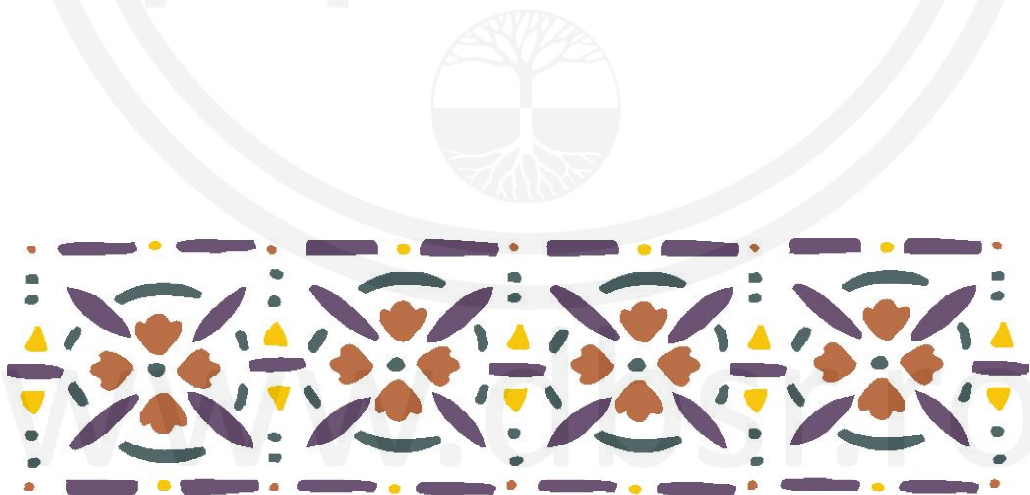
Украси су стаклени и операција кићења „крискиндле“ хируршки прецизна. Прво иду златасте фронцласте траке, па руски фењери-светиљке и праве правцате свећице шибицом запаљене. На крају овог митско-пироманског процеса, на јелку су се додавале и божићне бомбоне са сребрним и златним станиолом који се никад није бацао. Кад поједеш бомбону омот пажљиво исправиш, па га ноктом зацаклиш, док не буде као нов. Тек га онда сместиш у посебну кутију за драгоцености и божићне срећице.

Бадњи дан је и година 2016. покушавам да се сетим шта је тата изговарао кад нас је водио да у слами тражимо поклоне. „Пију, пију, коц коц“. И... не знам даље. Облачим се јер ми муж скреће пажњу да ћемо закаснити у цркву. Убрзавам кораке и осећам хладан ваздух како проналази своје место у грудима. Трагови снега приковани су мразом за градске путање. У храму је пуно људи. Девојчица у црвеном капуту за руку држи оца, у другој чврсто стеже чоколадну бомбону са сребрним омотом.

Ватра распирује искрице. Колико варница толико срећица. Чују се хорски гласови. Девојчицу у црвеном капуту је отац узео у наручје и греје јој руке својим дахом и шакама.

С моје десне стране пред запаљеним бадњаком стоји мој син. Гледа у небо. Божић је.

Љубинка Перинац Станков

ПЕТИ ДЕЧИЈИ САБОР СРПСКОГ ФОЛКЛОРА И ОБИЧАЈА „ВЕНАЦ”

Последња прошлогодишња, културно-уметничка манифестација Савеза, Дечији сабор српског фолклора и обичаја „Венац“, одржала се 20. децембра 2015. године, у дворани „Капитол“ Банатске филхармоније у Темишвару. Покровитељ ове јединствене културно-уметничке манифестације био је Савез Срба у Румунији уз подршку Министарства културе Владе Румуније и њеног Департмана за међуетничке односе у Букурешту и Министарства културе и информисања Владе Републике Србије.

На петом издању Дечијег сабора српског фолклора учествовало је деветнаест школица фолклора и дечијих културно-уметничких друштава, од Мориша па до Дунава, односно деца из вртића и примарних разреда основних школа која уче на матерњем језику или изучавају матерњи језик као наставни предмет. Културно-уметничку манифестацију, јединствену у нашем граду, када су у питању српски фолклор и народни обичаји, отворили су председник Савеза Срба у Румунији, Огњан Крстић и Дејан Попов, председник МО ССР у Темишвару, који су на самом почетку поздравили све учеснике, наше најмлађе уметнике, њихове упућиваче, као и присутну публику.

Лепоту наших српских народних обичаја, народних српских кола, фолклора и изворне српске песме, показали су на сцени Филхармоније наши увек весели и раздрагани малишани, полазници српских забавишта, основних школа и чланови неколико школица фолклора њих око 500. Било је лепо видети девојчице и дечаке у народним ношњама и чути их док су певали и играли, а за свој труд су заслужили велики аплауз присутне публике.

Част да први наступе и отворе пети Дечији сабор српског фолклора и обичаја припала је Тамбурашком оркестру „Мали чанадски тамбураши“, који су под управом Марка Бугарина извели сплет тамбурашких песама, а малена Наташа Рајчић својим љупким гласом одушевила је присутну публику, што нам потврђује још једном да заиста имамо неисцрпан извор талената када је песма у питању.

Школица фолклора КУД „Соко“ из Соколовца, под управом Маре

Горун, представила се темишварској публици са сплетом народних игара из Централне Србије.

Школица фолклора КУД-а Стара Молдава, упућивач Сава Константиновић, извела је сплет игара специфичан за Дунавску клисуру. Публика је уживала у добро припремљеном наступу старомолдавских основаца у специфичним и оригиналним ношњама из њиховог краја.

Ученици Основне школе „Борислав Крстић“ из Белобрешке и ученици Основне школе из Мачевића, о којима брину учитељице Невена Стефановић и Даница Симоновић, одиграли су кореографију „Дођи Миле у наш крај“.

Чланови Школице фолклора, која делује при КУД „Свети Никола“ из Радимне са упућивачем учитељем Томиславом Поповићем, представили су се кореографијом „Катанка“ -сплетом српских народних

игара из Источне Србије.

Најмлађи Свиничани Школице фолклора КУД „Дунав“, са упућивачем Витомиром Курићем, приказали су сплет српских народних игара специфичних за њихов крај.

Мехалчани, полазници српског одсека Забавишта „Карла Пелц“, са својим васпитачицама, Војиславом Ројков и Нином Косаном Галеанку, ухватили су се за руке и одиграли српску народну игру „Ајд’ на рогаљ момче“.

Девојчице и дечаки из Основне школе „Аурел Себешан“ из Фенлака су под упутством Загорке Стана представили део божићних обичаја. У пратњи гитаре и квартета фрула отпевали су пар коледарских песама.

Ред је дошао и за Школицу фолклора која делује при КУД „Коло“ из Арада. Ово њихово појављивање на Дечијем сабору српског

фолклора и обичаја „Венац“ припремио је Дарко Воштинар са сплетом игара из Централне Србије.

Исто се на Сабору обичаја и фолклора појавила и Школица фолклора КУД „Сава Илић“ из Варјаша, под упутством Наде Ћирић, који су се представили играма из Баната.

Школица фолклора при КУД „Свети Сава“ из Великог Семиклуша, коју води са много успеха учитељица Наталија Мандран, представила је на сцени Филхармоније банаћанске народне игре из околине Великог Семиклуша.

Забавиште и Основна школа из Ченеја, уз помоћ учитељице Богдане Субин и васпитачице Љиљане Милован, представили су се народним песмама и сплетом игара из Баната.

Школица фолклора при КУД „Плави делија“ Велики Сенпетар, упућивачи Радован Јованов и Борко Јоргован, представили су се са две групе, сплетом банаћанских српских народних игара.

Своје играчко умеће и да се у томе исто добро сналазе, као и са тамбуром, показали су нам чанадски малишани. Ово је њихово прво појављивање, као играчка група, на Фестивалу „Венац“ и за ову прилику одиграли су народна кола из Србије, под упутством Оане Ердеј.

Игре из равног Баната, лепа банаћанска кола, припремили су за Сабор чланови Школице фолклора из Дете КУД „Свети Никола“, упућивач Дијана Татарушану.

Школица фолклора АКУД „Младост“ Темишвар, упућивачи Бјанка Јоргован и Јасмина Симулов, на сцени је са две групе играча, полазницима забавишта и основцима у кореографији Сенадина Крстића, извела Божићни обичај „Коледари“ из Клисуре и Пољадије по запису Борислава Ћ. Крстића и сплет српских народних игара из Груже, Шумадије и Централне Србије.

Ученици другог и трећег разреда Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ су под упутством учитељица Маре Малимарков и Јасмине Штецко приказали српске обичаје за Бадње вече.

Припремни разред наше Српске гимназије представио се са два вокална наступа и то: Нада Лукин са песмом „Девојке се састале“ и Маја Крњачки са песмом „Црвен фесић“. Затим је цео разред одиграо кратак сплет народних игара уз песму „Крушка, јабука, шљива“ и уз пратњу тамбураша састава којег су сачиња-цали: Ненад Лукин, Горан Панић, Славен Павловић, Предраг Остојин, а све то у кореографији Адријане Лукин.

Закључна тачка петог Дечијег сабора српског фолклора и обичаја „Венац“ припала је ученицима петог разреда Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ који су под упутством њихове старешине, Јасене Егед, одиграли сплет игара из Баната у кореографији Душана Миладинова.

После сваког наступа, секретар ССР Златиборка Марков, потпредседник Савеза Срба, Славољуб Аднађ и председник Месне организације Савеза Срба Темишвар, Дејан Попов, уручили су упућивачима и представницима културно-уметничких друштава дипломе, а сви учесници Дечијег сабора српског фолклора и чланови фолклорних дружина, добили су од представника ССР поклон-пакетиће али и прилику да се играју у Мегазону, где су игрице биле на снази, онако како деци највише прија. Све учеснике је на крају представе, наше најмлађе уметнике-аматере, њихове упућиваче, као и присутну публику у сали Филхармоније поздравио од стране организатора, водитељ програма, Марко Ацић.

Горан Гога Пантин

ПЕТ ГОДИНА „СВЕТОГ НИКОЛЕ“ У ДЕТИ

Пре три недеље, на дан када је велики део православних верника прославио Светог Николу, истоимено културно-уметничко друштво из Дете је на свечани начин обележило петогодишњицу постојања. Основано на иницијативу Дијане Татарушану и групе локалних ентузијаста, ово друштво је окупило омладинце српског порекла и неке од њихових пријатеља, у намери да се на што бољи начин сачува народна култура и традиција.

У суботу, 19. децембра, у дећанском Дому културе, испуњеном скоро до последњег места, био је најпре приказан кратметражни филм о историјату и активности КУД-а „Свети Никола“, основаног, као што смо већ рекли, 2010. Водитељи програма, Марко Аџић и Дијана Татарушану, су на српском и румунском језику срдечно поздравили све госте и домаћине, истичући да су „култура и уметност, обичаји и веровања, лепота и мудрост живљења, саставни делови традиције једног народа“. Сходно томе, КУД „Свети Никола“ неуморно ради на очувању српске традиције, вере, језика и посебно фолклора.

Поздравне су речи биле упућене и генералном конзулу Републике Србије у Темишвару, Лазару Манојловићу, председнику општине Петреу Роману, председнику ССР Огњану Крстићу, председнику културне комисије Борку Јорговану, представницима општине Вршац Александру Ћирину и Миловану Петрову, председнику општине Пландиште Родики Грујеску, свештенику Љубодрагу Богићевићу, потпредседнику ССР у Дети Дејану Петрову, директору културног центра у Дети Овидјуу Иванчи, председници општине Дета Адини Матејеску, потпредседници

Коралији Суљи и осталим званичницима.

Након наступа дећанских малишана, на сцену су ступили гости из Арада, чланови културно-уметничког друштва „Коло“, који су извели песму „Иде Миле“ и игре из београдске Посавине. Уследило је КУД „Дунав“ из Свинице са играма из околине Лесковца, да би публика у наставку имала прилику да се диви умећу најпознатијег српског друштва у Румунији, „Младости“. Темишварци су, у кореографији Милорада Лонића и под уметничким руководством Сенадина и Сретка Крстића, извели кореографију „Свечаност на Опленцу“ и игре из Централне Србије. Један од најочекиванијих тренутака био је наступ средње групе КУД-а „Свети Никола“, које тренутно има око 70 чланова, са играма из Грузе, у кореографији Огњана Крстића.

У наставку је истакнуто да је град Дета живи доказ интеркултуралности, где се представници различитих етничких група толеришу и живе у слози, негујући плодотворни дијалог на културном плану. Међу шест активних ансамбала у Дети убраја се и српски „Свети Никола“, који је у протеклих пет година имао преко 150 наступа у Румунији и Србији. Велика група се представила са играма из Централне Србије у кореографији Дијане Татарушану, да би Арађани касније поново изашли на сцену са играма из београдске Посавине и Врањског Поља, у кореографији Драгана Миливојевића и Драгана Павловића, под уметничким руководством Дарка Воштинара.

Генерални конзул Лазар Манојловић, градоначелник Дете Петру Роман и председник ССР Огњан Крстић су на крају ступили на сцену, честитали крсну славу и јубилеј домаћинима, пожелевши им пуно успеха у даљем раду.

Вече је закључено наступом румунске фолклорне групе из жупаније Хунедоара, која је представила локалне божићне обичаје.

Горан Мракић

ДУХОВНО, ИСТОРИЈСКО И КУЛТУРНО ВЕЧЕ ПРОСЛАВА МАТЕРИЦА У ТЕМИШВАРСКОЈ САБОРНОЈ ЦРКВИ

Овогодишња прослава недеље светих Праотаца, када наша Света Црква прославља Старозаветне Праведнике и празник у нашем народу познат као Материце, отпочела је у суботу 26. децембра 2015. године, служењем празничног бденија у Саборној темишварској цркви, после кога је у 18. часова у свечаној сали Владичанског двора уприличено духовно, историјско и културно вече.

Водитељ програма, јереј др Саша Јашин, поздравио је све присутне и позвао цењене госте из Србије да се обрате присутнима. Чули смо обраћање: осведоченог добротвора и великог пријатеља нашег српског народа у Румунији, председника Удружења српско-румунског пријатељства из Лужница код Крагујевца г. Светомира Маџаревића, г. Милана Кићевца, председника Црквене општине из Будимпеште, г. Ненада Карамијалковића, који је испред Историјског архива Шумадије из Крагујевца представио изложбу “Ево мене, ето вас”, два века од Другог српског устанка. О многим вредним књигама издавачке куће “Бернар” из Београда говорио је г. Никола Дробњаковић. Приказан је и документарни филм “Арсен Карађорђевић” о којем је говорио редитељ Бошко Милосављевић.

На сам дан празника, у недељу 27. децембра 2015. године, Свету Архијерејску Литургију служио је Његово Преосвештенство Епископ адм. темишварски Г. Лукијан уз саслужење свештенства Српске саборне православне цркве. Богослужење је појањем пратио

хор Српске саборне цркве у Темишвару. Литургијском сабрању присуствовао је верни народ, који је у великом броју приступио Светој тајни причешћа. О значају празника беседио је игуман Јустин (Стојановић).

После отпуста Свете Литургије, четрнаесторо ђака Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару, представило је свој рецитаторски програм посвећен мајкама и прочитали неколико текстова о овом празнику, којег су спремили под упутством њихових учитељица Вере Жупунски и Јасмине Штецко. За исти су награђени поклон пакетићима.

Након програма којим су деца улепшала ову прославу, од стране архијерејског заменика о. Маринка Маркова су сви позвани да у Владичанском двору присуствују отварању, сада већ традиционалне изложбе женских ручних радова, ове године из наших села-парохија Српског Семартона, Иванде и Улбеча. Присутни су могли да виде како изгледају традиционални пешкири, умиваоници, ношње и остали производи народне радности.

О изложби је говорио парох из Улбеча, протонамесник Иван Попов. Он је захваљујући ЊП Епископу Лукијану са чијим благословом је пре више година установљено овакво епархијско празновање Материца, представио “уметничке радове” своје и комшијских парохија. Инспирисан текстовима из пребогате заоставштине Светог владике Николаја охридског и жичког - “новог Српског Златоустог” рекао је: “ручни радови јесу уметнички, јер су потекли из златних руку наших српских матера. Част и похвала српским матерама! Ко ме ако не њима? И када да кажемо то, ако не данас на српски празник светих матера, на Материце? Кажемо српски, због тога што само Срби имају и држе овај празник Материца. Сећамо се данас многих светих матера из прошлости хришћанске Цркве, и из прошлости наше српске Цркве, тако да и ми данас и свагда сећајмо се наших матера јер су и оне “свете” за нас, и помолимо се Господу Богу овом молитвом: Помози нам Оче наш небески да се и ми као деца Твоја вежемо уза те љубављу деце према родитељу своме, а Ти се вежи уз нас љубављу родитеља према деци својој. Да Ти будеш наш и ми Твоји, навек века. Амин”.

Изложбу је поуком отворио Његово Преосвештенство Епископ Г. Лукијан

игуман Јустин (Стојановић)

МИР БОЖЈИ, ХРИСТОС СЕ РОДИ!

Бадњи дан и Бадње вече који најављују Божић, празник рођења Исуса Христа, православни верници који поштују јулијански календар, обележили су празничним бденијима и паљењем бадњака. Тако је било и у свим српским црквама у Румунији.

На Бадњи дан домаћин у сеоским православним срединама одлази у шуму по храстово дрво - бадњак. Увече се бадњак ставља на огњиште, јер храстово грање на ватри симболизује светлост и топлоту, која греје и зближава укућане.

У градовима се на Бадње вече, такође, поштује обичај уношења бадњака у кућу или новије у цркву. Уочи празника сламом се посипа под куће, чиме се дочарава пећина у Витлејему у којој је Христос рођен.

У САБОРНОЈ ЦРКВИ

Темишварци који живе у централном делу града и припадају градској парохији, окупили су се у среду, 6. јануара, да заједно прославе Бадњи дан у православној Саборној цркви. После вечерња, које је служио викар Маринко Марков, свештеници и верници су изашли у порту где је био запаљен бадњак. Наравно, ради се о прилагођеној варијанти овог древног обичаја препуног родоверне и хришћанске симболике, имајући у виду да се у урбаним условима неки ритуали не могу изводити у њиховом изворном облику.

Додуше, паљење бадњака уочи Божића по јулијанском календару не окупља само Србе, већ и људе који у овом чину виде својеврсну атракцију. Дешава се да сваке године порта Саборне цркве буде препуна новинара, сниматеља и чак понеких случајних пролазника или туриста. Локалне и националне телевизије редовно спремају прилоге са српских православних светковина, које се уклапају у културно-духовну мапу шареноликог града Темишвара.

Деца у празничним народним ношњама су бацала зрневље пшенице у распламсали огањ, у име благостања, здравља и обнове. Док су се гранчице обредног храста полако гасиле, људи су се вратили у цркву, где су ученици првог, другог, трећег и петог разреда Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“, под упутством учитељице Вере Жупунски, спремили краћи програм: „Мир Божији, Христос се роди“. Водитељ Лука Стојков их је укратко представио, а они су приказали неке од специфичних божићних обичаја.

Глумац Марко Аџић је на крају одрецитовао песму „Божићна светлост“ Славомира Гвозденовића, док је Божић Бата поделио деци пакетиће које је спремила црква. **Горан Мракић**

У ФАБРИЧКОЈ ЦРКВИ

Срби који живе у Фабричком кварту окупили су се 6. јануара у храму Светог Георгија на тргу Трајан у Темишвару, где је вечерње служио свештеник Зоран Мајкић, док је пригодну беседу изговорио протојереј ставрофор др Бранислав Станковић.

Црква је била лепо украшена разастртом сламом по поду и храстовим гранама, док је уз иконе стајало божићно жито, које се још од Светог Николе припрема да проклија.

Пред окупљеним народом и свештеницима деца од петог до осмог разреда Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ припремила су програм коледа и извели „Вертеп“. Побринули су се да деца све ово науче, професорка српског језика, Маријана Шакотић и вероучитељ Лазар Станковић. За свој труд деца су награђена поклон пакетићима,

а исте такве поклон пакете добила су и остала деца која су на Бадњи дан дошла у овај храм.

Било је ту и малих и великих. Сви су они са својим родитељима после вечерња и програма коринђања прешли у двориште парохијског дома где је паљен бадњак. Хор Фабричке цркве под управом Веселине Неделони извео је са степеништа парохијског дома неколико коледа и божићних песама.

Сутрадан на дан Божића су верници поново дошли у цркву, овога пута да присуствују божићној литургији коју су служили Бранислав Станковић и Зоран Мајкић. **Љ.П. Станков**

РАДОСТАН ДОЧЕК БОЖИЋА У МЕХАЛИ

У предвечерје најрадоснијег хришћанског празника Божића, са пуно радости у душама и са пуним срцима, окупили су се верници и у храму Преноса моштију Светог оца Николаја темишварског у кварту Мехала, као уосталом и свих пређашњих година.

Српски православни храм Црквене општине Темишвар – Мехала био је и ове године препун верника који су присуствовали вечерњем богослужењу са благосиљањем и паљењем Бадњака, а у храму су како то наша традиција налаже били слама, проклијало жито, колач, ораси и храстове гранчице. Мехалчански парох, протојереј-ставрофор Стојан Петровић, је верницима говорио о значају овог дана и истакао да је Господ наш створио овај дан да се радујемо у њему - рођењу Богомладенца Христа од Духа светог и Марије Деве, како у храмовима тако и у нашим домовима. Са пуним срцем радости честитао је празник присутним верницима у мехалском Српском православном храму и пожелео им много здравља, са најрадоснијим поздравом Мир Божји Христос се роди!

Деце је било много и ове године у мехалском православном храму на Бадње вече, а паљење бадњака и славље верника у Мехали улепшали су ученици Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“, тачније ђаци петог, четвртог, трећег, другог, првог и припремног разреда, који су рецитовали те Свете вечери коледарске песме и песме посвећене Божићу и Рођењу Господа Исуса Христа, а њима су се придружила и остала деца присутна у мехалском православном храму и коринђала Божић Бати који их је даривао поклон пакетима у којима је било много слаткиша, на велику радост наших малишана. Представу за Бадње вече осмислиле су и сценски поставиле учитељице Љубица Попадић, Мара Малимарков и Славена Пејанов, а програм је водила и текстове читала ученица петог разреда Ивана Кланица.

По завршетку бденија Мехалчани су испунили порту и присуствовали паљењу бадњака – светог дрвета. Било је заиста

величанствено и право уживање бити те вечери са верницима ове наше српске парохије, који чине једну сложну и велику породицу, како је и рекао прота Стојан, на чијим се лицима могао јасно приметити блажени мир и радост, што су те вечери сви на окупу, да би у миру и спокојству дочекали Божић. **Горан Гога Пантин**

КОРИНЋАШИ У САВЕЗУ

Годинама се усталио обичај да челници Савеза Срба у Румунији и запослени у Савезу дочекују на Бадњи дан коринђаше.

Тако је било и ове године када су председник Огњан Крстић, потпредседник Живица Милојков, посланик Славомир Гвозденовић и секретар Златиборка Марков уз запослене и госте дочекали коледаре.

У седишту Савеза окићена је била јелка, и спремљена посна трпеза за послужење.

Први су стигли чланови АКУД „Младост“ заједно са подмлатком, односно децом из школе фолклора, под управом Сенадина и Сретка Крстића. Они су први пожелели домаћинима срећно Бадње вече, а њима су се придружили и чланови Хора Српске саборне цркве под управом Јоце Бугарског.

У присној, малтене породичној атмосфери, придружили су се домаћинима и директор Српске гимназије Јадран Кланица са породицом, Рајко Корња, директор за медије и ваша долепотписана новинарка.

Ово пријатно вече и наредни дани Божића свако од нас закључио је у кругу својих породица и са пријатељима. **Љ.П. Станков**

У Српском Семартону

Семартонски свештеник, јереј Миливој Горник, у раним јутарњим часовима положио је у црквеној порти млади храст бадњак, симбол благостања.

У поподневним часовима отпочело је богослужење са узвишеним чином, да свети дух благослови пшеницу, хлеб, вино и уље. Уследило је освећење и паљење бадњака, а мноштво варница указало је да ће година бити благородна. Полазници забавишта и ученици нижих разреда рецитовали су божићне песме, а као награду добили су поклон пакетиће, припремљене од стране црквене општине.

У студеној ноћи семартонска омладина окупила се око посне трпезе у црквеној порти. Након хришћанске вечери љубави и опроштаја, група младих са хармоником, предвођена семартонским свештеником, кренула је да домаћинима честита Бадње вече.

др Миливој Бугарски,
Члан црквеног одбора из Српског Семартона

У Дињашу

Предраг Остојин нам је послао фотографије из Дињаша. На Бадњи дан после вечерња које је служио протонамесник Милорад Остојин, деца су рецитовала и коринђала, а награђена су поклон пакетићима које је обезбедио Милан Радин из Дињаша.

У порти је затим запаљен бадњак уз пригодне божићне песме, на радост свих присутних. **Љ.П.С.**

У Малом Бечкерекy

На Бадњи дан у Малом Бечкерекy вечерње је служио парох јереј Милан Миоковић. Деца из села под управом свештеника су коринђала и приредила краћи божићни програм, а њима су подељени и поклон пакетићи. Паљен је бадњак уз духовну музику и коринђања. И гости и мештани послужени су у порти цркве вином и штрудлама.

Сутрадан је на божићно јутро, као и у осталим српским црквама, служена литургија. **Љ.П.С.**

У Кетфељу

Од учитељице Вере Субин добили смо фотографију из Кетфеља, где је за Бадњи дан, после вечерња, приређена приредба у којој су деца извела кратку сценету „Дукат“ и коринђала.

Ориле су се Кетфељом духовне песме „Ој, Бадњаче“, „Витлејеме“, „Анђели певају“ и „Рождество“.

Како сазнајемо поклон пакете ће деца у Кетфељу добити за Светог Саву. **Љ.П.С.**

У Ченеју

Како сазнајемо од Иванке Пантић, у Ченеју је вечерње служио парох Разван Макавеј, а одмах после вечерња су деца из забавишта и школе у цркви приредила програм пригодних песама и коледа. Припремиле су их Љиљана Милован и Богдана Субин. За децу је Црквена општина припремила пакетиће, а поделио их је Божић Бата.

У порти је запаљен бадњак, након чега су деца подељена у две групе кренула по селу да коринђају. **Љ.П.С.**

У Клисуру и Пољадији

Православни Срби из Дунавске клисуре и Пољадије, иако вековима већ живе одвојени од матице, чувају и дан-данас оно што су им преци у аманет оставили. Чувају оно највредније. Своје обичаје, веру, језик... Своје корене. Чувају и с пажњом и с љубављу као што се чува нешто (неко) најмилије. Чувају тврдоглаво свесни да ако се,

овде и у овим условима било шта, ма и колико то сићушно и небитно другима изгледало, изгуби или угаси, тешко да икада може заживети. Понешто, чудом, и заживи.

Заживео је и прастари обичај освећења и паљења бадњака који се био (старији се присећају) готово угасио. У свакој нашој цркви, на Бадњи дан се освећује и пали бадњак, а број присутних верника је из године у годину све већи. Тако је било и прошле седмице, 6. јануара по новом, односно 24. по старом календару.

Вечерње је у Радимни почело у 16 ч, а служио је јереј Верољуб Гвозденовић. Уследило је у порти освећење и свечано паљење бадњака. Након честитки, верници су могли да се окрепе врућом ракијом, а жене и деца, соковима.

Слично је било и у Српској Пожежени. Вечерње је служио месни парох Душко Кључар. У порти је затим певан Тропар рождества, освећен и запаљен бадњак. У беседи свештеник је верницима говорио о рођењу Христовом.

У једном од најстаријих српских села из Пољадије и Клисуре, у Лесковици, вечерње је служио и бадњак осветио јереј Борислав Ђорђевић. И овде је за вернике после паљења бадњака било вруће ракије, сокова и чаја.

И у Мачевићу је након богослужења осветен и запаљен бадњак, а јереј, Сава Мареш, говорио је присутнима о значају чувања обичаја и њиховом преношењу на млађе нараштаје.

У Љупкови је вечерње служио свештеник Бошко Тикартић. Обављен је затим опход уз литију и Тропар рождества, те осветен и запаљен бадњак. Било је и овде вруће ракије, а кренуло се затим у коринђање.

У Белобрешки је вечерње почело у 17 ч. По поду је било сламе, светла су била угашена, а слаби зраци што су допирали са шест високих прозора и пар запаљених свећа учинили су да богослужење буде крајње узвишено. Јереј Сава Станковић осветио је бадњак и бројним верницима одржао пригодну беседу.

У свим местима после свечаног паљења бадњака уследило је коринђање. Певале су се старе, добропознате песме, а било је и новијих стихова. „...Да нам бог да здравља,/ Напретка и среће,/ **Стадо наше мало/ Да нам буде веће!**...“ - певала су двојица. Нит` за школу дорасли, нит` свесни симболике изговорених речи. Нит` прикладније и лепше здравице и жеље, нит` веће бојазни и зебње од нечег страшног, (не)докучивог. Бар за нас, Србе са ових простора. **П. Деспотовић**

БОЖИЋНИ КОНЦЕРТ У САБОРНОМ ХРАМУ

Срби у Темишвару су већ дванаест година заредом навикли да себи на дан Божића приуште уживање у духовној хорској музици.

Тако је било и ове године, 7. јануара с' почетком у 19 часова, када је Српска саборна црква у Темишвару на божићно вече претворена у концертну салу. Доживљај је сам по себи посебан, што због топлоте празника посвећеног радости и радовању, што због драгих лица које тог дана у цркви срећемо, што због сламе посуте по поду, као подсетник и симбол јасли у које је положен Новорођени Исус.

Водитељи Весна Рошка и Предраг Остојин, на српском и румунском језику, поздравили су све присутне, свештенике, званичнике и остале госте, пожелевши им срећне празнике и укратко приказавши наступајуће хорове.

Под диригентском палицом Веселине Неделони, први је наступио Хор православне Српске цркве Светог Георгија из Темишвара-Фабрике, који је извео *** – *Богородице Дјево*, Ј. Бугарски – *Шедше трије цари*, М. Ђорђевић – *Анђели певају*, *** – *Везак је везла*, *** – *Кад се време напуни* и *** – *Све што дише нека хвали Господа* (Пс. 150). Солисти Лазар Аћимов и Лазар Станковић.

Следећи се публици представио Хор *Teofora Dacica Timisiensis*, Православне Румунске парохије Темишвара - Дачија који је под управом диригента о. Флорина Јонуца Филипа извео композиције

Сабина Драгоја - *Vestim Nașterea*, Димитрија Ђорђеескуа -Киријака – О, се *veste minunată*, Николаја Белеана – *Ce-ați văzut, păstori*, Џона Штајнера – *Primul Crăciun*, Паула Константинескуа – *Fecioara astăzi* (кондак Рождества Христова), Георге Кукуа – *Am plecat să colindăm* и Жоана Брије – *În seara de Moș Ajun*.

Затим се присутнима у темишварском Српском саборном храму представио Хор православне Румунске саборне цркве у Темишвару. Првим наступом на божићном концерту, под диригентском палицом о. Дана Драгомира извео је композиције Николаја Лунгуа – *Mărire-ntru cele-nalte*, Георге Кукуа – *Domnule și Domn din cer*, Николаја Урсуа – *Vine Crăciunul pe sară*, Жоана Брије – *Noi în seara de Crăciun* и Константина Драгушина – *Cântec de stea – La Betleem*.

Најлепши тренутак концерта био је када су наступила деца, односно вокална група српских ученика-коледара, који су под управом професора Јоце Бугарског одушевили публику извевши пригодне божићне песме и коледа.

Последњи је наступио, као домаћин и као организатор концерта, Хор православне Српске Саборне цркве у Темишвару под диригентском палицом професора Јоце Бугарског. Они су извели композиције Ст. Ст. Мокрањца – *Рождество Твоје* (тропар Рождества Христова), К. Станковића – *Господи возвах / Да исправитсја* (глас 2.), *** – *Свјете тихиј*, Н. Лунгуа – *La Vitleem colo-n jos*, *** – *Богородице Дјеве*, *** – *Небо и земља*, М. Марковина – *Божих зове с'оне стране*, В. Илића – *Вси јазици*, М. Леонтовича – *Щедрик*, Ст. Ст. Мокрањца – *Витлејеме славни граде*, М. Адамов-Стојадиновић – *Божих иде уз улицу* и Ст. Ст. Мокрањца – *Коледа*.

Присутни у храму Вазнесења Господњег у Темишвару - Граду, са посебним одушевљењем испратили су овај догађај, а у закључку је високопречасни отац Јоца Несторовић, старешина темишварске Саборне цркве пренео поздрав и благослов нашег архијереја, Његовог преосвештенства владике Лукијана и изабраним речима захвалио свима на присуству и учесницима на труду, пожелевши им срећне празнике.

Горан Гога Пантин

ИЗ ЧЕТВРТОГ ЈЕВАНЂЕЉА

Деветнаестог јануара по новом, шестог, по старом календару, свуда православни Срби славе Богојављење. Међутим, оно што се о Богојављењу догађа у Соколовцу, не дешава се ни у једном другом месту. Нигде у свету. И то већ више од две деценије. Сваке зиме, без обзира на временске прилике, верници из Соколовца као и из других села Пољадије и Клисуре окупе се на обали Нере да заједно са својом браћом из Србије, из Врачевгаја и околних места, на другој обали, прославе овај празник. Све је почело деведесетих, „док је о’де још служио попа Васа Лупуловић“, присећају се старији Соколовчани, па је неко време престајало, „забранили ови“, да би се касније још раскошније наставило.

Слично је било и ове године. У Соколовац, прекривен снегом, стигли смо око десет часова. Јак мраз није засметао верницима да у великом броју присуствују Светој архијерејској литургији коју је служио Његово преосвештенство, господин Лукијан, епископ будимски и администратор Темишварски. Присуствовали су и Огњан Крстић, председник ССР, Радован Стефановић, председник МО ССР, као и Олгица Гица, председник општине Соколовац. Преосвећени владика је у ове крајеве допутовао дан пре, када је, на Крстовдан, у Белобрешки, рукоположио за свештеника Шацу Милојевића, а белобрешчанског пароха, јереја Саву Станковића, произвео у чин протонамесника. У

Соколовцу је, након богослужења, освећена и богојављенска водица коју су верници у флашицама понели својим домовима.

Уследило је оно што су сви с нестрпљењем очекивали. Свештенство и верници су за литијом, око 13 ч., кренули према Нераљу, како мештани ову реку називају. Приступио сам колони. Стижемо до воде. Нераљ набујао, вода хучи. Модрозелена. Ту је и екипа ронилаца, злу не требало. Привезују подебљи канап за врбу. Свет се ускомешао, сви би да буду што ближе води. Спремно је и озвучење. Врачевгајци на другој обали, а са њима и владика банатски, господин Никанор. Најпре два епископа поздрављају један другог, па затим и вернике. Народ се довикује, машу једни другима. Они који се знају. И они који се не познају. Браћа, родбина, пријатељи, познаници са једне и друге обале ове реке разделитељке. Административна граница. „Боже мили, чуда великога!“, узвикнуо би народни песник. Да га има. Па да све ово пренесе и будућим нараштајима. Најсигурнијим путем. Оним, усменим. Да се памти и помиње. Док нас год буде било. Овде или.. онде. И овде и онде. Писмено, догађај је већ забележен у књизи стихова *Јављање на Нери* (С.Г.). У предговору те књиге епископ Лукијан каже: „Да је такав догађај био у време апостола и еванђелиста Јована, нашао би своје место у четвртом Јеванђељу.“

Уследило је освећење воде и пливање за крстом. У ледену воду скочило је десетак момака, а најбржи је био, као и прошле године, Немања Морун из Беле Цркве. Сликање, снимање, интервју... Измакнем се из тог метежа и удаљим тридесетак метара. Лево, поред пута, оволика бела табла. На њој пише, двојезично да ће преко реке бити изграђен мост, а да ће радови бити завршени 31.12.2015.!? Радови не само да нису завршени, него нису ни почели. Поред табле и неистинитог натписа стоји истинити (од крви и меса), седамдесетогодишњи Соколовчанин, Живота Белодедић. Чита натпис, смеје се, одмахује руком и *говори* нешто по чему су Соколовчани опет чувени.

Ако моста и не буде било, нека бар на неком камену буде уклесано, код овог места, име онога или оних који су *Богојављење на Нери* осмислили. То свакако заслужују. Поред Нераља и Дунава има, *фала* богу, још увек, толико здравог камења.

Предраг Деспотовић

СВЕТИ ЈОВАН, КРСНА СЛАВА МО ССР У СТАРОЈ МОЛДАВИ

Протекле седмице, двадесетог јануара по новом, седмог по старом календару, МО ССР у Старој Молдави прославила је своју крсну славу, светог Јована Крститеља. Сваке године, по завршетку литургије, Старомолдавци се окупљају у седишту Савеза, где се обавља свечани чин резања славског колача.

Слично је било и ове године. У подневним сатима, након богослужења, месни парох протојереј-ставрофор Василије Плестић је, уз пратњу црквеног хора, благосиљао кољиво и пререзао колач. Он је у свом обраћању истакао важност очувања наших обичаја, традиције, блага које смо од предака наследили, као и чињеницу да Савез у свему томе има значајну улогу, али и велику одговорност.

У име домаћина, председник МО, Адријан Виктор Мојсеш, је захвалио присутнима што су и ове године у великом броју дошли и уприличили овај догађај. Српски посланик у Парламенту Румуније, др Славомир Гвозденовић честитао је славу домаћинима као и свима који славе Јовандан, нагласивши да је наше богатство и у нашим црквама, у нашим светосавским манастирима, у нашој духовности и у нашим вековима које други немају или нису, као ми, сачували.

Тог преподнева, Славомир Гвозденовић је, на кратко, посетио и две српске школе, у Белобрешки и Мачевићу. С обзиром да је посета била уочи Светог Саве, малобројне ђаке као и малишане у два сеоска вртића посланик је обрадовао поклон пакетићима. Деца су, за узврат, посланика-песника даривала по једном новонаученом рецитацијом.

Предраг Деспотовић

**Кокан Младеновић поново режирао представу
у Темишвару:**

ОПЕРА ПРОСЈАКА

Кокан Младеновић је већ неколико пута режирао представе у Темишвару, а после „Окованог Прометеја“ у Националном позоришту, представа „Опера просјака“ у изведби Мађарског темишварског позоришта „Чики Гергеј“ доживела је неколико презентација у Темишвару и Букурешту.

У Темишвару је 23. јануара дворана Мађарског позоришта била испуњена до последњег места, а публика је уз квалитетан превод осигуран уз помоћ слушалица заиста уживала.

Позоришни комад енглеза Џона Геја (1685 – 1732), чувеног драматурга и песника илуминизма био је инспирација Кокану Младеновићу и Корнелији Голи да напишу одличан сценарио за веома актуелну пародију.

Иначе, овај позоришни комад био је својевремено инспирација и Брехту за „Оперу за три гроша“ и Вацлаву Хавелу за „Оперу просјака“.

Глумци темишварског Мађарског позоришта су у споју глумачког талента, добре приче и музике и игре од представе „Опера просјака“ направили прави хепенинг који не оставља празно место у публици.

Треба рећи и да је „Koldusopera“ / „Опера просјака“ Кокана Младеновића и Корнелије Голи имала снажну екипу која је допринела доживљају позоришта. Композитор је Ирена Поповић, стихови и режија: Кокан Младеновић, декор Марија Калабић, костими: Татјана Радишић,

кореографија: Андреја Кулешевић. Глумили су Геза Асталош, Атила Балаш, Андраш Банди, Емилија Борбеј, Жолт Чалта, Атила Киш, Рита Лоринц, Етелка Мађари, Имре Матјаш, Левенте Кочарди, Емеше Симо, Моника Тар и Андреја Токај, а за музику су се побринули Космин Харшијан, Кристијан Чаба, Жолт Сабо, Илко Градев, Марчел Суами.

Иначе, Кокан Младеновић је дуго био директор позоришта Атељеа 212, а затим независни режисер. Његове су представе награђиване на скоро свим позоришним фестивалима Централне и Источне Европе, а познат је по томе што у представама покреће и анализира политичку, друштвену и културну проблематику, често правећи паралелу са класичним текстовима. Тако је било и у представи „Опера просјака“.

Љубинка Перинач Станков

ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ ПЕТРА КОЧИЋА

У четвртак, 21. јануара, Задужбина „Петар Кочић“ обележила је на Коларчевом универзитету стогодишњицу великог писца. У оквиру трибине на Коларцу о пишевом делу говорили су Никола Вуколић, директор задужбине, Драган Великић, добитник НИН-ове награде, универзитетски професор и књижевни критичар Радивоје Микић, универзитетски професор и књижевник Никола Страјнић и Драгутин Илић. Њима се придружио из Темишвара Славомир Гвозденовић који је беседио о перцепцији пишевог дела у Румунији, у нашем издаваштву (у Државном издавачком предузећу, а касније у Критериону) у нашим школама и на нашим сценама. **Г.С.**

СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА У УДРУЖЕЊУ ПИСАЦА СРБИЈЕ

У суботу, 23. јануара, у Свечаној сали Удружења књижевника Србије одржана је Светосавска академија којој је присуствовао о епископ топлички, господин Арсеније, који је пренео благослов Његове светости господина Иринеја, српског патријарха који је тог дана боравио у Женеви.

Пред никад пунијом Свечаном двораном, Светосавску беседу одржао је др Јован Н. Стриковић, а учествовали су песници Славомир Гвозденовић, Гордана Влајић, Љубомир Ћорилић и Миљурко

Вукадиновић и драмски уметници Биљана Ђуровић и Милан Михаиловић Цаци. У уметничком делу програма наступили су ученици музичке школе „Стеван Мокрањац“ из Пожареваца и етно-вокална група Музичке школе „Коста Манојловић“ из Смедерева.

Говорећи стихове своје песме „Колико Косова у мени“ из истоимене књиге, Славомир Гвозденовић је Удружењу књижевника Србије честитао и пренео поздраве из Темишвара обавестивши све присутне да смо обележили или ћемо обележити име и дело српског свеца, просветитеља и државника кроз више Светосавских академија и централну свечаност у Темишвару.

Благодарја Удружења књижевника Србије додељена су и ове године неколицини књижевника и пријатеља српских писаца. Међу награђенима нашао се и Лучијан Алексиу коме ће Благодарје УКС уручити председник Радомир Андрић на једној од књижевних манифестација у Темишвару.

* *

Недавно је породица Чедомира Мирковића у договору са Удружењем књижевника Србије основала награду која носи име покојног писца. Први добитник ове награде јесте Милош Петровић, познати књижевни критичар, аутор више књига у којима је стручно и темељно оценио домете бројних српских писаца. У саставу жирија за додељивање награде „Чедомир Мирковић“, уз Марка Недића и Радомира Андрића, нашао се и Славомир Гвозденовић. **Г.С.**

СВЕТОСАВСКИ ПОКЛОНИ СРПСКИМ ШКОЛАМА

Након обиласка српских школа у Белобрешки и Мачевићу, посланик Славомир Гвозденовић је обишао ђаке и наставнике наших школа у Немету, Великом Сепетру и Фенлаку.

Уручивши им скромне поклоне, С. Гвозденовић им је честитао празник Светог Саве и пожелео, уз здравље и успех, пуније школе. **Г.С.**

„ДОСИТЕЈЕВЦИ“ ОБЕЛЕЖИЛИ САВИНДАН

Празник Светог Саве је и ове године био обележен у свечаној сали Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“. Након резања колача и традиционалног кумовања десеторазредаша, који су предали славску ружу ученицима деветог разреда, директор Јадран Кланица је поздравио све присутне, честитао Савиндан ученицима и наставницима и позвао их да уживају у мини-академији коју су спремили ђаци разних узраста.

Посланик Славомир Гвозденовић је у наставку ступио на сцену и уручио премије и новчане награде најбољим Доситејевцима, који су се претходне године истакли на школским и ваншколским такмичењима.

Водитељка програма, Александра Петров, најавила је да су ђаци спремили пригодну свечаност поводом дана Светог Саве. Школски хор, под диригентском палицом професора Јоце Бугарског, отпевао је Светосавску химну и друге две песме, док су стихове казивали ученици петог и шестог разреда, под управитељством професорке Марјане Шакотић. Ученици другог разреда приказали су, уз помоћ њихове наставнице Маре Малимарков, реситал „Свети Сава и ђаци“, док су кумови, десеторазредаши, извели одломак „Небесне литургије“ владике Николаја Велимировића (програм осмислили професори

Далиборка Станков, Саша Малимарков и Лазар Станковић). На самом крају, припремни разред учитељице Славене Пејанов представио се сплетом народних песама и игара.

Горан Мракић

ПРОСВЕТИТЕЉУ С ЉУБАВЉУ

Један од најпосећенијих догађаја у организацији Савеза Срба јесте свакако Светосавска академија у темишварској Опери.

Како и приличи, публика је Химну Светоме Сави, у извођењу Мешовитог хора Српске саборне православне цркве Темишвара Града, дочекала на ногама.

„Свети Сава је највећи споменик српске духовности и културе. Ни мањег народа ни већег светионика. Толиких стотина година, на раскрсници светова, времена и историје, ту где смо били и остали исток западу и запад истоку“ – биле су ово речи водитеља програма Марка Аџића у самом уводу Светосавске академије у Темишвару.

Уз Мешовити хор Српске саборне православне цркве наступили су и ђаци Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ под вођством професора Јоце Бугарског и у сценској поставци глумца Марка Аџића.

Велики труд и године рада стоје иза једног компактног хора, какав је Мешовити хор саборне цркве, којим руководи професор Јоца Бугарски, а својим музичким интервенцијама током академије, доказали су висок степен гласовне елеганције. Ништа мање вредни нису ни малишани гимназије који ће њихов рад наставити.

Светосавску беседу изговорио је затим јереј др Саша Јашин који је причао о значају личности и дела Светога Саве кроз историју и

између осталог рекао: „Од смртног, Свети Сава је нашу душу окренуо ка вечном, од временог и од човечанског ка богочовечанском. То је био темељ и начело.“

У дворани темишварске Опере било је у публици и Срба и Румуна, а у главној ложи нашло се и неколико званичника. Присутни у сали били су и представници српског свештенства на челу са архиепископским замеником Маринком Марковим, затим Мирча Бакала, префект жупаније Тимиш, Амет Аледин, државни секретар Депармана за међуетничке односе при Влади Румуније, а из Србије, као изасланик председника Томислава Николића Иван Мркић. Уз њих су били и челници Савеза: Славомир Гвозденовић, посланик и Славољуб Аднађ, потпредседник ССР, као и секретар Златиборка Марков. Испред Генералног конзулата Републике Србије били су генерални конзул Лазар Манојловић, као и конзул Ирена Радојичић.

Са сцене су се присутнима обратили Мирча Бакала, префект Тимиша, поздрављајући публику и подвлачећи значај Срба у Банату, Амет Аледин, државни секретар ДМО који је у присном тону изјавио: „Ја сам вечерас Србин“ уз сву подршку Депармана за међуетничке односе и Иван Мркић, иначе некадашњи министар спољних послова Србије, који је пренео поздраве председника Томислава Николића и изразио своје поштовање према делу српског расејања у Румунији. На сцени је био присутан и Славомир Гвозденовић, српски посланик у Румунском парламенту, који је званичницима и публици преводио реч гостију.

После поздравног дела, Светосавска академија настављена је музиком.

Први пут је за Светог Саву наступила за клавиром Милица Пантин, ученица деветог разреда Музичке гимназије „Јон Виду“ у класи професорке Елене Самуила и одсвирала Бетовенову Сонату Опус 14 бр. 9 у Е-дуру, (прва страна). Иначе, Милицу смо често слушали и као солисткињу хора. Она има веома леп глас, тако да је ово уједно најави за комплекснију каријеру младе уметнице.

Добро познати секстет „Темишварски споменари“ и вокални солиста Пера Тодоровић поздравили су темишварску публику у карактеристичном стилу, који је публика навикла да лепо прима. Као освежење са тамбурашима су наступиле и омиљена солисткиња Јасмина Фењац, али и мала Нада Лукин, која, ето, потврђује четврту генерацију музичара породица Лукин-Мандран својим урођеним талентом.

За крај приредбе остало је таман толико добре енергије, да

публику АКУД „Младост“ уведе у свет игре. Златна генерација, како их је Љубомир Степанов називао, показала је своју виртуозну игру представљајући кореографију игара из Шумадије у потпису Милорада Лонића. Руководили су Академским културно-уметничким друштвом „Младост“ браћа Сенадин и Сретко Крстић.

Треба рећи да је брига о подмлатку баш била приметна. И хор и тамбураши, па и АКУД „Младост“, које је на сцену Опере извело црвену групу школице фолклора са играма из Шумадије, водили су рачуна да овај светосавски тренутак буде на висини. Сви су они имали у виду и неке сутрашње академије, када ће просветитељу с љубављу наша деца певати и доводити своју децу учећи их можда најважнијој лекцији. Оној о трајању.

Најлакше је децу учити својим примером, те је већина Срба своју децу после приредбе повела на Светосавски бал. Уз музику играло се у фоајеу Опере негде до пред поноћ. Свирали су чланови оркестра „ОК Бенд“: Бојан Лазаров, Марко Банду, Саша Панић и Алекс Паунеску; и чланови оркестра Марка Табана, Шаце Радета Стојковића, Дулета Малимаркова, уз солисткињу Мелу Јаношевић.

Љубинка Перинач Станков

СВЕТИ САВА – НАШ САВРЕМЕНИК

Од свих светосавских прослава које се организују широм Баната и Поморишја, општи утисак је да се у Великом Семиклушу ствара најтоплија и најприснија атмосфера, можда због чињенице што српска заједница у овом пограничном градићу на Аранки функционише као једна повећа породица.

У среду, 27. јануара, у 17.00 часова, након вечерње службе и резања колача, у присуству кумова Михајла и Данијеле Рајчић, месни парох је изразио задовољство што се ланац славља наставља и предао светосавску ружу Ангелини и Зорану Радићу. Уследио је после тога краћи програм дечијих рецитација, а епархија, месна црква и овогодишњи кумови су малишанима на крају поделили поклон паке-тиће, док је у двору "Нако", у наставку, било спремљено послужење.

Поводом Савиндана, Семиклушанима сваке године долазе у госте пријатељи и комшије из оближњих села, од Чанада до Варјаша, преко Сараволе, Великог Сенпетра и Наћфале. Обично се из куртоазије каже (или пише) да је приликом „тог и тог концерта или наступа дворана била пуна“, али је у петак, 29. јануара, у 18.00 часова, свечана сала семи-клушке општине била дословце испуњена до последњег места, а многи људи су испратили представу стојећи. По речима организатора, резервације за представу и бал су се поделиле за само три дана, што доказује да је интересовање мештана за ову прославу и више него изражено.

Пошто је Мешовити хор месне цркве извео Светосавску химну, водитељка програма, Мирјана Рошу је истакла да се српски народ, „причајући причу о Светом Сави, сваке године поново рађа, одржава и препознаје у православном и хришћанском свету“, а притом поздравила уважене званице: генералног конзула Републике Србије у Темишвару Лазара Манојловића, посланика Славомира Гвозденовића, градоначелника Великог Семиклуша Дануца Грозу и потпредседника ССР Славољуба Аднађа, који је уједно и председник Месне организације Савеза Срба.

Публика је на самом почетку имала прилику да види три групе семиклушког друштва, које су се представиле играма из Баната и Шумадије, да би затим наступиле младе вокалне солисткиње Нада Лукин и Тања Влашчић. Уследили су гости из Варјаша, чланови КУД-а „Сава Илин“, који су одиграли сплет народних игара под упутством Наде Ћирић.

Комшије из Чанада су, као и сваке године, уз помоћ чувених им тамбура улепшали светосавску прославу семиклушких домаћина. Млади чанадски тамбураши, наследници „Лала са Мориша“, основани у новембру 2013. на иницијативу Славена Павловића и неколицине родитеља и љубитеља традиционалне музике, наступили су под уметничким руководством Марка Бугарина и Ендреа Аугустинова са малом солисткињом Наташом Рајчић. Њима су се придружили и „Батини бећари“, основани 2008. под управом покојног Бате Рајчића. За њега и за познатог певача народне музике Лазу Кнежевића био је одржан минут ћутања. Уз млађане тамбураше наступили су певачи Љубомир

Петров и Зоран Радић.

КУД „Свети Сава“ из Великог Семиклуша је извео кореографију из околине Пчиња, а Душица Рошу је отпевала две народне песме. Младо Културно-уметничко друштво „Извор“ из оближње Сараволе, настало пре непуне две године на иницијативу председника општине Саве Стојана, представило се играма из Баната, под упутством кореографа Радована Јованова.

После народних игара уследила је поново песма, овог пута у извођењу талентоване Александре Мандран, која је наговестила наступ других комшија „Плавих делија“ из Великог Сенпетра, који су, предвођени истим Радованом Јовановим, одиграли кореографију из Бачке.

Пре последње тачке, угледни гости и домаћини су били позвани на бину да се присутнима обрате са неколико речи. Генерални конзул Републике Србије Лазар Манојловић и посланик Славомир Гвозденовић честитали су Семиклушанима на уложеном труду и истинском родољубљу који красе сву њихову активност и рад на очувању народне културе и идентитета, док је председник МО ССР, Славољуб Аднађ, подвукао да Срби „могу и морају деловати јединствено“. Такође, искористио је ову прилику да захвали и председнику општине, који у знак поштовања према српској заједници не скида зимске украсе из центра града док не прође Савиндан. Господин Дануц Гроза је уручио захвалнице и симболичне поклоне свештенику Дини Чокову, а потпредседнику ССР Славољубу Аднађу и брачном пару Наталији и Георгеу Мандрану, који удруженим снагама доприносе очувању српске културе у овом граду уручио је плакете „Велики Семиклуш Вам захваљује“.

„Нај-нај“ је било сачувано за крај. Адријана и Ненад Лукин су осмислили оригинали колаж фолклорног карактера, назван „Дошли гости код нас у Банату, лепо им је, неће да се врату“. Ради се о томе да су Шумадинци дошли Банаћанима у посету, па се том приликом надигравају, свако приказујућу специфичност локалних кореографија. Публика је срдечно реаговала и испратила бурним аплаузом КУД „Свети Сава“ из Великог Семиклуша.

Водитељка Мирјана Рошу је на посебан начин захвалила оркестру у саставу: Георге Мандран, Дарко Влашчић, Славен Павловић и Ненад Лукин, али и главним организаторима и промотерима овог догађаја, породицама Мандран и Аднађ.

Веселе се наставило у оближњем локалу, где су госте увеселававали певачи Душко Бељин, Тања Влашчић, Александра Мандран, Душица Рошу и Љубомир Петров.

Горан Мракић

ДУХ СВЕТОСАВЉА У РЕШИЦИ

Овогодишња приредба поводом прославе Светог Саве у граду на Брзави одржала се 30. јануара у сали „Лира“ решичке Уметничке гимназије „Сабин Пауца“. Традиционална Светосавска приредба окупила је и ове године решичке Србе, и старо и младо, а њима су се придружили и Срби из пољадијских, клисурских и карашевских места.

Вечерња приредба почела је Химном Светом Сави, изведеном од стране млађане Санеле Милош, коју је цела сала одслушала стојећи. Затим је званице, госте и публику у свечаној сали решичке Уметничке гимназије поздравила водитељка представе професорка Јадранка Бајку.

Својим присуством прославу Савиндана у Решици увеличали су представници Савеза Срба у Румунији, секретар Златиборка Марков, главни књиговођа Тима Лацић, правна саветница Радмила Драгутоју, протојереј Васа Лупуловић, старешина решичке Српске православне цркве, затим представници МО ССР Решица, председник организације Иванко Стојичевић и потпредседник Драган Мировић.

На овогодишњој традиционалној Светосавској прослави, решичкој публици се први представили домаћини. Програм пун песама посвећених Светом Сави припремили су и извели полазници српске радионице, мале и велике групе решичке деце, који од прошле године ванредно уче српски језик, под упутством својих наставница Анке Поповић и Добринке Пантин. Затим је водитељка програма Јадранка Бајку позвала на сцену госте из Темишвара, Хор Православне Српске саборне цркве. Темишварски чланови хора су под диригентском палицом професора Јоце Бугарског извели три световне композиције

уз солисту Предрага Остојина, које је одушевљена публика пропратила бурним аплаузом.

Румунски Фолклорни ансамбл песама и игара „Брзава“, општине Решица, представио се сплетом српских игара у кореографији Сенадина Крстића. Ово културно-уметничко друштво негује изворне народне игре, а њиме руководе Марија Агеску и Петру Баџиу. На сцени су деловали сигурно, а игра им је била запажена. По аплаузима би се рекло да се публици веома допала.

Пред Решичане је и ове године наступио дванаестогодишњи Марко Браила, који је показао своје музичко знање и на хармоници одсвирао сплет српских кола, а публика је младог уметника наградила аплаузом, као и госте, чланове КУД-а „Свети Ђорђе“ из Станчева под руководством кореографа Душана Миладинова, који су приказали српске народне игре из околине Шумадије.

На овогодишњој традиционалној Светосавској прослави, решичка публика је наградила аплаузом и КУД „Свети Никола“ из Дињаша, које се, под уметничким руководством Жељка Тодорова, представило сплетом српских игара из Баната под називом „Било, биће и остаће“ у кореографији Милосава Татарића.

Предивно су се приказали и гости из Српског Семартона. Тамбурашки оркестар „Круна“ из Српског Семартона, под руководством Илије Грубачког је за ову прилику, са солистом Предрагом Остојином, припремио и одсвирао изузетан репертоар. Публика је знала то да цени и да ужива у српским песмама. Затим су своје умеће пред Решичане показали и играчи, чланови КУД „Круна“ са играма из околине Лесковца у кореографији Сенадина Крстића и Душана Миладинова и под уметничким руководством Миливоја Мишкова и Весне Струца Чолаковић. Публика је топло поздравила и оркестар под управом Миодрага Грубачког, који је пратио вокалну солисткињу народног мелоса Баната, Николету Власић и младог семартонског интерпретатора Милутина Нешина.

Својим присуством прославу Савиндана у Решици увеличали су и гости из Темишвара. АКУД „Младост“, у својству проверене вредности нашег фолклора, извело је игре из Централне Србије и кореографију „Свечаност на Опленцу“ Милорада Лонића, у аранжману Драгана Наранчића.

Након завршетка двочасовног богатог културно-уметничког програма била је организована заједничка вечера за све учеснике, организаторе и госте, а за веселу атмосферу зачињену српским колима и народним песмама побринуо се оркестар Миодрага Грубачког са солисткињом Николетом Власић. Дружење се током ноћи претворило у право весеље које је, по српском обичају, потрајало до касних сати.

Горан Гога Пантин

ПОЈТЕ МУ СРБИ...

У суботу, тридесетог јануара, МО ССР у Старој Молдави организовала је светосавску прославу и бал. На овој, традиционалној већ манифестацији, своје умеће приказују, последњих неколико година, поред домаћина, културно-уметничка друштва из више места Клисуре и Пољадије, а такође и гости из Србије. Ове године из матице је гостовало КУД „Вукомир Видић Уча“ из Кусића, општина Бела Црква.

У Дому културе, у 18ч, почетак приредбе најавио је Хор српске православне цркве из Старе Молдаве појећи *Химну Светом Сави*, а устајући придружила се и бројна публика. У краћој беседи, о Светом Сави говорио је старомолдавски парох, протојереј-ставрофор Василије Плестић, док је присутне поздравио и председник Месне организације Савеза Срба у Румунији, Адријан Виктор Мојсеш. Затим су најмлађи Старомолдавци, малишани из забавишта, одрецитовали по једну песмицу и били награђени топлим аплаузима.

Сцена је у наставку припала играчима, а први су наступили чланови КУД Стара Молдава и то они најмлађи, школица фолклора, изводећи сплет игара у кореографији Саве Константиновића. Гости из Србије, КУД „Вукомир Видић Уча“, који се већ више година друже са Старомолдавцима и узајамно посећују, извели су те вечери два сплета народних игара, игре из околине Неготина и игре из околине Лесковца, у кореографији Живе Бранисављевића. Водитељ програма, Сава Константиновић је затим позвао на сцену КУД „Свети Никола“ из

Радимне, а младићи и девојке у живописним ношњама извели су два сплета у кореографији Томислава Поповића. Те вечери се на сцени представило и новоосновано румунско друштво „Братство“ из Нове Молдаве сплетом румунских игара из Бошњака, док је Андреја Киселица, чланица тог друштва, отпевала једну румунску народну песму.

Пољадијци, чланови КУД „Соко“ из Соколовца, у свом наступу приказали су сплет игара из Шумадије у кореографији Маре Горун, а најмлађи хармоникаш, Марко Ћиорик, одсвирао је два кола. Ни млади Белобрешчани, чији је уметнички руководилац Горан Стефановић, нису заостали за својим вршњацима. Лепим извођењем представили су се публици играма из Лесковца у кореографији Сенадина Крстића. Још једно румунско друштво је наступило те вечери и то КУД „Пожежена“, сплетом *Стара Влајна*, у кореографији Томислава Поповића. У наставку је КУД „Стенка“ из Љупкове приказало сплет игара у кореографији професорке Славке Думитровић, док су нешто старији Старомолдавци, деца од 12 до 15 година, извели *Влашке игре*. Након приказаних десетак сплетова, публика је могла да ужива у нумерама „Клисурских тамбураша“, а бурним аплаузима је испратила и наступ Наде Деспотовић која је уз пратњу тамбураша отпевала две песме.

За крај, публици су се још једном представили домаћини, КУД из Старе Молдаве и то они најстарији, изводећи игре из Клисуре, такође у кореографији Саве Константиновића.

Након представе која је трајала више од два сата, домаћини су за све учеснике припремили послужење, а дружење је настављено уз народну игру и песму.

Предраг Деспотовић

СРБИ У ВЕЛИКОМ СЕНПЕТРУ

„Ако из Темишвара, главног града северног дела румунског Баната кренете возом у правцу северозапада, онда после вожње од око једног и по сата, можда и два, стижете у место које је на географској карти убележено под именом Периам. До овог места можете доћи ако кренете возом из Арада према западу, некако паралелно са реком Мориш (Муреш, Марош). У Перјамошу је јако важно да знате да ли воз којим сте довде допутовали наставља југозападно или западно од овог места. Да бисте стигли у Сенпетар треба да наставите заједно за Сараволу, па Семиклуш, а одавде се пруга рачва за Валкањ, према југословенској граници или северно у Чанад“ – овако је др Драгомир Батањац писао у уводу своје монографије „Српски Свети Петар“. Књига је на око 700 страна, тако да можете и сами замислити колико се тога о Великом Сенпетру може писати и препричавати, а да увек буде и ново и интересно.

Тема је и те како издашна, али и неисцрпна. Ми смо изабрали ипак савремени новинарски, никако свеобухватни, пресек данашњег Великог Сенпетра, а после сата времена вожње аутом од Темишвара, изабрали смо да нам прва станица буде Основна школа у овом банатском месту.

Дочекује нас директорка Николета Силин, која је на овој функцији од септембра прошле године и учитељ српског одсека Драгомир Петков.

ДВОЈЕЗИЧНЕ ТАБЛЕ, ШКОЛА СА ИМЕНОМ СРПСКОГ УЧИТЕЉА

На школи стоји двојезична табла, а на српском пише Основна школа „Миливој Трифунски“. Сазнајемо да је школа добила име по некадашњем учитељу и дугогодишњем директору. „Човек је у животу, каже учитељ Драгомир Петков, он је почасни грађанин Великог Сепетра, а и школа носи име по њему, јер је заслужан за изградњу нове школе и што она данас изгледа овако како је видите. Ја сам био дете и памтим да је имао неко црно одело на беле штрафте. Донели су циглу и ми смо сви стали у ред, а он је био први па нам је циглу по циглу додавао тако да смо то збацили. Кад је камион отишао, његово одело је било скроз црвено од цигаља.“

Основна школа „Миливој Трифунски“ у Великом Сепетру још увек има српски одсек, а у њој сем поменутих, раде још два наставника, наших сународника. То су Милан Ђурић, професор спорта и професорка веронауке Драгана Сабљић.

Иначе, у школи деца почињу да раде од припремног до четвртог разреда. У српском одсеку о ком брине учитељ Драгомир Петков ради се симултана настава. Припремни похађа једно дете, први разред - четири, а у четврти разред иде само једно дете. Од петог до осмог настава је на румунском са по једним одељењем. У оквиру школе до сада је функционисало и српско забавиште, али оно више не постоји од 2014. Како сазнајемо од директорке Н. Силин, разлог је недостатак српске деце. Последња васпитачица била је Бранка Петков, а та деца су данас ђаци српског одсека.

Током године ђаци нашег одсека су веома активни и имају бројне школске активности. Још од јануара и светосавске прославе у цркви имају програм, реже се колач, а награђени су поклонима. Ове године нису, али у фебруару су ранијих година ишли на Фашанке у Радимни. У марту се прославља 8. Март посвећен женама, док је у априлу, када је Другачија недеља, предвиђена посета селу, да деца добро упознају своје место, да знају која се институција где налази. Међу омиљеним активностима су им и прављење воћне салате или фарбање јаја за Ускрс. Пролеће је и период када мали Сепетарци учествују на такмичењима из математике или ликовног и рецитованја. Посете Српској гимназији „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару су честе, а честе су и награде које су деца освојила.

Дечји пријатељски сусрети су им главна атракција и њу ниједне

године не пропуштају. Омиљене су и летње школе и летњи духовни камп у Бездину.

ПЛАВЕ ДЕЛИЈЕ И ПОМАЛО РАКИЈЕ

Сва деца из школе су чланови КУД „Плави делија“ из места, а радо учествују, било да су домаћини на Ракијади, којом су се Сенпетарци последњих година прославили, било да је у питању неко друго гостовање у Румунији или Србији.

Иначе, културно-уметничко друштво „Плави делија“ основано је 2004. на иницијативу Данице Пелајић и окупило је младе из села. Руководилац је од тада Радован Јованов, а помогли су да се лепа идеја друштва оствари и Кристина Ердељан и Андреја Барк, као и бројни други Сенпетарци на челу са Борком Јоргованом који је данас председник комисије за културу при Савезу Срба у Румунији.

Како сазнајемо од Радована Јованова, име је друштво добило по старом фудбалском тиму „Делије“. КУД се у ствари основало још 1996. али је функционисало само три године. Иначе, од 2004. друштво ради у континуитету, а епитет „Плави“ има своју причу: У Перјамошу је 1994. био фудбалски турнир, а Велики Сенпетар је на турнир дошао са два тима, млађима и старијима. Да би се разликовали, млађи тим је назван „Плави делија“. Одатле и назив данашњег КУД-а.

Иначе, ово наше културно-уметничко друштво је први пут наступило 2004. на Маратону фолклора, а затим су гостовали на неколико државних и међународних фестивала.

Представљали су нас на међуетничким фестивалима на Данима Ефорије Норд и неколико пута у Сигишоари, затим сваке године у Омољици у Србији, а лепе награде освојили су на такмичењу „Шкриња са миразом“.

Такмичили су се и на Европској смотри фолклора у Темишвару, а у Ваљеу су освојили десето место као једино друштво из расејања међу 140 учесника.

Домаћини су сваке године на сепетарској Ракијади, фестивалу које је постало на неки начин бренд села, јер се овде крајем августа, почетком септембра сјати цела околина, што због дегустације далеко познате ракије, што због српске музике и музичара.

ТРИ ВЕКА СТАРА ЛИПА

Село је још увек снажно и одише неким српским духом. Када су се сакупљали прилози за торањ Српске цркве 2008. било је 420 новчаних прилога, што није мала ствар у данашње време. То је знак да заједница још увек има здраво језгро.

Свештеник у Великом Сепетру јесте Пера Илијевић, а црква је лепа, уредна, обновљена. Зидови и иконостас су рестаурирани после замењене нове електричне мреже. Остало је да се позлата уради и замене старе плочице. Сlike у цркви радила је академски сликар Дана Петков уз помоћ неколицине иконосликара из Молдове.

Црквена земља је, како сазнајемо враћена, а од прихода се врше сви радови. Урађено је доста, а ради се и даље, јер су Сепетарци вредни и воле да им је све на своме месту.

Кад се из цркве изађе, иако је зимско доба, немогуће је да те не засени велика сенка липе. Lipa је, кажу мештани, већ део легенде овог села. Од ње се прави најбољи и најлековитији липов чај, а стара је по различитим изворима 307 или 317 година. Под њом је клупа да се душа одмори, па да се векови скупе и прикупе.

Од цркве равним сокаком стиже се у сам центар села. Са једне стране и са друге омеђен је српским продавницама, односно продавницама у власништву српских породица Јоргован и Јованов. Одмах са стране је и Српски клуб, а преко пута се налази и библиотека.

Савез Срба је имао своје седиште поред библиотеке, али су се Срби последњих година окупљали у клубу, тако да је сада и седиште Савеза тамо. Мала Марина Јованов, која ради у породичној продавници била је љубазна и отворила нам је клуб тако да смо посетили просторије где се чувају и пехари КУД-а, а где се млади и мало старији Сепетарци често окупљају.

У библиотеци ради госпођа Радојка Пакурар од које сазнајемо да фонд српских књига постоји. Сепетарска библиотека има око 300 књига на нашем језику, али нема, нажалост и оних који су вољни да их читају. Деца из школе углавном долазе због библионета, односно модерне технике којом се лако стиже до жељеног текста или реферата. Модерна времена нису, изгледа, заобишла ни руралне средине.

Наших Срба има и у општини, на којој стоје двојезичне табле. Што би у шали рекли: „Мало нас је, али смо добро распоређени!“.

ЈЕР, ЖИВОТ ЈЕ ЛЕП

Као потпредседник у Општини Велики Сепетар ради Паја Стојанов, ту је и Олга Еремић, социјални радник, а у одсеку за прикупљање пореза ради Савета Драгомир, док је рачуновођа општине Мара Армјан. Саветник у општини је Борко Јоргован.

Ако сиђете само неколико корака главном улицом, наићићете, у поштанском уреду, на Виду Беленцан.

Вида је наша поштарка. Она се сваког петка труди да и наше новине стигну до вас, редовно тренира и учествује на свим такмичењима у одбојци, а то чини да јој тело буде лепо и младо, а дух здрав. Иначе, њене ћерке Ружица и Горана играју за АКУД „Младост“.

Вида је недавно добила прво унуче, воли свој Сепетар и не размишља о одласку негде да живи у граду: „Овде у пошти радиш са људима. Један те растужи, један те развесели. Али живот је леп. Мора да буде леп, јер је наш. И немамо други.“

Ускоро ће пролеће. Сепетарска ће липа у црквеној порти да процвета. На клупу ће можда сести неки путник намерник, а неко ће се наћи да му исприча бар једну нову сепетарску причу. Ми смо, ето, ову зимску за вас прибележили.

**Љубинка Перинач
Станков**

ЗЛАТНА МЕДАЉА ДР ГВОЗДЕНОВИЋУ

Поводом Дана државности Србије, 15. фебруара, председник Томислав Николић је у Београду уручио одликовања заслужним личностима и институцијама.

Међу овогодишњим добитницима високих српских признања је и др Славомир Гвозденовић.

На свечаној церемонији у згради Председништва Србије, Томислав Николић је, обраћајући се славодобитницима, рекао да је о њиховим успесима и раду Конфучије рекао све: „Кад радиш за друге ради тако посвећено као да радиш за себе“, те да су они само таквом посвећеношћу превазишли препреке. Председник Србије је затим додао: „Ви сте одликовали себе, а председник само није успео да свима који су се одликовали додели одликовања и наша је дужност и привилегија да у изградњи хумане заједнице „истакнемо оне који одскочише“, па несебичним трудом и одрицањима изграђују и промовишу највише вредности, и тако, можда би Иво Андрић рекао да будућим нараштајима остављамо знакове поред пута“, закључио је председник Србије свој церемонијални говор.

Др Славомир Гвозденовић, овогодишњи добитник златне медаље за заслуге у развијању културе и пријатељских односа Србије и Румуније, који је уз више значајних књижевних награда, добитник ордена „Вук Караџић“ и награде „Слободан Јовановић“ Владе Србије, овом приликом изјавио: „За мене је ово признање изузетна част али истовремено и знак пажње и поштовања према српској заједници у Румунији.“

Орденом првог степена одликована је Гимназија у Крушевцу, а орденом другог степена режисер Пуриша Ђорђевић, Српско геолошко друштво, Институт „Михајло Пупин“, „Прва техничка школа“ у Крагујевцу и Природњачки музеј у Београду. Орден трећег степена добили су Институт за кукуруз „Земун Поље“, Математичка гимназија у Београду, Музичка школа „Мокрањац“, Библиотека града Београда и Институт за микробиологију и имунологију Медицинског факултета у Београду.

Златном медаљом за заслуге, уз Славомира Гвозденовића, одликовани су хуманитарца Арно Гујон, америчка политичарка Хелен Делић-Бентли, проф. др Зоран В. Кривокапић, академик Милован

Данојлић, француски новинар Жан Кристоф Буисон, карикатуриста Југослав Влаховић, музичари Душко Гојковић и Звонко Богдан, глумица Мира Ступица, професор Мађид Сами, селектор ватерполо репрезентације Србије Дејан Савић, Институт за упоредно право и КУД “Шандор Петефи” из Мужље. Златном медаљом су постхумно одликовани кошаркашки стручњак Ранко Жеравица, адвокат Вељко Губерина, први управник Музеја савремене уметности у Београду Миодраг Б. Протић и архитекта Иванка Распоповић.

Сребрном медаљом одликовани су Момчило Тодоровић, Драги и Живорад Јелић, чланови “Ју групе”, новинарка Донка Шпичек, проф. др Стојан Раденовић и Нарциса Кнежевић Шијан.

Истом приликом, Орден Републике Србије на ленти добило је 28 председника држава.

Рајко Корња

СТАНЧЕВАЧКИ ДИВАНИ

Крај зиме у нашем Банату искористили смо за обилазак Станчева, са намером да сретнемо старе познанике, али и са жељом да упознамо наше сународнике, чије ћемо занимљиве приче забележити и вама пренети путем нашег недељника. У Станчеву смо се задржали неколико часова у пријатној атмосфери.

Прво смо кратко застали у Рекашу, где смо се срели са Илијом Милином, председником МО ССР Станчево, од којег смо у неколико речи дознали о тренутном битисању својих сународника, о богатој активности КУД „Свети Ђорђе”, који под управом Душана Миладинова, већ дванаест година непрекидно активише, као и о Месној организацији Савеза, где обавља функцију председника.

Однедавно су се удружили и заједничким снагама са неколико мештана уредили простор око месне цркве, јер им није тешко да приону на посао и разне радове, када се зна да је у корист српске заједнице. Није тешко закључити да је у многим банатским местима, поготово оним изолованијим, време стало пре неколико деценија, тако да је најчешће потребна добра воља

појединаца да би се ствари помакле с места или да би се ишта догодило. Све што је српско у овом месту почело је да се обнавља, поправља, да би се знало да је ово село насељено Србима.

Истиче Илија да су Румуни наша православна браћа, са којима Срби у овом селу живе од давнина у љубави и слози. Они редовно присуствују манифестацијама и акцијама које Срби организују поводом Божића, Светог Саве, Ускрса па и када се током пролећа у месту организује традиционална фолклорна манифестација „Дани Ђурђевка“. „У последњих неколико година одлучили смо да се што чешће окупљамо, да бисмо били заједно, да се не бисмо осипали. Заједно смо у нашој цркви приликом богослужења, за сеоску славу, српске празнике, сви смо и чланови Савеза, договарамо се око свега и сложни смо. Ако смо заједно, можемо да разговарамо и да се договарамо, само када нас је много, можемо покренути нешто, јер морамо да бринемо о нашем селу да би било домаћински уређено. Добро је што у месту има још много младих, који желе да помогну и који још осећају да су Срби.“

Настављамо пут поред чувених рекашких винограда, скрећемо северно према јахачком клубу у Херњакови, стижемо у једном тренутку до споредног пута који кривуда до станчевачких брда. На врху једног од њих подигнута је лепа црква, која празнује Светог великомученика Георгија (Ђурђевдан). Застајемо са намером да посетимо храм овог места, где нас је дочекао јереј Драгослав Везелић, старешина месне цркве, од којег сазнајемо понешто о историјату и о садашњости цркве. Ту срећемо и Љубомира Мишкова, потпредседника МО ССР који нас, после кратког разговора, води према делу села које мештани зову Годеново, јер кажу да тамо има највише Срба.

У насеобини Станчева, Годенову, куцамо на врата породице Ранисав. Вредних и умешних домаћина увек је било у Станчеву, а има их и данас. Један од таквих домова јесте и кућа породице Ивана и Марије Ранисав. Све је овде на свом месту, а чистоћа и ред ће сваком запасти за око. Домаћина Ивана Ранисава проналазимо код куће. Прекида посао у свом домаћинству и радо прихвата да са нама разговара. Рођен је у Станчеву, како он наглашава, те далеке 1939. године, у поштеној српској породици. Заједно са супругом Маријом има сина Петра и ћерку Радосну. Од сина Петра има две унукe: Звездицу и Јасмину, од којих има прауку Дејана и прауку Марију. А од ћерке Радосне има унука Златка и унуку Снежану, која има сина Луку.

Нашем дивану придружује се и чика Иванов први комшија, Златомир Видулов звани Мир, како га сви у Станчеву и околини знају. Чика Мир има осамдесет и три године и живи са супругом Маријом. Веома је активан, вози бицикл и редовно иде у цркву где је тотор. Цео

свој осмодеценијски живот провео је у свом родном Станчеву, где је радио у пољопривреди, од којих 34 године у руководству „колектива“.

Слушали смо приче о лепим временима из чика Иванових и чика Златомирових младалачких дана. Незаборавао је период када су са осталим момцима из села момковали и уживали. Из тог периода нашим саговорницима остала су лепа сећања, јер је тада било пуно српске омладине у целој Банатској Црној Гори.

И могли бисмо још пуно тога да пишемо о овим дивним људима и добрим домаћинима. Али због мањка простора да истакнемо још само једну црту њихове сложене личности, а то је родољубље. Увек су били и јесу уз свој српски род.

Горан Гога Пантин

ПОСВЕЋЕНА СВОМ ПОЗИВУ

Данашња гошћа рубрике „Варошани“ једна је од наших вредних, надарених и надахнутих просветних радница. Реч је о пензионисаној професорки Добринки Пантин, из Решице, која је цео свој век са пуно љубави и надахнућа радила у настави.

Шта би могло боље и уверљивије да илуструје ове тврдње него она сама, која је са скромношћу прихватила да се нашим читаоцима представи.

„Рођена сам 31. августа 1946. године у најлепшем селу на обали Тамиша у Гаду, од оца Љубомира

Душана Којића и мајке Љубице, која је пореклом из Парца од породице Ташић. Као деца по цео дан играли смо се на долми, у пролеће брали љубичице, или прецепак како се код нас у Гаду каже и друго пољско цвеће, а цело лето купали као патке у Тамишу. Сећам се винограда, којег је мој деда Љуба чувао, где смо волели да седимо у колиби и гледамо „тамо далеко“, где су у Модошу живели наши рођаци о којима су нам причали деда Љуба, а нарочито баба Драга.

Основну школу похађала сам у родном селу, где се врло радо сећам учитељице Зорице Чолић. Са њом смо спремали разне представе, водила нас је и у цркву на причешћа, а сећам се да смо прославили са њом и Материце. Много сам јој захвална за сваки моменат који нам је поклонила, јер је имала дара за просветног

радника.

Школовање сам наставила у Српској гимназији у Темишвару. Били смо вредни и марљиви, а и наши професори су били одлични професионалци, савршени педагози, надарени и захтевни методичари.

Положила сам велику матуру 1964. године у лето, а у јесен исте године постала сам студент Одсека за бугарски и руски језик и књижевност Филолошког факултета у Букурешту. За време студија указала ми се прилика да радим као туристички водич за групе туриста из Југославије и Бугарске, а преводила сам и за Савез писаца Румуније. Имала сам привилегију да преводим и на првом фестивалу „Златни јелен” у Брашову, где сам била лични преводилац Габи Новак и Радмили Караклајић.

После завршетка студија добила сам поделу посла и прво радно место као професор у селу Малу Рошу недалеко од БУКУРЕШТА. Пошто сам 1970. године ступила у брак са школским колегом Мирком Пантином, добила сам пословни премештај у селу Лупак, где сам радила као професорка руског језика, а предавала сам и српско-хрватски као матерњи језик. У том периоду наша се породица повећала. Године 1971. почетком јула месеца, родио се наш син Дарко, а почетком децембра 1974. године, родила се наша ћерка Јасмина. У међувремену, преместила сам се са послом у Решицу, где ми је била породица. После 1989. године кад се одустало од предавања руског језика, радила сам у Дому за незбринуту децу у Решици, као школски васпитач, све до пензије.

Све у свему, пуно сам волела своје стручно опредељење. Нисам погрешила кад сам одлучила да се посветим овој професији. Волим децу и волим оно што знам да пренесем и другима, исто као и својој деци. Борила сам се и трудила да им пружим све што им је било потребно. Дарко је завршио два факултета, Академију економских студија у Букурешту и Правни факултет, ожењен је Нађом Оаном и има ћерку од седам година Адару Армину и живи са својом породицом у Канади, где заједно са супругом руководе фирмом са педесетак запослених. Јасмина је завршила Вишу економску школу у Решици и Београдску пословну школу, удата је за Александра и живи у Решици.“

Горан Гога Пантин

БОДРОГ - ТРАГОВИМА ПРОШЛОСТИ

О историји банатских и поморишких Срба се доста писало, али о њима се, у данашње време, ипак, доста мало зна, поготово у матици. Изложени током историје сталним бежанијама, ратовима, сеобама и асимилацијама, они су често, бранећи туђе бедеме, границе и међе, гледали како да преживе.

СРПСКО НАСЛЕЂЕ

Многи топоними у Поморишју и Покришју, па чак и у Ердељу, говоре о некадашњем присуству Срба, али се тај народ током векова иселио, асимиловао или је једнос-тавно – ишчезао.

Једно од најинтересантнијих насеља у арадској жупанији је Стари Бодрог, које се први пут помиње 1233, али оно је постојало вероватно још у време подизања истоименог манастира 1177. Иначе, постоји тврдња да је манастир Бодрог најстарији на територији данашње Румуније.

Само његово име недвосмислено подсећа на словенско порекло. Локална легенда каже да је бик имућног сељака ископао роговима испод једног старог храста сребрну икону Богородице Марије, те је на том месту касније подигнут манастир. На улазу у манастир Бодрог и даље се чувају волујски рогови, за које калуђери тврде да припадају једној давно изумрлој врсти (много су већи од рогова обичних волова). По мишљењу професора Љубивоја Церовића, назив насеља и реке Бодрог на банатској страни Поморишја води порекло од словенског племена Бодрича, који су своје име оставили већем броју локалитета у Панонској низији. Иначе, у данашњој Далмацији постоји насеље Бодрожихи, а презимена Бодрожих или Бодирога присутна су код Хрвата и Срба.

МОНАСТИР БОДРОГ ПОСТАЈЕ РУМУНСКИ

Подизање манастира Бездин и Ходош у Поморишју, првом половином 16. века, везано је за породицу Јакшић. У периоду до турских освајања, на територији данашње Румуније подигнуто је тридесетак српских православних манастира.

Сходно истраживањима професора Церовића, масовно досељавање Срба на тло Панонске низије условило је потребу чвршћег организовања Српске православне цркве. Први податак о постојању српске епархије на овом тлу потиче из 1479. Епархија у Јенопољу била је под ингеренцијом београдског митрополита. После пада Београда под Турке 1521, измењена је организација Српске православне цркве у Угарској. Тада је јурисдикција над православним становништвом у Угарској пренета на митрополита у Јенопољу.

По казивању господина Стевана Бугарског, манастир Бодрог се налазио на територији арадске епархије, која је припадала Карловачкој митрополији (основаној 1713), независној и самоуправној српској православној црквеној области у Хабсбуршкој монархији. Исаија Ђаковић, епископ јенопољски и арадски у времену пре Велике сеобе Срба 1690. године, велики борац за очување православља, имао је једно од својих седишта управо у манастиру Бодрог. Но, године 1864, када је Андреј Шагуна основао Ердељску митрополију, са седиштем у Сибињу, дошло је до отцепљења румунске цркве, а манастир Бодрог и арадска епархија су припали новој црквеној администрацији. Каснији покушаји да се манастир врати под српску управу нису уродили плодом.

ПОСЛЕДЊА БОДРОЖАНКА?

У Старом Бодрогу више нико не зна српски језик. Госпођа Делија Кеверешан (1950) је рођена Бодрожанка, али тврди да се средином прошлог века нико у селу више није служио српским језиком, иако су постојале породице Јовановић, Петров, Томић, Миланковић, Ћирин или Ракић (њено девојачко презиме). Са материне стране пореклом је из Печке, где иначе и живи. До пре неколико година, у Печки се још спорадично говорило српски.

Госпођа Кеверешан је студирала Филологију на Западном универзитету у Темишвару, а касније је постала професорка румунског језика. Предавала је у Решици, Надлаку и Печки. Објавила је стручне радове о комедијама Јона Луке Карађиалеа, о свадбеним обичајима Румуна и Словака у Надлаку и монографску студију о свом родном селу (у сарадњи са другим истраживачима).

У Старом Бодрогу тренутно има само 22 домаћинства, од којих староседеоци поседују само једно. Ради се о кући госпође Делије Кеверешан, рођене Ракић. **Горан Мракић**

СРПСКЕ РЕЧИ СПОЈИЛЕ МАЛИ И ВЕЛИКИ БЕЧ

Прошле недеље у периоду између 18. и 19. фебруара осморо ученика другог циклуса Мултиетничке школе 16. бицирка из Беча, заједно са њиховим наставницима проф. Симоном Клеменсом и проф. Анкицом Босанац Ненадовић, као и неколико родитеља, били су гости нашег града и посетили су главне установе Срба који живе у Темишвару.

Повод њихове посете био је тај што учествују у заједничком пројекту, који је покренут пре две године са њиховим вршњацима из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ и професорком Вером Жупунски, а који носи назив „Речи нас спајају“.

Ученици и наставници Мултиетничке школе 16. бицирка из Беча, гостујући у Темишвару, прво су посетили Савез Срба у Румунији, где их је у Српској кући примио и дочекао председник Огњан Крстић, заједно са секретаром ССР, Златиборком Марков. Том приликом је председник Огњан Крстић госте упознао укратко са приликама и стањем српске заједнице у Румунији, као и са културним активностима које спроводе током године.

Затим су гости из Беча посетили Српску гимназију „Доситеј Обрадовић“ где им је био приређен леп дочек и богат програм. Директор гимназије, проф. Јадран Кланица, топло је примио госте и као прави домаћин поздравио је све присутне, пожелео им добродошлицу и пуно успеха у даљем раду.

О целокупној посети своје утиске са нама је поделила професорка Анкица Босанац Ненадовић: „Наши домаћини су нам спремили леп дочек и богат програм. После упознавања ђака Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ и наших ђака Мултиетничке школе у Бечу, ђаци шестог разреда, ваше школе, прочитали су неколико Доситејевих басни и уз помоћ професора музичког васпитања Јоце Бугарског, приредили кратак музички програм. Уз хармонику и фруле отпеване су народне и дечије песме, а на крају учионицом се заорило „Ускликнимо с љубављу“. Професорка Вера Жупунски нам је представила на видео биму град Темишвар и Српску гимназију „Доситеј Обрадовић“. Затим је наш професор географије, историје и енглеског Симон Клеменс одржао, на енглеском језику, заједнички квиз о знаменитости-ма Аустрије и Беча.

Могу се похвалити децом, учесницима овог пројекта, да су била на високом нивоу. У школи су се деца лепо дружила, а дружење се наставило после часова, за време посете града. Деца су овом приликом имала могућност да виде како се одвија настава у другој држави и да упореде ниво знања и упознају начин живљења деце у другим срединама ван матице.

Велика нам је част и задовољство што смо били гости „малог Беча“. Богатији и пуни незаборавних тренутака, враћамо се у „велики Беч“. Наша сарадња са децом Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ неће се зауставити овде, јер их ми очекујемо да нам буду гости следеће године.”

У срдачном разговору са господином проф. Симоном Клеменсом, након обиласка зграде Савеза и наше гимназије, одушевљен оним што је видео, нагласио је да је пример Срба у Румунији јединствен и да наш начин организовања и деловања служи као пример другима и додаје да су га Срби у Румунији импресиони-рали, јер све што имају, изградили су неким личним учешћем и радом, великим ентузијазмом и пожртвовањем.

Горан Гога Пантин

НА ДАНУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У недељу, 28. фебруара 2016, на позив председника Милорада Додика, поводом Дана Републике Српске и годишњице проглашења првог Устава Републике Српске у Београду су боравили Огњан Крстић, председник Савеза Срба, потпредседници ССР, Живица Милојков и Славољуб Аднађ и посланик Савеза Срба у Парламенту Румуније, Славомир Гвозденовић.

У Старом двору Београда они су били на пријему поводом овог празника и значајног дана Републике Српске.

Пријему су присуствовали председник Републике Србије, Томислав Николић, министри две Владе, председници две Скупштине, посланици Српске и Србије, велики број званица, особље дипломатских представништава у Београду, угледни људи из привреде, науке и културе.

Из богатог програма издвајамо обраћање и благослов патријарха српског, господина Иринеја, и председника Републике Српске Милорада Додика, као и пригодан културни тренутак који су специјално за ову прилику припремили чланови Бањалучке филхармоније. Тога дана Стари двор је одисао посебно свечано, а била је то прилика за афирмацију Републике Српске, која се, како је истакнуто, темељи на Дејтонском договору и која је израз воље и права српског народа на самосталност. Наши су представници имали прилику да се тог дана у Београду сретну са бројним пријатељима и разговарају о даљој сарадњи.

На свечаности, челници Савеза Срба у Румунији имали су прилику да поздраве српског патријарха и председника Србије и краће са њима поразговарају .

Челници Савеза су посебно поздравили председника Републике Српске Милорада Додика и честитали му Дан Републике Српске, преневши наше поштовање и подршку. Уједно је председнику Републике Српске поновљен позив за посету Темишвару. **С.Г.**

Реч-две о Драги Мирјанићу СТАЗАМА РОДНОГ СЕЛА

Много тога је речено, прошле седмице, приликом промоције постхумно објављене збирке песа-ма за децу „Песме за малу и велику децу“, о песнику и човеку, Драги Мирјанићу, од чије су се преране смрти навршиле тачно две године. Стеван Бугарски, Славомир Гвозденовић и Лучијан Алексиу, свако на свој начин, истак-ли су особине и врлине Драге Мирјанића у току његовог животног и песничког ходочашћа.

СТИЦАЈЕМ ОКОЛНОСТИ или је тако судбина хтела, Драгу сам одлично познавао од малих ногу до његовог прераног упокојења. Били смо блиски рођаци, рођени у истом селу, у Српском Семартону. Родне куће су нам биле у истом сокаку, недалеко једна од друге да си могао праћ-ком да „испалиш“ каменчић од једне до друге капије. Иако нешто старији, доста година смо, са осталим дечацима, проводили играјући се на улици, одмарајући се у дебелој хладовини дудова, посматрајући запрежна кола, натоварена клиповима кукуруза или сноповима пшенице, коње који су уморним ходом због претешког товара дизали прашину или препланула лица наших родитеља који су се, у сутон враћали на њиве. Та, можда идилична слика банатског села средином педесетих година минулог века, свима нама је остала дубоко урезана у

памћењу, а Драги сигурно више него нама.

Са Драгом сам скоро сваког јутра ишао у школу. Ја у први, а он у пети, ја у други, а он у шести разред... Знам да је био добар ученик, одликаш. Сећам се, као да је јуче било, када је први у школи, пред преко 150 ђака, добио пионирску мараму. Цело село је тог дана о томе говорило. Таква су времена била.

Као свом брату Ђоки, и Драги је преостало да након основне школе у родном Семартону, настави студије у Српској гимназији у Темишвару. "Није ми се ишло из села", како је и признао касније. Потајно се надао да га неће примити. Можда је већ тада знао да ће напустивши једном родно село уследити дуг и трновит пут у живот, можда и неизvestан, без топлине родитељског дома, масне кокошије супе, слатких штрудли и укусних гибаница. Знао је Драга да од одласка у град неће више свакодневно сусретати сокацима своје сељане са којима је увек знао о нечему поразговарати, помно памтећи духовите приче, анегдоте или догодовштине. Све је то касније „преточио“ у песме или приче.

Виђали смо се током летњих распуста, али је сада Драга већ био гимназијалац, момчић, а ми остали из сокака... дечаци у кратким панталонама. Године су пролазиле и у пролеће 1963. Драга је са колегама завршне године Букурештанског универзитета дошао на праксу у Српску гимназију. Он за катедром, а ја у клупи као ђак XI разреда...

И опет су године пролазиле. Постали смо и професионалне колеге. Он на радију, а ја у писаној штампи. И као чланови књижевних кружока у Семартону и Темишвару путеви су нам се укрштали. Присуствовали смо заједно многим књижевним мани-фестацијама и у Србији, и овде. Многих се и не сећам, али не заборављам када сам са Драгом, и осталима ловио мрежом рибе у Бегејцу или свињске даће код мојих или његових родитеља. Ту је Драга био у свом амбијенту.

Србољуб Миле Мишковић

БАНАЋАНИ ХОЋЕ АУТО-ПУТ

Јужнобанатске општине заједно ће конкурисати за новац из фондова Европске уније. Саобраћајница Београд - Панчево - Вршац - Темишвар вероватно од 2016.

Градоначелник Панчева и председници свих седам општина јужног Баната (Вршац, Алибунар, Пландиште, Бела Црква, Ковин, Опово и Ковачица) потписали су у Вршцу протокол о сарадњи, који подразумева заједничко учествовање у стратешки важним пројектима за развој тог региона.

Њихов главни циљ је да изграде ауто-пут Београд - Панчево - Вршац - Тамишвар, па ће као регион покушати да из прекограничних фондова ЕУ добију новац за израду студије изводљивости и пројектно-техничку документацију, све у сарадњи са партнерима из Румуније.

Имајући у виду чињеницу да је гранични прелаз Ватин, код Вршца, најпрометнији друмски прелаз са Румунијом, као и то да велики број италијанских фирми, које послују у околини Тамишвара, имају потребу да се саобраћајно повежу са луком Бар у Црној Гори, жеља да се изгради ауто-пут кроз јужни Банат већ је оправдана.

Зато ће потписници овог протокола у наредних месец дана агресивније наступати код свих надлежних републичких органа, а најавили су и да ће покушати да уговоре састанак министара саобраћаја Србије и Румуније. Циљ је да се што пре крене са припремним радњама на изради ове деонице пута, дуге 130 километара, која би била део Коридора 11.

- Израда студије изводљивости и пројектно-техничке документације будућег ауто-пута коштаће између 12 и 15 милиона евра. То је огроман новац, који не можемо да очекујемо да ћемо добити из републичког буџета. Зато треба да искористимо вољу румунске стране да заједно са нама конкурише код фондова ЕУ са овим пројектом - рекао је Зоран Тасић, начелник Јужнобанатског управног округа. - Очекујем да ће реализација пројекта кренути 2016. године.

Ауто-пут је најзначајнији и највреднији пројекат у јужном Банату у последње четири деценије.

- Зато морамо да будемо спремни за његову реализацију, морамо да имамо сву потребну правно-техничку документацију, али и подршку највиших нивоа власти у Србији и Румунији - рекао је председник општине Вршац Чедомир Живковић.

У припреми за реализацију овог пројекта најдаље је отишло

Панчево, јер још од 2009. има просторни и генерални урбанистички план који предвиђа куда ће проћи траса ауто-пута од Панчева до Банатског Новог Села.

Сада је потребно да то исто уради и општина Алибунар, кроз чију територију ће такође проћи ауто-пут. Вршац, као последња општина до границе, пре две године завршио је прву фазу изградње обилазнице око града, која ће бити саставни део ауто-пута.

РУМУНИЈА И СРБИЈА ПАРТНЕРИ

На скупу у Вршцу била је и делегација из Румуније, на челу са представницима Канцеларије за прекограничну сарадњу и развој и директором Европске развојне агенције за западни Балкан Сорином Максимом.

- Србија ће бити најважнији партнер Румуније, када су у питању прекогранични пројекти из различитих области живота, које финансира ЕУ. Ауто-пут је само први корак те сарадње и верујем да ћемо студију изводљивости почети да радимо већ на јесен - задовољно је рекао Сорин Максим.

СПАС

ВЕЋИНА општина јужног Баната убраја се у најнеразвијеније у Србији. Њихови челници у овом регионалном протоколу виде спас, јер сматрају да ће им заједничко наступање код европских фондова донети излаз из тешке економске ситуације.

Ј. Јовановић

ОПСТАЋЕМО – НАШ ИНТЕРЕС СУ НАША ДЕЦА

Време је уписа у припремни разред. Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“ као и до сада спремно дочекује своје ђаке. Које су перспективе за следећу школску годину?

Прва етапа уписа почела је 29. фебруара и трајаће до 18. марта, а друга је од 30. марта до 8. априла. Ја сам уверен да ће као и ранијих година Срби бити заинтересовани да својој деци пруже шансу да се васпитавају и образују на матерњем језику. Убеђен сам да ћемо имати нормално све разреде. Касније ће доћи нови ђаци у пети и девети разред.

Које су предности Српске гимназије?

Ја сматрам да квалитет једне школе јесу сами њени ђаци. А ако ћемо да меримо по резултатима наших ђака, богами имамо чиме да

**Јадран Кланица,
директор Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“**

се похвалимо. Од најнижих разреда наша децу су навикла да учествују са својим учитељицама на такмичењима, путују на излете, укључени су у разне пројекте, летње школе и заиста богату ваншколску активност. То је уједно и предност Српске гимназије у поређењу са другим школама које то немају. Предност јесу и минибусеви којима располажемо. Имамо обезбеђен превоз ђака. Један минибус сваког јутра доводи децу са релације Дињаш, Улбеч, Српски Семартон и жеља нам је да осигурамо превоз за релацију Немет – Темишвар. На томе радимо. Други, Савезов микробус обезбеђује превоз ђака из града од припремног до четвртог разреда. Није занемарљиво да кажемо да за малишане до четвртог разреда обезбеђујемо продужени боравак, где деца после часова раде домаће задатке. Наша школа има опремљене лабораторије информатике, физике, хемије, биологије. Опремили смо прошле године разреде од првог до четвртог новим клупама и столицама, а за следећу годину желели бисмо да исто опремимо и разреде од петог до осмог. Условe непрестано побољшавамо. Наша библиотека броји 20.000 наслова, тако да деца имају све услове за образовање.

Када све саберемо, уз све услове, резултате ипак квантификујемо у стопи апсолвената који по завршетку гимназије

уписују вишу наставу. Каква је ту заступљеност, о којој се стопи ради?

Могу слободно да кажем да нам је до тих виших студија и Матура значајна, а 70% пролазности на Матури је за данашња времена велики проценат. Још је већи проценат оних који уписују факултете. Ту смо негде на 90% ђака, а та цифра ипак нешто о нама говори. И не треба да занемаримо чињеницу да током 13 година школовања, толико их сада имамо са припремним разредом, наша деца одлично говоре српски језик, познају српску културу и живе у том духу, а не заостају ни у познавању румунског језика, културе и духовности, јер живимо у овој земљи и ми морамо децу да припремимо да буду функционални чланови друштва. Желим да кажем да српска школа није хендикеп, већ напротив, велики добитак. Наша деца немају после никакав проблем да упишу вишу наставу на румунском језику. Све што дете у систему већинске наставе добије, добиће и у Српској гимназији „Доситеј Обрадовић“.

Сусрећете се и са проблемима. Највећи је проблем очување два девета разреда са постојећим смеровима, филолошким и реалним. А има и оних који шире гласине о скором гашењу наше гимназије. Која је реална ситуација?

Нисмо наравно у ситуацији да се Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“ угаси. Једино смо услед дописа Школског инспектората стављени у ситуацију да уколико не будемо имали довољан број ђака за два смера, од следеће године имамо један девети разред са две половине. Потражња је да 28 ђака упишу девети разред, са тим да пола њих буду на реалном смеру, а пола на филолошком.

Шта то тачно значи?

То значи да они раде заједно предмете са истим планом и програмом, а одвојено би на пример радили математику, јер би логично, реални смер имао већи број часова математике. Информатику би на пример радио само реални смер, а заједно би радили ТИК. То никако не значи да ће се гимназија угасити. Сви желимо да и даље функционишемо нормално као и до сада и да, зашто да не имамо чак и 35 или више ђака, а не само оних 28 предвиђених. Иначе, злобника који шире гласине је увек било и биће, ја се на то баш пуно не бих освртао. Родитељима саветујем да им не буде тешко да сврате до гимназије. Наша су врата отворена. Ту смо да поразговарамо и да људима понудимо тачне информације из прве руке. За онај принцип рекла – казала данас у 21. веку, баш не би требало пуно марити.

Љубинка Перинач Станков

КОРАК ПО КОРАК ЗА ОЧУВАЊЕ ПАРАЛЕЛНИХ ДЕВЕТИХ РАЗРЕДА СРПСКЕ ГИМНАЗИЈЕ У ТЕМИШВАРУ

Услед обавештења Тимишког школског инспектората у коме се наводи да ће за наредну годину девети разреди моћи функционисати са минимумом од 28 ђака, 14 на реалном и 14 на филолошком смеру, руководство Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ у Тимишвару затражило је од Савеза Срба у Румунији подршку за решавање овог проблема.

Тим поводом, Савез Срба у Румунији обратио се меморандумом Министарству наставе и научног истраживања који потписују председник Огњан Крстић, секретар Златиборка Марков и посланик Славомир Гвозденовић. Надлежнима у министарству челници Савеза обраћају се са молбом да се прихвати функционисање деветих разреда Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са мањим бројем ђака и да имају у виду да је ово једина преостала просветна установа овакве врсте за Србе у Румунији.

Варужан Памбукчијан, лидер Мањинске парламентарне групе, проследио је меморандум министру наставе Адријану Куражу, а како сазнајемо од Славомира Гвозденовића, обављен је разговор у кабинету генералног школског инспектора Ауре Данијелеску.

Овом једночасовном разговору присуствовали су 3. марта, српски посланик у Румунском парламенту С. Гвозденовић и школски инспектор Жељко Станков. Наши представници добили су обећање да ће бити прихваћено функционисање два паралелна разреда у Српској гимназији „Доситеј Обрадовић“ ако се буду уписали бар 20 ђака. На тај би начин гимназија функционисала као и до сада.

Прошлог петка, 4. марта, у седишту Савеза Срба у Румунији састали су се председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, директор Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ Јадран Кланица и посланик Славомир Гвозденовић и разговарали о мерама које треба предузети.

Уједно су они на овом састанку решили да се упути апел родитељима чија деца јесу узраста да упишу девети разред, да дођу и посете Српску гимназију, виде које услове наша гимназија нуди и своју децу упишу у једину Српску гимназију у Румунији. Генерални школски инспектор Аура Данијелеску је изразила спремност да помогне добијањем још једног микробуса за потребе Српске гимназије у Тимишвару.

Након овог разговора, Славомир Гвозденовић ће имати још један дијалог са министром наставе Адријаном Куражом да се потврде потражње наше најважније просветне институције, уз потпуну подршку Савеза Срба у Румунији. **Љ.П.С.**

ОЛИМПИЈАДА СРПСКОГ ЈЕЗИКА ЗА ЖУПАНИЈУ КАРАШ-СЕВЕРИН

У суботу, 5. марта, у Новој Молдави одржана је жупанијска фаза Олимпијаде из српског језика. Као и протеклих година, учествовали су ђаци Дунавске клисуре и Пољадије како из школа у којима се настава врши на српском језику (ОШ “Борислав Крстић”, Белобрешка), тако и оних у којима се српски изучава факултативно. У јутарњим сатима, у просторијама Технолошке гимназије у Новој Молдави стигли су, поред *домаћина*, ученика гимназије и њихове професорке Вере Новаковић, још и ђаци основних школа у Соколовцу, са наставником Срђаном Јанковићем, у Белобрешки и Пожежени, са наставницима Озреном Миленовићем и Ружицом Станковић у Љупкови, са професорком Оливером Јанковић.

Око десет часова, свечаном отварању присуствовали су и др Славомир Гвозденовић, посланик српске мањине у Парламенту Румуније и Адријан Виктор Мојсеш, потпредседник ССР за жупанију Караш-Северин. „Лепо је кад смо заједно са нашом књигом и лепо је кад на нашем језику можемо да покажемо и шта знамо и колико је вредан тај језик.“ – рекао је, поред осталог, Славомир Гвозденовић и пожелео свима успеха. За све учеснике ССР је припремио и пригодне поклоне.

И док су ученици решавали постављене задатке, наставници српског језика су пред послаником и потпредседником Савеза изнели део проблема са којима се свакодневно сусрећу у свом раду.

Истог дана радови су били поправљени, а у наставку објављујемо резултате и имена ђака који ће наступити на државној фази такмичења. Најбоља међу ученицима седмог разреда била је

Дијана Влајић, оцена 9.45, док је друго место припало Дајани Стојковић са оценом 9.00. У категорији ученика осмог разреда, прво место је освојила Милица Симоновић, оцена 9.50, друго Александра Томић - 9.30, а треће Аница Мареш, чији је рад оцењен са 9.20. Од деветоразредаша најбоља је била Јована Милановић - 9.60, а друга Александра Лидија Лупу са оценом 9.00. Међу ученицима десетог разреда најбоља је била Дејана Деспотовић са оценом 10.00, док је друго место припало Ивани Милојевић чији је рад оцењен са 9.70. Прво место од ученика једанаестог разреда припало је Александри Милки Милановић -10.00, а друго Верољубу Живораду Тикартићу, оцена 9.40. Са оценом 9.50 најбоља међу ученицима дванаестог разреда била је Кристина Дениса Гогу.

Предраг Деспотовић

ДВА ВЕКА СТАРЕ ИКОНЕ ЗА НЕДЕЉУ ПРАВОСЛАВЉА

По устаљеној традицији и ове године је у првој недељи поста прослављена Недеља православља. На овај дан слави се спомен васпостављања поштовања икона 843. године, за време царице Теодоре и патријарха Методија, после дугог гоњења икона у VIII и IX веку, и зато се ова недеља и зове Недељом православља или Недељом праве вере. Исто на овај дан, помиње се и чудо са царем Теофилом, гонитељем икона, којем су опроштени греси, пошто се Црква молила за њега, а он се потом покајао. Исто тако, надлежни

архијереј обавља у Саборном храму Чин православља. Главна мисао овог чина је молба за очување мира у Цркви, и за обраћање заблуделих на пут истине.

Прошле недеље, 20. марта, у Саборној цркви Вазнесења Господњег у Темишвару, православни Срби су присуствовали Светој архијерејској литургији којом је началствовао Његово преосвештенство Епископ будимски и администратор Епархије темишварске Г.Г. Лукијан уз саслужење свештенства и ђаконства Саборног храма темишварског, а Хор Православне Српске саборне цркве у Темишвару којим диригује проф. Јоца Бугарски је својом духовном песмом одговарао на служби Божијој.

На Светој литургији Епископ Лукијан је, у име Српске православне Епархије темишварске, на основу одлуке Епархијског савета, доделио Високо Епархијско одликовање, Орден II реда господину Бранку Радунковићу за несебичну оданост својој цркви и роду, коју је безброј пута овај племенити човек и уметник показао.

„Ово високо одликовање Српске православне Епархије темишварске именовани је заслужио својом живом вером у Христа Васкрслога и, посебно, примером своје страдалне љубави, коју је посведочио како према Цркви Божијој, тако и према своме српском роду.

Молимо се Свевишњем Богу да прими животну жртву г. Бранка Радунковића као најугоднији принос пред Престолом Своје Свете Славе и подари му крепко здравље и долгоденственост.

Ово црквено Одликовање нека му послужи на част и сваки добри напредак, а свима нама за добар пример.

Дано у Богом чуваном граду Темишвару, о Недељи православља,“ записано је на Епархијској повељи коју је г. Бранко Радунковић добио уз орден.

У својој захвалној беседи славонски уметник Бранко Радунковић је рекао: „Живот је леп, ако се човек радује животу, ако је срећан у животу, ако на живот не ропће и ако зна да нема нешто нерешиво. Не морате много молити Бога... Он зна наше јаде, зна наше врлине, зна наше мане... Јер, ако Он зна – а Он је то рекао, Он не би никад слагао – Свака длака вам је избројана на глави, онда зна и све о нама. Најважније, ако већ молимо од Бога, да молимо Бога да нам да здрав дух, здрав разум, да имамо карактер и, колико год да љубимо Њега, да љубимо и ближњег свог. А, ко је тај ближњи? Свако добронамеран. Ако усређујемо људе око себе, верујемо да ћемо онда бити срећни и ми. Кад умрем и изађем пред Господа, неће ме питати шта сам урадио, шта сам направио кроз живот, него шта сам могао, а нисам урадио...“, рекао је између осталог г. Бранко Радунковић.

Истог дана, са почетком у 13.00 часова, у свечаној сали Владичанског двора, отворена је изложба икона на дрвету из збирке Музеја Епархије темишварске и Музеја Митрополије банатске и приказан је документарни филм „Воља чини чуда“ у коме је приказано искуство славонског уметника Бранка Радунковића.

Присуствовали су овом догађају Његово високопреосвештенство архиепископ темишварски и митрополит Баната Јован Салажан, Његово преосвештенство владика Лукијан, Његова екселенција Лазар Манојловић, генерални конзул Републике Србије у Темишвару, председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, српски посланик у Румунском парламенту Славомир Гвозденовић, представници српског и румунског свештенства, представници медија и многи Темишварци.

Част да званично отвори овогодишњу изложбу поводом Недеље православља припала је Високопреосвећеном митрополиту Баната Јовану Салажану, који је након поздрава присутнима пренео поздраве представника братске Румунске православне цркве и нагласио да му је веома драго што је заједно са својом православном браћом по вери са којима румунски народ има много заједничког и у истој је љубави према Богу.

У понедељак, друге недеље часног поста, 21.3.2016, у Саборном темишварском храму, обављена је Света тајна исповести епархијског свештенства, служени су часови и Света литургија пређеосвећених часних Дарова, обављено је Свето причешће и братски састанак. Тим поводом, почасни епархијски гост, славонски уметник, макетар г. Бранко Радунковић, одржао је пригодну беседу, а издавачка кућа „Чувари“ представила је двадесетак својих издања.

Горан Гога Пантин

САСТАНАК СА СРБИМА У РЕШИЦИ

Поводом припреме Генералне скупштине Савеза Срба у Румунији, прошлог петка у Културном центру у Решици, председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, састао се са руководством и представницима Месне организације Савеза Срба у Решици.

Током разговора са председником Огњаном Крстићем, представници Месне организације Савеза Срба у Решици разматрали су проблеме са којима се сусрећу у вези са будућим пројектима решичке подружнице. Када је реч о будућим активностима месне организације, главна тачка које је била разматрана везана је за стратегију, којом би се што већи број Срба, који живе у граду на Брзави, привукао заједници, проналажење људи српске националности, који своју активност одвијају у приватним и јавним институцијама и који би својим искуством могли да допринесу пројектима заједнице. Такође су представници месне организације обећали да ће до 16. априла, када је на програму да се одржи Генерална скупштина Савеза Срба у Румунији, попунити листе за локалне изборе и одабрати најадекватније кандидате.

Председник је био информисан о активности радионице изучавања матерњег језика, где од прошле године решичка деца ванредно уче српски језик, под упутством наставница Анке Поповић и

Добринке Пантин.

Разговарало се и о текућим активностима поводом предстојећих локалних избора, где је разматрана могућност учешћа и Месне организације Савеза Срба.

Председник Огњан Крстић похвалио је активност Месне организације Савеза Срба у Решици, истакавши да су акције, које су се организовале, до сада, пре свега, намењене промовисању српске културе према румунској јавности и навео да је подружница у Решици једна од најважнијих коју Савез има, јер јој је главни циљ да одржи што боље везе са румунским властима и да представља српство у најбољем светлу.

Састанку, који су водили Драган Мировић, потпредседник МО ССР у Решици и Јадранка Бајку, секретар решичке подружнице, присуствовао је Оливер Теодореску, професорка у пензији Добринка Пантин, као и други чланови месне организације.

Горан Гога Пантин

О ИСТОРИЈИ И ПЛЕМИЋКИМ ПОРОДИЦАМА У РЕШИЦИ

Прошлог петка, 18. марта, у Српском културном центру у Решици одржана је промоција књиге јереја др Саше Јашина „Српске племићке породице из Баната у XV и XVI веку“.

Многобројном и изабраном аудиторијуму, у својству домаћина обратио се и вече отворио је протојереј др Васа Лупуловић, који је после свог излагања позвао протојереја-ставрофора мр Маринка Маркова, архијерејског заменика Епархије темишварске, да се обрати присутнима.

О занимљивом издавачком подухвату јереја др Саше Јашина, викар Маринко Марков, је рекао да је аутор једна од младих нада Српске православне епархије и да су овакви подухвати вредни сваке похвале не само зато што нам достојно дочаравају део наше историје на овим просторима, већ и зато што значајно доприносе вековној банатској мултикултуралности.

Затим је гост вечери, концерт-мајстор Нада Петров Мунтеану, на виолини извела соло медитацију из опере „Таис“ Жила Маснеа.

Др Думитру Цејку, директор решичког Музеја брдског Баната, један од координатора докторске тезе јереја др Саше Јашина, напоменуо је да је аутор истраживање вршио у неколико праваца и да је оно темељито и засновано на историјским изворима. Осим начина

живота српских племићких породица у Мађарском царству, књига Саше Јашина осликава уједно и живот тога доба, хералдику и вероисповедни идентитет тадашњих српских елита из Баната.

Председник Савеза Срба у Румунији, инж. Огњан Крстић је истакао фасцинантност историје напомињујући да је реч о књизи која, ослобођена идеологије, говори о Божијем дару српских племића и веома занимљиво дочарава њихову борбу за одбрану вере и идентитета, јер без вере у заједништву нема ничега, а Срби то најбоље знају и зато је безрезервно бране већ вековима.

На крају се пуној сали љубитеља српске историје обратио и сам аутор. Захваљујући свима на лепим речима, скромно је изјавио да је пресрећан што је ова промоција својеврстан празник књиге у Решици и да је његова докторска теза само један део онога што је вредно забележити о српским племићким породицама.

Докторска дисертација јереја др Саше Јашина пружа веродостојан увид у еволуцију Лазаревића, Бранковића, Поступовића, Јакшића, Белмујевића, Петровића и Цреповића и представља својеврстан историјски путоказ за XV и XVI век. Фокусирана на осам српских племићких породица, она прати развој и других угледних српских кућа са овог поднебља, укупно око њих 30-так. Књига садржи богату библиографију и илустрована је репродукцијама грбова, кованог новца и печата, као и родословима српских племићких породица из Баната.

Горан Гога Пнтин

КУД „СВЕТИ САВА“ ИЗ ВЕЛИКОГ СЕМИКЛУША НА ФЕСТИВАЛУ ФОКЛОРА У ПРАГУ

У периоду од 17. до 20. марта, КУД „Свети Сава“ из Великог Семиклуша, под управом Наталије и Гице Мандрана, гостовао је у Прагу на 19. Фестивалу игара и традиције.

„Наше друштво, каже организатор учешћа и инструктор игара Адријана Лукин, кренуло је за Праг у четвртак ујутру и стигло у престоницу Чешке увече. Петак нам је био слободан дан, тако да смо га искористили за разгледање Прага. Имали смо јединствену прилику да посетимо Двор са готском црквом, Карлов мост, Стари Град и Астрономски сат из 14. века, Музеј Франца Кафке, стару Синагогу, стари торањ, Народно позориште и Народни музеј.

Семиклушани су затим обишли Плесну кућу, Цркву архитекте Јосипа Плећника, који је изградио модерну Љубљану. Водич нам је била Лудмила, иначе Румунка из Молдаве, која тамо живи и која је била љубазна да нам све ово покаже и исприча причу о ономе што смо видели.“

Субота, 17. март је био фестивалски дан, који је почео негде око 13.30 и трајао до 21 сат. Учествовало је око 30 друштава из Србије, Хрватске, Македоније, Бугарске, Турске, Русије, Литваније, Украјине, Белорусије и из Румуније (уз семиклушане су била и два друштва из

Калараша и Клуж Напоке).

КУД „Свети Сава“ из Великог Семиклуша наступило је са српском игром из румунског дела Баната и једном румунском игром. Само пет друштава је имало оркестарску пратњу, а међу њима и Велики Семиклуш. За то су заслужни Гица Мандран, Дарко Влашчић, Славен Павловић и Ненад Лукин.

У недељу су Семиклушани кренули кући, али су се уз пут зауставили и посетили Братиславу, односно Двор и Стари Град главног града Словачке.

Наводимо да су Семиклушани имали подршку Савеза Срба у Румунији и Општине Града Великог Семиклуша, који су им помогли око трошкова превоза.

Било је ово за Семиклушане и лепо и корисно путовање, о коме ће се још дуго причати.

Љ.П. Станков

Изложба ликовних радова „Ретикулум“ Наде Стојић ХИПНОТИЧКИ ПЛАВЕ МАПЕ ДУШЕ

У познатој темишварској Калпе галерији вајарка Нада Стојић отворила је у уторак 22. марта, своју изложбу ликовних радова „Ретикулум“.

„Ретикулум је сазвежђе на јужном небу, знак у облику звезданог

ромба - каже Нада Стојић и додаје - Мрежа звана живот је у непрекидном покрету, као органски флуид који се може вајати.“

Нада Стојић је уметник који изненађује свежином и лепотом. У комбинацији старијих радова, Еона, Тајница, затим новијих радова у бронзи, оно што је посетиоцима највише привукло пажњу били су радови - Мапе на калку. Хипнотички плаве са примесама златног, мапе су уствари прави архитектонски планови града осветљени уметничком грађом. Пажљивији поглед на ове мапе откриће у њима намерну централну пукотину, изгребану и покидану хартију испод које је Нада налепила сјајно огледалце – знак и подсетник за изгубљене.

О Нади Стојић су те вечери говорили Калин Петкана, у улози домаћина, али и ликовни уметници Валерију Сепи, Хорија Божин и песник Борко Илин.

Сам аутор, Нада Стојић, укратко је приказала своје радове пожелевши посетиоцима једно лепо пролеће.

Присутни су се у галерији Калпе задржали те вечери уз чашицу разговора са овом светски признатом уметницом.

Ако сте отварање пропустили, имате прилику да радове погледате у овој галерији до 8. априла.

Љубинка Перицац Станков

СЛАВОМИР ГВОЗДЕНОВИЋ - ОБРАЋАЊЕ БЕОГРАДУ

На песников рођендан, 10. марта 2016, Свечана сала Старог двора (Скупштине Београда) била је тесна за све поштоваоце књиге, писце, академике, универзитетске професоре, јавне раднике, пријатеље који су дошли на промоцију књиге стихова Славомира Гвозденовића, „Обраћање Београду“, а коју је крајем прошле године објавило Удружење књижевника Србије.

Међу присутнима били су и писци из Новог Сада, Зрењанина, Враћа и Чачка. Скуп су испратила средства јавног информисања, Радио Београд и више телевизија, а међу присутнима нашли су се и Војислав Михаиловић, градоначелник Београда и потпредседник Народне скупштине Србије у пређашњим мандатима, Драган Драгојловић, министар вера у једној од пређашњих Влада Србије и амбасадор Србије у Канбери (Аустралија), Миодраг Линта, народни посланик и председник Савеза Срба у региону, Вукман Кривокућа, помоћник директора Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у

региону, мр Радован Калабић, књижевник и историчар и бројна друга значајна имена из српске културе и књижевности. Пред сам скуп аутору је стигла порука књижевног друштва Косова и Метохије.

У име домаћина, госта из Темишвара, скуп је прво поздравила Андреа Радуловић, заменик председника Скупштине града.

Њој се придружио универзитетски професор Владимир Маринковић, потпредседник Народне скупштине Србије.

О песнику Славомиру Гвозденовићу и његовој књизи „Обраћање Београду“ говорили су редом Александар Чотрић, писац и народни посланик, академик Матија Бећковић, Радомир Андрић, председник Удружења књижевника Србије, Јован Зивлак, дугогодишњи председник Друштва књижевника Војводине и директор Новосадског фестивала књижевности и Јован Јањић, писац и уредник издавачке делатности УКС.

Александар Чотрић је о песнику изнео више биографских података истакавши, између осталог: „Славомир Гвозденовић има три занимања, две отаџбине и само једну нацију – српску (...) Ова се књига налази у свим мојим књигама. Писао сам је целог живота и посветио је Београду и Србији, записао је о Преображењу прошле године аутор у прологу књиге „Обраћање Београду“. Књигу, због које смо се данас окупили крајем прошле године, објавило је Удружење књижевника Србије. У њој на 196 страна налазе се 132 песме подељене у три циклуса. Књига је насловљена по уводној песми *Обраћање Београду*, у којој аутор поручује: *нисам видео лепшег и*

већег града/ да стане испод/ изнад/свеводећег прста. Збирка је употпуњена белешком о писцу, пописом његових објављених књига, селективним прегледом приређених антологија, и антологија у којима је представљен, преводима са српског на румунски језик и са румунског на српски, књижевним наградама и признањима, и изводима из приказа и рецензија, односно шта су о аутору, поред осталих рекли Радивоје Микић, Срба Игњатовић, Љиљана Шоп, Дојна Урицариу, Милисав Миленковић, Корнел Унгуреану, Јован Зивлак, Радомир Андрић, Љубомир Симовић.

Обраћајући се скупу академик Матија Бећковић је у свом стилу говорио о песнику, о књизи посвећеној Београду и о Гвозденовићевом књижевном стваралаштву.

„Сви Срби су Београђани. А сви грађани Београда су његови староседеоци било где да живе, или су у Београду одвајкада или су у њега стигли тек сада. Један од његових староседелаца је песник Славомир Гвозденовић који се родио и живи у Румунији. Већ сам једном рекао – ко је чуо за Србе у Румунији чуо је и за песника Славомира Гвозденовића. Он је постао симбол и збирно име за Србе Београђане у Румунији, а још више презиме за гвоздену лозу оних који су упркос свему тако опстали и постали Гвозденовићи.

Свечано представљење његове збирке стихова посвећених Београду је мало уздарје за љубав и дарове које је Београд добио од Београђана који у Темишвару живе телом, а у Београду душом. Уосталом, Темишвар је ближе Београду од Ужица, можда и зато што до Темишвара нема окука и кривина (...). Обележен крвљу јагњетовом, крвљу хероја, мученика и песника, његових становника, Београд заслужује да се бели и блешти међу градовима како би га из сваке Белобрешке што боље видели и сви будући Гвозденовићи.

Хвала Славомиру што ме навео да изговорим ове речи.“

Говорећи о песнику и књизи, Радомир Андрић, Јован Зивлак и Јован Јањић подвукли су да је Славомир Гвозденовић на самосвојан начин спојио модерност и традицију придружујући се „овим узбудљивим уздарјем“ онима који су срцем проговорили о Београду.

На крају овог, по свему изузетног, скупа, Славомир Гвозденовић је прочитао неколико песама из своје књиге. Захвалио је, никад краће: „Хвала вам свима на лепим речима и што сте подсетили и нас и Србију да смо сви Београђани.

Посебно Вам хвала што сте ми указаном чашћу пружили прилику да се књигом поклоним Србији и Београду, престоници свих Срба. А у књизи сам између осталог, записао и ове стихове: *књига рађа књигу/ рађа се чудо/ оволицно/ засветли оволико.*“

Љ.С.

ПРОШТЕНЕ ПОКЛАДЕ У СОКОЛОВЦУ

У недељу, 13. марта, дан пре почетка Великог поста, у Соколовцу је одржана културно-уметничка приредба. Овај дан је у народу познат још и као Простене покладе. У Дунавској клисури и Пољадији сачуван је обичај да се управо тог дана *иде код кума*. Посећују се и родбина, пријатељи, а по неписаном правилу млађи одлазе код старијих. Траже опроштај једни од других како би чисте душе ушли у наступајуће дане поста. Зато се међу присутнима, те вечери, најчешће чуло питање *Да л' си био код кума?*

Основна школа „Свети Сава“ и КУД „Соко“ из Соколовца били су организатори, а учествовало је још и КУД из Белобрешке. Представа је почела око двадесет часова и трајала је пуна два сата. Споро буђење пролећа, прохладно време и слаба киша нису засметали Соколовчанима да у великом броју дођу и уживају у наступима деце, младића и девојака.

На сцени, украшеној расцветаним гранама шљива, први су наступили ученици месне школе и то они најмлађи, први-четврти разред. Рецитовали су песмице посвећене пролећу и женама, с обзиром да је недавно био и 8. март. Чланови КУД „Соко“, они најмлађи, извели су *Игре из Пољадије*, док су се старији чланови представили са четири сплета, *Шумадијом*, *Играма из Баната*, *Влашким* и *Циганским* играма. Ученица Далиборка Петровић отпевала је румунску народну песму, док је десетогодишњи Марко Ћиорик извео

на хармоници неколико народних кола. Ученици другог циклуса ОШ „Свети Сава“ у Соколовцу извели су и скеч *Келнер*.

Александра Милановић из Белобрешке отпевала је изворну песму са Косова, док је КУД из Белобрешке одиграо три сплета, *Игре из Клисуре, Шумадију и Лесковац* у кореографији Горана Стефановића.

Организатори, наставници месне школе и Мара Горун, кореограф КУД Соко, доказали су да се уз мало добре воље може пуно тога лепог остварити.

Предраг Деспотовић

СУСРЕТ ГИМНАЗИЈА ЕВРОПЕ

Познато је да ученици Српске гимназије “Доситеј Обрадовић” често учествују у ваншколским активностима. Једна таква одржала се од 7. до 11. марта у Српској гимназији “Никола Тесла” у Будимпешти. Наиме, Бранкица Плавошин, Александра Петров и Милан Јаношев из Х Р разреда, под вођством свог ментора, професора историје Саше Малимаркова, достојно су, уосталом као и увек, представили своју школу на Сусрету гимназија Европе. О самом пројекту, који се одржао другу годину заредом, његовим циљевима, учешћу наших представника, али и о томе како су се провели, говоре Милан и Бранкица.

“Ове године домаћин је била школа “Никола Тесла” у Будимпешти. Ново је да су нам се придружиле, у односу на прошлу годину, и две нове школе из Београда и Словеније. Тема сусрета је била “Улога наставника у наставном процесу”. Наш задатак је био да представимо нашу школску ситуацију, што смо и урадили и то уз помоћ 36 питања, на која смо дали одговоре. Питања су била у вези с тим како ученици

виде професоре, какви су односи између професора и ученика и како је наша школа опремљена. Пројекат је почео упознавањем. Ћаци домаћини су нам представили своју школу и град, а другог дана смо представили припремљене графике и одговоре на понуђена питања. Након што смо завршили радни део и битне ствари, домаћини су одвојили време да нам што боље покажу свој град. На мене је оставио утисак обилазак Парламента, а сви смо били одушевљени када смо увече пловили бродом по Дунаву. Имали смо ноћно разгледање града и вечеру. Што се осталих знаменитости тиче, посетили смо Базилику Светог Стефана, Синагогу, Дунавски кеј, Српску цркву, Вукову бисту. Иако смо имали радну недељу, било је и слободног времена, а домаћини су се трудили да нам испуне сваку жељу. Све у свему, ова седмица је била јако успешна, добро смо презентовали нашу школу, културно смо се образовали, а драго ми је и што смо упознали нове људе, са којима смо провели тек неколико дана, али тако смо се добро разумели да ми се чинило да се познајемо одувек. Дружили смо се са колегама из Мађарске, Македоније, Србије, Босне. Што се тиче саме школе домаћина, Српске гимназије “Никола Тесла”, утисци су веома позитивни. Та школа има скоро исти број ђака као и наша, дакле око 250, али ми некако делује топлија. Опремљена је бољом ИТ техником и чини ми се да су њихови професори дружељубивији и да у већој мери показују разумевање и жељу да помогну. Посебно сам спазио спортску салу која је веома добро опремљена.” Овакве је утиске имао Милан, а ево шта је о пројекту рекла и Бранкица: “Ове, друге године заредом, на пројекту Сусрети гимназије Европе учествовало је седам школа са по три представника ђака и са по једним или два професора. Првог дана смо представили свој град и школу, а после представљања упитника, био је организован и квиз. Мени се свидело што смо били смештени у студентском дому Текелијануму. Посетили смо Трг хероја, станицу, Цитаделу, ишли до Сентандреје, имали смо две представе за Дан жена, видели смо Музеј лепе уметности. Организовали су нам и две журке (за 8. март и опрштајну).”

Овај успешни пројекат се наставља и следеће године. Домаћини ће бити школа у словеначком граду Шкофија Лока, а одушевљени Доситејевци напомињу да га никако неће пропустити.

Посебну сахвалност дугују, како кажу, домаћинима и Савезу Срба, који су омогућили ово путовање

Б. Герман

ДИЊАШАНСКИ ЗВЕЗДАНИ ГУШАНИ

За већину нас, голуб је птица коју толико често виђамо у граду или на селу, на мору или планинама, да је и не примећујемо. Она је део свакодневног декора и можда нам је због тога и мање занимљива.

Има ипак људи за које голуб није само голуб, већ је то поштар, превртач, високолетач, тапшач, гушан, гаћан и тако редом. То су људи - голубари. Они брину о голубовима, разврставају их по расама, воде на изложбе, негују, и поносе се њиховом лепотом. Није им тешко да пређу пола Европе, само да набаве тај јединствени примерак, који ће их представљати. Не штеде ни време ни новац јер им је то не само хоби, већ и велика животна љубав.

Добровој Исаков је загазио у седму деценију живота и иако је већином године провео у граду, од када је у пензији живи са супругом

Станком и мајком Иванком у Дињашу. Ћерке су у Шпанији, тако да је живот натенане без буке и журбе посветио голубарству.

Не постаје се голубар под старост

Он је голубар од када зна за себе. “Не постаје се голубар под старост. То мораш да имаш у крви”, каже Добромир. Прво, као дете, загледаш голубове са тавана, па понеког по селу добијеш и заволиш. Али све то није могло да се пореди са првом посетом једној голубарској изложби у Темишвару. Тада је купио први пар голубова писмоноша и швракара.

Енглески гушан велика му је љубав из давних седамдесетих. Првог је купио 1977. У Банату их нема, тврди наш саговорник. Гаји их још само један голубар из Великог Семиклуша. Велика љубав према овој раси голубова одвела га је и до Немачке, Србије, Мађарске, Чешке, одакле је ове лепотане и купио. Зарада није велика, али ипак си у плусу. Најновија је бела голубица коју је пре недељу дана купио у Монору у Мађарској.

Максимум бодова и прве награде за шампионе

На питање, како би описао своје Енглеze, он каже: „Голуб гушан има дугачке ноге, велику гушу, полумесец на грудима и звезде на крилима. Под стомаком треба да је бео, а гаће треба да су му за ногама, да има потаман перја, ни превише ни премало. Тачно колико треба.

Добромир Исаков је члан Удружења „Фауна Банатулуј“, и редовно се са другим голубарима консултује и саветује. Међународним и државним конкурсима, на којима је са својим голубовима био, не зна им се број, а доказ томе су дипломе са максимумом бодова. На свакој од сачуваних диплома је прва награда, као и сијасет трофеја и медаља са ознаком такмичења и изложби у Клужу, Орадеји, Лугожу Темишвару, Вршцу, итд.

То су голубови шампиони у којима он ужива, али признаје да око њих има много посла и трошка. Голубовима треба обезбедити вакцине и витамине, да би ти били здрави и леви. Само такве голубове можеш водити на такмичења. Мораш да водиш рачуна о парењу по раси, по боји. Простор не треба да буде велик јер нису летачи.

У дињашанском дворишту нашег саговорника постоје три велика кавеза. У једном су гушани, у другом белцишки летачи, а у трећем писмоноше.

Плавооки са два чешља

Белцишки летач је ретка раса голубова пореклом из северног дела Молдове, са плавим очима, гађастим перјима и кратким кљуном, а на глави се препознају два „чешља“, односно чуперка. Набавио је четири комада од пријатеља који је први ове летаче из градића Белција донео. „Тешко се размножавају – каже Добра Исаков - јаја морам да преместим код писмоноша, а и не хране своје младунце, него морам ја да их храним.“

Писмоноше су иначе позајмљени родитељи и гушанима, јер ни они не леже на јајима и не брину о младунцима. Када голубица енглеског гушана или белцишког летача снесе јаје, голубар јој га одузме и под њу подмете лажно, а право јаје стави под голубицу писмоношу. То је неписани закон голубара који мора да се испоштује да би обезбедили подмладак. Гушани немају родитељски инстинкт. На свако јаје треба да се напише која је линија, да би се водило рачуна о спаривању.

И баш као у причи о средњовековним племићким породицама, где је јасно разграничено ко круну носи, а ко новорођене љуља, Енглески гушани јесу краљевски лепи, како Добромир каже „са звездама на крилима и полумесецом на грудима“. То су птице којима је лепота став. И то се види.

Љубинка Перинац Станков

СКУП ПРЕДСТАВНИКА СРБА ИЗ РЕГИОНА У СТАРОЈ ПАЗОВИ

Након успешног сусрета представника заједница Срба из земаља региона у фебруару прошле године, Стара Пазова је и ове године у четвртак, 24. марта и у петак, 25. марта, била тачка спајања и место сусрета на скупу: „Унапређење односа и оснажење веза између организација Срба у земљама региона, институција Владе Републике Србије и локалних самоуправа у Републици Србији“, коме су присуствовали представници српске заједнице из Републике Мађарске, Републике Хрватске, Републике Словеније, Републике Македоније, Републике Српске и Републике Румуније. У име заједнице Срба у Румунији учесник скупа био је Огњан Крстић, председник Савеза Срба у Румунији.

Скуп је својим обраћањем отворио, у улози иницијатора и домаћина, Ђорђе Радиновић, председник Општине Стара Пазова и Игор Мировић, дугогодишњи пријатељ старопазовачке Општине, а потом је реч у уводном делу догађаја узела и Љибушка Лакатош, посланица у Народној скупштини Републике Србије, а координатор скупа био је Миодраг Јакшић.

„Ни ове године нећемо мењати наш циљ, а то је наставак пружања подршке раду представника српске заједнице у региону, на пољу побољшања положаја Срба на просторима на којима живе и где, са својим породицама, планирају да проведу будућност. Ово је

скромна иницијатива, једне привредно развијене Општине, која је кроз своје грађане, данас овде насељене, везана за многе крајеве ван Републике Србије. Поносни смо на мултинационалност коју овде негујемо као највећи дар и наслеђе, посебно на веома снажне односе са националним заједницама ван територије Србије. Надамо се да ће и други градови и општине препознати нашу иницијативу и да ће и са своје стране помоћи да једним заједничким наступом помогнемо заједницама Срба, свако према својим могућностима. Наш заједнички успех био би стварање доброг амбијента за покретање значајних релевантних тема и квалитетних решења за бољи живот српског народа на просторима који окружују Републику Србију“, поручио је председник Општине Стара Пазова Ђорђе Радиновић у својој уводној речи.

Учесници Скупа представили су положај и статус српске заједнице у земљама региона и договорили међусобне видове сарадње у наредном периоду, ослањајући се на подршку институција матице, државе Србије. У раду Скупа, поред домаћина учествовали су, између осталих, др Војислав Станимировић, председник Самосталне демократске српске странке у Хрватској, Љубомир Алексов, српски посланик у Мађарском парламенту, Иван Стоилковић, председник Демократске партије Срба у Македонији и посланик у Македонском парламенту, Млађен Цицовић, директор представништва Републике Српске у Србији, Дамир Самац, председник Савеза српских друштава Словеније и Огњан Крстић, председник Савеза Срба у Румунији, који су се заложили за свестрано повезивање, партнерски однос, солидарност и ближу сарадњу матице и српског народа из земаља региона у остваривању заједничких циљева и изградњу односа узајамног поштовања и поверења.

Огњан Крстић, председник ССР, је говорио о стању српске мањине у Румунији, као и о активностима Савеза Срба. У свом излагању председник Огњан Крстић је детаљно изнео положај српске мањине у Румунији, истакавши свесрдну подршку Владе Румуније и Департмана за међуетничке односе, као и значај повезивања и унапређења односа двеју држава. Што се тиче односа са матицом, председник Савеза Срба у Румунији је скренуо пажњу да је потребно институционо повезивање у оним сегментима где Савез није у могућности да делује у смислу помоћи нашим школама и Цркви. Такође је затражио да се побољша однос матице према Србима

пречанима, као специфичном сегменту српског расејања, имајући у виду да смо ми овде коренита, историјска дијаспора, да наше потребе и наши захтеви нису исти као они економске емиграције.

Скуп је завршен потписивањем Протокола о међусобној регионалној сарадњи свих учесника скупа, односно представника Срба из региона.

Своју посету представници српске заједнице искористили су и да обиђу најуспешније компаније на територији Општине Стара Пазова, где су имали прилику да се упознају са њиховим пословним успесима, као и да размене контакте у циљу будуће потенцијалне сарадње и продубљивања привредних веза са матицом Србијом.

Горан Гога Пантин

„НЕ ЖЕЛИМО ДА ДЕЛИМО СРБЕ“

У суботу, 26. марта, након састанка у Соколовцу са представницима месних организација Пољадије, Огњан Крстић, председник ССР, састао се, у Старој Молдави, са представницима месних организација Дунавске клисуре. Дискутовало се о алгоритму и принципима сходно којима ће се одвијати предстојећи локални избори, као и о припремама за Генералну скупштину ССР која ће се одржати 16. априла о.г. Састанку су присуствовали Адријан Виктор Мојсеш и Павел Чолока (МО Стара Молдава), Мирче Милосављевић, Горан

Стефановић и Душан Марковић (МО Белобрешка), Томислав Поповић (МО Радимна), Никица Стефановић (МО Дивић), Часлав Гоанца (МО Мачевић) и Жива Удули (МО Љупкова).

Координатор кампање за жупанију Караш-Северин биће Адријан Виктор Мојсеш, председник МО ССР у Старој Молдави и потпредседник Савеза за ову жупанију. Поновљено је и овде правило по којем ће се вршити подела мандата одборника и то у зависности од броја освојених гласова у сваком месту, док ће носилац изборне листе бити установљен (пожељно би било) договорно или, уколико то није могуће, из оних места у којима је, по последњем попису, број Срба био највећи. „Што се тиче избора за председника општина, ту свако има своју опцију, јер не желимо да делимо Србе, поготову, ако имамо више кандидата Срба“ - рекао је председник Савеза и замолио све одговорне да се у кампањи понашају пристojно, да не нападају друге и не воде прљаву кампању, већ да промовишу оно што и Савез заступа и око чега се залаже, нашу културу, веру, традицију, обичаје...

Установљено је да месне организације што пре попуне изборне листе са именима кандидата како би оне могле бити усвојене шеснаестог априла на Скупштини, а такође и ради судске валидације.

Избора је било и биће, многи од наших представника имају доста искуства у том послу, а и полета, како видимо, има напретек. Тамо где нас нема, неће нас ни бити, али, уз мало више труда и залагања, много тога се може учинити тамо где нас још увек има, ако се не будемо делили и уколико већ нисмо подељени. Или неопредељени. Бар сада, кад је последњи тренутак да се саберемо и да почнемо да сабирамо. И количник и остатак. *Остатака.*

Предраг Деспотовић

КУД „Круна“ из Српског Семартона на Међународном фестивалу „КОЗАРА И ПРИЈАТЕЉИ“ У ПРИЈЕДОРУ

КУД „Круна“ из Српског Семартона учествовало је у периоду 25-27. март 2016. године на трећем издању Међународног фестивала „Козара и пријатељи“ у Приједору, Република Српска. У делегацији су били потпредседник Месне организације Савеза Срба у Српском Семартону Предраг Мирјанић и уметнички руководиоци Весна Струца-Чолаковић и Миливој Мишков.

Организатор фестивала био је КУД „Козара“ из Приједора. Од стране домаћина срдечно су нас дочекали председник друштва Мића Кобас и уметнички руководилац Младен Стакић. Уз њих су били и чланови друштва који су се одмах упознали и спријатељили са нашим члановима. Овом приликом делегација из Српског Семартона пренела је домаћинима срдачне поздраве председника Савеза Срба у Румунији Огњана Крстића.

Учесници фестивала били су КУД „Оро“ Даниловград из Црне Горе, СКУД „Кочевје“ из Словеније, КУД „Младост“ из Нове Пазове, Србија, КУД „Милан Егић“ из Приједора као и домаћини КУД „Козара“ из Приједора, Република Српска.

Фестивал је почео у петак, 25. марта, парадом народних ношњи кроз центар града, где се на крају заиграло велико србијанско коло. Главна концертна манифестација одржала се у препуној спортској дворани „Младост“, са почетком у 19 часова. Фестивал је отворио др Душко Ивић, делегат Скупштине Републике Српске, који је поздравио све учеснике фестивала и пожелео им добродошлицу у Приједору.

На фестивалу се КУД „Круна“ представило са два сплета игара,

играма из Лесковца и играма из Шумадије у кореографији Душана Миладинова. Одушевило је публику како игром, тако и предивном шумадијском ношњом, а публика је играче наградила бурним аплаузима. После представе уследила је заједничка вечера, где су се и домаћини и гости добро осећали, спријатељили и веселили до касно у ноћ.

Други дан фестивала био је намењен посети Националном парку Козара. Овде су гости фестивала посетили Меморијални комплекс, споменик палим борцима Козаре, Меморијални зид и музеј. У музеју, посебној грађевини у непосредној близини споменика, одржан је историјски час, где су се учесници фестивала упознали са историјом Козаре и разгледали сталну поставку изложбе „Козара у народноослободилачкој борби“.

По повратку, КУД „Круна“ је посетило Бања Луку, престоницу Републике Српске. Овде смо обишли центар града, посетили тврђаву и српску православну цркву.

Све у свему, за наше друштво је ово било веома велико и важно искуство. Пуно смо научили, видели, а што је најважније, стекли нове пријатеље, баш онако како име фестивала казује: „Козара и пријатељи“.

На крају, желим да захвалим Савезу Срба у Румунији, поготово председнику Огњану Крстићу, који нам је омогућио учешће на овом фестивалу, а ми смо се потрудили да представимо на најбољи начин нашу српску заједницу у Румунији.

Весна Струца-Чолаковић
Уметнички руководилац КУД „Круна“ Српски Семартон

ГОСТОВАЊЕ ПЛАВИХ ДЕЛИЈА У ГРАДУ ПОД ГАРДОШЕМ

Чланови Културно-уметничког друштва „Плави Делија“ из Великог Сепетра већ дуги низ година братиме се, друже и сарађују са себи равним културно-уметничким друштвима у разним срединама из наше државе и иностранства. У оквиру такве сарадње они су прошле суботе, 26. марта, били гости Културно-уметничког друштва „Јана“ из Земунa.

Уметници-аматери из Великог Сепетра, пре доласка у Земун, посетили су Београд. Уметнички руководилац Радован Јованов и председник друштва Борко Јоргован су се побринули да се млади Сепетарци добро осећају у српској престоници, омогућивши им да

посете знаменитости града и на пријатним локацијама проведу неколико сати.

Главни повод гостовања Сеппетараца у Земуну био је заједнички наступ са домаћинима из Културно-уметничког друштва „Јана“ на њиховом годишњем концерту. Сеппетарски уметници-аматери су за ту прилику одиграли игре из Баната и игре из Бачке под уметничким руководством Радована Јованова. Како сазнајемо од Борка Јоргована, председника Културно-уметничког друштва „Плави Делија“ и председника Културне комисије ССР, догађај друштва из Земунa је био примерно организован, а млади чланови сеппетарског културно-уметничког друштва радовали су се учешћу на таквој манифестацији и повољним реакцијама публике, која је дугим аплаузима наградила њихов наступ на сцени Основне школе „Михајло Пупин“ у Земуну.

Како је то уобичајено, најлепши део је онај после приредбе када се млади чланови КУД-ова друже и веселе у сопственој режији, па је тако било и сада, а Сеппетарци захваљују овим путем Општини Сеппетар за помоћ на омогућено путовање у граду под Гардошем.

Горан Гога Пантин

ПРЕДСТАВЉАЊЕ КАНДИДАТА ЗА ПРЕДСЕДНИКА САВЕЗА СРБА У РУМУНИЈИ

Кандидати за функцију председника Савеза Срба у Румунији, Огњан Крстић и Борислав Велимировић, представиће се гласачима у неколико репрезентативних места у три жупаније: Араду, Тимишу и Караш Северину.

Прво представљање одржаће се у седишту Савеза у Свиници, с почетком у 17 часова. Такође у петак, кандидати ће имати своју презентацију и у Старој Молдави у 20 часова.

У суботу ће Огњан Крстић и Борислав Велимировић бити у седишту Савеза у Арад Гају, с почетком у 15 часова, а у недељу у 15 часова у седишту Савеза Срба у Темишвару.

Напомињемо да ће се председник Савеза Срба у Румунији изабрати на Генералној скупштини ССР 16. априла, текуће године.
Љ.П.С.

www.dbsr.ro

ПОВЕЉА: “КАПЕТАН МИША АНАСТАСИЈЕВИЋ” САВЕЗУ СРБА У РУМУНИЈИ

Јединствено признање “Капетан Миша Анастасијевић” прошле недеље у среду, 30. марта у свечаној сали Скупштине општине Кикинда, уручено је најзаслужнијим појединцима, компанијама и установама из Севернобанатског округа. Шеснаест плакета са златником припало је људима чији је друштвени и привредни ангажман високо вреднован од стране реализатора пројекта „Пут ка врху”, који афирмише привредно и културно стваралаштво у Србији и региону.

Међу овогодишњим добитницима нашао се и Савез Срба у Румунији, који је добио Повељу за унапређење сарадње између народа Србије и Румуније. На свечаности уручивања награде, од стране Савеза Срба у Румунији, били су присутни: председник Огњан Крстић и потпредседник Славољуб Аднађ.

Искрене честитке добитницима признања “Капетан Миша Анастасијевић” упутио је Павле Марков, градоначелник Кикинде: „Постали смо град и на неки начин се уклопили у манифестацију симболичног назива „Пут ка врху”. Оваква признања дају нову наду и нов поглед на наш град“ - рекао је, поред осталог, први домаћин Кикинде и лауреатима пожелео да буду још успешнији.

Примајући награду председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић је нагласио да је Савез мост између два пријатељска народа и две пријатељске државе, а својим радом негују се култура и језик Срба који већином живе у румунском делу Баната. Од када је почео

са својим радом, Савез је успео да се наметне као партнер румунске власти и заштитник српске мањине – како се наводи у саопштењу жирија. Председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, указао је на значај ове награде за Српску заједницу у Румунији.

„Ово је значајно признање, међу много њих које смо добили за 25 година постојања, зато што долази од пријатеља и људи са којима смо имали заједничке пројекте које су имали видљиве резултате: од граничних прелаза до културне размене.“

Носиоци пројекта су „Медиа Инвент“ и новосадски и београдски Универзитет, а стручну помоћ у његовој реализацији дају Привредна комора Војводине и привредне коморе Србије и локалне самоуправе. Установљено признање, плакета и златник са ликом Капетана Мише Анастасијевића, уметничко је дело Љубише Манчића, академског вајара из Београда.

Горан Гога Пантин

ПЕТА БЕОГРАДСКА ГИМНАЗИЈА У ТЕМИШВАРУ

Прошле суботе, 2. априла, тридесетак ученика Пете београдске гимназије и неколико професора обишли су Темишвар, и били у посети Савезу Срба у Румунији и Српској гимназији “Доситеј Обрадовић” у Темишвару.

„Био је то емотиван и дирљив сусрет због силне љубави коју темишварски и румунски Срби гаје према матици, каже о посети професор Пете београдске гимназије, Растко Јевтовић, али и радозналости и добре воље београдских матураната, који су, већином, први пут посетили Темишвар, а нарочито српске институције у њему.

Најпре су нас господа Славомир Гвозденовић и Огњан Крстић домаћински дочекали у просторијама Савеза Срба у Румунији. Уз освежење они су гостима причали о својој борби за очување српског националног идентитета и заслугама својих земљака за изградњу модерне државе Србије. На крају те посете даривали су нас бројним књигама, часописима и зборницима, које константно издају, упркос бројним економским недаћама и проблемима.

У Гимназији су нас дочекали њен некадашњи директор, господин Стева Перинац и садашњи директор Јадран Кланица. Са њима смо обишли школу и остали у разговору где су нам представили историјат и садашњост ове важне институције. Уз договор да размене Српске гимназије “Доситеј Обрадовић” и Пете београдске гимназије, као и Удружења “Доситеј Обрадовић” из Београда буду редовне, ове сусрете смо овековечили и заједничким фотографијама”. **Љ.С.**

РАДИМСКИ ПРИМАШ

Субота предвече. Други април. И последњи Радимци враћају се са својих њива. Украј пута, поред једног воћњака разговарамо са последњим радимским примашем. Шљиве (ранке) окупане су белим цветовима. Беле и његове обрве и коса која прекрива чело ишарано борама. Бело је и ведро у којем други Радимац проноси, поред нас, тек помужено млеко. А бела пена (онако с два прста) врати ме, на трен, у детињство.

„То је мој комшија, Ива. Он зна да свира у фрулу. И у лис‘. Сава, Ива и ја смо, деведесети‘ радили по Србији, па код неког газда-Воје, у Орашац, нађемо старе тамбуре. У једној шупи. Ја и‘ наштимујем и почнемо да свирамо. То је било око пет, после подне. Сунце још високо. Нисмо до увече ништа више ни радили. Дош‘о цео комшилук да слуша. И да се чуди, како то зидари знају да свирају“ - прича старац. Драги Радованковић је рођен 1938. и завршио је, у родном селу, само 4 разреда. „Код Ленке Баље из Радимне и учитеља Симића из Рама (Србија)“. Нешто касније, 1954., почео је да учи, као и толики Радимци, зидарски занат. Био је шегрт код два мајстора. „Прво(м) код Владе, а пос‘е код Томе.“

Примицу је узео у руке 1958, кад је Жарко Данец из Луговета дошао да подучава Радимце. „Имали смо добар оркестар, „Милан Томић, Сава Хорват, Ђане Богдановић (брач), Ива Димитровић (бас),

Александар *Бата* Стојановић ('армоника') - набраја чланове оркестра - „А сви су поумирали“. Заћути и обори поглед. Трва је тек изникла. Једро зелена. Тишина потраје. „Само сам ја ост'о.“ Понавља ово двапут. Као да се лишава каквог терета. Или кривице.

Има ћерку Недицу. Она живи у Португалији. И сина Иву који је остао на селу и који попут оца свира тамбуру. Бас прим. Међутим, његов унук, Јасмин, не воли овај инструмент. „Проб'о је мало и баталио“ -слеже разочарано деда раменима. Драги је и ловац. „Имам двоцевку, *дванајскињу*. Три године нисам иш'о у лов. Не могу, ал' пушку не продајем. Неећу!“ у гласу му чудан понос. И пркос. „Имам и мало земље. То син обрађује. Четири њиве. И виноград. Према Сушки, у Сврачак. Видиш 'ди је оно велико, ретко багремље?“ - показује руком.

И прича би могла да потраје. И где је све гостовао са оркестром и како је било по Горњем Банату, како у Сигишоари, како је у Букурешту свирао амбасадору Србије... Док се удаљава кратким, лаганим корацима, поглед ми нехотице одлута до оних великих багремова. Иза његовог винограда Сунце је одавно зашло.

Предраг Деспотовић

СТАРМОЛДАВСКА СЕОСКА ЗЕЗАЛИЦА

Истрајност светковања фашанки у Старој Молдави

Празновање Ускрса, највећег хришћанског празника, испуњено је разноврсним ритуалима који су особено занимљиви почетком Ускршњег поста. Освртом на разне етнографске податке, као и оживљавањем успомена тетке Живке Мојсеш (рођене Драгићевић), увиђамо некадашњи концепт и различите изведбе *фашанки*, маскираних поворки које се у Дунавској клисури одржавају непосредно након Белих поклада, односно у првој седмици поста. Некада изузетно распрострањене на целој територији Баната, Балкана, па и централне Европе, *фашанке* се и данас успешно одржавају у појединим местима у Клисури. На основу присећања детињства тетке Живке, која је рођена у Старој Молдави 1944. године, сазнајемо да је *дечијим фашанкама*, ритуалом када су се женска деца преоблацила, или како тетка Живка каже, „преграђивала“ у мушку ношњу, и обратно, почињало вишедневно светковање. Празновање се, потом, настављало понедељком, поворком *мечки* чији су учесници били искључиво мушкарци, док је уторак био обележен *женским фашанкама*. Уочи ова два дана, одржавани су и вечерњи балови, када је било организовано такмичење маски. Низ поворки бивао је обogaћен и „комендијама путем“, тј. исценирањем свадбе и сахране на путу. Из постојећих података, добијамо могућност сагледавања некадашњег празновања *фашанки*. Међутим, јавља се потреба сагледавања и садашњег концепта празновања: да ли и даље постоји, ко су учесници, и у којој мери је време оставило трага на овом специфичном светковању?

Иако веома често начин живота, друштвена дешавања, политички

режим, наметајући своје идеологије, утичу на стваралаштво, вредности и веровања у народу, увек постоји амбициозан, загрижен и истрајан појединац који се залаже да сачува традицију, исконска обележја своје заједнице, и све знакове који је идентификују као јединствену. У Старој Молдави, један од појединаца који се од ране младости залаже за очување наслеђа српске етничке заједнице, јесте Сава Константиновић, рођен 1964. године. Као један од иницијатора одржавања *фашанки* на улици и на сцени, кореограф Фолклорног друштва „Стара Молдава“, и истакнути члан Савеза Срба, Сава током целог живота корача са истим циљем, да одржи и сачува српску традицију малог места покрај Дунава у Румунији, Старе Молдаве. Организујући прву приредбу *фашанки* давне 1987. године, Сава Константиновић је утемељио ланац одржавања и данас постојеће приредбе, како је Старомолдавчани називају, „Старомолдавске сеоске зезалице“. Основни садржај овог догађаја чине наступи ласцивног и инверзног карактера који се огледа у замени социјалних и родних улога, при чему се девојчице преоблаче у мушку ношњу и обратно; старији људи се понашају као деца, деца се називају ветеранима итд. Током „шашавих кореографија“ и „пантомима“, како их Сава назива, сасвим у складу са светковањем *фашанки*, естетска димензија ишчезава, из чега као последице произилазе претходно осмишљени неуравнотежени покрети, подизање сукњи, провокативни плесови итд. Репертоар се од прве, па до овогодишње „Старомолдавске сеоске зезалице“, мењао као продукт Савиних креативних идеја. Поред

прошлогодишњих наступа млађе и старије фолклорне групе, овогодишњи репертоар био је обogaћен наступима „младих каубојки“, „непослушних ученица“, и изненадним учешћем баба Кате из публике. Дијалог вођен између неочекиваног учесника и предводника целовечерње приредбе, баба Кате и Саве Константиновића, подсећа нас на то да је традиција жива и динамична појава, која се непрестано мења и изнова обликује.

Људи попут Саве Константиновића, сви директни и индиректни учесници „Старомолдавских сеоских зезалица“, колективним доприносом одржавају континуитет покладног светковања, иако је током година претрпело различите трансформације. Промењена је локална димензија, измењен родни аспект, народно глумовање је са улица премештено на сцену, док репертоар, најчешће изложен променама, бива осмишљаван сваке године изнова. Међутим, услед протока промена, иновација, учесника, Сава Константиновић је увек ту да новим генерацијама представи и укаже на основну идеју „Старомолдавске сеоске зезалице“ у оквиру које сви учесници искорачавају из свакодневице и када су сви етнички, старосно и родно равноправни. Неопходна свест о богатој традицији и значају ревитализације светковања *фашанки* мештана Старе Молдаве, требало би да представља неизоставну водилу заједнице, која ће их усмерити ка заједничком очувању и неговању културног драгуља и баштине коју поседују.

Катарина Николић
Студент Катедре за етномузикологију
Факултета музичке уметности у Београду
Фото: Миле Косаш

ЛИДЕРИ СРБА У РЕГИОНУ КОД ТОМИСЛАВА НИКОЛИЋА

На иницијативу Конференције српских организација из региона прошле седмице одржан је састанак са председником Србије Томиславом Николићем. Овом су састанку присуствовали лидери Срба из региона: председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, представник Срба у мађарском Парламенту Љубомир Алексов, потпредседник Савеза српских друштава у Словенији Никола Тодоровић, заменик председника Српског народног вијећа из Загреба Саша Милошевић, председник Удружења Срба из Хрватске Милојко Будимир, председник српско-црногорског Удружења “Морача - Розафа” из Скадра Павле Брајовић, председник Српске заједнице у Македонији

Гордана Јовић Стојковска, председник Српског националног савета у Црној Гори Момчило Вуксановић, сарадник српских организација из региона Симон Ђуретић.

Они су Томислава Николића обавестили о положају Срба из региона, а самим тим и предложили конструктивне мере за побољшање односа матице са Србима у региону. Заједнички утисак је тај да је потребно да се оформи једно тело које би преузело обавезе које је некада имало Министарство за дијаспору и Србе у региону. Ово би тело излазило у сусрет потребама Срба ван матице и решавало текуће проблеме.

Огњан Крстић је на састанку подвукао да је стечена одлична подршка коју Влада Румуније пружа Савезу Срба у Румунији, али је притом изнео и неколико проблема са којима се српска заједница сусреће. То су враћање имовине нашој цркви, проблем гашења српских школа и потреба да се примењује закон о образовању, као и потреба да се амандманом јасно регулише статус наших школа. Изнет је и проблем лектора за српски језик на катедри Србистике у Темишвару, за којег би требало да се изнађе погодно решење.

Све у свему, био је ово конструктиван и отворен дијалог са председником Републике, који је у пратњи својих сарадника саслушао главну проблематику која се тиче Срба из региона.

На овом састанку установљено је да се такви сусрети одвијају тромесечно и да се тада заједно установи шта се од проблема изнетих на округлом столу и решило.

Био је ово уједно још један повод и прилика да и представници Срба у региону размене искуства и могућности за заједничке пројекте.

Љ.П. Станков

ДА ОСТАВИМ НЕШТО ИЗА СЕБЕ

Од самог постојања Српске православне црквене општине у Чакову, око ње су се окупљали људи добре воље, часни верници, родољуби и светосавци, орни да подметну раме за очување наше светосавске вере, нашег имена и свега оног што су нам оставили у аманет наши стари. Та светла традиција наставља се и данас, а један од врлих верника, који у том погледу може послужити за пример је машински инж. Милорад Константиновић.

То није никаква случајност јер г. Милорад потиче из веома угледне и имућне трговачке породице из Доситејевог Чакова, која је имала породичну кућу на самом централном градском тргу и била „неко и нешто“ у тамошњој српској заједници.

Говорећи о нашем данашњем саговорнику, чаковачки парох протојереј Љубиша Матић, између осталог, истиче: „Ми се поносимо таквим верницима као што је г. Константиновић. Он је у жижи збивања, држи чврсту везу са црквом и долази редовно на богослужења, јер

зна да нас Света Црква храни духовно у тајанственом сједињењу са Христом и да нам без ње нема спасења. А не треба заборавити да је вера истинска и права само када је красе љубав и добра дела.“

Ево и неколико биографских података нашег љубазног саговорника. Рођен је 1947. године у Темишвару у угледној интелектуалној породици, од оца Александра Бранка и матере Емилије. Основну школу учио је у Биљеду, где је његов отац привремено био бележник а мати учитељица. Године 1961. постаје ученик Гимназије бр. 5 у Темишвару. После завршетка средње школе 1965. одлази на служење војног рока. У јесен 1967. пријављује се на пријемни испит на Машинском факултету Политехничког института у Темишвару и на његову велику радост, и поред јаке конкуренције, успева међу најбољима.

Године 1972. завршава студије са одличним успехом што му је омогућило да се запосли у познатом темишварском Институту за заваривање – ISIM где остаје скоро двадесет година, све до 1991.

Деведесетих година прошлог века, када су се и у нашој земљи почели јављати први крхки изданци капиталистичке привреде базирани на слободној конкуренцији, одлучује да се и сам опроба на

том пољу тако да је доста времена радио у приватним страним фирмама. Радио је и као професор техничких предмета у познатој гимназији „Александар Мочоњи“ у Чакову. Од бројних пасија које красе нашег саговорника поменућемо у првом реду његову велику љубав према излетима и путовањима. Са ранцем на леђима прокрстарио је скоро све планинске венце у Румунији а боравио је и у бројним земљама Европе.

Тренутно проводи пензионерске дане у прелепој кући, коју је сам изградио на сеоском имању у Петроману, тамо где је његов деда некада имао неколико кућа, које су биле национализоване. Велики је љубитељ животиња и одгајивач расних голубова и зечева. А има и два верна пријатеља-псе, Аирешке овчаре.

„Решио сам да се вратим мојим коренима. Моји преци били су угледни трговци у Чакову, а мој деда се 1885. године преселио из Чакова у Петроман где је стекао солидно богатство и имао неколико кућа. И моја бака Гизела Младен била је из веома богате породице, а њен отац био је главни администратор барона Карачонија. Иначе, она се школовала у Пешти и одлично је свирала клавир, уз то била је и велика Српкиња“ - каже, г. Милорад и додаје: „Хоћу да оставим нешто иза себе што ће сведочити да сам живео, а већ је позната она прича о кући, деци и дрвећу. Али најбоље сведочанство о томе су, свакако, моја ћерка Мирјана Емина, зет Кристијан и унука Тијана Марија, који представљају за мене највећу радост и дају ми смисао живљења.“

Горан Гога Пантин

НЕСТОРОВ ЛЕТ - СТВАРНОСТ И(ЛИ) ЛЕГЕНДА

Да ли сте икад пожелели да имате крила? И да, попут птице, полетите? Небројено је оних, почев од грчке митологије, којима се ова идеја врзала по глави. Неколицини само пошло је за руком/*крилима* и да остваре свој сан. Не знамо да ли је Нестор из Дивића слушао легенду о Икару, али засигурно Икар ни слутио није да ће икада постојати Дивић и Нестор из Дивића и легенда о маштовитом, смелом и сналажљивом Нестору.

Дивић је мање српско насеље смештено у Дунавској клисури између Белобрешке и Базјаша. Први пут се помиње 1725. на карти генерала Мерција. Сходно последњем попису, највећи део житеља, преко 80%, јесу Срби.

Славко *Слава* Голубовић и Рада Костић су из Дивића. Браћа. Старији брат, Слава, рођен је 1946, а млађи, Рада, 1948. У оно време било је уобичајено да супружници живе невенчани, па и да браћа носе

различита презимена. Рада је био професионални возач, сада је у пензији. Слава, као и његов отац Жарко и као и толики његови преци, гаји ситну рогату стоку. „Имам и салаш. Уз Велику реку.“ Неколико породица у Дивићу, међу којима и њихове, имају породични надимак Несторови. Од имена заједничког претка, Нестора. Дивићанима (као и многим житељима Клисуре и Пољадије) добропозната је прича о Нестору и његовом лету. Он је био први човек, бар што се територије данашње Румуније тиче, који је направио летелицу и њоме успео да (по)лети. „Нестор је био велики, носио је кику. Тако ми је прич’о деда, Мита“ - каже Слава и наставља - „Направио је чун од дрвета, а крила *накалемио* од перушака. Од ћурака и гусака. Хе-хе, снаш’о се како је мог’о.“ Опиљливих доказа нема. Прича је зато жива и познаје доста детаља. И она каже да је Нестор хтео да прелети Дунав и стигне у *Сервију*. „Спуштио се с Бобићевога крста, тако се зове овај брег иза куће - показује руком Слава - а слет’о је на једну крушку. Мислио је да је то врбак око Великог Градишта.“

Велика загонетка овог малог места остаће да се преноси с колена на колено. Нашем разговору присуствовала је и ћерка једног од два брата, Мара и, по ко зна који пут, слушала пажљиво причу.

Нестор је умро 1. децембра 1837. забележио је својевремено Борислав Ђ. Крстић. А ко зна како би се данас писала историја ваздухоплова да је сачуван макар и део летелице или да је она крушка у његовој авлији била, бар мало, нижа.

Предраг Деспотовић

ИЗ ГАРАВОГ СОКАКА

Када су се почетком XX века наши људи понадали да је Америка добра прилика да се ради и заради, отишли су и неки Ченејци: Велко, Милорад итд; међу њима се нашао и чика Гавра и његов брат Ђурица.

Тамо су они муком долазили до посла, јер се тражило да знају енглески, а пошто нису били какви мајстори, радили су и најгоре послове. Неки су се, ипак, после извесног времена снашли, али чика Гавра и његов ортак Велко – никако, па су решили да се врате. Јест да је то даљина, али не плаше се они, није даље од Америке до Ченеја него од Ченеја до Америке, па кад су могли да стигну, моћи ће и да се врате. То њихово путовање одавде донде и оданде довде, како је у селу упамћено, прича је за филм или за роман.

А када се чика Гавра вратио, дочекао га је блиски рођак, неки Сава. Свакога дана били су они заједно, нису могли један без другог. Било је дана када су радили, а било је и када нису радили, али су дан за даном селом крстарили и тражили и налазили, јер увек се нађе згода да се штогод попије, за спокој душе, за здравље, за срећан пут и за било шта. Често су, пијани и распевани, ишли од зида до дуда, долазили доцкан кући, носили један другог, а понекад би заспали где би се нашли, дакле у јарку. Много су личили на Банаћане са слике Уроша Пређића „Весела браћа“.

Били су и домишљати, и добре нарави. Прича се како су пекли

ракију. Жељни и жедни чучали су код казана и напрезали очи да не испусте моменат када „златна суза“ потече, а она би, не журећи, најпре кап по кап. А када би најзад потекла – радости њихове! Прича се да су казивали: „Да си ти знала како те ми жељно очекујемо, одавно би била потекла!“.

Гавра и Сава су део прохујалог света који је пао у заборав као лањски снег, којега се све ређе сећамо и који још ређе помињемо: они су опстали као сетна прича из гаравог сокака.

Игњатије Гига Попов

КАЛАМАНДРА

Као и сва наша српска банаћанска села и Семартон је до после Другог светског рата имао по неколико бирцуза. За село са преко 1.600 становника било је довољно. Ипак, два бирта су се издвајала од осталих: „Код Џоркоша“ и „Код Пуње“ (власници су били Пера Кнежев, односно Стеван Сиротанов). Оба бирта су располагала и пространим салама за играчке, али и представе сеоске омладине поводом празника, а посебно за Божић и Ускрс. Увек су сале биле препуне. Национализацијом 1948. оба бирта су припала држави, а администратор је била општина. Тих година у селу је основана, на препоруку нових државних органа, потрошачка кооперација, која је заменила приватне бирцузе и дућане.

Уочи педесетих година месна Потрошачка кооператива је најпре отворила своју продавницу, млекару, берберницу, али и бирцуз, јер тамо се углавном окупљао сав мушки род из места старији од 15 година. У Семартону је отворен бирцуз у једној већој кући на углу, познатој и „код Сараволца“. Бирт је имао 3-4 просторије, некадашње стамбене, куглану и летњу башту. Занимљиво је да је у једној просторији био и билијарски сто, врло омиљена игра Семартонаца. Током недеље и пољопривредних радова у бирцуз су мештани навраћали махом у вечерњим сатима на пиво или ракију „монопол“, а вино се ретко служило. Недељом и празницима све сале су биле препуне. Сећам се добро прве половине педесетих година (бирт је био у непосредној близини мог дома) када су недељом, после фудбалских утакмица, у бирт долазили не само мештани већ и гости из суседног села. Била је велика граја, а често је свирала и музика. Били су ту тамбураши Цигани из Кече и Ченеја. По неколико банди. Људи су волели да чују и виде крутог Живу из Кече, одличног примаша. Испред бирта је било и на десетине запрежних кола.

Радно време није било утаначено. Понекад су „муштерије“ остајале

• Некада су у бирцузима старији мештани имали своје столове резервисане за благодане. Тај обичај су задржали и приликом сеоске храмовне славе, Спасовдана.

Фотографија је са почетка седамдесетих година у порти сеоске цркве. Сви актери су покојни, али као да се и сада чује њихова песма...

до касно у ноћ, а богме и до јутра, иако би их бирташ преклињао да оду кућама. Много се и куглало на ситне паре. Било је забавно, нема шта.

Бирт је имао и свој „егзотичан“ назив „каламандра“. Кажу да је том својственом називу кумовао неки Иванђанин, али можда и неко други. Онда то није било битно. Нико више у селу и околини није помињао бирт или бирцуз. Свако би говорио: Идеш у „каламандру“! Но, времена су се мењала и на селу и почетком шездесетих година почела је изградња новог и модерног трговинско-угоститељског објекта, са продавницом и кафаном. А када је објекат отворен укинута је и „каламандра“ и продавница „Код Јуриша“. Нова кафана је само кратко време називана „Каламандром“ а потом је све отишло... у заборав. А поменута два велика бирцуза, „Код Цоркоша“ и „Код Пуње“,

преуређена су у долове културе и биоскоп, све до изградње, истих година, модерног Дома културе „Доситеј Обрадовић“. Но, уверен сам, да ниједно од нових здања никада неће доживети „дух“ старих бирцуза, а најмање „Каламандре“.

Србољуб Миле Мишковић

ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА САВЕЗА СРБА У РУМУНИЈИ

- Од 58 месних организација на Генералној скупштини присутних је било 45, док је од 247 делегата, присутних било 175 •
- Председник Крстић и изасланик Владе Републике Српске Златан Клокић потписали су *Уговор о донаторству* • За председника Савеза кандидовали су се Огњан Крстић и Борислав Велимировић
- Б. Велимировић је после прочитаног програма повукао своју кандидатуру • Нови председник Савеза Срба је Огњан Крстић •
- И ове године Савез ће имати неколико битних улагања у инфраструктуру, а ради се о завршетку радова на доградњи комплекса Српске куће, о наставку радова на седишту ССР у Старој Молдави, о наставку радова на регионалном српском културном центру у Великом Семиклушу и у седиштима месних организација Савеза по нашим местима •

Прошле суботе, 16. априла, са почетком у 10 часова, у свечаној сали Универзитета пољопривреде и ветерине у Темишвару одржана је Генерална скупштина Савеза Срба у Румунији, која је окупила делегате из 45 од 58 постојећих месних организација Савеза.

Скупштина је отворена химнама Румуније и Србије које су дочекане, како и доликује, на ногама.

Први се присутнима обратио председник Огњан Крстић говорећи о значају овог догађаја, о раду у корист нашег народа и рода и труду да останемо заједно и сачувамо језик, културу, традицију и веру.

Овом важном догађају по српску заједницу у Румунији присуствовали су и званичници: делегација Владе Републике Српске на челу са Златаном Клокићем, министром за економске односе и регионалну сарадњу, затим градоначелник Темишвара Николаје Робу, архијерејски заменик протојереј ставрофор Маринко Марков, као представник Српске православне цркве, испред Генералног конзулата, конзул Ирена Радојичић, испред делегације Демократског савеза Ма-

ђара, Франчиск Халас и испред делегације Савеза Бугара у Румунији, Штефан Велчиов.

Поздрављајући скуп **отац викар Маринко Марков** је пренео благослов Његовог преосвештенства владике Лукијана и између осталог рекао:

„Заиста свако добро дело треба почети уз Божију помоћ, а ви сте овде, представници нашега народа који живи на територији Румуније, окупљени да заједно одговарате не само пред прошлошћу и садашњошћу, него и пред будућношћу. Јер, овде чувамо нашу традицију и веру, оне не припадају само нама, већ поколењима која долазе. Његово преосвештенство све вас поздравља. Жели вам добар рад да бисте могли да изнесете одговорност која је пред вама. Иако међу нама постоје разлике, у стању смо да их превазиђемо у свакој прилици, а изнад личних жеља и интереса да ставимо интересе заједнице. Тако нас и Свето писмо учи. У миру и слози започните дан и посао. Схватите да смо сви једно и да и црква, и Савез и школа окупљају исте људе. Ми смо једно биће. Свима желим да вам Бог подари ума и умећа и да вас благослови у векове векова. Амин.“

Са говорнице се присутнима обратио и **изасланик Владе Републике Српске Златан Клокић**. Он је, поздрављајући Скупштину и у своје и у име председника Милорада Додика, рекао: „Одржавање контаката са српском дијаспором у Румунији и свуда у свету веома је значајно. Српска је дијаспора важна спона са свим земљама, која је увек била уз свој народ и своју матицу. Тако је било и за време мајских поплава које су се десиле 2014. када је готово један буџет

Републике Српске отишао на санацију од поплава. И због тога желим да вам захвалим за братски гест и донацију угроженим подручјима. Оно што желим да поручим јесте да сте добродошли у Републику Српску и упућујем позив челницима Савеза Срба да дођу у Републику Српску и виде да су добродошли, јер тамо живи братски и пријатељски народ који жели да оствари добре контакте са свима који поштују Републику Српску. Пожелео бих вам срећу, да наставите са својим радом. Важно је да се остане јединствен, да постоји слога, јер само на тај начин сви напори могу да опстану и да сачувају свој идентитет.“

Градоначелник Темишвара, Николаје Робу је захвалио на позиву и присетио се неколико значај-них догађаја које су Срби у Темишвару организовали.

„Радује ме, рекао је Николаје Робу, да имамо дугогодишњу сарадњу и да се узајамно уважавамо. Ја веома ценим српску заједницу као што ценим и мађарску и бугарску заједницу које уз остале националне мањине и обогаћују Темишвар. Чиним све што ми је у могућности да мањинске заједнице сачувају свој национални идентитет, јер се овом етничком и верском различитошћу ми овде у Банату поносимо. Своју подршку нудим вам и у наставку и желим вам успеха у раду.“

Градоначелник није заборавио да напомене и значај и лепоту српских зграда са Трга уједињења које су реновиране уз подршку општине.

Испред Генералног конзулата Србије у Темишвару скупу се обратила **конзул Ирена Радојичић**. Она је присутне поздравила у име генералног конзула, који је био спречен да присуствује Генералној скупштини ССР и у своје име речима: „Савез Срба има неисцрпну енергију и своју организовану инфраструктуру, а ми можемо само да пратимо са колико успеха постижете све и превазилазите потешкоће.“

Ирена Радојичић обавестила је присутне о обнављању Споменика страдалима 1941. године. Очекује се и одобрење за обнављање споменика на гробљу Помениреа у Араду и последњег спомен-обележја на тврђави у Араду. Уједно је госпођа конзул позвала све заинтересоване да поднесу захтев за држављанство, јер је процедура добијања српског држављанства олакшана, а Скупштини је пожелела успеха у даљем раду.

Пошто живимо у мултиетничкој средини, гости Савеза били су тога дана и представници Савеза Мађара и Бугара.

Председник Демократског савеза Мађара жупаније Тимиш

Франциск Халас је скренуо пажњу на заједничке проблеме везане за културни и национални опстанак и на потребу да се у то име удружимо на обострану корист. Он је позвао присутне да на следећим изборима на нивоу града Темишвара гласају за кандидата Савеза Мађара и тако омогуће постојање представника који ће заступати заједничке интересе у одбору Жупанијског савета и одбору Града Темишвара. Иначе, сарадња Савеза Срба и Савеза Мађара траје од 2008. године.

На српском је кратко присутне поздравио и представник Савеза Бугара, **Штефан Велчиов**, који је пожелео пуно успеха раду Савеза и потврдио уверење претходног говорника да снаге мањинаца треба удружити у корист наших заједница.

Присутни делегати на Скупштини и званичници погледали су затим документарни филм у реализацији Рајка Корње о првих шест година постојања Савеза под насловом: „Савез Срба у Румунији - 25 година“ (Први део). Биле су то године ентузијазма, ентузијаста и формирања организације која је, како је председник Огњан Крстић навео информацију историчара Стевана Бугарског, најдуже на овим просторима опстао.

САСТАНАК ПРЕМИЈЕРА СРБИЈЕ И ДИЈАСПОРЕ

Александар Вучић: „Без обзира колико урадили за дијаспору, то није довољно.“

У недељу, 17 априла, у Београду су се 25 представника српске дијаспоре састали са премијером Србије Александром Вучићем. На радном ручку у Клубу посланика на Дедињу, српску заједницу из Румуније представљали су наш посланик др Славомир Гвозденовић и директор за медије Савеза др Рајко Корња.

Иницијатор састанка, Милисав Алексић из Француске, посланик у Европском парламенту отворивши скуп, рекао је да је читаво српско расејање спремно да помогне како се не би српско име затрало у свету, а Александар Вучић је захвалио представницима Срба што су дошли у Београд од Ванкувера до Кејптауна и од Париза до Тимишвара. Домаћин скупа, Александар Влајковић је изјавио представљајући говорнике, да је српска заједница у Румунији најорганизованија и једна од најактивнијих из читавог расејања.

После излагања Мајкла Милићевића из Торонта и Петра Владиковића из Ванкувера, у свом обраћању др Славомир Гвозденовић је назначио да су овакви скупови веома корисни, а српски премијер се сагласио са поменутом констатацијом и предложио

да следећи састанак буде у Врњачкој Бањи. Гвозденовић је захвалио Вучићу за два новоотворена гранична прелаза, јер 25 година није отворен ниједан, а прошле године била су отворена два. Говорећи о проблемима српске заједнице у Румунији, наш посланик је напоменуо да је помоћ Србије неопходна у вези са нашим школама и са враћањем имовине Српској православној цркви у Румунији, конкретно Макриног дома. Уз безрезервну подршку интеграцији Србије у ЕУ и очувању српског Косова, Гвозденовић је замолио премијера Вучића да подржи изградњу аутопута Београд-Темешвар и поклонии председнику српске владе пакет књига и документарни филм „Срби у Румунији“.

Скупу је присуствовао и Небојша Стефановић, министар унутрашњих послова Србије, који је представницима српске дијаспоре обећао поједностављење процедуре добијања српског држављанства и уверио их у сву подршку министарства на чијем је челу за решавање проблема српског расејања.

Сви присутни су се сагласили да је најважније да дијаспора буде институционално повезана са матицом без обзира како се дотична институција звала.

Рајко Корња

СРПЧИЋИ У БАЧКОЈ ТОПОЛИ

Полазници српске групе Вртића бр. 9 “Карла Пелц” у Темешвару претходног викенда имали су занимљив програм. Наиме, као традиционални учесници прекограничног пројекта “Народна српска традиција”, посетили су Бачку Тополу и били гости тамошњег вртића “Бамби”. Ово је било десето издање фестивала, а наши Српчићи, са својом васпитачицом Војиславом Кеком Ројков, учествују већ неколико година. Специфичност овог фестивала јесте да се он сваке године одржава на другој локацији. Тако је ове године вртић у Бачкој Тополи имао част да угости децу из тринаест вртића, а како сазнајемо од васпитачице Кеке, следеће године се планира да управо наш темешварски вртић буде домаћин једног овако грандиозног спектакла. Она истиче да су сваке године лепо примљени од стране српских вртића и да би волела да узврате гостопримство. Иначе, фестивал организује Удружење васпитача Војводине, на челу са председником Радмилом Петровић.

Деца ове групе су вредно припремала своју тачку за приредбу и тако су спремна и видно узбуђена, заједно са својим родитељима, кренула пут дуго очекиване екскурзије. Дана 15. априла рано ујутро су сви били спремни за полазак. Пошто су се сместили на обали језера Палић, имали су времена за обилазак околине бициклима, у чему су

деца јако уживала. Вече су и деца и родитељи провели уз тамбураше на оближњем салашу. Иако се окаснило те вечери, ујутро су сви били спремни да крену ка главној дестинацији. У осам сати ујутро деца су већ била обучена у народне ношње, са уређеним фризурима и обавезним осмехом. У Бачкој Тополи су их топло дочекали, а своје тачке, песму “У ливади, под Јасеном” и фолклорну игру “Ужичко коло” извели су перфектно, тако да је васпитачица имала само речи хвале за своју дечицу. То потврђује и гледалиште које их је испратило на ногама и великим аплаузом. У банатским народним ношњама су поносно дефиловали поворком кроз градске улице све до Хале спортова, где се спектакл одржавао.

После ручка и дружења са децом и васпитачима вртића домаћина, наставио се забавни део екскурзије. Група је отишла до Келебије, где су се деца релаксирала јахањем коња у локалној ергели. Сутрадан су посетили палићки зоолошки врт, који никако није могао да се заобиђе. Деца кажу да се уопште нису уморила, вратила су се, као и родитељи, са пуно утисака. А васпитачица Кека је посебне утиске имала по повратку: “Уложили смо много труда и рада у припреми за овај пројекат. Било је стресно. Имали смо административне перипетије, нисам тачно знала да ли ће се сва деца појавити са родитељима, да ли смо довољно увежбали тачку. Ипак, испало је перфектно. Деца су све одрадила како треба, лепо смо се провели. Све у свему, један савршени викенд са децом моје групе и њиховим родитељима.”

Б. Герман

НАГРАЂЕНИ СРПСКИ ОЛИМПИЈЦИ

Преко 70 ученика из пет жупанија (Караш-Северин, Тимиш, Арад, Бихор и Салаж) учествовали су у граду Залау, између 21. и 23. априла, на државној фази Олимпијаде из матерњег језика – српског, чешког и словачког.

Свечано отварање, које се одржало у дворани „Трансилванија“ у Залауу, отворила је генерална инспекторка Жупанијског школског инспектората Салаж, Марија Поп, која је у својству домаћина и организатора поздравила све присутне, честитала ђацима на труду и пожелела им пуно среће и успеха у наставку. Присутнима се обратила и школска инспекторка за мањине проф. Рита-Ева Роз, која је истакла да су сви учесници добри самим тим што су успели да се домогну националне фазе такмичења. Затим је присутне поздравио и пожеleo им добродошлицу градоначелник Залауа, Раду Капилнашиу. Били су позвани да се присутнима обрате и представници Словака и Чеха, универзитетски професор др Октавија Неделку и Огњан Крстић, председник ССР, који се присутнима обратио у духу чувања језика, националног идентитета, културе и обележја сопствене духовности, подвлачећи да кровна организација Срба у Румунији подржава свим средствима овакве догађаје.

Петак је био предвиђен за писање радова, док су у суботу после доручка учесници Националне олимпијаде матерњег језика имали у програму да посете град. Ђаци су у пратњи наставника посетили историјске знаменитости Залауа и његове туристичке атракције.

Председник оцењивачке комисије за српски језик била је унив. професор др Октавија Неделку, секретар професорка Биљана Парвулеску, док су радове поправљали професори Маријана Шакотић, Рузмаринка Ђорђевић, Милина Маргарит и Озрен Миленовић, као и наставници који су упућивали и надгледали наше ученике: проф. Ђока

Јаношевић, проф. Луминица Марку и проф. Клаудија Илијаш.

Најочекиванији тренутак Националне етапе олимпијаде из матерњег језика, која се ове године организовала у Залауу, је свакако додела награда. Њихово уручивање најзаслужнијим и најуспешнијим ученицима обавило се у суботу, 23. априла, у свечаној сали Жупанијског инспектората Салаж. Српски олимпијци су ове године заиста имали лепе награде, како новчане, од Министарства наставе, тако и у вредним поклонима обезбеђених од стране Савеза Срба у Румунији, који их је и овог пута спремио за све такмичаре српског порекла. Посланик Славомир Гвозденовић је уручио и четири новчане награде за најбоље књижевне радове, а оне су припале Ружици Азировић, Саманти Мирјанић, Дејани Деспотовић и Александри Петров. Савез Срба одлучио је да додатно награди финалисте. Тако ће током летњег распуста олимпијци финалисти ићи на наградно путовање у Црну Гору.

У категорији седмог разреда прву награду освојила је Ружица Азировић из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,75 (професор Маријана Шакотић), другу Петар Ацић из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,25 (професор Маријана Шакотић), а трећу Дајана Стојковић из Нове Молдаве са оценом 9,05 (професор Ђока Јаношевић). Похвалнице су добили Дијана Влајић из Пожежене и Александра Стојановић из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“.

У категорији осмог разреда прву награду освојио је Виктор Бранковић из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,80 (професор Маријана Шакотић), другу Филип Герман из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,60 (професор Маријана Шакотић), трећу Андреја Скорцан такође из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,40 (професор Маријана Шакотић), док су похвалнице добили Милица Симоновић из Белобрешке, Саманта Мирјанић из Улбеча, Анита Мареш из Нове Молдаве и Александра Томић из Пожежене.

У категорији деветог разреда прву награду освојио је Александар Станков из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,70 (професор Маријана Шакотић), другу Јелена Шомоги из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,45 (професор Маријана Шакотић), трећу Мирољуб Корнић из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,30 (професор Маријана Шакотић). Похвалнице су добиле Јована Милановић, Лидија Лупу и Ивана Стефановић из Технолошке гимназије „Дунавска клисура“ Нова Молдава.

У категорији десетог разреда прво место и једини рад оцењен са чистом десетком припао је Александри Петров из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ (професор Далиборка Станков), друга награда припала је Дејани Деспотовић из Технолошке гимназије „Дунавска клисура“ Нова Молдава са оценом 9,45 (професор Вера Новаковић),

трећа Милану Јаношеву из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,10 (професор Далиборка Станков), а похвалнице су добили Доситејевци Стефан Герман и Марко Марков.

У категорији једанаестог разреда прву награду освојила је Тања Живанов из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,60 (професор Маријана Шакотић), другу Јован Грубачки из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,40 (професор Маријана Шакотић), а трећу Александра Милановић из Технолошке гимназије „Дунавска клисура“ Нова Молдава са оценом 9,20 (професор Вера Новаковић). Похвалнице једанаестог разреда су припале Александру Панићу из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ и Живораду Тикартићу из Технолошке гимназије „Дунавска клисура“ Нова Молдава.

У категорији дванаестог разреда прва награда припала је Лидији Бранковић из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,90 (професор Биљана Парвулеску), друга Наташи Риђић из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,60 (професор Биљана Парвулеску), а трећа Лазару Мићи Живковићу из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ са оценом 9,20 (професор Биљана Парвулеску). Похвалницу је понела Дениса Гогу из Технолошке гимназије „Дунавска клисура“.

Горан Гога Пантин

МАЛИ МАТЕМАТИЧАРИ

Традиционално, а двадесети пут заредом, у Српској гимназији „Доситеј Обрадовић“ одржало се такмичење Мали математичари за Српчиће трећег и четвртог разреда. И ове године, 22. априла, такмичење је окупило ђаке и њихове учитеље из Белобрешке, Мачевића, Великог Сепетра, Немета и Српске гимназије у Темишвару.

Деца из поменутих места су стигла по договору у јутарњим сатима, а дочекали су их другари домаћини. У десет сати је почело математичко надметање. Да све протекне у најбољем реду побринули су се организатори акције, учитељи Српске гимназије Љубица Попадић, Мара Малимарков, Јасмина Петров, Славена Пејанов, а координатор је била Вера Жупунски. Док су размишљали о томе како да реше проблеме, који, како смо чули, нису били посебно тешки, надгледали су их учитељи Даница Симоновић из Мачевића, и Оливера Арсин из Немета.

После најтежег дела акције, деца су се опустила уз освежење које су им припремили српски посланик у Парламенту Румуније Славомир Гвозденовић, који је претходно и поздравио мале математичаре, пожеливши им пуно успеха на такмичењу, као и Савез Срба у Румунији.

Док су се вредни математичари релаксирали играјући се и

упознавајући у дворишту школе, евалуатори су поправљали радове. Комисију су чинили Мара Малимарков, Славена Пејанов, учитељице у Српској гимназији „Доситеј Обрадовић“, Драгомир Петков, учитељ у Сеппетру и Невена Стефановић, учитељица у Белобрешки. У 13 часова уследила је додела награда. Учеснике су поздравили директор Српске гимназије Јадран Кланица и секретар Савеза Срба Златиборка Марков, која је у име Савеза поделила пригодне поклоне. А резултати су следећи: У трећем разреду прву награду освојили су Марко Трихенеа, Наташа Војновић и Александар Мирков из школе „Доситеј Обрадовић“ и Никола Станковић из Гимназије „Борислав Крстић“ у Белобрешки. Трећа награда додељена је Јовани Јовановић из школе у Мачевићу, а похвалница Александру Бабићу из „Доситеја Обрадовића“. Што се четвртог разреда тиче, ситуација је следећа: Две прве награде узели су ђаци Српске гимназије у Темишвару Ерик Ковач и Игор Караклајић, њихове колеге из разреда Милан Унчански и Дејан Кнежев освојили су друго место, а Стелијана Грбан, Младен Божић и Јелена Мајкић треће, које деле са колегиницом Сањом Милановић из Гимназије у Белобрешки. Награде за учествовање добили су и Снежана Арађанин, Дејан Секошан и Анита Марија Јанку из Белобрешке, као и Тања Мишић из Великог Сеппетра.

Акција је прошла у најбољем реду. Сунчан дан је допринео бољем расположењу, а сенку баца, како су организатори оценили, нешто мањи одзив деце од очекиваног. Наиме, од двадесетосоморо пријављене деце, на такмичењу се појавило њих осамнаест. Све у свему, сви су се лепо провели, а мали математичари се очекују и наредне године на истом месту.

Б. Герман

ТРЧАЊЕ ЗА ФИНАЛЕ КРОСА РТС-а

Идеја о оснивању Кроса Радио Београда зачета је у јесен 1990, а у зиму исте године директор те институције Никола Мирков је дозволио покретање такмичења.

Године 2000. Крос РТС-а је променио физиономију, а само годину дана касније, 7. априла 2001, заживео је и „Крос РТС-а у дијаспори“. Трчала су српска деца у осам земаља, а међу њима и ученици из Темишвара. Од тада се српска деца из Румуније такмиче сваке године у дисциплини трчања.

На дан 7. јуна била је одржана финална фаза „Кроса РТС-а у дијаспори“. У Музеју села се окупило 103 ученика Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ и Основне школе „Миливој Трифунски“ из Великог Сепетра, од припремног до једанаестог разреда. За добру организацију побринули су се професори: Вера Жупунски, Миодраг Грубачки и Борис Бабић, а помогли су им учитељи, разредне старешине и родитељи ђака конкурената. Прво су трчали млађи ученици, а потом они старији. Сва деца су била награђена, а ученици са најбољим резултатима ће отпутовати на финале у Србију.

Ученици - атлетичари који су трчали за финално такмичење у матици су: категорија девојчице од 6 до 8 година, I место освојила је Софија Стојков; II место Јована Јоргован; III место Лара Соке Вујица, а IV место освојила је Гордана Аћимов. У категорији дечака од 6 до 8 година, I место освојио је Горан Војновић; II место Габријел Акатринеј;

III место Милан Мајкић и IV место освојио је Богдан Рајков. У категорији девојчица од 9 до 10 година, I место освојила је Наташа Војновић; II место Јелена Мајкић; III место Николета Маркус, а IV место припало је Ивани Бадила. Код дечака у истој категорији први је кроз циљ прошао Александар Бабић; II место је освојио Милан Унчански; III место Ерик Ковач, а четврти је био Марко Трихенеа. Ученица шестог разреда Маја Попов Стојшић, освојила је I место у конкуренцији од 11 до 12 година. У категорији дечака од 11 до 12 година, I место освојио је Ален Грубачки; II место Оливер Матеовић; III место припало је Бојану Ђурићу из Великог Сепетра, а четврти је био Игор Јоргован. У категорији девојчица од 13 до 14 година, I место освојила је Андрада Петров; II место Дениса Петров, а III место је освојила Весна Попов Стојшић. Код дечака у категорији од 13 до 14 година I место освојио је Марко Рајић; II место Стеван Ловренски из Великог Сепетра; III место Адоријан Томеску, а IV место освојио је Космин Љуба. У женској конкуренцији од 15 до 18 година, прва је кроз циљ прошла Александра Грубачки, друга је била Тијана Живанов, треће место поделиле су Јасмина Симулов и Александра Петров, а четврта је била Миљана Чорогар. У мушкој конкуренцији истог годишта најуспешнији је био Синиша Спорин, други кроз циљ је прошао Мирољуб Корнић, трећи Горан Пљоскар и четврти Марко Матеовић.

Горан Гога Пантин

ГЛАСАЛО СЕ ЗА СРБИЈУ И У ТЕМИШВАРУ

Као што је познато, прошле недеље су у Србији били одржани ванредни парламентарни избори, а у Генералном конзулату у Темишвару је први пут отворено бирачко место, за које је иначе потребно најмање сто пријављених гласача. Укупан број уписаних бирача на територији Румуније (право гласа су имали само држављани РС са пребивалиштем у Србији) је 150. На изборима је изашло 54 бирача, што износи 36 %. Бирачко место је било отворено у 07,00 а затворено у 20,00 часова по

румунском времену. Гласање је протекло без неправилности. Треба напоменути да су уз помоћ лекторке за српски језик, Јање Димитријевић, били анимирани држављани Србије, превасходно студенти који студирају у Темишвару, тако да је захваљујући њиховом одзиву отворено бирачко место у Генералном конзулату. Највише гласова су добили ДВЕРИ-ДСС (13), Српска радикална странка (9), Александар Вучић – Србија побеђује (8), ДС (8) и Савез за бољу Србију (8). Г.М.

МЕСЕЦ ДАНА УСКРШЊИХ РАДИОНИЦА У ДЕТИ

Током читавог месеца априла у Дети је функционисала радионица за израду предмета везаних за обичаје и традицију празновања Ускрса.

Како сазнајемо од Дијане Татарушану, председника МО ССР, у Дети је организовање ових радионица традиција коју подржава Савез Срба у Румунији.

Била је ово прилика да се деца окупе и буду креативна. Свакодневно су у Културном центру чланови КУД-а „Свети Никола“ из Дете цртали иконе на стаклу, правили ускршње украсе, декорисали

јаја, флаше, вазе, венце, саксије за цвеће итд.

У оквиру ове радионице посвећене празновању Ускрса вежбале су се ускршње песме које ће деца изводити на литургији за Васкрсење Христово.

За Лазареву суботу, на Врбицу, Дећани су били у цркви, где је служио Љубодраг Богичевић, узели су врбицу и опходили храм.

На Цвети је организована и изложба њихових радова, док је у понедељак ова иста изложба изложена на градском тргу испред општине.

Деца су и у четвртак фарбала јаја, на Велики петак спремају Исусов гроб од цвећа, а на Велику суботу сваком мештанину Дете односе честитку и црвена јаја.

Оваквим приступом и дечијим уплитањем у радионице у Дети се чува српска традиција и дух православни.

Љ.П.С.

РАСТИ, РАСТИ К'О ВРБИЦА...

„Ја сам васкрсење и живот; који верује у мене, ако и умре, живеће.“ Овим речима је Исус у Витанији утешио Марту, сестру умрлог Лазара. Потом је „громким гласом“ дозвоа свог пријатеља Лазара, који је већ четири дана лежао у гробу. И чудо се, бележи Јеванђеље, догодило. Лазар је потом живео још тридесет година као епископ на Кипру.

Лазарева субота, сећање на догађај који у хришћанству

симболизује победу живота над смрћу, а уједно и наговештај Христовог страдања и васкрсења, обележава се сваке године у свим местима Дунавске клисуре и Пољадије. Такође, обичај је да се на Лазареву суботу или Врбицу, освећују младе врбове гранчице које потом верници носе својим домовима и стављају поред икона или кандила. Овим се симболично представља и улазак Христов у Јерусалим. Тако је било и протекле суботе, 23. априла.

У **Радимни** је Врбица најпре обележена богослужењем које је отпочело у 17ч. Око тридесетак верника је затим уз литију дошло до извора „Свети Никола“, који је на самој обали Радимске реке. Код извора је месни парох јереј Верољуб Гвозденовић освештао младе врбове гранчице које су Радимци понели својим кућама.

И у **Белобрешки**, након вечерњег богослужења, верници су уз литију појећи духовне песме отишли недалеко од села до места које зову Стублина. Код озиданог кладенца и чесме свештеник, протонамесник Сава Станковић осветио је ластаре од врбе и поделио их најпре оним најмлађима. Пренео је и благослов ЊП ГГ Лукијана који је био спречен да дође и обележи овај празник са Белобрешчанима као протеклих година.

У **Лесковици**, пољадијском селу где се српски језик најслабије чује, мештани (чак и Румуни) окупљени око Српске православне цркве чврсто чувају веру и обичаје. Они су празник Врбицу обележили на обали Нере, код великог бетонског моста. Како сазнајемо од свештеника Борислава Ђорђевића, Лесковчани су у великом броју, након освећења врбових гранчица, присуствовали и вечерњу у цркви, чији је храм посвећен Светом Илији.

У Клисури и Пољадији за Врбицу је (где у шали, где озбиљније) везан још један *обичај*. Освећене врбове гране потапају се у воду, па се њима деца, како би била здрава и како би што брже *напредовала*, прскају и квасе, а одрасли (родитељи, родбина или ко већ обавља овај *чин*) понављају *Расте, расте к'о врбица/ Гој се гој се к'о свињица*. **Предраг Деспотовић**

НЕКАДА ЈЕ ТАКО БИЛО

Сваке године се и у Српској гимназији као и у осталим школама одржавају, недељу дана пред ускршњи распуст, активности везане за Другачију школу. Међу заступљеним активностима Доситејеваца јесу часови другачије историје и примењене географије, пројекције филмова и музике, игрице, позориште лутака и разне спортске активности.

У оквиру многобројних и разноврсних програма Другачије школе, где су Доситејевци посећивали разне институције, фарме и фабрике, део ђака је обишао и неколико радионица по старим квартовима

Темишвара. Том приликом је у четвртак, 21. априла, одржано предавање професорке Јаворке Јоргован на тему старих и ишчезлих заната, којег је организовала професорка Вера Жупунски у оквиру пројекта о нашим специфичним занатима.

Српска, румунска, мађарска и немачка деца од припремног до четвртог разреда и њихове учитељице у Свечаној сали Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ пажљиво су слушали причу о старим занатима и занимањима људи са овог поднебља, о човеку који је сам подизао кућу, опремао је и живео под овим банатским небом.

А како је то било, за наш недељник и са нама, своје утиске је поделила професорка Јаворка Јоргован: „Причала сам им о човеку који је сам подизао кућу и градио је сву од земље, плевне и воде, покривао је трском, облепио блатом о окречио. Молер је омалао собе, а пенџераш ставио стакло на прозоре. Бунарџија је проналазио питку воду, док је оџачар редовно и уредно чистио димњаке тих паорских кућа.

Да се земља ради и даје приход, трудили су се сељаци паори који су били и власници коња, паорских кола и пољопривредног оруђа. Да им кола буду чврста и добра, бринули су колари, коње су сами тимарили док су их чикоши чували у ергели. Ковачи и поткивачи су увек били при помоћи сељацима.

Шнајдери (кројачи) су имали бригу да се људи лепо, уредно и савремено обуку, док су шустери (обућари, чизмари, папучари,

опанчари) израђивали од учињене коже добру и здраву обућу. Сапун се кувао код куће или код сапунџије. Да би људи уредно изгледали, о бријању и шишању бринули су улични бербери. А да се ручак изнесе за више десетина људи (свадбе, славе), бринуле су редуше. А сетили смо се и оних заната и занимања којих више нема: рисара, боктера, кириџија, цревара, џамбаса, уличних дротоша, кишобранџија... Некада је тако било... а време све носи и брише испред нас.“

На крају предавања, координатор пројекта, професорка Вера Жупунски, најбољим приповедачима, учесницима овог пројекта, уручила је дипломе.

Горан Гога Пантин

„НЕ ДАМО ДА СЕ ЗАБОРАВИ“

Вредни и поштени Дињашани показали су и доказали да се све може, ако се уме и хоће. Умели су да својим залагањем докажу да су једнако успешни као домаћини, али и као чувари народне културе у виду песме, игре и обичаја. Одувек су знали и нису заборавили да поштују и радују се породичним хришћанским празницима и госте да дочекају како ваља. Зато су Месна организација Савеза Срба у Румунији у Дињашу и Тамбурашки оркестар „Златна суза“, поводом Ускрса у месном Дому културе, трећи пут по реду организовали представу са симболичним насловом „Не дамо да се заборави“.

Културно-уметнички програм се одржао у вечерњим часовима у недељу, 1. маја, с почетком у 20.00 часова у Дому културе. Пред препуном салом месног Дома културе на почетку програма присутне су бираним речима поздравили и благослов упутили месни свештеници, протонамесник Милорад Остојин, један од најсрдачнијих подржаваоца тамбурашког и играчког друштва у Дињашу, који је увек уз своје Дињашане и румунски свештеник, отац Василе Балог. Водитељи програма Сенада Стојанов и Саша Стојанов најавили су учеснике

програма. Дињашанима и њиховим пријатељима пристиглим из околних места и Темишвара, вече су српском песмом и народним играма улепшали: КУД „Круна“ из Српског Семартона, КУД „Свети Никола“ и Тамбурашки оркестар „Златна суза“ из Дињаша.

На овогодишњем, већ традиционалном, Ускршњем програму, част да први наступе на сцени припала је најмлађим Дињашанима, који су показали да се уз упоран рад за врло кратко време може постићи много. Подмладак КУД-а „Свети Никола“, под уметничким руководством Александре Стојанов, извели су сплет народних игара. Судећи по наступу најмлађих чланова дињашанског културно-уметничког друштва, не треба бринути за будућност фолклорне дружине из места. Затим се на сцену појавила малена Катарина Панић, која је први пут пред оволиким аудиторијумом, уз пратњу ТО „Златна суза“, отпевала песме „Разгранала грана јоргована“ и „Вишњицица род родила“, што нам потврђује још једном да Срби у Дињашу имају заиста неисцрпан извор талената када је песма у питању. Исто уз пратњу Тамбурашког оркестра „Златна суза“, млада солисткиња Сенада Стојанов је отпевала сплет старих банатских песама: „Синоћ кад је пао мрак“, „Водем дику“ и „Ајте амо, момци, цуре, да се веселимо“.

Пријатно су све присутне у дињашанском Дому културе изненадили гости из Српског Семартона, чланови КУД-а „Круна“. Не треба бити стручњак па уочити да је семартонско друштво у свом дугогодишњем раду врло много напредовало, понајвише захваљујући уметничким руководиоцима друштва Весни Струци Чолаковић и Миливоју Мишкову, а и председнику друштва професору Јоци Бугарском. Они су се пред Дињашанима и њиховим гостима представили играчком групом, која је у два наврата одиграла српске игре. Тамбурашки оркестар под вођством Илије Грубачког одсвирао је сплет народних песама у извођењу дуета Милане Сеје Весић и Ђурђевке Бадеску. Поред тамбурашког оркестра и играчке групе КУД „Круна“ постоји и народни оркестар чији су чланови семартонски музичари, како професионални, тако и аматери. Народни оркестар под вођством професора Миодрага Грубачког пратио је познату вокалну солисткињу Николету Власић, семартонску снају, која је те вечери отпевала неколико српских народних песама. Са њима се публици представио и вокални солиста Милутин Нешин.

Где су младост, весеље и песма, ту мора да се поведе и коло. То су на крају оправдали КУД „Свети Никола“ из Дињаша под уметничким руководством Жељка Тодорова, приказавши сплет народних игара из Баната. Након ове представе и разноврсног и богатог културно-уметничког програма сачињеног од српских народних песама и игара уследило је заједничко дружење, на којем је Дињашане и њихове госте увесељавао оркестар Бранислава Маркова.

Горан Гога Пантин

У Варјашу РЕКВИЈЕМ У ДУЕТУ

У оквиру *Дана српских варјашких сусрета* одржала се и промоција књиге. Књиге, чији назив толико својствен и величанствен сугерише одважност музиколога, али и поштовање и живу успомену на уснулог Саву Илића, родом из већ поменутог Варјаша.

Зашто *Реквијем у дуету*? Зато што су и цењени аутори, Иван Мунђан и Мирослав Росић Варјашани, а тај варјашки понос и жеља да се име Саве Илића чује на српском језику и пренесе звуцима његових музичких нота довело је да се ова књига напише. (До сада је једина монографија о Сави Илићу написана на румунском језику, 1997. године, аутор Овидију Ђулвезан).

Образложење долази од самих аутора у Приступу: *Истина, можда ми журимо. Можда је потребно да прође више времена док се наталоже мишљења, док могући субјективни приступи избледе, док... Много тога док можемо набројати, али шта ако, у доба брзога живљења, време кроз прсте процури и заборав разастре вео ћутње иза кога постоје само странпутице и бауљања ?*

Дакле... Варјашани описују село (сlike и прилике) где је поникао Сава Илић, следи затим животопис (школовање, посленик на пољу културе, за катедром, породично стање) оног што је био: композитор, педагог, мелограф, хоровађа, вокални солиста, али и музиколог.

Као, могла бих рећи, добри познаваоци Саве (*Савице*) Илића, аутори га приказују под сугестивним поднасловом *Три хипостазе немира* као вокалног солисту, као композитора и његов мелографски рад.

Поглавље *Књиге, браћо моја, књиге...* доноси нам фолклористу, који као млади аутор издаје прву збирку српских народних песама са румунског подручја (1958. година).

Следи затим књига – документ о прошлим временима, *Српски хорови у Банату*, 1978. године, која представља дивно сведочанство о хорској делатности Срба у Банату.

То је историја српског певања у Банату, али и тренутак историје разбацане по овим крајевима... Као да је циљ Саве Илића не да опише, већ да докаже.

Излазећи у сусрет потребама да се за школе са српским наставним језиком обезбеде и зборници песама, Сава Илић издаје 1980. године *Зборник песама за I – VIII разред*. Овде наилазимо на позамашан број његових композиција намењених деци.

Године 1982. излази му књига *Доба потпуног признања*, где су описани многи значајни моменти из богате и плодне делатности уметника – аматера

из редова српске и хрватске народности током више од три деценије (1944-1979).

Од Саве Илића остала је и рукописна збирка као књига (*Музичко наслеђе Срба, Шокаца и Карашеваца*, 1991. година).

Као предавач на Музичком факултету објављује 1972. године *Курс хармоније* и *Курс контрапункта и фуге за двогласје*, 1974. година.

Као истраживач 1980. године полажући први дидактички степен иступио је са списом о записима Беле Бартока.

Посебно поглавље ове књиге сачињава *Казивачи народних мелодија*.

Већину мелодија Сава Илић је забележио у свом родном Варјашу. Будући и сами Варјашани, аутори ове књиге прибележили су понешто о свакоме. Али, било је казивача и из Темишвара, Великог Семиклуша, Дињаша, Фења, Ченеја, Пожежене, Соколовца, Старе Молдаве...

На почасном постољу је поглавље у којем аутори доносе мишљења и оцене угледних музичара, писаца, бивших студената, познаника...

Фото-албум на крају књиге на 13 страница доноси нам породичне слике, слике из школских дана, варјашке и темишварске разгледнице.

НАКОН МЕНЕ ХОЋЕ ОСТАНУТИ, позајмљивањем овог стиха из једне песме Бранка Радичевића, аутори су покушали и успели да синтезно изразе шта је све нама у аманет оставио Сава Илић.

Јаворка Марков Јоргован

ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА „ДУНАВСКА КЛИСУРА – СРПСКА ОБАЛА“

Национални парк „Ђердап“ је највећи тог типа у Србији и налази се у североисточном делу државе, на самој граници са Румунијом. На површини од 637.99 квадратних километара дуж 100 километара десне обале Дунава, од Голупца до Караташа код Кладова, простиру се зоне са различитим режимом заштите објеката природе, споменика културе, фауне и вегетације реликтних врста, које потврђују развој вегетационих серија од настанка до данашњих дана. Национални парк Ђердап називају и речним националним парком, будући да значајан део Ђердапа чини Дунав, а највећу и најдужу клисуру пробојницу у Европи, чудесна Гвоздена врата, самониклом ботаничком баштом и највећим европским археолошким музејом у природи. Клисуре Ђердапа и природно подручје уз клисуру, као просторна целина, са изузетним културно-историјским вредностима, значајним природним екосистемима по саставу изузетне вредности и реткости, објектима изворне флоре и фауне и добро очуваним шумама природног састава и изузетног изгледа, од 1974. године стављени су под заштиту као Национални парк Ђердап. Више информација о овом велелепном чуду природе можете прочитати на званичном сајту <http://www.npdjerdap.org/>

Галерија „Терезија“, која функционише у склопу темишварског Бастиона, била је прошлог четвртка, 5. маја, место свечаног отварања тематске изложбе „Дунавска клисура – српска обала“. Као што смо вас благовремено обавестили, ради се о представљању природне, културне и туристичке баштине Националног парка „Ђердап“ румунској публици. Изложбу је припремило ЈП „Национални парк Ђердап“ у сарадњи са Музејом Баната Темишвар, Секција за природне науке, уз учешће Жупанијског савета Тимиш.

Домаћин и један од главних покретача читаве акције, биолог и природњак Сретко Милановић, поздравио је све присутне на самом отварању, срдечно захваливши свим сарадницима и људима добре воље који су помогли да се ова изложба организује у граду на Бегеју. Основна тема је била представљање природне, културне и туристичке баштине ЈП „Национални парк Ђердап“, као и области будућег Геопарка „Ђердап“, који обухвата делове административних области Општина Голубац, Мајданпек, Кладово и Неготин.

Сретко Милановић је у наставку позвао уважене званице да се са неколико речи обрате публици. Тако су генерални конзул Републике Србије у Темишвару Лазар Манојловић, посланик Славомир Гвозденовић, председник ССР Огњан Крстић, менаџер Националног музеја Баната Клаудију Илаш, председник Надзорног одбора ЈП „НП Ђердап“ Милија Булатовић, помоћник директора ЈП „НП Ђердап“ Ненад Радаковић, директор „Тврђаве Голубачки град“ Искра Максимовић и представник Туристичке организације Србије Жељка Пудар изразили своје задовољство због отварања ове изложбе и све ближе сарадње на културном, економском и туристичком плану између Србије и Румуније.

Сходно речима организатора, атрактивно осмишљеном поставком и пратећим манифестацијама, изложба се обраћа широкој јавности Темишвара и западне Румуније и промовише главне природне, културне, туристичке и гастрономске атракције српске обале Дунавске

клисуре, односно Националног парка Ђердап. Изузев града на Бегеју, предвиђено је да сличне манифестације буду организоване и у другим местима тимешке и карашсеверинске жупаније (Свиница је засигурно једно од таквих). Све у свему, циљ читаве приче је унапређење српско-румунских односа, промовисање природних лепота и туристичког потенцијала Дунава, али и заштита природне средине.

У наставку су наступили гости вечери: чланови КУД-а „Лепенски Вир“ из Доњег Милановца, који су се представили сплетом српских и влашких народних игара, тамбурашки оркестар под руководством Томе Ђурића и Илије Грубачког и новооснована шесточлана женска вокална група „Генерација“. Милана Сеја Весић и Ђуђа Миклушев су наступиле у дуету, док је Сеја Весић извела и сама неколико песама. Иначе, вокална група „Генерација“ ће се представити широј публици и на другим манифестацијама под окриљем Савеза Срба у Румунији.

Сви заинтересовани могу да посете изложбу „Дунавска клисура – српска обала“ од 06.05. до 06.06.2016. године (понедељком затворено), у простору Музеја Баната Темишвар, Бастион „Терезија“, улица Мартин Лутер, бр. 4.

Горан Мракић

КРСТ ДЕЦЕ ЛУГОВЕТА-СЕЋАЊЕ И ОПОМЕНА

Протекле седмице, шестог маја, у Луговету је одржана традиционална акција *Крст деце Луговета*, коју организују Основна школа и Месна организација Савеза Срба у Румунији. Поред храмовне славе, заветине и других празника, верници овог пољадијског села свечано обележавају сваке године и *Дечију славу*, на источни петак, први петак после Ускрса, као сећање на страдања која су се, једино

у овом месту, догодила пре стотинак година.

Почетком деветнаестог века, по предању, у Луговету (Ланговету) је, од неизлечиве болести, страдало, само у једној години, више десетина деце. А и неколико година за-редом поље и виногради нису давали никаквог рода. Незаштићени и немоћни пред застрашујућом стварношћу која је претила да уништи село, мештани су помоћ затражили и лице окренули јединоме који у таквим условима и може да успомогне, заштити и спасе. У петак, после Ускрса, изнели су иконе и барјаке из цркве и заједно са свештеником кренули на *све четири стране света*. Обишли су читаво село и поље, уздуж и попреко, читајући молитве и тражећи избављење од свевишњега. Заједничке молитве су биле услышене и све је од тада, верује се, кренуло набоље. Деца више нису умирала у толиком броју, а виногради и поље поново су родили.

Овогодишња манифестација окупила је, поред верника и ученика месне школе, још и ђаке осмогодишњих школа *Свети Сава* у Соколовцу и *Атанасије Кожокару* у Пожежени. Присуствовали су и гости из Србије, представници ОШ *“Сава Мунђан”* у Крушчици, Општина Бела Црква, Никола Мирчов, директор и Јадранка Милованов, учитељица. Споразум о партнерству између две наставне установе, школе у Луговету и оне у Крушчици, склопљен је и потписан још 7.04.2010.

По завршетку литургије која је почела у 10 часова, литија је кренула према спомен-крсту подигнутом у знак сећања на пострадале

малишане. Спомен-крст је 2009. подигла породица Бушатовић, Миле и Слађана, а налази се поред пута, на излазу из Ланговета према Златици. И док су верници, наставници и ђаци (у народним ношњама носећи букете цвећа) пролазили улицама, старије *Ланговке* су поворку обасипале житом и кукурузом. „Да година буде родна“ - рекла нам је Рузмаринка Матејашевић бацајући зрневље из решета прекривеног белим платном и црвеним повезом. Код крста је месни парох, протонамесник Јоца Живановић, благосиљао кољиво и одржао помен прерано пострадалој деци. Затим су ученици рецитовали и певали духовне песме, док је свештеник у пригодној беседи позвао мештане да чувају и обележавају овај јединствен догађај и да га на тај начин преносе млађим нараштајима. Напоменуо је такође да у црквеним архивима постоји податак који говори да је, у оно време страдања, само у једној години умрло шездесеторо деце.

У завршном делу манифестације ученици су приредили и културно -уметнички програм. На платоу, поред школе, своје умеће су најпре показали најмлађи, полазници месног вртића, који су публици дочарали део свадбених обичаја у Пољадији. Два сплета народних игара извели су млади Соколовчани у кореографији Маре Горун, док су ученици ОШ „Атанасије Кожокару“ извели такође два сплета у кореографији учитеља Томислава Поповића. Неколико народних кола на хармоници је одсвирао и млади Марко Ћиорик, док је последња тачка програма припала поново најмлађим Луговчанима. Они су, предвођени васпитачицом Мариданом Вулетић, приказали своје умеће и у *модерним играма*.

Представи су присуствовали поред мештана и гости из Србије, из околних места као и председник Општине Соколовац, Олгица Гица. Организатори, представници МО ССР на челу са својим председником Савом Вуксановићем, као и наставници четворогодишње школе у Луговету, обезбедили су за све присутне и послужење.

Предраг Деспотовић

КУМАЧАЊЕ

Кумачање је обичај који се и дан-данас чува у селима Дунавске клисуре и Пољадије. Везан је временски за први понедељак (понеде'оник) после Ускрса, за побусани понедељак или, како је овде познат, *кумачин понеде'оник*. У поподневним сатима, родитељи, обично мајке, доводе своју децу (млађег узраста) до неке реке или извора (обавезно воде која тече), до унапред договореног места, где ће се деца кумачати. Девојчице са девојчицама, а дечаци са дечацима. Најпре се исплету венци, котури, од врбових ластара, величине

фудбалске лопте, па се *кујке* (кумаче), односно *поце* (*побре*), стојећи једна/један наспрам друге/другог, три пута окрену и кроз венац пољубе. Тако се ово понавља опет три пута (број три овде, чини се, игра веома важну улогу), а затим кроз котур размењују поклоне. Обавезна су црвена јаја и колач, сличан славском колачу, као и други поклончићи, у зависности од маште, у последње време почев од одела, преко играчака, до слаткиша. Мама која је све време држала венац подиже га високо изнад главе, како би деца што већа нарасла и на крају баца котур низ реку. Међу кујкама и поцама не постоје родбинске везе, а ко ће са ким бити кујка или поца не зависи (бар не би требало, по неписаном правилу), ни од воље родитеља, ни од друштвеног статуса, нити ичега другог, осим датума рођења детета. Биће ти кујка или поца онај/она чији је дан рођења најближи твоме. Као и у свему, тако и код овог обичаја има изузетака. Неке девојчице имају по две кујке, чак и више. Дечаци такође.

Како би овај стари обичај сачували од заборавља, наставници ОШ у Златици у сарадњи са нашом крвном организацијом, Савезом Срба у Румунији, сваке године (почев од 2008) организују манифестацију под називом *Кумачање*, која окупља ученике неколико места Дунавске клисуре и Пољадије. Богат садржај подразумева поред самог кумачања и друге активности културног, спортског и духовног карактера. Тако је било и ове године, деветог маја, на *кумачин понеде'оник*. У манастиру Златица, код Савиног извора, око десет часова, дошли су, поред домаћина, младих Златичана, још и ученици Основних школа „Свети Сава“ у Соколовцу (учитељице Љиљана Радосављевић и Оливера Берећ), „Борислав Крстић“ у Белобрешки (учитељица Невена Стефановић) и ОШ у Луговету (учитељица Веселка Радосављевић). Сви су се најпре помолили у цркви и од јеромонаха Герасима, игумана манастира Златица, затражили благослов. Ученици су затим, подељени по групама, бојили јаја и певали духовне песме. Уследило је и оно што су и највише очекивали.

Кумачање. Домаћини, наставници ОШ у Златици, Јаворка Панић, Рузмаринка Ђорђевић, Емина и Драгослава Шпрајцер, Данијела Крепелка и Миомир Новаковић, припремили су венце од врбових гранчица, украсили их разнобојним цвећем, припремили црвена јаја и остале ђаконије. Кумачању је присуствовала и Олгица Гица, председник Општине Соколовац. За све присутне организатори су спремили послужење, а деца су се потом разиграла по тек покошеној трави и дружила неколико часова како само она то знају.

„Мени деца ништа не сметају, напротив“ - рекао нам је игуман и признао да о кумачању ништа није знао, све док није дошао у овај манастир.

А да овај обичај живи већ више стотина година може посведочити и следећи податак. У речнику који је „скупιο и на свијет издао“ Вук Стеф. Караџић код објашњења речи *дружичало* стоји записано, између осталог, на страни 142 и следеће: „На некијем мјестима (као н.п. у Неготину и у Ршави) скупе се момчад и дјевојке послјије подне... и *дружичају се* (понајвише мушко с мушким, а женско са женским), тј. оплету вијенце од врбовијех младица, па се кроза њих љубе и мјењају јаја (шарена и црвена), па послјије промијене и вијенце (метнувши једно другом на главу) и зајуну се да ће бити мушкарци *побратими*, а женскиње *друге*... Такови се *побратими* и *друге* потом пазе... и у различнијем играма, и збиљскијем свађама помажу једно другоме.“

Предраг Деспотовић

„ДАНИ ДУШАНА ВАСИЉЕВА“

Успомена на Душана Васиљева, који је својевремено учитељевао у Ченеју, у време кад је село припадало Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, још увек живи у питомој банатској равници. Песник депресивне и тмурне осећајности, он је оставио дубок траг у памћењу поколења. Зато се на релацији Кикинда-Темишвар-Ченеј сваке године одржавају пригодне свечаности у знак сећања на трагичну личност овог истакнутог поете и родољуба.

„Дани Душана Васиљева“, који се на предлог професора Спасоја Граховца организују од 1991. године, сваке године окупљају ченејске љубитеље књижевности и поштоваоце традиције. Тако је било и прошле недеље, 15. маја, када су гости из Кикинде, Новог Милошева, Темишвара и Букурешта дошли да уз срдачне домаћине обележе овај свечани тренутак.

Након литургије, месни парох Разван Макавеј је позвао присутне да се у оближњој просторији придруже манифестацији фолклорно-културног карактера. Ту је Жива Пантин, у својству домаћина, поздравио све домаћине и госте, позвавши кнеза Габријела Илаша, председника ССР Огњана Крстића, директора кикиндске гимназије „Душан Васиљев“ Љубомира Замуровића, директора Банатског културног центра из Новог Милошева Радована Влаховића и Игњу Попова да се присутнима обрате са неколико речи.

Најмлађи Ченејци су у пратњи професорке Монике Урбан и учитељице Љиљане Милован извели „Оду Радости“ и „Тамо далеко“, да би након тога представили краћи позоришни комад посвећен доласку учитеља Душана Васиљева у послератни Ченеј. За музичку подлогу побринула се пијанисткиња Милица Пантин.

Универзитетски професор Октавија Неделку, иначе пореклом Ченејка, прочитала је стручни рад о љубавној поетици Душана Васиљева, који је неке песме посветио управо женама које је волео, док је Марија Танацков представила књигу „Магле, ноћи и жице“ Виктора Шкорића, посвећену рано преминулом кикиндском песнику. Ради се о збирци есеја који афирмишу стваралаштво Душана Васиљева и наводе нас да будемо пажљивији према књижевној баштини коју смо, нажалост, често склони да заборављамо или запостављамо. Неколико речи о својој књизи рекао је и сам аутор.

Присутне је задивио и посебно узбудио наступ старијих жена из места, које су извеле неколико народних, епских, староградских и изворних српских песама, научене у данима њихове младости. Гости из Србије и студенти србистике из Букурешта, који су присуствовали манифестацији, били су врло ганути, што се из њихових реакција могло лако приметити.

Песник Славомир Гвозденовић, који је водио књижевни део програма, најавио је наступе Радована Влаховића, Сенке Влаховић-Филипов, своје маленкости и долепотписаног. Игња Попов је у име домаћина доделио захвалнице Српској православној цркви у Ченеју, Основној школи у Ченеју, Банатском културном центру Ново Милошево, кикиндској гимназији „Душан Васиљев“ и универзитетској професорки Октавији Неделку, рекавши на крају неколико речи и о месним општинама, који су након разграничења из 1924. године, одлучили да се преселе у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца.

На самом крају, сви учесници су присуствовали полагању венца код спомен-плоче Душана Васиљева, постављене на згради старе школе. **Горан Мракић**

МЛАДОСТ ПОНОВО ЗЛАТНА

• Златна плакета и Златна диплома са 98 бодова. (У генералном пласману четврто место) • Плакета и Специјална награда за најбољи певачки ансамбл (мушки и женски) • Традиционални опанак и Захвалница 21. Европске смотре српског фолклора дијаспоре и Срба у региону •

У конгресном центру Пирамида у Бечу, 21. Европска смотра српског фолклора дијаспоре и Срба у региону одржана је 14. и 15. маја текуће године и окупила је 56 српских друштава из читаве Европе и преко 2.500 учесника.

Према програмском садржају и броју учесника ово је највећа и најзначајнија културна манифестација српске омладине која живи ван своје матичне земље. Неговање и чување културе песмом и игром је само један од циљева Европске смотре српског фолклора дијаспоре и Срба у региону. Ово је и прилика да млади српског порекла широм Европе покажу своје умеће, али и да негују стара и склапају нова пријатељства. Смотра се одржава сваке године од 1996. године и такмичарског је карактера.

На овогодишњој смотри у Бечу такмичили су се ансамбли из бројних земаља: Италије, Немачке, Француске, Аустрије, Румуније, Хрватске, Републике Српске, Швајцарске, Словеније и многих других. Смотра се после 10 година одржава у Бечу, а самим тим и враћа у дијаспору, јер су се претходних година одржавале у Србији и Републици Српској.

Домаћин 21. Европске смотре српског фолклора био је КУД „Стеван Мокрањац“, уз подршку Савеза Срба Аустрије и Заједнице српских клубова у Бечу. Покровитељи манифестације су Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону и Град Беч.

Темишварско АКУД „Младост“ отпутовало је прошлог петка у Беч, а уз остала друштва из дијаспоре и региона било је део овог велелепног празника српског фолклора. Играчи су на сцени конгресног центра Пирамида извели једну од најлепших кореографија игара из Бачке „Ивањско цвеће“ Милорада Лонића. Музички аранжман потписује Иван Сабо, а уметнички руководилац је Сенадин Крстић.

Са Младосташима у Бечу овом приликом били су и секретар ССР Златиборка Марков, руководиоци Сретко и Сенадин Крстић, као и Борко Јоргован, председник Комисије за културу и члан Савета Европске смотре у Бечу који је присуствовао и седници Савета одржаној у петак и недељу где је одлучено да следећа смотра буде 2017. јуна месеца у Порторожу у Словенији.

АКУД Младост је наступило у пратњи оркестра АКУД „Младост“ под вођством концерт-мајстора Наде Петров Мунтеану.

После већања стручног жирија у саставу: проф др Мирјана Закић, етномузиколог, проф др Селена Ракочевић, етномузиколог – етнокореолог, Гордана Рогановић, етномузиколог – етнокореолог, Љубомир Вујчин, кореограф, Дамир Шиповац, етнолог; награде за наше друштво биле су високе и значајне.

АКУД „Младост“ освојило је Златну плакету и Златну диплому са 98 бодова. (У генералном пласману четврто место). Победници

овогодишње смотре јесте КУД „Вук Стефановић Караџић“, Роршах у Швајцарској.

Такође, АКУД „Младост“ освојило је и Специјалну награду за најбољи певачки ансамбл и плакету, као и традиционални опанак 21. Европске смотре српског фолклора дијаспоре и Срба у региону, у Бечу.

Славило се те ноћи међу Темишварцима у Бечу, а славило се богами и код куће, јер Младост се воли. А признаћете, њима злато лепо стоји.

Љубинка Перинац Станков

НАКОН ПОЛА ВЕКА ЗАЈЕДНО

Да је ђаковање најнежнији и најлепши цвет живота који израста у човечијој души у раном детињству и ту остаје, одишући мирисима успомена, све до самог смираја, до поодмакле старости, уверили смо се још једном приликом састанка генерације апсолвената 1966. године, Српске гимназије, после 50 година. Бар тако је изгледало када су се окупили тог суботњег дана, 14. маја, на Тргу уједињења, испред Српске саборне цркве. Тај дан је био испуњен веома снажним осећањима и узбуђењима, јер је макар за тренутак подсетио некадашње ђаке, а данас одважне и одговорне људе, на чијим плећима лежи велико бреме година, на дане школовања са свим радостима и тугама, узлетима и посртајима, са свим несташлуцима и незаборавним тренуцима ђачког друговања и драговања као и на светле и мање светле странице у великом временском раздобљу од 50 година.

Сви они који су сматрали да их ништа не може спречити да се виде са својим бившим колегама, да се још једном нађу заједно, после

узбудљивих загрљаја, пољубаца и суза радосница, прешли су у Свети храм где је служен парастос преминулим професорима: Душану Сабљићу, Дани Сабо, Маринку Тодорову, Небојши Поповићу, Јелки Крстић, Владимиру Србовану и Живани Поповић, као и разредним колегама: Милану Белину, Златоји Берару, Чедомиру Гађанском, Дејану Петаку, Душану Милину, Радмили Кирић, Милици Илин, Миомиру Стојићу и Недици Милованову. Парастос су служили протојереј-ставрофор Маринко Марков, архијерејски заменик темишварске епархије, протојереј-ставрофор и епархијски ђакон Миодраг Јовановић.

На крају парастоса некадашњим ђацима се топлим речима обратио прота Мирослав Стојков, који је изразио задовољство што нису заборавили своје некадашње колеге и професоре, који су отишли Богу на истину, истичући да је Српска православна црква била и остала основни стожер нашег националног бића на овим просторима.

На продуженом ручку, у веселој и пријатној атмосфери, „пензионери“ су имали прилику да укратко испричају најзанимљивије детаље из минулих пет деценија од завршетка гимназије. Ове године су дошли да се поново сретну, друже и присете незаборавних школских дана (припаднице лепшег пола са девојачким презименима): Богдан Артуков, Марина Банду, Тоша Белин, Вера Череган, Биљана Команов, Милка Крстић, Горица Деспотовић, Станко Деспотовић, Љубичица Јаношев, Јованка Илин, Екатерина Лазаров, Даница Лепојев, Радмила Лукин, Љубица Лујанов, Зорка Марин, Љубомир Мендебаба, Радивој Мијатов, Душан Нешин, Олга Николић, Драгица Николин, Сава Николин, Ђока Панић.

Састанак дирљив, емотиван, топао. Евоцирана су сећања на дане школовања, сећања која нико и ништа нису могли да избришу из њиховог памћења. Зато је овај састанак био посебно узбудљив и пун патетике. Зато су и загрљаји били тако снажни, искрени и осећајни. Био је то узвишени чин који ће сви бивши ђаци дуго, дуго носити у души као нешто лепо, драго и племенито.

Горан Гога Пантин

ОСНОВЦИ У СРБИЈИ

Ђаци од првог до седмог разреда Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару путовали су овог викенда, тачније 14. и 15. маја у Србију, а екскурзија је симболично носила назив „Србија у нашем срцу“. Пратиоци деце били су наставници гимназије Маријана Шакотић, Љубица Попадић и Јулијана Галеш.

Први дан је био резервисан за посету Ваљеву и Бранковини, родном месту песникиње Десанке Максимовић. Историјски комплекс Бранковина је познат и по другим заслужним личностима, њиховим споменицима и задужбинама. Уз бранковинску цркву почивају сви Ненадовићи. У црквеној порти се могу видети собранице, старе

дрвене кућице. У школском дворишту налазе се две зграде које имају музејски садржај. У једној је поставка о развоју српског школства у 19. веку, а други је посвећен Десанки Максимовић. Како сазнајемо од Оливера Матеовића, деца су се прво поклонили гробу песникиње. Ту су рецитовали песникињине стихове, које свако од њих добро зна. Затим су се помолили Богу у цркви.

Потом се ова група Доситејеваца упутила ка месту Ћелије, где су посетили манастир Лелић. Сви су били задивљени лепотом овог манастира, који је један од најмлађих у Српској православној цркви. Као своју задужбину подигао је чувени прота Николај Велимировић. Ту почивају и његове мошти. После исцрпљујућег програма првог дана, деци је послужена вечера и брзо су отишли на спавање, после дана пуног утисака, како каже наш саговорник.

Другог дана децу доручак није дуго задржао, већ су се окупиле у цркви ујутро да би у том амбијенту отпевале песме „Вера наша“, „Знаш ли ко те љуби силно“ и „Маријо славна“.

Следећа станица екскурзије била је престоница – Београд. Сви су се прво зауставили у Саборној цркви, где им је професорка српског језика Маријана Шакотић причала о Вуку Стефановићу Караџићу и Доситеју Обрадовићу и то управо на њиховим гробовима. После обиласка још једног импозантног српског православног храма, Храма Светог Саве, деца су успела да се мало и разоноде кроз центар града. Освежили су се београдским сладоледом и стицали неке нове импресије у зоолошком врту. Када су се поштено уморили, на крају

шетње их је чекао аутобус спреман да их врати у Румунију. Тако су у вечерњим часовима и кренули ка кућама.

Викенд проведен у овим знаменитим местима Србије сигурно је допринео упознавању наших ђака са српском историјом, културом, традицијом, језиком. Деца су се нашла на местима о којима су у школи учила и која су видела само на сликама. Са сигурношћу се због тога може тврдити да је ова екскурзија била неизмерно искуство, јер се на овај непосредан начин најбоље учи.

Биљана Герман

„ПЕСМА И ИГРА СТАРИХ, БУДУЋНОСТ МЛАДИХ“

Крајем протекле седмице у Радимни је одржано још једно издање традиционалне манифестације „Песма и игра старих, будућност младих“. Ова културно-спортска манифестација окупила је и ове године више културно-уметничких друштава како из земље, тако и из матице. У току два дана трајања (20. и 21. мај) радимској публици и не само њој, представили су се поред домаћина, културно-уметничког друштва „Свети Никола“, још и гости из неколико села Дунавске клисуре (Српске Пожежене, Старе Молдаве, Бошњака) и Србије (Јасенова, Пландишта, Кусића). Ово, шеснаесто по реду, интернационално издање организовала је Месна организација Савеза Срба у Румунији у сарадњи са традиционалним партнерима. За петак и суботу увече биле су предвиђене културно-уметничке представе, док је у суботу, у току дана, одржано и такмичење у банатским шорама.

Представа је у петак, у 20ч, у Дому културе започела наступом најмлађих Радимаца, полазника месног вртића и њихових вршњака из Српске Пожежене. Они су заједничким колом, под упутством учитеља Томислава Поповића, измамили и највише аплауза, док су их родитељи снимали, фотографисали и бодрили као праве уметнике. Затим су на сцену украшену ћилимима, клечаним торбама, крчазима и другим старинама изашли гости из Србије, из Јасенова. Јасеново је место близу Вршца, а њихово друштво је основано тек пре годину дана. Уметнички руководилац друштва је Зоран Ивковић, а публици су се представили најпре играма из Лесковца. КУД „Свети Никола“ (домаћини) је основано пре шеснаест година, рекао је њихов кореограф Томислав Поповић, који је уједно био и водитељ програма и једно је од најактивнијих. „И ове године идемо на *Балканску фолклоријаду*, на Светско првенство у шорама, идемо почетком августа, да посетимо Бугарску, затим Рибарску Бању...“ - упознао је присутне водитељ са предстојећим активностима друштва. Млади Радимци су те вечери приказали игре из околине Београда. Наступило је и новоосновано друштво из Српске Пожежене, док су се најмлађи Старомолдавци, школица фолклора, представили играма из Клисуре у кореографији Саве Константиновића. Публици су се представили и млади из „Томиленда“ (Нова Молдава), а једночасовни програм је завршен још једним наступом гостију из Србије, из Јасенова, и то играма из околине Ниша. Представи су те вечери присуствовали и Огњан Крстић, председник Савеза и Адријан Виктор Мојсеш, потпредседник за жупанију Караш-Северин. У знак захвалности свим учесницима су додељене дипломе и пехари.

С обзиром да ниједно од пет села Општине Пожежена (којој припада и Радимна), још од почетка деведесетих, нема спортско игралиште (упркос многобројним обећањима), Радимци су такмичење у банатским шорама организовали у суседној општини и то у Пољадији, у Соколовцу. У суботу, у подневним сатима, на терену на којем је и Белодедић као дечак почео да *шора* ону другу, нешто већу лопту, играли су се, дружили и такмичили млади из Пландишта (Србија), Радимне, Соколовца и Баилешта/Крајове. Да је овај спорт постао веома популаран, говори и чињеница да ће се ове године 1. 2. и 3. јула у Србији одржати Светско првенство у банатским шорама, шеснаесто по реду, на коме ће учествовати чак девет екипа.

Истог дана, у вечерњим сатима, у Дому културе у Радимни је одржана још једна културно-уметничка представа на којој су учествовала друштва из Пландишта, Радимне, Пожежене и Падине Матеј.

Предраг Деспотовић

ФЕСТИВАЛ БРАТИМЉЕЊА У СВИНИЦИ

У суботу, 21. маја, у Свиници је одржана традиционална манифестација „Фестивал братимљења“. Организатори овог седмог издања били су, као и до ових година, Општина Свиница и МО ССР у Свиници. Догађају су присуствовале делегације из Србије, (Зајечара, Рготине, Доњег Милановца, Мироча и Беле Цркве), Македоније (Старо Нагоричане), као и конзул Републике Србије господин Лазар Манојловић, председник ССР Огњан Крстић, председник Жупанијског савета жупаније Мехединц Аладин Ђеорђеску. Гости су дочекани хлебом и сољу, а дочекале су их и представнице организације „Свиничанске жене“ традиционалним кулинарским специјалитетима и изложбом народне радиности. Присутне је затим поздравио у Дому културе председник општине, Никола Курић и пожелео им добродошлицу. У поподневним сатима одржано је и такмичење у више спортских дисциплина (шах, стони тенис, минифудбал).

У 20ч. била је уприличена парада народних ношњи, уз учешће културно-уметничких друштава *Дунав* (Свиница), *Зоран Гајић* (Рготина) и *Српски вез* (Старо Нагоричане). Због кише и лошег времена културно-уметничка приредба није одржана, како је било предвиђено, испред школе, на спортском игралишту, већ у Дому културе. Најпре је био потписан уговор о сарадњи и братимљењу између домаћина, Свинице и Општина Старо Нагоричане (северна Македонија) и Рготина (Србија). Председници три збратимљене општине одржали су и краће говоре, док је председник Општине Свиница, уједно и потпредседник ССР Никола Курић прочитао и поздравно писмо амбасадора

Македоније у Румунији, Њ.Е. господина Панде Лазаревског. Народним играма представили су се бројној публици гости из Србије и Македоније, а домаћини, Свиничани одиграли су три сплета, *Пирот*, *Лесковац* и *Шумадију*. Након представе уследило је заједничко дружење и игранка уз оркестар КУД *Зорана Гајића* из Рготине и вокалне солисткиње Меле Јаношевић из Дивића.

За Свиничане ово је веома важан догађај, јер им пружа прилику да склапају нова пријатељства, да упознају културу других крајева и земаља. А све је то могуће, кажу, најпре захваљујући председнику општине, Николи Курићу, који у оваквим акцијама увек стоји уз њих и помаже им да на веома леп начин чувају и промовишу своје место, обичаје, традицију и језик.

Предраг Деспотовић

КУД „БЕЛОБРЕШКА“ НА ФЕСТИВАЛУ „СЕЈКЕ“

У недељу, 22. маја, културно-уметничко друштво „Белобрешка“ учествовало је на традиционалном фестивалу „Сејке“ (*Szejke*) који се сваке године одржава у Одорхејуу. На пут дуг нешто мање од 500 км. Белобрешчани су кренули у суботу, у зору, баш док је на црвене, расцветане макове украј житних парцела, падала фина јутарња роса. До Карансебеша је у аутобусу владала тишина. Потом је кренула песма, подврискивање девојака, а гитара са последњег седишта надјачала је музику коју је пуштао возач (на оваквим путовањима шофери углавном пуштају погрешну музику). Низала су се мања или већа насеља, градови (Хаџег, Ораштије, Себеш, Алба Јулија), а кроз сваки већи протицао је по један, како млади Клисурци кажу, Дунав, али много мањи од оног који протиче крај њиховог родног села.

Стигли су око 18ч, а домаћини су их дочекали у велелепном здању Дома културе. Након смештаја гостију и вечере, у 21ч. био је приређен бал за све учеснике фестивала. Одорхеју Секујеск (на мађарском *Szekelyudvarhely*, на немачком *Oderhellen*, на латинском *Areopolis*), град у жупанији Харгита први пут се помиње 1301. Према последњем попису из 2011. 92% од укупног броја становника чине Мађари. Градом протиче Велика Трнава (трнава је реч словенског порекла), *Târnava Mare* или како румунска легенда каже „*Râul cu spini*“. Поред двојезичних натписа (румунски-мађарски) који су постављени на званичним институцијама, занимљиво је да су сви остали на мађарском.

Интернационални фестивал народне песме и игре „Szejke“ окупља и представнике мањина које живе у Румунији, а на овом јубиларном, педесетом издању, учествовало је дванаест формација. Поред Белобрешчана, представника српске мањине, било је и представника Италијана, Руса Липовена, Грка, Немаца, Татара, Бугара, Украјинаца и наравно Мађара. У недељу, 22. маја, одржана је најпре парада народних ношњи у 10ч, док је представа била заказана за 12ч. Свака мањина је приказала део својих народних ношњи и фолклора, а наши су, погађате и овог пута били најбољи. Извели су три сплета у кореографији Горана Стефановића, а Нада Деспотовић је отпевала три народне песме уз пратњу оркестра (Горан Стефановић, Мара Горун, Рајко Русимовић и Габи Грујић).

Из малог, али лепог и веома уредног градића Трансилваније, Белобрешчани су се вратили у понедељак, 23. маја, богатији за још једно искуство.

Предраг Деспотовић

САВЕЗ СРБА УОЧИ ИЗБОРА

Више од две и по деценије Савез Срба је био и остао уз наш народ, у свакој нашој школи, уз нашу Цркву, уз сваку нашу културну институцију. Имамо данас једну од најбогатијих активности у оквиру националних мањина у Румунији, препознатљиви смо на сваком кораку. Дају нас за пример и у Букурешту, и из Београда читавој српској дијаспори, а она није мала – броји четири милиона. Стали смо уз нашу гимназију, наше ђаке и студенте, помагали колико је то било могуће, водећи рачуна о сваком нашем сународнику и свакој нашој средини.

Имплицирали смо се у решавање друштвено-административних проблема у општинама и местима где нас још увек има у значајнијем броју, трудећи се да имамо више и боље. Није, дабоме, увек све ишло глатко. Људи смо, а међу људима искрсну и поједини проблеми, расправе и слично. Најважније је да смо, вођени истом љубављу, били заједно у истом послу. Заложили смо се пре свега за очување српских школа тамо где је то још било могуће, за учење српског језика,

понаособ за очување свих разреда (а тиме и свих наставних места). Једно од огледала тих залагања јесу бројне ђачке активности – од олимпијада до ђачких екскурзија и повезивања, кроз сарадњу и партнерства, са матичном Србијом и Републиком Српском, са Србима из Мађарске и Хрватске.

Било нас је на свакој значајнијој мањинској манифестацији у Темишвару, Букурешту, Сигишоари, Сибиуу у Плојешту, Јашу. У Темишвару смо чули можда и најлепше признање на рачун „румунских“ Срба и њиховог Савеза. Тадашњи државни секретар у Департману за међуетничке односе Владе Румуније, пред бројним аудиторijумом обратио нам се са највеће темишварске сцене дословце: *Срби, колико вас то има када стижете свуда и увек други.*

Лепе речи, заиста, али има нешто што је од тога много важније: Све смо то урадили ЗАЈЕДНО и на ползу потомака Доситејевих, Саве Текелије и толиких часних предака.

Признајмо, није увек ишло глатко и није било лако, али је било корисно и вредело је уложити нашу српску мудрост, јединство и слогу (кад год је било најпотребније), али и срце и душу, јер без срца и наше велике српске/словенске душе много тога не би било могуће. Не бисмо могли помоћи око решавања крупних проблема у појединим нашим местима, од одрона земљишта у Свиници – до модернизације и оправке више школских зграда, али и путева.

На највишем нивоу у Букурешту и у жупанијама залагали смо се свих ових година, уз надлежне институције, за отварање нових граничних прелаза. Били смо и остали уз наше политичке страдалнике (на жалост много их је више у Румунији од свих осталих националности!), уз прогане у Бараган (и овде нас је процентуално више од свих осталих). Уз ратне ветеране и њихове породице. У сваком од ових случајева покушали смо да и административно-политички помогнемо да се велика неправда бар мало исправи. Били

смо редовно присутни у свакој нашој средини кад год је затребало и кад год је од нас затражено. На тај смо начин бар мало помогли и око враћања земље. Наша се реч чула и поштована је у Темишвару, Араду, Решици, Букурешту, Београду и широм целокупног српства.

Посебно желимо да нагласимо да смо стали уз своју Цркву у правичном тражењу да јој се врати Макрин дом и сва отета имовина, а она није мала. И овде се наша реч чула од Темишвара до Букурешта и Београда.

Истичемо још једном све смо то урадили ЗАЈЕДНО, по принципу: *зрно по зрно, погача*.

А какву ћемо погачу „умесити“ себи на изборима 5. јуна зависи у првом и у трећем и у десетом реду од нас самих. Ово не смемо испустити из вида ни у једној од четрнаест изборних јединица.

Било би од велике користи да ово не испусте из вида ни старији ни наши млади. Много смо пута из искуства и мудрости старијих имали шта да научимо. Али млади би 5. јуна могли својом младошћу да нас потакну и поведу да тамо где треба гласамо и својим гласом кажемо јасно да се за српско и људско залажемо. Да гласајући за кандидате Савеза Срба у Румунији останемо своји на своме поштујући оне који нас поштују и са којима живимо у добром разумевању. Пре сваке партије и свачијег интереса, будимо 5. јуна прво добри Срби, који умеју да чувају своје.

Заједно

Када будемо гласали у дванаест општина: Фенлак, Соколовац, Најдаш, Пожежена, Берзаска, Карашево, Свиница, Ченеј, Велики Сенпетар, Улбеч, Ђулвез, Банлок и у градовима Нова Молдава, Рекаш, гласајмо: СРПСКИ, тако треба. Јер само ЗАЈЕДНО можемо успети.

Добра сарадња са националним мањинама потакла нас је и овог пута да на изборе за Тимишки жупанијски савет и Локални савет Града Темишвара изађемо заједно са Украјинцима, Бугарима и Мађарима. И у жупанији Тимиш и у Граду Темишвару нашли смо се на заједничкој листи Демократског савеза Мађара, како бисмо имали своје представнике у овим двама институцијама.

Поштовани сународници, гласајући за ову листу у Тимишу и Темишвару, ви гласате опет за српске кандидате. Добро је бити

заједно са свима, а имати своје представнике је једнако, па тим поводом позивамо и умољавамо и старије и млађе да нас подрже. Договарајмо се, подсетимо и позовимо једни друге, сложимо се и покажимо и другима и себи да ЗАЈЕДНО можемо! Нека овде проради пословични српски инат, не против иког, већ за наше. Нека нас то наше краси 5. јуна, када буде било најпотребније.

Ова размишљања о Савезу, о вама нашим сународницима о томе какви смо свих ових година били и поготово какви треба да останемо, јесу позив на српску слогу и разумевање, на чување својег као зенице ока, јер

САМО ЗАЈЕДНО МОЖЕМО!

др Славомир Гвозденовић, посланик

СУСРЕТИ ГИМНАЗИЈАЛАЦА

Сарадња двеју школа, Српске гимназије “Доситеј Обрадовић” и Шесте београдске гимназије настављена је и у овој школској години. На позив професора и ученика из Београда одазвао се тим (Јасмина Шуштрјан, Мирјана Хума, Лазар Живковић, Дарко Вујић) на челу с координатором пројекта Сашом Малимарковим. Посета је имала за циљ јачање контаката, развој међусобне сарадње и размене искустава у настави и свакодневном животу.

По доласку у Београд професорима и ученицима наше школе је приређен срдчан пријем. Приказана нам је презентација гимназије, а онда смо посетили и неке од часова како бисмо упоредили наставни процес у два школа. Ова реномирана гимназија отворена је 1933. године и из њених клупа су изашле многе познате личности израсле на завету школе који гласи “светлост, знање, живот”. Ова гимназија је чланица придружених школа УНЕСКО-а што јој омогућава сарадњу са многим школама Европе. Данас школа има 1200 ђака, тридесет шест одељења и око седамдесет професора који прате најсавременије трендове у образовању младих. Након упознавања школе, посетили смо и знаменитости града.

Посебан утисак на учеснике сусрета оставио је излет који су нам приредили домаћини. Нашем сусрету су се придружили професори и ученици Српске гимназије “Никола Тесла” у Будимпешти. Тако смо сви заједно кренули у обилазак објеката српске историје, традиције и културне баштине.

Најпре смо обишли манастир Српске православне цркве на јужној

падини Фрушке горе, Крушедол. Саграђен је у 15. веку као задужбина породице последњих српских деспота у Срему - Бранковића. Манастир је основао деспот Ђорђе Бранковић са својом мајком Ангелином, а посвећен је празнику Благовештење. У Крушедолу су сахрањена два патријарха Српске православне цркве и краљ Милан Обреновић.

Из Крушедола смо се упутили на Стражилово на коме се налази гроб великог српског песника Бранка Радичевића. Ту су нам ученици,

домаћини сусрета, говорили о животу и делу овог младог песника као и најпознатије стихове песме “Ђачки растанак.” Потом смо сви заједно запевали његову песму “Певам дању, певам ноћу”.

Након шетње по обронцима Фрушке горе сишли смо у Сремске Карловце. Најпре смо прошетали центром до зграде Патријаршије, а затим и обишли Саборну цркву Светог Николе. Након ручка, имали смо пријем у најстаријој српској гимназији - Карловачкој. Љубазни домаћини су нам приказали историјат школе, свечану салу и библиотеку у којој се чувају, осим књига, непроцењиве вредности и многа културно-историјска документа.

Након напорног, али врло интересантног сусрета, срећни и задовољни што смо поред културно-историјских знаменитости Београда упознали и друге објекте, сумирамо утиске и очекујемо узвратну посету током јуна, професора и ученика Шесте београдске гимназије.

Јасна Перић, Саша Малимарков

Фестивал „Мало дечје позориште“ у Белобрешки СТАРА СЦЕНА, НОВЕ ЗВЕЗДЕ

Кад обично уђете у неку школску установу, поготово ако је здање новијег датума, морате се попети бар неколико степеника. Ако сте испред основне школе „Борислав Крстић“ у Белобрешки, да бисте пришли улазним вратима, морате се, напротив, спустити (сићи) с коловоза бар исто толико. Годинама, слојеви камена и асфалта учинили су своје. Силазећи тако степеницама времена наилазимо на податак да се настава у овом селу организовано одвија већ више од 200 година, још од 1776. И није нимало случајно што баш овде, у времену у којем је мало тога трајно, имамо већ трећу деценију Мало деље позориште. А почетак аматерског позоришта у овом селу Дунавске клисуре везан је за прве деценије прошлога века. Како је на отварању манифестације приметио потпредседник Савеза Срба у Румунији за жупанију Караш-Северин Адријан Виктор Мојсеш: „Док се други труде да нешто покрену и започну, ми одржавамо већ двадесет и друго издање.“

Али кренимо редом. У суботу, 28. маја, у преподневним сатима, организатори, наставници горенаведене школе и родитељи врше последње припреме. Убрзо стижу учесници, ђаци неколико школа Клисуре и Пољадије, а токође и Темишвара. Основна школа „Свети

Сава“ у Соколовцу, ОШ „Атанасије Кожокару“ у Пожежени, ђаци Технолошке гимназије у Новој Молдави и ученици Теоретске гимназије „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару. Након освежења и краћег договарања прелази се из школе у Дом културе. На бини ћилими, цвеће, све спремно за почетак још једног дружења и такмичења. Нарочито кад се школска година полако, али сигурно, приводи крају, а дан леп као створен да постанеш права звезда. Присутне најпре поздравља учитељица Невена Стефановић, један од главних криваца што се ова манифестација последњих година неометано одвија, а неколико речи упућује и Адријан Виктор Мојсеш, председник МО ССР у Старој Молдави. Међу публиком, родитеља, родбине малишана, а присуствовали су и бивши наставници месне школе, покретачи ове акције, Цветко Крстић, Радивој Симоновић и Горан Стефановић, као и председник МО ССР у Белобрешки, Мирче Милосављевић. Водитељка убрзо најављује и прву тачку, а у сали је завладала, помало зачуђујуће кад се нађе толико деце на једном месту, необична тишина. Гледали смо удивљене краљеве, збуњене принчеве, грациозне принцезе... Неучтивe конобаре, мудре слуге, надарене музичаре... Било је новијих поставки за децу и сценета, али и незаобилазног Стерије и чак две покондирене тикве. Једни су на сцену изашли први пут, други су били много искуснији, неки видно узбуђени и помало плашљиви, док су они старији, опет, владали сценом као прави глумци. Једни су уложили више труда, други имали раскошније костиме, а неки су на најбољи могући начин испољили своју надареност. А веома важну улогу, пресудну, готово у сваком наступу, имао је... шаптач.

Први су на сцену изашли најмлађи Белобрешчани, припремна

група-четврти разред (учитељица Невена Стефановић) и приказали Пепељугу. Уследили су Темишварци. Ученици другог разреда Теоретске гимназије „Доситеј Обрадовић“ (учитељица Мара Малимарков) драмском игром за децу „Школска година“ и припремни разред (учитељица Славена Пејанов), са сценетом „Музички концерт“. Гости из Нове Молдаве, ученици другог разреда Технолошке гимназије (наставнице Ђурђевка Станковић, Ђанина Танасе), извели су на румунском „Бал цвећа“, аутора Сигрида Лауба. Малишани из Мачевића, ОШ „Свети Петар и Павле“, први-четврти разред (наставница Даница Симоновић), приказали су „Мирину хаљиницу“ Љубише Ђокића, док су ученици ОШ „Атанасије Кожокару“ у Пожежени (наставница Ружица Станковић) одиграли „Увреду“ Јованке Јоргачевић. Пољадјици, ученици ОШ „Свети Сава“ у Соколовцу (професор Срђан Јанковић), извели су Стеријину „Покондирену тикву“ и „Зимски ресторан“ Миодрага Петровића Чкаље. Завршну представу, такође „Покондирену тикву“, извели су старији Белобрешчани, пети-осми разред (професор Озрен Миленовић). Све је ово пратио жири (Ружица Станковић, Даница Симоновић, Озрен Миленовић), бележио, вредновао и након једночасовне паузе, одлучио. У категорији припремна група-четврти разред, трећа награда припала је Темишварцима и то ученицима другог разреда. Друго место су поделили малишани из Пожежене и Мачевића, док је прво припало најмлађим Темишварцима, полазницима припремне групе. Специјалну награду у овој категорији освојили су Белобрешчани. У категорији пети-осми разред, треће место је припало Соколовчанима за „Покондирену тикву“, друго Белобрешчанима, док је прво место припало такође Соколовчанима, за представу „Зимски ресторан“. У првој категорији, за најбољег глумца био је проглашен Никола Станковић (Белобрешка), а за најбољу глумицу, Јована Јовановић (Мачевић). У другој категорији, најбољи је био, уз овације, Стева Јанковић (Соколовац), а најбоља женска улога припала је Милици Симоновић (Белобрешка). Најоригиналније костиме, по жирију, имали су другоразредаши из Нове Молдаве. Победницима су уручене дипломе и награде.

Помало изненађујуће је то што на овом издању манифестације „Мало деце позориште“ нису учествовали ђаци другог циклуса (пети-осми разред) једине српске гимназије у Румунији.

И док читате ове редове, Фејсбуком круже фотографије и снимци одиграних представа, а неки од младих учесника/уметника управо маштају и сањају веће сцене, јачу светлост и вреднија признања.

Предраг Деспотовић

ПРЕДАЈА КЉУЧА У СРПСКОЈ ГИМНАЗИЈИ

У уторак, 31. маја, ученици дванаестог разреда Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ растали су се од својих млађих колега и наставника.

Како обичај налаже, они су обишли све учионице, певајући познате акорде песама „Гаудеаумс“ и „Растаје се моја генерација“.

Имајући у виду да је овогодишња генерација концентрисана у само једном разреду (филолошког профила), старешина Ђурђевка Радука је пред свима прочитала своју поруку. „Желим да захвалим свима вама, сапутницима и сапатницима на овом нашем образовном путу. Желим да вам у сећању остану само лепе успомене, било оне које се тичу школског успеха, било успомене са наших излета у планине или иностранство. Свима желим пуно успеха, остварење планова и, наравно, да се радо присећају школских дана. На вашем животном путовању желим вам пуна једра и мирно море“, рекла је разредна на разданку.

Присутнима се испред свог одељења обратила Наташа Риђић, која је између осталог истакла: „Време непрестано тече. Постајемо зрелији и наш живот није више онако безбрижан. Сусрећемо се са новим изазовима и тешкоћама. Ми корачамо ка будућности и знамо да се завршава један део нашег живота. Одлазимо из ове школе, а међу њеним зидовима остављамо део себе. Остављамо успомене на лепе школске дане, на сјајне дане наше младости“. У име једанаесто-разредаша, кратку поруку прочитала је ученица Александра Дамијан.

На самом крају, Дарко Вујић је предао кључ свом млађем колеги, Јовану Грубачком. **Горан Мракић**

СРПСКА ТРОЈКА АСУ ПОЛИТЕХНИКЕ

Фудбалски клуб АСУ Политехника, који од 2006. функционише као аматерски спортски огранак истоименог института, остварио је крајем прошлог месеца велики успех уласком у другу лигу.

Историјат успона овог тима је врло специфичан и везује се за одлуку навијачког копа бившег фудбалског клуба Политехника Темишвар, који је био угашен 2012, да са новим пројектом крене од нуле. Засићени лажним обећањима, обманама и компромисима, навијачи су узели ствар у своје руке и пригрлили једини фудбалски тим који је имао моралне везе са Политехничким универзитетом. Иако су их неки у почетку оптуживали за разне ствари и исмејавали што иду на гостовања по сеоским ливадама, пију пиво иза жичаних ограда и прикупљају од гледалаца добровољне прилоге, они су гледали своја посла и скоро сваке године улазили у виши ранг такмичења.

Из пете лиге су, уз Раковицу, промовисали у четврту 2013. Следеће године су прокоцкали предност од седам бодова и низом нерешених резултата уступили прво место оближњој Гироди, која је међутим изгубила утакмицу у баражу. Поучени негативним искуством, на крају прошле сезоне су „одували“ Рипенсију и докопали се треће лиге. Многи су говорили да је то плафон за клуб који нема пара и велике спонзоре, али љубичаста „Друкерија“ је засукала рукаве и изашла на мегдан озбиљним тимовима, много боље финансијски ситуираним, иза којих стоје дарежљиве општине: Игиу, Куђир, Себиш,

Лугож, Дева... Но, сви су они поклекли пред темишварским јуришницима, који су, вођени ватреном подршком навијача, рушили све пред собом. Било је и неминовних посрнућа, али су се на крају момци у љубичасто-белим дресовима доказали као непоколебљива и постојана дружина. Након победе над Малим Бечкерекком (3:1) и повољног сплета околности, АСУ Политехника је математички обезбедила улаз у другу лигу, те је на последње гостовање, у граду Чиснадије, отишла као на излет.

С врло мало пара и материјалних средстава, навијачи и фудбалери су успели да постигну значајан успех, имајући у виду да нису добили ни једну једину пару од општине града, која је подржавала клуб АКС Политехника (управо је испао из прве лиге).

У текућем првенству, АСУ Политехника је у својим редовима имала и три Србина: **Миодрага Тодорова** (27. мај 1995, центархалф), пореклом из Дињаша, **Бранислава Стефановића** (17. октобар 1989, десни бек), пореклом из Белобрешке и **Марка Ђуричића** (29. фебруар, 1996, нападач), пореклом из Соколовца, који ће највероватније остати у редовима новог темишварског друголигаша и идуће сезоне. Марко и Миодраг су се уписали у листу стрелаца, док Бане тек очекује да „разбије лед“, иако његова основна делатност на терену није да постигне гол, већ да сачува властиту мрежу од противничких нападача.

Какве ли нас авантуре очекују крајем јула, када почиње ново првенство? Дођите на стадион па се уверите!

Горан Мракић

Фото: Емануел Титус Илиеш

СЕМАРТОНЦИ НА СЦЕНИ СА БАНАТСКИМ МАЊИНАМА

Једна од значајних манифестација која дефинише Банат као културни ентитет је сигурно Фестивал мањина, чије је 16. издање одржано и ове године у недељу, 29. маја, у Музеју села Баната. Ова културно-уметничка манифестација сваке године окупља националне мањине које вековима живе заједно у Банату. Организатори су Тимишки жупанијски савет, Центар за културу и уметност жупаније Тимиш и Музеј села Баната.

Представници српске мањине на овогодишњем издању фестивала били су чланови Културно-уметничког друштва „Круна“ из Српског Семартона са својим упућивачима друштва Весном Струца Чолаковић и Миливојем Мишковым. Уз њих као домаћини и представници Савеза Срба манифестацији су присуствовали

Златиборка Марков, секретар наше кровне организације и администратор Ђура Станков.

Весела атмосфера почела је после 15.00 часова свечаним дефилеом од Алеје националних мањина испред куће цинцарске мањине, овогодишњих кумова фестивала. У пратњи Трубачког оркестра из Рекаша ишло се од куће до куће. Кумове и представнике осталих мањина Семартонци и представници ССР дочекали су у дворишту Српске куће са колачем, традиционалним српским специјалитетима, домаћом ракијом и освежењем. Велика поворка учесника у народним ношњама обишла је куће свих националних мањина и зауставила се испред велике сцене Музеја села Баната.

У име наше организације званице, публику и учеснике поздравила је Весна Струца Чолаковић. Уметници-аматери, представници свих мањина учесника овогодишњег фестивала ухватили су се за руке и заиграли у колу на платоу испред летње бине.

Пријатно су све присутне у темишварском Музеју села изненадили чланови КУД-а „Круна“ из Српског Семартона, који су у свом дугогодишњем раду врло много напредовали, понајвише захваљујући уметничким руководиоцима друштва Весни Струца Чолаковић и Миливоју Мишкову, а и председнику друштва професору Јоци Бугарском. Они су се на Фестивалу мањина представили играчком групом, која је одиграла сплет игара из Централне Србије и народним оркестром састављеним од професора Јоце Бугарског и

професора Миодрага Грубачког на хармоници и Себастијана Струце, на синтисајзеру који су пратили вокалну солисткињу Николету Власић, која је отпевала неколико српских народних песама. Публика је током недељног поподнева пратила са интересовањем игре, песме и обичаје које су приказали: Цинцари, Украјинци, Бугари Павликени, Мађари, Словаци, Чеси, Немци, Роми и Јевреји.

Овогодишње издање овог по много чему посебног фестивала традиције и народних обичаја окупило је десетак мањина као и велики број Темишвараца, љубитеља фолклора, изворне песме и народних игара.

Горан Гога Пантин

КУД „СВЕТИ ЂОРЂЕ“ ИЗ СТАНЧЕВА НА ФЕСТИВАЛУ МАЊИНА У БИСТРИЦИ

Крајем прошле недеље, односно 28. и 29. маја, КУД „Свети Ђорђе“, Станчево, под управом Душана Миладинова учествовало је на Фестивалу мањина у Бистрици.

Они су представљали српску мањину у Румунији уз Украјинце из Сучаве, Мађаре из Таргу Муреша, Јевреје из Клужа, Јермене из Герле, Сасе из Регина, Арумуне из Тулче и Роме из Муреша.

После Фестивала учесници су присуствовали концерту Андреје Балан.

Како сазнајемо од Душана Миладинова, у Бистрици су били млади чланови друштва и први пут су учествовали на сцени, одигравши игре из Лесковца. Уз Душана Миладинова, друштво је пратио и председник МО ССР у Станчеву Илија Милин. **Љ.П.С.**

ЗАВРШЕНИ ТРАДИЦИОНАЛНИ СРПСКО – РУМУНСКИ СУСРЕТИ У ЛУЖНИЦАМА И КРАГУЈЕВЦУ

У Дому пријатељства Србије и Румуније у Лужницама, од 27 до 29. маја, одржани су традиционални 23. српско – румунски сусрети пријатељства, на тему „Очување старог градитељства као културно - историјског и националног наслеђа“ и 9. српско – румунска сликарска колонија „Ђурђевдански видици“.

Поред представника града Крагујевца, Шумадијског управног округа, Српске круне, Удружења урбаниста Србије, Спомен-парка „Крагујевачки октобар“, представника двадесет градова Србије, овом скупу присуствовали су и представници православне Епархије темишварске, сликари из Румуније и гости из Дивића и Старе Молдаве.

Предраг Илић, директор Историјског архива Шумадије, указао је на културно – историјски значај очувања старог градитељства, што су кроз конкретне предлоге подржали и остали учесници овог скупа. Како је ова тема изузетно значајна, постигнут је договор да се расправа настави у Старој Молдави и разматра старо градитељство у Дунавској клисури. Домаћин овог скупа биће Боривој Николић, један од великих поборника сарадње две земље, уз учешће еминентних стручњака из овог дела Румуније.

Боривој Николић поздравио је све присутне и позвао да узврате посету, као што је то већ традиционално, тиме што ће следеће издање он организовати у Румунији.

У присуству стотинак гостију Милораду Милету Илићу из Темишвара Света Маџаревић, председник „Ризнице“ уручио је Повељу почасног грађанина шумадијског места Лужница, јер је својим сталним присуством и делима допринео развоју и напретку овог места. Истом приликом, замољен је да понесе дарове предшколцима у Темишвару пар стотина играчака.

Очигледно дирнут, уз речи захвалности, Милорад Илић је истакао да све што Крагујевчани и Лужничани чине, појединачно и заједно са институцијама које су стале иза њих, доприноси томе да сваки пут када се окупе заједно, Срби који живе у матици и Срби које живе у Румунији доживљавају то као да су своји код својих.

Овом приликом промовисан је амблем организатора овог скупа – Удружења српско – румунског пријатељства „Ризница“, који је урадила Божица Илић, академски сликар и стални учесник Међународне сликарске колоније „Ђурђевдански видици“.

Представници града Крагујевца и Шумадијског округа предложили су да Удружење „Ризница“ до краја јуна организује са Савезом Срба у Румунији вече посвећено Љуби Степанову, великом пријатељу Србије, истраживачу, писцу и поборнику пријатељства Крагујевца и Темишвара.

Текст: Света Маџаревић

ДЕЧЈИ ПРИЈАТЕЉСКИ СУСРЕТИ

Крајем прошле седмице, 3. и 4. јуна, у Бањи Феликс, уз покровитељство Савеза Срба у Румунији, одржани су традиционални „Дечји пријатељски сусрети“.

Учесници овог лепог дружења били су осамдесет српских ђака из Немета, Великог Сенпетра, Фенлака, Белобрешке, Мачевића и наравно Темишварци из Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“, који су у пратњи својих учитеља и учитељица имала богат културно-уметнички програм, излете и лепо дружење.

Прва станица малишана била је Арад. У граду на Моришу посетили су Српску православну цркву, која је посвећена Петру и Павлу. Домаћин им је био протојереј-ставрофор Огњан Плавшић, који је деци причао о храму, знаменитој прошлости и великанима овог поморишког краја.

Друга станица излета била је Орадеја, где су деца посетила центар и сазнала занимљивости овог града. У поподневним сатима весело је друштво стигло у Бању Феликс, где су се сместили, а после

игри и забави није било краја. Тек после вечере, кад је Сунце зашло, почела је у просторијама хотела журка, где су се деца показала као добри играчи и забављачи.

Чим је освануло лепо суботње јутро, деца су се упутила према Медвеђој пећини. Тако су на лицу места видели како изгледају сталактити и сталагмити, као и трагови и фосили пећинског медведа.

После шетње по пећини дошао је ред на ручак, а после ручка и излет до Цебје. У том ердељском месту посетили су гроб Аврама Јанкуа и четристогодишњи храст, под којим је Хориа сакупио сељаке позивајући на побуну, где су саслушали причу водича о историји овог места са великим историјским значењем.

Кратко, весело, корисно, али и дуго путовање закључено је у суботу увече, када су се учесници „Дечјих пријатељских сусрета“ вратили својим кућама, пуни утисака о црквама, историјским личностима, пећинама и тајним тунелима, богатији за још једно дружење и још сијасет лепих успомена, али и уз адресу понеког новог другара са којим ће се дописивати и негде догодине већ поново срести.

Горан Гога Пантин

ХОР САБОРНЕ ЦРКВЕ НА ФЕСТИВАЛУ У ЗРЕЊАНИНУ

Крајем прошле недеље у Културном центру у Зрењанину одржано је треће издање меморијалног Хорског фестивала „Слободан Бурсаћ“, који је окупио тридесетак хорова деце и одраслих из Зрењанина и околине, Новог Сада и Београда, а први пут и хорове из иностранства – Хор Православне српске саборне цркве у Темишвару, диригент проф. Јоца Бугарски, и хор дечака „Орлићи“ из Москве.

На репертоару Хора Православне српске саборне цркве у Темишвару нашла се како духовна, тако и световна музика – композиције „Оче наш“ (Ј. Бугарски), „Плотију уснув – Васкршњи светилан“ (А. Глазунов), „Господи возвах“ (К. Станковић), „Ипакој Васкрсења Христова“ (К. Станковић), „Српски звуци“ (И. Бајић), „Српкиња“ (И. Бајић), „Коло“ (И. Бајић), „У мог дике“ (Р. Блам) и „Ана Лугожана“ (Ј. Виду). Темишварски хор је наступио на крају прве фестивалске вечери, у петак 3. јуна, након што су се представили Градски дечији хор зрењанинског Културног центра, Хор Средње музичке школе „Јосиф Маринковић“, Црквено певачко друштво „Жене мирносице“ и Мешовити хор „Преподобни Рафајло Банатски“. Судећи по топлом аплаузу публике, али и по оценама осталих диригената, наступ Хора Православне српске саборне цркве у Темишвару био је врхунски и право изненађење за оне који нису били упознати са српском хорском традицијом у овом делу Баната.

Како сазнајемо од диригента Јоце Бугарског, избор репертоара за

фестивал осликао је специфичност црквеног појања у Банату, као и мелодичност народних банаћанских песама. Хор Православне српске саборне цркве у Темишвару припрема се да следеће године прослави две деценије активности, што ће бити обележено како свечаним концертом, тако и другим догађајима, а врата за нове чланове стално су отворена.

Зрењанин је српски град у којем ради тридесетак хорова и у којем се највише негује српска хорска традиција, како аматерска тако и професионална. Доказ је можда то што је сала Културног центра прве вечери била пуна, пошто у другим местима хорско певање не наилази на велико интересовање публике. Фестивал је иначе покренут у знак сећања на Слободана Бурсаћа, дугогодишњег диригента Омладинског хора „Јосиф Маринковић“ са којим је седамдесетих и осамдесетих година прошлог века освојио све битне награде за хорско појање, достигнувши врхунац 1987. године на фестивалу у Великој Британији, где је зрењанински хор „Јосиф Маринковић“ проглашен „Хором света“. Инцијатори фестивала, бивши чланови хора „Јосиф Маринковић“, желе да фестивал задржи свој ревијални карактер, јер му је главни циљ упознавање и дружење хорова.

В.С.

КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ У НОВОМ САДУ

У среду, 1. јуна, на позив руководства Матице српске, делегација српских и румунских књижевника из Темишвара гостовала је у најпрестижнијој културној институцији града Новог Сада, основаној 1826. године у Пешти, у време ослобађања Србије од вишевековне турске власти и јачања свести о потреби да се српски народ у пуној мери укључи у савремене европске токове, уз очување националног и културног идентитета. Њено деловање је од самог почетка било усмерено на представљање српске културе у Европи, а са друге стране на просвећивање народа.

Након једночасовног обиласка Сремских Карловаца и тамошњих знаменитости (Фонтана „Четири лава“, Саборна црква „Светог Николе“, Црква Увођења у храм пресвете Богородице, Карловачка гимназија, итд.), у 19.00 часова је у великој сали Матице званично отворен српско-румунски књижевни сусрет.

Уводна реч је припала председнику Матице српске, господину Драгану Станићу, који је представио све учеснике и пожелео гостима добродошлицу. Професор Корнел Унгуреану је одржао предавање

насловљено „Румунско-српски књижевни монолози и дијалози“, да би након тога реч припала песницима и афористичарима. Своје су стихове и кратку прозу сатиричног карактера читали Адријан Боднару, Роберт Шербан, Славомир Гвозденовић и Горан Мракић. Преводе песама румунских аутора читала је глумица Исидора Поповић.

Гости из Румуније су на крају били позвани на заједничко дружење у просторијама Матице, где су домаћинима уручили поклоне у виду књига, превасходно у издању Савеза Срба у Румунији, и где су на крају били интервјуисани за новосадске радио и телевизијске станице.

Горан Мракић

СУСРЕТИ ГИМНАЗИЈАЛАЦА У ТЕМИШВАРУ

Професори и ученици Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ били су, уз подршку Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова Републике Србије, домаћини „Сусрета гимназијалаца“. У госте су им дошли професори и ученици Шесте београдске гимназије. Активности сусрета су биле усмерене ка

међусобној сарадњи, размени искустава и промовисању применљивих метода у наставној пракси.

Након пријема гости су се упознали са начином рада и спровођења наставе и ваннаставних активности у школи. Био је приказан снимак који обухвата културно-историјске знаменитости Темишвара, с посебним освртом на објекте српске културне баштине и Српске православне цркве.

Послеподневни часови били су резервисани за разгледање града. Домаћин, професор Саша Малимарков, ученицима и професорима двеју школа приредио је незабораван обилазак Темишвара. Најпре су сви прошетали обалама Бегеја, до прелепог Парка ружа, да би након тога, уживајући у сунчаном дану, обишли и

друге знаменитости. Посебан утисак на госте оставили су реновирани тргови и обновљене зграде старог центра. На Тргу уједињења обишли су Српску саборну цркву и разгледали Владичански двор. После краће шетње стигли су и до Трга победе, у самом центру града, где се могу видети румунска катедрала Банатске митрополије и велелепно здање Градске Опере. Овде су ученици били ослобођени обавеза, те су могли уживати у одмору и шетњи.

Овогодишњи сусрет ученика двеју школа у Темишвару учврстио је стечена и створио нова пријатељства међу младима. Професори су разменили искуства која се тичу применљивости различитих метода наставног процеса. С нестрпљењем очекујемо наредни сусрет, који ће бити организован идуће године.

Јасена Егед, Саша Малимарков

СРБИЈА НА ВЕЗИ

Прошлог понедељка, 13. јуна, у вечерњој емисији РТС-а „Србија на вези“ која је емитована уживо и репризирана у уторак, гостовали су челници Савеза Срба у Румунији, али и чланице вокалне групе „Генерација“ у пратњи тамбурашког оркестра Томе Ђурића из Темишвара.

На питања уреднице емисије Наде Вукелић одговарали су председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, секретар Златиборка Марков и потпредседник Славољуб Аднађ.

Било је речи о недавно одржаним локалним изборима у Румунији и о утицају и положају српске заједнице. Разговарано је о обележавању 65. годишњице од страдања у Барагану, о очувању културног наслеђа Срба и Српске православне цркве и правним проблемима Макриног дома, о одупирању асимилацији и проблемима са којима се у Румунији сусрећемо. Било је и питања о односима Српске и Румунске православне цркве, али и о тренутној ситуацији родне куће Доситеја Обрадовића, која је још увек у власништву Задужбине Доситеј Обрадовић, а отворено је разговарано и о недовољном институционалном повезивању са матицом.

Емисија је обухватила и два ТВ прилога, један о школству на српском језику у нашој земљи, а други о српско-румунској књижевној сарадњи и недавном скупу “Румунско- српски монолози и дијалози” у Новом Саду.

У музичком делу емисије наступиле су чланице вокалне групе „Генерација“ из Темишвара у пратњи тамбурашког оркестра под вођством Томе Ђурића и извеле две песме.

Уредници емисије били су Мирослав Карлица и Нада Вукелић,

дежурни уредник Милица Милановић, музички уредник Бранка Лолић, а редитељ Маја Мандић.

Било је ово још једно успешно представљање Срба у Румунији у матици, уз добру песму и тачну информацију, да скренемо пажњу на себе да нас још има, да можемо и уметмо да чувамо све што је српско, иако у Србији не живимо.

Љ.П.С.

КОЛО СРПСКИХ СЕСТАРА „КРУНА“ У НОВОМ САДУ

Чланице Кола српских сестара „Круна“ из Семартона су пре две године, у жеку поплава које су задесиле Србију, послале пакете у виду потрештина и књига људима у невољи, те их је госпођа Милица Живковић, председница Клуба пензионера „Слана Бара“ позвала да посете Нови Сад.

Позив се коначно конкретизовао у уторак, 14. јуна, када су Семартонке посетиле највећи град у Војводини, где им је био приређен топао и срдачан дочек. У оквиру удружења „Слана Бара“ функционишу 17 клубова, који су врло активни, организујући разне радионице и изложбе.

Гости из Румуније су домаћинима, на њихово опште одушевљење, донели на поклон праве сеоске колаче и кутију свежег

воћа, да би касније ишли да посете оближњу цркву, за чију су изградњу новосадски пензионери приложили значајне донације.

„Крунине сестре“ су, по речима председнице Живке Живанов, провели изузетно угодно поподне у друштву домаћина, размењујући искуства и разгледајући изложене слике, цртеже и ручне радове, све у изградњи чланова клуба пензионера. Наравно, као што приличи у Србији, имали су прилику да слушају и музику уживо.

Гостима се поздравним речима обратила и госпођа Драгица Зеленбаба, испред Удружења пензионера града Новог Сада, која се придружила осталим говорницима. Колу српских сестара „Круна“ била је посвећена и добродошлица у стиху, у којој се, између осталог, помиње и гроб мајке Доситеја Обрадовића.

Женама из Срског Семартона, које су изразиле жељу да овим путем захвале председнику ССР Огњану Крстићу на указаној помоћи, провеле су врло пријатан дан у друштву нових пријатеља, које су, наравно, позвали да већ ове јесени посете њихово родно село и наставе започету сарадњу.

Горан Мракић

ЈУТРО У ОШ “СВЕТИ САВА”

Среда, осми јуни, јутро прохладно, малтене мартовско. Код самог улаза у школу, два дечака носе, види се, претешке торбе. Поздрављају учтиво. *Што сте умали тако рано, зар баш толико волите школу?* Криво ми и сад што сам био непристојан. Само су ме погледали неповерљиво. Потом један другог незнајући да ли да ми се повере и

признају оно што стварно мисле о школи или... На врх језика им нешто, погледи откривају, погрдно. Да ли на мој рачун или рачун школе или и и, тек, оборили су намрштено главице и продужили. У ходнику граја. Отварају се и затварају, боје беле кафе, врата учионица. Једни трче ходником, други мирно седе у својим клупама. Једносpratна школска установа уредна, са прозора до библиотеке види се двориште и одмах, иза не толико високог зида до којег стоје поређани оволики, чворновати трупци, црква.

„Имамо укупно 80 ученика“ - рекла нам је Грацијела Живановић, директор школе „Свети Сава“ и додала: „први циклус, припремна група-четврти разред, тридесет и троје, а други циклус, пети-осми, њих четрдесет и седморо“. Ово је једина осмогодишња школа у општини Соколовац. Наставу у њој похађају и деца из других села општине. Из Базјаша, Луговета, Прњавора, Златице. „Зграда је обновљена 2007, а доставили смо пројекат и ускоро ће бити уређено и спортско игралиште. Биће постављена синтетичка подлога“ - каже директорка и показује дењак докумената.

Настава се одвија на румунском, али зато сви ђаци, од првог до осмог, без иједног изузетка, уче српски језик. Професор српског је, дуги низ година, Срђан Јанковић. Он је и разредни старешина ученицима осмог. У осмом разреду има 12 ученика. Тог јутра није изостајао ниједан, а дан им је почињао баш лепо. Први час - математика. „До сад је сваке године по више наших ђака уписивало девети у Српској теоретској гимназији *Доситеј Обрадовић*. Пре две године, њих седморо, прошле, петоро, а ове године, само један“ - објашњава професор. Попричали смо и са дечаком: „Волим Темишвар. Ишао сам код брата, он сад тамо завршава десети разред. Волим и српски“ - износи своје разлоге млади Соколовчанин, Милан Драшковић који ће од јесени школовање наставити у Темишвару. Он је тај једини „Светосавац“ који ће за три месеца постати „Доситејевац“. Милан је рођен 2001. и то у ...Канади. Ако се ствари буду одвијале истим током,

онда и није тешко закључити колико ће ученика ове осмолетке, крајем наредне школске године, уписати Српску гимназију. Слично је и у другим школама Дунавске клисуре. О томе одлучују, наравно, родитељи и они најбоље знају шта је њиховој деци најпотребније. Али ко зна? Каже се да никад није касно. С друге стране, стиче се утисак, све више, да је многобројна питања везана за српске школе и школовање на српском језику требало поставити и на њих праве одговоре потражити, нешто раније. Без обзира колико би одговори били болни, а неким изгледали неприхватљиви.

О школи нам је доста тога испричао и Томислав Стефановић који је већ шест година у пензији: „Настава се у Соколовцу одвија још од друге половине осамнаестог века. Први писани извори наводе да је то 1772. Нова зграда је постала функционална 1964“ - присећа се детаља човек који је петнаест година био директор, иначе професор румунског и који је цео радни век провео у овој школи - „Кад сам ја био ђак, педесетих, настава се одржавала на српском, било је седам разреда. А одмах после револуције, док сам био директор, успоставили смо прекограничну сарадњу, међу првима у Румунији и то са Основном школом у Врачев Гају“. Дотакао је и другу, веома осетљиву тему: „Пре револуције, мислим да су професори много више били посвећени деци и имали су много више поштовања према сопственој професији“ - критичан је и самокритичан професор с обзиром да је предавао и пре и после `89.

Урадили смо и *мини анкету* и сазнали да је већини ђака најомиљенији предмет физичко васпитање. Како и не би, кад смо у родном месту живе легенде, звездаша, Миодрага Белодедића.

Предраг Деспотовић

65 ГОДИНА БАРАГАНСКЕ ГОЛГОТЕ

Речи су сувишне. Све мање је оних који су доживели и преживели догађаје на други дан Дова 1951. године и сав онај период који је уследио.

Кажу да време лечи ране, али како заборавити тај период, тај бол и тугу које људско срце тешко може издржати? Изрека каже “немој дати човеку толико тешко бреме, колико сам може понети!” Бројним нашим Србима, и другима, дато је то бреме и многи издржаше, јер постојала је нада, постојала је вера у Бога, постојала је љубав и жал за родним домом, за родним крајем, за родним селом. А све то је

наше сународнике одржавало, храбрило и јачало у далеком и суровом Барагану, где су изгнани ни криви ни дужни, као најљући непријатељи новог режима који ће владати пет деценија.

Много, али никад доста, писано је о тим догађајима. Само да се присетимо: На други дан Дова, 18. јуна 1951. године, 12.791 породица – 40.320 душа биле су депортоване из западног дела Румуније у бараганску пустињу, на истоку земље. Домаћини, интелектуалци, занатлије, трговци разних националности – Срби, Румуни, Бугари, Чеси, Немци из жупанија Тимиш, Караш Северин и Мехединц били су подигнути под будном присмотром партијских активиста и уз помоћ војске, граничара и секуритатее, укрцани у сточне вагоне и одведени у Бараган да живе у пустињи, у новонасталим насељима као што су Бумбакар, Далга, Фундата, Олару, Скеј, Петроју и друга.

Од тог дана, лета 1951. године, па све до 1956. трајала је Бараганска голгота, присилна депортација стаљинистичког типа. Хиљаде људи је пропатило, јер су били приморани да напусте своју родну груду, своја села и живе под ведрим небом, у земуницама и у импровизованим домаћинствима које су сами саградили од набијене земље и покривене трском. Много њих је помрло током трајања депортације, у тешким условима живота и присилног свакодневног рада. Радили су данима, углавном најтеже послове, трпели су понижавања свакодневно од стране репресивних комунистичких органа.

Нажалост, страдање ових људи настављено је и после повратка у Банат. Политички прогон над овим часним и поштеним људима и њиховим породицама наставио се и при повратку кућама када су своје домове затекли празне, покрадене и уништене. Такозвани „кјабури“, како су их називале тадашње румунске власти, термин преузет из

тадашњег Совјетског Савеза, платили су велику цену само зато што су били вредни и поштени људи, добри домаћини или што су се противили на неки начин новом режиму.

Прошле седмице бројне акције и манифестације су обележиле овај догађај. Ко зна колико ће „Бараганаца“ доживети следеће манифестације сличне природе. Време чини своје, а они који су у животу, па и потомци „Бараганаца“, учинили су оно што је ваљало учинити. Обележити на најбољи начин те догађаје.

Обележавање 65. годишњице депортовања у Бараган започело је прошлог четвртка, 16. јуна, у 16 часова, у Музеју села Баната у Темишвару, промоцијом књига „Descuți printre ciulini. Mărturii despre deportarea în Bărgan“ Марчела Саманце, као и књиге Миодрага Милина, Цветка Михајлова и Андреја Милина „Срби у Голготи Барагана. Нови доприноси“. Истом приликом представљена је и књига Виорела Марињасе, Данијела Вигија и Валентина Саманце „Депортација у Бараган“, као и реиздање књиге „Логор депортираних“ Рафаела Мирчова, где су аутори представили своја издања. Затим је од стране присутних у Музеју села Баната, била посећена спомен-кућа „Дом незаборава – Бараган“, подигнута у стилу кућа које су депортирци градили.

У петак, 17. јуна, с почетком у 10 часова, одржао се у Дому „Адам Милер Гутенбрун“ симпозијум на тему „Депортација у Бараган“. Говорили су бројни учесници симпозијума, као и председник Удружења бивших депортираних у Бараган, Петру Мирчов, затим председник Удружења бивших политичких затвореника у Румунији, Октав Бжоза, председник Жупанијског савета тимешке жупаније, Титу Божин, председник Удружења бивших депортираних у Совјетски Савез, Игнац Фишер, председник Месне организације Удружења бивших политичких затвореника у Румунији, Теодор Станка, унив. проф. др Миодраг Милин и многи други. Модератор симпозијума био је Виорел Марињаса.

Сутрашњег дана у суботу, 18. јуна, у преподневним часовима крај споменика у Парку правосуђа у Темишвару, подигнутом 1996. у знак сећања на депортиране у Бараган, одржао се годишњи скуп и помен обележавања 65. година од депортовања у Бараган. Свештеници су служили помен жртвама насилног прогона у Бараган, међу њима и наш српски свештеник јереј др Саша Јашин. Помену су присуствовали страдалници бараганске голготе, Банађани разних националности од Мориша до Дунава заједно са члановима њихових породица.

Последњи дан комеморације 65. годишњице депортовања у

Бараган обележен је у Варјашу на други дан Духова, 20. јуна, где је месни парох Душан Кључар одржао парастос у помен жртвама насилног прогона. Своја сећања на други дан Духова 1951. изнели су мештани Варјаша, бивши депортовани Срби и њихови потомци, који су положили венце на споменик бившим депортирцима у Бараган и жртвама комунистичког режима.

На данима комеморације 65. годишњице депортовања у Бараган били су присутни и одали пошту нашим страдалим сународницима и свим прогнаним у Бараган, председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, посланик ССР у Парламенту Румуније Славомир Гвозденовић, потпредседник ССР за тимешку жупанију и председник МО ССР Велики Семиклуш Славољуб Аднађ и коаутор књиге „Срби у Голготи Барагана. Нови доприноси” и бивши депортован у Бараган Цветко Михајлов.

Горан Гога Пантин

ИСТИНА О СРЕБРЕНИЦИ И У ТЕМИШВАРУ

Одабрана публика је у седишту Савеза Срба у Румунији, у понедељак, на промоцији књиге „Сребренички круг“ Драгана Вујичића имала прилику да сазна истину о контроверзним догађајима у Сребреници који су се десили јула 1995. године.

Књигу су темишварској публици представили аутор Драган Вујичић, новинар познатог београдског листа „Вечерње новости“, издавач Стефан Каргановић, председник организације „Историјски

пројекат „Сребреница“ и Рајко Корња, директор за медије Савеза Срба.

Идеја о објављивању књиге је настала прошле године када су новинари „Вечерњих новости“ схватили, како и сам аутор каже, да заиста прети опасност да се усвоји Резолуција УН о Сребреници према којој би српски народ био окарактерисан као геноцидан.

„Књига <Сребренички круг> је најпре прилог истини и расветљавању догађаја у Сребреници“, сматра Вујичић и додаје да је, њему лично, најважније да прво Срби сазнају шта се и како се све догодило на поменутој локацији.

Стефан Каргановић, издавач ове књиге-документ, сматра да је веома битно то што се промоција одржава и у Темишвару, јер је мисија његове организације да прикаже истину о Сребреници свуда у свету. Промовисањем истине и на Западу, и у суседним државама Србије, људима се пружа могућност да сазнају шта се у Сребреници стварно догодило, тврди Каргановић и сматра да се само на такав начин може променити искривљена слика о Србима.

Сви који буду прочитали Вујичићеву књигу сазнаће много занимљивих података о догађајима у Сребреници. Аутор не само да читаоцу нуди хронологију догађаја, већ пружа прегршт документованих аргумената у прилог побијања исконструисане тезе Хашког суда да се у Сребреници догодио геноцид. Књига објашњава и разлоге зашто је

било потребно медијски створити један догађај попут Сребренице, као и коме и зашто је то користило. „Сребренички круг“ је важан издавачки подухват и зато што књига обухвата догађаје не само од уласка Војске Републике Српске у поменути град, већ и читав контекст и најважније моменте од 1992. до данас.

Аутор и издавач су после промоције поклонили Савезу Срба у Румунији пакет књига „Сребренички круг“ и део издања Историјског пројекта Сребреница како би сви који желе да сазнају истину о Сребреници могли да се информишу.

Рајко Корња

ПРЕДАЈА КЉУЧА ЗРЕЛОСТИ

Завршена је још једна школска година, мирис распуста најављује време ђачких радовања. Пуно је емоција прошетало Српском гимназијом „Доситеј Обрадовић“ овог јуна. Разне су се генерације састале и растале баш ту на овим ходницима. Тако је било и у среду, 15. јуна, када су ђаци седмог разреда са старешином Маријаном Шакотић украсили разред за своје старије колеге из осмог разреда са старешином Предрагом Момиром.

Уприличена је мала свечаност, уз ђаке су били њихови професори, старешине као и директор Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ Јадран Кланица. Уз пуно лепих речи и емоција, први се од својих ђака опростио разредни старешина Предраг Момир, а њему

се придружио у поздравима и директор Јадран Кланица, који им је пожелео пуно успеха у даљем школовању и да се на јесен виде, ако не у већем, барем у истом саставу.

У име осморазредаша Филип Герман је изговорио следеће стихове:

„Нисмо више, као некад, гласни,
Шалама се неки једва смеју,
Загрљаји ни јаки ни страсни,
Успомене попут перја веју.

Одлазимо,
Остају за нама мир часова и провере знања,
Ситне среће засуте бригаама,
Изостанци, бољке, оправдања.

Остављамо строгост граматике,
Ред правила, опита, система,
Лаких стрепњи због математике,
Историје и задатих тема.

Остављамо одморе сред кише,
На таблама обрисане мисли,
Ђачке згоде заборав већ брише,
Дневници се под прашином стисли.

Остављамо екскурзије сјајне,
С љубавима првим, пуним бола.
Прекривеним велом строге тајне,
Док о њима прича цела школа.

Говорили смо,
Чим би распуст на школски праг стао:
„Збогом школо, волели те нисмо!“
А сад нам је,
Ипак, мало жао.“

Част да се обрати својим колегама и од осморазредаша опрости, лепим речима, припала је Петру Ацићу из седмог разреда.

Симболична предаја кључа означила је још једну смену генерација, још једну карику у ланцу ђака који ће у темељу свог образовања носити Српску гимназију „Доситеј Обрадовић“.

Горан Гога Пантин

СРПЧИЋИ ЋИРИЛИЦИ С ЉУБАВЉУ

У Српској гимназији је недавно одржано четврто издање жупанијског такмичења ликовних радова ученика разредне наставе „Ћирилице с љубављу“. Организатори такмичења били су Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“ у сарадњи са Савезом Срба у Румунији који је и покровитељ манифестације.

Учесници конкурса су полазници Вртића број 9 “Карла Пелц” под управом васпитачице Војиславе Кеке Ројков, ђаци првог и четвртог разреда ОШ Немет под управом учитељице Оливере Арсин и ученици припремног, првог, другог и трећег разреда Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару. Координатор ове манифестације је учитељица Мара Малимарков, која је иначе и члан комисије за евалуацију радова, заједно са учитељицом Вером Жупунски, професорком ликовне културе Даницом Петков и професорком српског језика Далиборком Станков.

Такмичари су стварали ликовне радове илуструјући писана и

штампана слова ћирилице. Потом су послали своје радове комисији за евалуацију, а са пристиглим радовима организована је и изложба. Најуспешнији радови оцењени су на следећи начин: Радови категорије / вртић - припремни разред. I награда: Тања Петров Вртић број 9 "Карла Пелц" и Катарина Панић Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. II награда: Снежана Мишков Вртић број 9 "Карла Пелц" и Маја Крњачки Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. III награда: Тијана Драган и Катерина Гаврилоаја Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. Похвалница: Александра Рајин Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“, а специјална награда жирија припала је ученици Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“, Драгани Рајин.

Радови категорије / први разред. I награда: Снежана Чонвика Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“ и Алиса Симон ОШ Немет. II награда: Габријел Акатринеј Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“ и Амалија Василика ОШ Немет. III награда: Софија Стојков Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“ и Ћубук Анамарија ОШ Немет. Похвалница: Тања Момир Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“, а специјална награда жирија припала је такође ученици Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“, Тијани Јанковић.

Радови категорије / други разред. I награда: Марија Јасмина Каракулеа Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. II награда: Рајков Богдан Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. III награда: Јована Јоргован Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. Похвалница: Гордана Аћимов Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. Специјална награда жирија: Лара Соке Вујица Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“.

Радови категорије / трећи и четврти разред. I награда: Анита Јанку ОШ Немет и Исидора Јашин Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. II награда: Алина Бужора Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. III награда: Наташа Војновић Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. Похвалница: Марко Трихенеа Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“. Специјална награда жирија: Александар Бабић Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“.

Горан Гога Пантин

ВИДОВДАН У ТЕМИШВАРУ

Већ двадесет и четири године уочи Видовдана или на сам Видовдан, Савез Срба у Румунији додељује повеље и захвалнице најзаслужнијим Србима у Румунији или матици. Тако је било и ове године у недељу, 26. јуна, у Свечаној дворани Културног центра Савеза Срба у Румунији, где је одржана Свечана видовданска академија.

У присној и узвишеној, на моменте и дирљивој атмосфери, водитељ програма глумац Српског државног позоришта Марко Ацић поздравио је све присутне у име организатора, посебно високе представнике Амбасаде и Генералног конзулата Републике Србије, Српске православне цркве, Савеза Срба у Румунији, Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“, представнике српских институција, госте из матице и румунске пријатеље. Затим су се поздравним речима обратили и захвалили свима што су дошли да заједно обележе српски Видовдан, а посебно културно-уметничким извођачима, који су обележили овај посебан празник у Темишвару, председник Савеза Срба у Румунији инж. Огњан Крстић, Његова екселенција господин Бранко Бранковић, амбасадор Републике Србије у Румунији и јереј др Саша Јашин, од стране Српске православне Епархије темишварске.

После поздравног дела, Свечана видовданска академија настављена је културно-уметничким програмом и додељивањем повеља и захвалнице.

Присутнима су се за ту прилику у културно-уметничком делу представили и увеличали свечаност својим наступом: Милица Пантин, талентована ученица деветог разреда Националног колеџа уметности „Јон Виду“ у Темишвару, Хор Православне Српске саборне цркве у Темишвару, под диригентском палицом проф. Јоце Бугарског,

Инструментално-вокални састав „Генерација“ под уметничким руководством Томислава Ђурића и Илије Грубачког, Тамбурашки оркестар „Златна суза“ из Дињаша под вођством Горана Панића са солисткињама Катарином Панић, Сенадом Стојанов и Јасмином Фењац, који су уоквирили песмом и извођењем дух Видовдана и обележавања Косовске битке.

Ове године Видовданске повеље и захвалницу уз златнике Савеза су од потпредседника ССР, Живице Милојкова и Славољуба Аднађа као и Златиборке Марков, секретара ССР, добили: **Даница Шароњев** из Дињаша, која је цео свој радни век провела у српском језику и за српски језик радећи као наставник, што је уједно и признање за њен целокупан рад, вредан за нашу српску заједницу.

Правична, са много љубави и пожртвовања, годинама је чувала и бранила наше ретке школе и матерњи језик у њима. Зато је можда и књига засијала Српчићима, нашој деци, лепше, мудрије и топлије. Чинила је током своје радне каријере, до одласка у мировину, толико тога да опстанемо и останемо у српском језику и српској књижи. Њено људско, српско и професионално прегалаштво могу нам и данас послужити за пример када, малобројни, посустајемо и када су нам разреди и ђачке клупе све празнији. Скромност, а то је највећа људска врлина, красили су је и красе и остају нам путоказ у бројним српским пословима и у љубави према ђацима и српској просвети.

Педагошки рад Данице Шароњев био је у ствари висок морални чин човека који се књигом и дечијом руком у руци одужио у свом радном веку, нама и нашој деци, у чију смо будућност, баш као и наша драга професорка загледи са бригом, пажњом и надом; **Горан**

Стефановић из Белобрешке, којег добро знају и високо цене сви Срби не само у Белобрешки и Дунавској клисури, него и у Темишвару и шире, сав наш поштен свет. А поштовање је Горан Стефановић заслужио и стицао годинама кроз своје велико прегалаштво на пољу културе, кроз бројне културне и друштвене иницијативе.

Горан Стефановић нам је говорио са бројних наших сцена, у свом завичају, у Темишвару, Алба Јулији, Сигишоари, Букурешту, у Србији. Учинио је својом хармоником, али и људском добротом, да нам затрепери срце толико пута, да будемо поносни што припадамо роду

којем припада и Горан Стефановић. Неко нам је недавно у Белобрешки рекао реченицу која би могла да краси сав наш род: „Горан је да га ставиш на рану“.

И када се на Дунаву и много шире заорила наша песма и завијорило наше коло, Горан је био ту да нас мелемно украси. Никада ником од нас није рекао ружну реч, не могу и нећу, а умео је сваком да прискочи у помоћ, да нађе речи разумевања и допринесе на тај начин толико потребној равнотежи у односима између нас када су многе људске вредности поремећене. То је и један од Горанових највећих квалитета; **Милан Радин** из Темишвара, као знак признања за подршку и помоћ образовању на српском језику, промовисању српске културе и српског рода у Румунији.

Наш Савез Срба у Румунији, наша кровна организација, имао је и има бројне пријатеље. Људе који су прво срцем, а затим и материјално, помагали и помажу сва наша настојања да сачувамо људско и српско на овим просторима. Ове речи исказане са поштовањем, можда најбоље пристају Милану Радину, нашем Србину и Банаћанину, а директору компаније dm - drogerie markt за Румунију.

И својим Дињашањима и Српској гимназији “Доситеј Обрадовић” у Темишвару, где је провео лепе године школовања и Савезу Срба у Румунији, и другим нашим институцијама и појединцима Милан Радин је умео да прискочи у помоћ кад год је требало. И није питао зашто,

прво је помогао па тек је затим изнео свој став, пренео размишљање и предлог. Да будемо бољи. Да нас има свуда, да сваког поштујемо, а да се својим поносимо. Свих ових година Милан Радин је имао бројне прилике да нас упозна онакве какви јесмо, али и какви не би требало да будемо. И увек је нашао и реч разумевања и реч подршке – да будемо најбољи.

Познавајући опредељење и дело Милана Радина, сигурни смо да ће тако и бити. Поносни што имамо једну овакву личност, коју красе уз остало племенитост и доброта; **Јоца Гајесков** је наше горе лист. Из Банатске Црне Горе и свог Петровог Села изабрао је пут Аустралије где се доказао и као добар човек и као добар Србин.

Ангажован на бројним српским пословима, Јоца Гајесков је оставио траг и у српским новинама у Сиднеју, али и у бројним српским активностима међу нашим сународницима, тамо далеко. И у тим пословима остао је пун љубави према Србима у Румунији, према Темишвару, према Банатској Црној Гори, из чега се изнедрила једна лепа сарадња са нашим новинама, нашим Савезом и нашим културним институцијама.

Умео је Јоца Гајесков, кад год су му ретке прилике дозвољавале, да буде са нама на нашим значајним културним манифестацијама, да са нама обиђе и Сајам књига у Београду. Али, и то је оно најважније, забележио је и бележи и данас о нама у далекој Аустралији пуно лепих ствари.

На тај начин дао је немерљив допринос афирмацији Срба из Румуније на далеком аустралијском континенту, потврђујући да смо били и остајемо вредна српска заједница и пример Србима у расејању. У име Јоце Гајескова, награду је примио др Стева Перинац, дугогодишњи пријатељ славодобитника; **Општина Кикинда**, за залагање у промовисању српско-румунског пријатељства и несебичну подршку образовању на српском језику у Румунији и за афирмацију традиционалних културних односа између српског и румунског народа.

Кикинду и Србе у Румунији везују заједнички корени, јер су те давне 1750. године управо бивши граничари с подручја данашње Румуније, из Поморишја кренули у неки бољи живот пут тадашње мочваре и пустаре коју је требало населити према плану грофа Мерсија.

Кикинду и Темишвар повезује и железничка пруга изграђена још давне 1857. године. Туда је деценијама пролазио воз „Оријент експрес“, али и многе историјске личности као владика Георгије Летић, писац Душан Васиљев и други... тако је после завршетка Великог рата, после столовања у Темишвару, владика др Георгије Летић водио Темишварску епархију до 1931. године из тадашње Велике Кикинде.

Душан Васиљев, писац и учитељ, између осталог, радио је у румунском Ченеју двадесетих година прошлог века...

За Кикинђане Румунија је увек била њен први и најдражи комшилук. Она и данас негује присне везе са Великим Семиклушем, Жомбољом, Темишваром и Арадом. И нису то само везе између Срба са обе стране границе, већ између Срба и Румуна, па је тако Кикинда збртимљена са Жомбољом и Решицом. Отварањем међународног граничног прелаза Наково – Лунга код Кикинде створени су услови да та сарадња између два народа са обе стране границе буде још већа и приснија. Кикинда поштује, цени и негује сарадњу са Румунијом, а посебно са Савезом Срба у Румунији. Највећи севернобанатски град жели да буде ослонац српској дијаспори у суседној и пријатељској држави, са жељом да српска мањина буде мост у сарадњи између две регије, две државе и два народа.

Садашње власти Града Кикинде посебно су интензивирале сарадњу са Савезом Срба у претходне три године, али и својим непосредним суседством. У својој регионалној међународној политици за руководство Града Кикинде Савез Срба у Румунији, жупанија Тимиш и суседне пограничне румунске општине су апсолутни спољнополитички приоритет у области културе, образовања, али и јачања привредних и инфраструктурних веза. Град Кикинда наглашава да жели још приснију сарадњу са општинама и градовима из западних румунских жупанија, а Савез Срба у Румунији су спона ка томе.

У име Града Кикинде награду је примио Саша Танацков – члан Градског већа задужен за локални економски развој и инвестиције; **Живојин Станков** из Великог Семиклуша, добитник је Видовданске захвалнице.

Господин Живојин Станков, рођени Сараволац није никад заборавио да је Србин и зато, чим се указала потреба, после Револуције, активно се укључио у активности српске заједнице и несебично се залагао и пуно помогао нашој Српској православној цркви из Великог Семиклуша и Савезу Срба у Румунији - организацији у Великом Семиклушу.

Може се слободно рећи да господин Живојин Станков заслужује наше поштовање и служи нам као пример, а због његових дела сигурно га нећемо заборавити.

Сви награђени су се обратили присутнима пробраним речима захвалности, а њихови дирљиви говори су били праћени аплаузима.

Била је ово још једна Свечана академија пред Видовдан, дан када славимо оно што ниједан други народ не разуме, оно због чега упркос свему, тврдоглаво тврдимо да је Косово Света српска реч.

Горан Гога Пантин

ЗАВРШНА ПРИРЕДБА

У среду, 22. јуна, у свечаној сали Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару била је одржана завршна приредба поводом краја школске године 2015/2016. Директор Јадран Кланица је отворио свечаност, поздравио све ђаке, наставнике и родитеље, не заборављајући да овим путем изрази захвалност Савезу Срба у Румунији и осталим институцијама и појединцима који су допринели да ова школска година протекне у најбољем реду.

Водитељка програма, ученица Ружица Азировић, најавила је најпре наступ хора Српске гимназије, који је под упутством професора Себастијана Струце извео песме „Тамо далеко“ и „Деца су украс света“, да би у наставку и ученици петог разреда, под управитељством професорке Далиборке Станков, извели неколико песмица.

Ученица осмог разреда, талентована Весна Попов Стојшић, отпевала је песму „Оро“ Јелене Томашевић, најмлађи „доситејевци“,

полазници припремног разреда Славене Пејанов извели су сплет народних игара под упутством Адријане Лукин, прворазредаши учитељице Вере Жупунски приказали су неколико скичева уз стихове чика Јове Змаја, ученици другог разреда су, уз учитељицу Мару Малимарков и професорку Јасену Егед припремили музички реситал „Ау, што је школа згодна“, на српском и енглеском језику, док су ђаци трећег и четвртог разреда, са учитељицама Јасмином Петров и Љубицом Попадић, представили музичку тачку „Мало пиле“.

Ученик петог разреда, хармоникаш Оливер Матеовић одсвирао је Моравац и Ужичко коло, а приредбу су закључили Адоријан Томеску и Јован Грубачки. На самом крају, учесници мини концерта талентованих ђака Српске гимназије, примили су на поклон двд-ове са прошлонедељне представе.

Горан Мракић

СВЕТИ ВЕЛИКОМУЧЕНИК ЦАР ЛАЗАР У МОНОШТОРУ

У суботу, 25. јуна, се у моношторском храму окупило око четрдесетак душа како би заједнички прославили храмовну славу: Светог Великомученика кнеза Лазара. У раним јутарњим сатима стигли су кумови, породица Жарка и Маре Матић који су донели колач, кољиво, вино и све што је потребно како би се, на крају свега, сви присутни из светог храма преселили у парохијски дом и овде наставили дружење уз богату трпезу љубави.

Као и сваке године, па и ове, за ту прилику у Моноштор су пристигли свештеници: прота ставрофор Мирослав Стојков, парох темишварско-градски у пензији, прота Мирослав Драган, парох темишварско-градски и јереј Миливој Горник, парох семартонски, иначе сви они моношторски синови, уз које је саслуживао и потписник ових редова и он пореклом Моношторац.

Славску свету литургију началствовао је уважени гост и представник Епархије темишварске, високопреподобни игуман о. Јустин (Стојановић).

После заамвоне молитве, предвођени литијашима кренуло се у трократни опход около светог храма. Након прочитаних, прописаних за ту прилику, јеванђелских зачала, извршен је и помен свим ктиторима, приложницима, свештенослужитељима, као и свим војујућим српским

ратницима из свих ратова, након чега се, уз појање светолазаревског тропара ушло у свети храм.

Са славским кумовима Жарком и Маром Матић, славски колач су пререзали о. Јустин и о. Миливој. Након завршеног чина резања колача, месни парох, долепотписани је топло захвалио овогодишњим кумовима за љубав коју су показали према моношторском светом храму као и према целој заједници, за бескрвну жртву коју су принели, додајући, и ове године још једну духовну карику у том бескрајном ланцу нашег опстанка на овим просторима. У жељи да овај дух сачува и надаље, до следеће године се пријавио Милан Горник, арадски мештанин, иначе син моношторског татора Саве Горника, а отац младог свештеника Миливоја Горника. На многаја љета, драги куме.

Након отпуста и завршетка свете литургије, подељена је анафора, славски колач и кољиво, а затим су сви присутни, уз своје духовне пастире, прешли у црквени дом где се наставило духовно дружење уз обилату трпезу љубави, коју су за све присутне приредили овогодишњи кумови Жарко и Мара Матић.

**Благоје Чоботин,
свештеник**

ДИЊАШАНИМА НАГРАДА ЗА УМЕТНИЧКИ ИЗРАЗ НА „ТАМБУРИЦА ФЕСТУ“ У НОВОМ САДУ

Дињашански тамбурашки оркестар „Златна суза“ је прошле недеље, 24. јуна, наступио на угледном светском фестивалу „Тамбурица фест“, који се, како организатори кажу, одржава на Петроварадинској тврђави и у Новом Саду као петодневна манифестација са јединственом концепцијом и културном мисијом афирмисања тамбурашке музике и тамбурице као инструмента, али и неговање традиције, сарадње и пријатељства уметника на интернационалном нивоу. На фестивалу сваке године наступају оркестри из земље и иностранства који се у такмичарском делу програма одмеравају за избор најбољег, док у ревијалном делу програма гостују звезде естраде које такође уз пратњу тамбураша представљају своје хитове.

„Тамбурица фест“ је настао 2008. године, када је и прва смотре тамбураша са свих меридијана одржана у селу Дероње, на северу Бачке. После четири године одржавања у Дероњама, 2012. године фестивал се „преселио“ на Петроварадинску тврђаву из организационих разлога.

Наступ дињашанских тамбураша, који су извели сплет банаћанских песама и игара, трајао је 15 минута, а као вокалне

солисткиње публици су се представиле Јасмина Фењац и Сенада Стојанов.

Најбољи тамбурашки оркестар деветог светског „Тамбурица феста 2016“, на којем се од 21. до 25. јуна такмичило 10 оркестара из седам земаља, је новосадски ансамбл „Зоруле“.

Најбољу нову песму, „Луд за тобом“, одсвирао је српски састав „Тајна“ а за најбољег вокалног солисту проглашен је Стјепан Фортуна из аустријског састава „Градиштанци“. Награде за уметнички израз и неговање традиције освојили су „Златна суза“ (Румунија) и „Бањалучки мерак“ (Република Српска), а награду публике оркестар „Гарави“ (Хрватска). Новинарски жири је наградио оркестар „Сремска банда“ (Србија).

Горан Мракић

КУД „ПЛАВИ ДЕЛИЈА“ НА ФЕСТИВАЛУ У ХРВАТСКОЈ

У Хрватској, на Међународном фестивалу мањина, у Дарди, учествовало је 14 друштава из Хрватске, Србије, Румуније, Словачке, Словеније и Републике Српске, а међу њима и КУД „Плави делија“ из Великог Сепетра.

Фестивал је отворен 25. јуна дефилеом, а друштва су наступила на летњој сцени спортског терена у Дарди.

Како сазнајемо од Борка Јоргована, председника културне комисије, Сепетарци су играли изванредно уз велики аплауз многобројне публике и учесника других друштава. Играли су сплет игара из Бачке под управом уметничког руководиоца Радована Јованова.

По завршетку фестивала додељене су дипломе за учешће, а вече је завршено дружењем.

Сенпетарци су се задржали и у Келебији на ручку, посетили штале са коњима, јахали и провозали се фијакером. Преноћили су у Осјеку а посетили и Палић.

Иначе, оцењују Сенпетарци, ово је гостовање било успешно уз подршку Савеза Срба у Румунији и Општине Велики Сенпетар. **Љ.П.С.**

КУД „КРУНА“ СРПСКИ СЕМАРТОН И ОРКЕСТАР „ГЕНЕРАЦИЈА“ НА МЕЂУНАРОДНОМ ФЕСТИВАЛУ ФОЛКЛОРА У ЛУГОЖУ

На позив КУД-а „Перла Банатулуј“ из Лугожа као и Општине града Лугожа, КУД „Круна“ и оркестар „Генерација“ из Темишвара учествовали су у суботу, 25. јуна на 5. Међународном фестивалу фолклора у Лугожу, где су веома успешно представили српску народну песму и игру. Фестивал се одржао на платоу испред Дома синдиката у Лугожу, где је публика наградила аплаузима сваког учесника фестивала. На фестивалу су учествовали многи познати румунски вокални солисти као и културно-уметничка друштва из Оцелу Рошу, Карансебеша, Букове, Градинара и Лугожа.

КУД „Круна“ је на овој културној манифестацији одиграло сплет игара из околине Лесковца. По завршетку игара, играчи су остали на

сцени како би заједно са оркестром „Генерација“ и познатом вокалном солисткињом Николетом Власић дочарали лепоту српске песме и игре. Николета Власић је уз пратњу оркестра „Генерација“ из Темишвара, под вођством Томе Ђурића, отпевала три српске народне песме и побрала аплаузе публике из Лугожа.

Захваљујем овим путем Општини града Темишвара и Савезу Срба у Румунији, који су нам омогућили учествовање на фестивалу и истовремено дали нам подстрек за даљи рад на промовисању и очувању српског фолклора на просторима наше државе.

Весна Чолаковић Струца
Уметнички пуководилац КУД „Круна“

СРПСКИ ВЕРОНАУЧНИ КАМП ЕПАРХИЈЕ ТЕМИШВАРСКЕ

Почео је летњи распуст, а са летом прорадио је, први пут, Летњи веронаучни камп у организацији Српске православне Епархије темишварске и Савеза Срба у Румунији. На тај начин је испоштована традиција устаљена пре неколико година, када су се слични кампови одржавали у манастирима.

У периоду између, 26. јуна и 2. јула, полазници Веронаучног кампа су деца пристигла из сва три намесништва Епархије темишварске, многобројна група девојчица и дечака српског порекла црквених општина из Великог Семиклуша, Кетфеља, Дете, Денте, Решице, Лесковице, Соколовца, Радимне, Мачевића, Белобрешке, Старе Молдаве, Љупкове, Свинице и темишварских квартова: Мехале, Фабрике и Града.

Божјом вољом и благословом Његовог преосвештенства епископа будимског и администратора темишварског Г. Г. Лукијана, о

четрдесетак девојчица и дечака брину и подучавају их у духу православља, ђакон др Јосиф Станковић, јереј Зоран Мајкић, епархијски правник Милорад Илић, јереј Борислав Ђорђевић, јереј Данило Божин, вероучитељ Лазар Станковић упућивачи: Антоније Бохак, Васа Моза, Снежан Михај, Миле Јанковић, као и професорке Анка Поповић, Лидија Велимировић и Нарциса Божин

На дан отварања Веронаучног кампа Епархије темишварске у раним јутарњим часовима малишани су присуствовали литургији, а затим су у Епархијској свечаној сали посетили изложбу салона антиратне карикатуре, где их је дочекао протојереј-ставрофор мр Маринко Марков, архијерејски заменик, отворио рад овогодишњег духовног кампа и пожелео успех у раду како полазницима тако и наставном кадру, захвалио на подршци Савезу Срба у Румунији и сваком добронамерном родитељу који је поверио духовно васпитање свога детета овом кампу.

У веронаучном кампу Епархије темишварске, деца су присуствовала часовима веронауке, ликовне и музичке културе на којима су учили појање и разне духовне песме. У кампу је деци лепо и поучно изнад свега, пошто су присуствовала не само литургијама и вечерњу, него били на излетима, посетили су манастир Златицу и Базјаш, разне музеје Темишвара и крстарили Бегејом.

Да је деци у овом духовном кампу и поучно и пријатно, сведочи велики одзив наше српске деце. И док ће за време боравка у веронаучном кампу заједно учити и стицати нова знања и појмове, мали кампери ће се боље упознати, спријатељити и што је свакако најважније, стећи нове другаре, па ће већина њих вероватно са нестрпљењем чекати следећи сусрет.

Горан Гога Пантин

КУД „САВА ИЛИЋ“ И КУД „ЧАНАДСКЕ МЛАДИЦЕ“ У БАЗЈАШУ

Почетком протекле седмице, у Српском културном центру „Свети Сава“ у Базјашу, пристигла су у камп фолклора два културно-уметничка друштва из Горњег Баната. КУД „Сава Илић“ из Варјаша и КУД „Чанадске младице“ из Чанада. Млади играчи су у Клисуре допутовали у понедељак, двадесет и седмог јуна и могли су неометано да уче кораке и увежбавају нове и старе кореографије све до суботе, другог јула.

КУД „Сава Илић“ је основано 2005. и броји око четрдесет чланова који су подељени у две групе. Велика група има 18 чланова

(од 16 до 19 година), док школица фолклора има 22 члана (од 6 до 12 година), сазнали смо од њиховог кореографа, Наде Ћирић, која је својевремено била члан АКУД *Младост*. Имали су, протекле и ове године, бројне наступе како у земљи, тако и у матици. Представе у родном Варјашу, за славу 22. маја, приликом школских активности као и другим поводима, затим гостовања у Семиклушу на *Светосавској прослави*, у Темишвару на *Маратону* и *Венцу*, а такође и у Србији, на фестивалу мањина у Сечњу. „Банаћанске ношње у којима наступамо, 11 пари, сашила нам је и поклонила госпођа Милица Пљоскар, која је родом из Варјаша“ - каже кореограф Варјашана и додаје: „Тренутно имамо три кореографије, *Игре из Груже* коју нам је показао Огњан Крстић, затим *Банаћанске игре* и најновији сплет, *Игре из Срема*“. Нада Ћирић је помало и носталгична, па, кад је већ у Клисурси, присетила се и својих колега, Клисуреца и Пољадијаца, старијих и млађих, са којима је похађала Српску гимназију у Темишвару. Напомиње браћу Раденка и Миодрага Милојевића, Младена Урошевића, Ђеку Јовановић...

Члановима школе фолклора из Варјаша ово је први пут како долазе у Базјаш и све им је, кажу, *супер лепо*.

КУД „Чанадске младице“ не само да има младе чланове, него је и само основано пре три године, 2013. За разлику од КУД „Сава Илић“, друштво из Чанада изводи, поред српских, још и румунске народне игре. Кореограф друштва је Оана Ердеј. У Базјашу су вежбали четири кореографије, *Шумадију*, *Бугарку*, *Лесковац* и незаобилазне, *Банаћанске игре*. У СКЦ „Свети Сава“ вежбају два пута дневно и то од 10 до 13 ч. и после подне, од 17 до 21 ч. Воље и полета имају *Младице* напретек. Међутим, оно што им је преко потребно јесу народне ношње. Приликом наступа, како сазнајемо, користе ношње

својих колега из КУД „Свети Сава“ (Семиклуш) и веома су захвални, што се тога тиче, породици Мандран. „Међу играчима има и тамбураша, чланова тамбурашког оркестра *Млади чанадски тамбураши*“ - рекао нам је Славен Павловић - „Имамо 15 тамбураша, узраста од 8 до 16 година. Ускоро ће и они наступити у Семиклушу на традиционалном фестивалу *Тамбурица банатске равнице*, а гостоваће и у Мађарској, у септембру, на фестивалу мађина“.

Са младим играчима је овог пута на камп фолклора дошао и председник Месне организације ССР у Чанаду, Димитрије Мита Сивачки и то, како каже уз осмех, „као главни кувар“.

Слободно време Варјашани и Чанађани су проводили у игри и дружењу, купали су се у базену, а искористили су прилику и да шетају обалом Дунава. И тако шетајући стигли до... Дубове. У жупанији Мехединц, на стотинак километара од Базјаша. Аутобусом, наравно. Код манастира Мракуња возили су се брзим чамцима, фотографисали се код лика дачанског краља Децебала уклесаног у стени, уживали у прелепим призорима... На путовању су им се придружили и чланови КУД „Свети Никола“ из Радимне и учитељ Томислав Поповић. На повратку посетили су и једино српско место у жупанији Мехединц, Свиницу. У *Центру за информисање и промовисање туризма* сазнали су доста тога о мештанима Свинице, обичајима и њеној историји и то од туристичког водича Божене Јанкуловић. Из *Центра* је свако могао да понесе и *Монографију Свинице* (сажето издање). А да бисте видели како је Горњобанањанима било на овом путовању, довољно ће бити да наведемо оно што је Нада Ћирић рекла приликом краћег заустављања и предаха на путу за Свиницу. На уском паркиралишту, испод окомитих стена, с једне стране и надмоћне реке с друге, изговорила је: „Лепо, да умреш! Или, да никад не умреш“!

Предраг Деспотовић

ПРОСЛАВА ПЕТРОВДАНА У БЕЛОБРЕШКИ

У уторак, 12. јула, Месна организација ССР у Белобрешки обележила је своју крсну славу, Петровдан. На овогодишњој, тринаестој по реду прослави, поред бројних житеља овог клисурског села били су присутни и представници Савеза из Темишвара, председник Огњан Крстић, српски посланик у Парламенту Румуније Славомир Гвозденовић и потпредседници Славољуб Аднађ и Адријан Виктор Мојсеш.

Уз појање црквеног хора свечани чин освећења кољива и резања славског колача обавио је месни парох, протонамесник Сава Станковић и поручио Белобрешчанима да чувају своју веру, да поштују обичаје и да их преносе млађим нараштајима. Присутне је затим поздравио и најавио краћи културно-уметнички програм председник МО ССР у Белобрешки Мирче Милосављевић. „Савез је већ 27 година уз свој род. Ми смо доказали да желимо, умемо и можемо бити уз своје. Јако нам је битно да имамо где да се окупимо и да имамо кога да окупимо. Нисмо политичка организација, наша политика јесте јединствена-одбрана српске части“ - рекао је у свом обраћању Огњан Крстић. О томе шта је Савез током деценија чинио за наш живаљ, говорио је и Славомир Гвозденовић, док је домаћинима славу честитао и потпредседник Славољуб Аднађ рекавши између осталог: „Ја сам из

Горњег Баната, али у Клисурси се увек осећам као код куће. То је зато што су људи отвореног срца и брзо се спријатељимо и не смемо дозволити себи да се раздвајамо и да се делимо.“

У другом делу најпре су најмлађи Белобрешчани, ученици ОШ „Борислав Крстић“ (припремни-четврти разред, упућивач учитељица Невена Стефановић), извели два сплета народних игара и као после сваког наступа добили највише аплауза. Уследио је тамбурашки оркестар, а уз њихову пратњу је и Нада Деспотовић отпевала неколико народних песама. За сам крај, публици су се представили и старији чланови културно-уметничког друштва са два сплета игара у кореографији Горана Стефановића.

У трећем делу, најкраћем, домаћини су за све присутне припремили скромно послужење.

Предраг Деспотовић

СВЕТИ АПОСТОЛИ ПЕТАР И ПАВЛЕ У МАЧЕВИЋУ

На дан Светих апостола Петра и Павла у Мачевићу је прослављена храмовна слава. Вечерње је поред месног пароха, Јереја Саве Мареша, служио и намесник старомолдавски, протојереј-ставрофор Василије Плестић, парох радимски Верољуб Гвозденовић, намесник Црвене Цркве (општина Бела Црква, Србија), јереј Никола и румунски свештеник у Новој Молдави, Ремус Ката. Госте и званице су испред цркве дочекале хлебом и сољу две младе и лепе девојке.

Богослужењу и свечаном чину резања славског колача присуствовали су, поред великог броја верника и Адријан Торма, градоначелник Нове Молдаве, председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, српски посланик у Парламенту Румуније Славомир Гвозденовић и потпредседници Савеза Славољуб Аднађ и Адријан Виктор Мојсеш. Кум је ове године био Љубиша Јовановић, док је славску ружу и кумство за наредну годину преузела Месна организација ССР у Мачевићу.

У 19 ч. почео је културно-уметнички програм на којем је учествовало пет друштава из Дунавске клисуре. Са сцене коју су организатори за ову прилику поставили у центру села, градоначелник Адријан Торма, Румун, али који врло добро говори српски, публици је поручио на српском: „Имам српско срце, све што радим радим из срца, за себе, за нас, за све вас, за све Румуне и за све Србе, да се види да овде живе браћа.“ Присутнима се обратио и председник Савеза Срба речима: „Ми смо ту да подржимо сваку вашу иницијативу, честитао бих овогодишњим кумовима и онима што су ружу преузели, поготово што је то омладина села. Ми верујемо у ту омладину и верујемо да само заједно можемо. Чувајмо своје, тако треба!“

А младићи и девојке из Клисуре су те вечери житељима Мачевића улепшали славу изводећи српске и румунске народне игре. Наступила су културно-уметничка друштва „Свети Никола“ из Радимне, „Белобрешка“ из Белобрешке, „Вииторул“ из Пожежене, „Стара Молдава“ из Старе Молдаве и то школица фолклора и старија група и „Томиленд“ из Нове Молдаве. Након представе уследило је народно весеље уз оркестар Славише Ђорђевића.

Предраг Деспотовић

У Великом Семиклушу:

МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ „ТАМБУРИЦА БАНАТСКЕ РАВНИЦЕ“

„Тамбура је у Банату најпознатији инструмент, једини који се у последњих 150 година афирмисао као аутентични инструмент у нашој културној баштини, а будући да одговара нашем народном карактеру, пригрили су је и млади и стари, те нема готово ни једног села и града где у неком од облика тамбурашко музицирање није дошло до изражаја.“

Четврти Међународни тамбурашки фестивал „Тамбурица банатске равнице“ одржан је у организацији Савеза Срба у Румунији, Месних организација Великог Семиклуша, Чанада и Општине града Великог Семиклуша, прошле недеље, 17. јула, у Великом Семиклушу.

Иако је било предвиђено да се фестивал, као и пређашњих година одржи у летњој башти, због кише је догађај пресељен у свечану салу општине.

„Тамбура је у Банату најпознатији инструмент, једини који се у последњих 150 година афирмисао као аутентични инструмент у нашој културној баштини, а будући да одговара нашем народном карактеру, пригрлили су је и млади и стари, те нема готово ни једног села и града где у неком од облика тамбурашко музицирање није дошло до изражаја. Историја је увек била - кажу најбоља учитељица, па тако и историја тамбурашке музике чини саставни део образовања наших тамбурашких кругова и љубитеља те врсте музике. Поносни смо на преко 90 година тамбурашке традиције у нашем граду и радо се присећамо више од 50 познатих и нама драгих семиклушких тамбураша. Свако је уткао своје умеће у милозвучну песму тамбуре и учинио да она све нас овде вечерас окупи.“ Овако је присутне у Великом Семиклушу поздравила водитељка фестивала Мирјана Рошу уједно поздравивши званичнике: Огњана Крстића, председника ССР, Златиборку Марков, секретара ССР, Драгана Воштинара и Славољуба Аднађа, потпредседнике ССР, Славомира Гвозденовића, српског посланика у Парламенту Румуније, Ирену Радојичић, испред Генералног конзулата Републике Србије у Темишвару, Дануца Грозу, градоначелника Великог Семиклуша, као и представнике свештенства и медија.

Међународни фестивал „Тамбурица банатске равнице“ су отворили најмлађи.

“**Мали чанадски тамбураши**” јесу тамбурашки оркестар основан 2013. године на иницијативу Славена Павловића, под управом Марка Бугарина, Ендре Аугустинова и Бате Рајчића.

Оркестар наставља дугу традицију тамбураша у Чанаду. Током три године рада малишани су са пуно труда и љубави према песми и тамбури, корак по корак, саставили прави оркестар.

Први свој јавни наступ имали су 2014. године на црквеној слави у свом родном месту, а од тада су наступали на разним манифестацијама.

Те фестивалске вечери своје умеће показали су пратећи солисткињу Наташу Рајчић која је отпевала песму „Ја сам Јовицу шарала, варала“, а затим наставили сплетом „Ајте амо момци, цуре“ и „Банаћанско коло“.

“**Клисурски тамбураши**” дошли су у Семиклуш из **Белобрешке**. ТО основан је 2015. године под управом Горана Стефановића и Рајка Русимовића.

Оркестар броји шест чланова и наставља дугу традицију тамбураша у Клисури. Већ други пут на семиклушкој сцени, тамбураши су овог пута наступили инструменталом, колом Мађарац, а солисткиња

Нада Деспотовић отпевала је сплет банаћанских песама. Вођа овог оркестра је Рајко Русимовић.

Инструментално-вокални састав „Генерација“ – Темишвар гостовао је први пут на Међународном фестивалу „Тамбурица банатске равнице“.

ВИС „Генерација“ основан је почетком ове године и окупља бројне ентузијасте, поклонице српске народне песме са циљом да се наша народна песма не заборави.

Иначе, „Генерација“ окупља женску вокалну групу, односно секстет лепих гласовних квалитета који сачињавају: Милана Весић, Дара Пауљевић, сестре Санда и Олга Марковић, Ђурђевка Миклушев и Рајка Илин.

У овој лепежи лепих гласова наступиле су и Милана Сеја Весић и Ђурђевка Миклушев у дуету, отпевавши песме „Зелен лисје гору кити“ и „Косовка девојка“, док је женска вокална група извела колаж српских народних мелодија, у пратњи тамбурашког оркестра под управом професора Томислава Ђурића и Илије Грубачког.

Изненађење њихове тачке била је најмлађа чланица ВИС „Генерација“ - мала Нада Лукин која је отпевала песму „Мисли Миле да је мени жао“.

ТО „Златна суза“ – Дињаш нису ни ове године изостали са сцене Међународног фестивала тамбуре у Великом Семиклушу.

Тамбурашки оркестар „Златна суза“ је основала 2012. године у Дињашу група ентузијаста и музичара аматера. Десило се то из љубави према музици, српској песми и тамбурашкој традицији. У протекле четири године они су сакупили много сценског искуства проневши до најпризнатијих сцена земље и иностранства име Дињаша.

Скорији наступ им је био на Светском фестивалу тамбураша у Новом Саду – на Тамбурица фесту. Овде су за свој наступ добили Награду жирија за извођење и очување традиције.

Банатску равницу и мирис дињашанских пропланака дочарале су вокалне солисткиње Сенада Стојанов и Јасмина Фењац које су уз

пратњу тамбураша певале: „Синоћ кад је пао мрак“, „Волем дику“, „Банаћанско коло“ и оригиналну композицију господина професора Јоце Бугарског „Намигни ми дико“.

Њима се придружио и вокални солиста Горан Панић омиљеним им староградским хитом „Шешир мој“. Све је то било зачињено и инструменталним дочаравањем игара из Баната по запису Саве Вукосављева.

Одмах за њима следили су домаћини - **ТО „Батини бећари“ - Велики Семиклуш**, основан 2008. године с идејом да сакупи младе, талентоване музичаре за неговање и афирмисање аматерске

тамбурашке музике. Током 8 година рада, Семиклушани су наступили на разним манифестацијама у земљи и иностранству и освојили бројне награде.

Учествовали су у Великом Семиклушу, Темишвару, Букурешту, Араду, у Сигишоари, на Светском тамбурашком фестивалу „Тамбурица фест“ у Дероњама и Новом Саду, где су освојили „Специјалну награду жирија и медија“, на тамбурашком фестивалу „Старчевачка тамбурица“ у Старчеву, где су освојили треће место, на Смотри културе и традиције у Ужицу, у Кикинди, на фестивалу „Шкриња са миразом“ у Темишвару, где су освојили прву награду као најбољи оркестар. Они су 2012. године снимили свој први ЦД.

Вече су Семиклушани отворили сплетом: „Невен колом“ и „Тамбурашким колом“, па наставили песмама: „Пукни зоро“, „Ко те има, тај те нема“, „Два брата из равног Баната“, „С’оне стране Дунава“, „Видовдан“, „Циганка сам мала“. Песме су извели вокални солисти: Љуба Петров, Зоран Радић и Мирјана Галетин.

Иако веома млади, веома талентовани показали су се и тамбураши из **ТО „Неолит“ - Старчево**.

Овај састав основан је 2009. године као дечји оркестар на иницијативу Пере Пољака и тадашњег директора Дома културе, Видомира Јелесијевића.

ТО Неолит сачињавају средњошколци и студенти, који

заједничким снагама раде на очувању тамбурашке традиције.

У претходних неколико година наступали су на манифестацијама у свом месту и околини, а најзапаженији наступи су им на фестивалу у Великом Семиклушу 2014. и 2015. године, као и Друга награда жирија на фестивалу „Летње ноте“ у Делиблатској пешчари 2014. године, Награда публике на фестивалу „Старчевачка тамбурица 2014. и 2015“, наступ на манифестацији „Дани Ђорђа Вајферта“ у Панчеву 2015. године, као и учешће на фестивалима у Бањој Луци (Република Српска) и Кратову (Република Македонија) 2016. године.

На репертоару те вечери у њиховом извођењу нашло се: „Јефтановићево коло“, „Тамбураши моји“, „Девојко мала“ „На рубу твојих усана“, „Хора“.

Међународном карактеру допринели су и **ТО из Деске** (Мађарска). Први кораци у стварању овог тамбурашког оркестра почињу 2005. године са радом Јосипа Будинчевића са подмлатком. Први наступ је исте године на Банатском сабору у Дески. Пишта,

Јосип и Сретен су претходно већ свирали у пратећем оркестру фолклорног друштва “Банат”.

Тамбурашки оркестар у овом саставу наступа сваке године на Банатском сабору, више пута на тамбурашкој смотри у Румунији, у Великом Чанаду и прати фолклорно друштво Банат на наступима, као на пример на Сардинији, у Бугарској и на Мадери.

Одликовање на Тамбурица фесту 2015. године је од великог значаја у животу оркестра, а те вечери публици су се представили бираним песмама.

Иначе, било је још гостију из Србије. **“Банатски штим”** је **ТО из Кикинде**, “Академског друштва за неговање музике - Гусле” из Кикинде и чине га шест музичара.

Кикиндске “Гусле” су најстарије српско друштво. Основано је 1876. године. Од оснивања до данас, “Гусле” никад нису престајале са радом. “Гусле” су покренуле први српски музички часопис, а окупљају преко 500 активних чланова. Руководилац оркестра је Зоран Петровић, а они су од публике измамили бројне аплаузе сјајним избором банаћанског репертоара.

Кикинђани су и закључили фестивал, а са њима и легендарни Милан Прунић који је као специјални гост мајсторски бирао стихове Црњанског, мешајући их са причама о рату и Лалама, о Банату, каквог волимо и са једне и са друге стране границе.

Његова је песма надалеко чувена и вољена, а Семиклушани су ето имали прилику да му се те кишне вечери обрадују и у правом банатском духу уживају на једном таквом догађају који већ постаје одредница на мапи тамбурашких фестивала у свету.

И како то обично бива, неко иза успешног организовања догађаја увек стоји. Да све буде онако како треба, побринули су се директор фестивала Силвију Рошу, Душица Рошу која је бринула о режији и сарадници: Славољуб Андађ, Ина Аднађ, Мирјана Рошу, као и чланови ТО „Батини бећари“.

Директор Међународног фестивала „Тамбурица банатске равнице“ Силвију Рошу, обратио се на крају програма и захвалио свима на уложеном труду. Њему су се придружили и Огњан Крстић, председник ССР, Славољуб Аднађ, потпредседник и градоначелник Великог Семиклуша Дануц Гроза. Сви су они истакли значај таквих окупљања у име очувања традиције и националне баштине.

Не на крају, поштено би било поменути и публику - топлу и бројну, јер сала је заиста била испуњена до последњег места. Дугим аплаузима пратио се сваки оркестар, сваки солиста, под седиштима се цупкало, а често и певушило. Јер, ово је догађај о коме ће Семиклушани још дуго причати. И кажу, са нестрпљењем чекају следећи.

Љубинка Перинац Станков

ЈУБИЛАРНИ „ДАНИ ЋУРЋЕВКА“ У СТАНЧЕВУ

У суботу, 16. јула, у Станчеву је било одржано јубиларно 10. издање манифестације „Дани Ћурђевка“, у организацији месног КУД-а „Свети Ђорђе“, уз подршку Савеза Срба у Румунији и Општине Рекаш.

Захваљујући Савезу Срба у Румунији, кнезу Општине Рекаш Павелу Теодору, као и свим саветницима у локалном одбору који су несебично допринели да се „Дани Ћурђевка“ одрже, водитељ програма

Предраг Остојин позвао је поткнеза града Рекаша, Габријела Баћескуа, као и председника ССР Огњана Крстића, да се присутнима обрате са неколико поздравних речи.

Велика порука захвалности била је упућена и члановима омладинске играчке групе „Свети Ђорђе“ из Станчева, коју сачињавају искључиво деца из села, као и њиховим родитељима, за подршку, савесност и озбиљност којом су приступили овом пројекту.

Нису били заборављени ни драги гости, „благоизволели да се одазову и дођу да увеличају прославу, као и домаћинима који су несебично дали све од себе да се званице најбоље могуће осећају у Станчеву.“

Културно-уметничко друштво „Свети Ђорђе“ из Станчева, под управитељством Душана Миладинова Бурдија, представило се играма из Лесковца и Шумадије, чланови КУД-а „Јелече“ из Београда извели су елегантне староградске игре, КУД „Стара Молдава“ из истоименог места спремило је влашке игре у кореографији руководиоца Саве Константиновића, КУД „Српски витезови“ из Бање Луке је присутнима показао комплексне игре са Гламоча, док је КУД „Мраморак“ наступио са влашким играма и народним песмама.

Уследили су гости из комшилука, чланови румунског КУД-а „Рекашана“ из Рекаша, који су извели игре из банатске равнице и банатског забрђа, да би после њих на сцену поново изашли Старомолдавци и Београђани са српским, односно влашким играма. „Српски витезови“ су се приказали и са играма са Грмеча, док су мраморчански ветерани оплели игре из Западне Србије. Завршна тачка припала је темишварским „Младосташима“, који су извели сада већ чувену кореографију „Ивањско цвеће“, која је одушевила чак и госте из матице.

У духу већ устаљеног обичаја, дружење се наставило на вечери у Рекашу, уз акорде народне музике и сијасет доброг расположења.

Горан Мракић

ЈАВНИ ЧАС ШКОЛЕ ГЛУМЕ

Културни центар Савеза Срба у Румунији у Темишвару је прошле недеље био стециште љубитеља и поштовалаца позоришта, где се одвијао Летњи камп-школа глуме, под називом „Едукација позориштем“.

За време свог боравка у граду на Бегеју, полазници Летњег кампа глуме упућени позоришним педагозима из Србије Иваном Недељковић и Станиславом Грујићем, и под координацијом Марка Ацића су били упознати са главним појмовима везаним за позориште, које су последњег дана приказали на јавном часу Школе глуме, намењеном првенствено родитељима, али и другим љубитељима позоришта, у Свечаној дворани Културног центра Савеза Срба у Румунији.

Водитељ јавног часа, Марко Ацић, поздравио је све присутне, а међу њима и председника Савеза Срба у Румунији Огњана Крстића, захваливши притом нашој кровној организацији на целокупној подршци и родитељима који су одлучили да своју децу пошаљу на Летњи камп позоришног образовања.

Полазници кампа приказали су присутнима знања и вештине које су усвојили на пробама Школе глуме, кроз вежбе прилагођене њиховом узрасту.

На четрдесетоминутној презентацији која није имала форму представе него јавног часа, присутна публика је била у прилици да погледа девет сцена по избору самих радионичара, односно да сазна како се млади глумци сналазе у вежбама пажње и концентрације. Према узору на основно начело свега у глуми, вежбу, млади глумци су током једнонедељног рада вежбајући ослобађали своје тело кроз игру, опуштање и уклањање тензија. Радили су на свом говору, покрету, гласу, концентрацији, памћењу и ослушкивали своје емоције и вољу. Изузев рада на себи, полазници су развили и тимски дух, припадање

и понашање у групи, као и добру комуникацију - елементе који су неопходни за сваки здрав, лак и плодан глумачки стваралачки процес.

На јавном часу се представило тринаест талентованих полазника: Александра Милка Милановић, Јована Милановић, Милица Симоновић, Лидија Александра Лупу, Ивана Стефановић, Милица Пантин, сестре Тања Алиса и Сања Дениса Тодоров, Ивана Бранкица Плавошин, Александра Петров, Александар Станков, Виктор Бранковић и Петар Аџић.

Учесници су на крају уз буран и дуготрајан аплауз присутних у публици ступили на позорницу ради заједничке фотографије за памћење, док је Марко Аџић свима уручио дипломе Савеза Срба у Румунији.

Горан Гога Пантин

ТАМО КРАЈ ГОЛУПЦА...

У недељу, 31. јула, културно-уметничко друштво „Стенка“ из Љупкове гостовало је у Голупцу на фестивалу „Сајам Дунава“ који се сваке године одржава последњег викенда месеца јула. Прекогранична сарадња између Љупкове и Општине Голубац успостављена је пре 7

година када су младићи и девојке овог клисурског села гостовали у Малешеву, Општина Голубац, на Светосавској прослави. Братимљење, дружење и узајамне посете довеле су до склапања искрених и трајних пријатељстава, а, како кажу и једни и други: „Осећамо се као код куће и на овој и на оној обали Дунава“.

Главни организатор овогодишњег, деветог, издања Сајма била је Општина Голубац, уз бројне суорганизаторе као Туристичка организација, Спортски савез, О.Ш. „Бранко Радичевић“, МЗ Голубац и др., плус 13 спонзора, плус покровитељ, Министарство трговине, туризма и телекомуникација.

А чега (и кога) све није било у Голупцу, та 3 дана (петак, субота и недеља) за време трајања манифестације! По речима и слободној процени организатора, на Сајму је било око 10.000 посетилаца и 2.500 учесника. И они најпробирљивији имали су у чему да уживају. У петак, позоришне представе. За децу („Ружичасто слонче и лија“) и одрасле („Обичан човек“, позориште из Ивањице). У суботу, такмичење у једрењу, скијање на води, Aqua bike-такмичење скутера на води, пецање на пловак, пешачење кањоном Брњичке реке. Затим, у оквиру Етно-дворишта: гастрономија, вез и рукотворине, стари занати, промоција књиге, *Змајево село* (дечје радионице). Па Мото-скуп (800

бајкера), а тек Котлић - такмичење у спремању рибље чорбе - *не рибље паприкаша* (напомена организатора). Одржана је и међународна ликовна колонија „Гвоздена капија“, а у вечерњим сатима концерт рок-групе „Гале и Најда“. У недељу, опет мало спорта (одбојка на песку, гађање глинених голубова и сл.), а много

више онога *Етно*. Поново Етно-двориште, па Етно-сабор, Етно-ревија и најетније Етно-девојка. Е, брајко, колико је ту било етно-навијања, етно-уздаха, етно-осмехивања/намигивања... Их! А у саставу трочланог (*етно*) жирија, дама с фотоапаратом и два господина. Онај у брковима, Никола Курић, потпредседник Савеза Срба у Румунији и председник Општине Свиница. Он је предводио делегацију Свиничана која је у Голубац боравила на позив домаћина и разговарала о сарадњи две општине. И КУД „Стенка“ је имао своју представницу на овом такмичењу и то под редним (етно) бројем 12. Међутим, посрећило се другој...

Чланови културно-уметничког друштва из Љупкове наступили су те вечери, у недељу, на спортској арени, коју од Дунава раздваја само десетак метара и прелепо шеталиште. Њихов уметнички руководицац, Жива Удули, примио је од организатора захвалницу и плакету. А у току вишечасовног програма наступило је двадесетак фолклорних друштава како из околних општина, тако и из других места широм Србије. Пратили смо банаћанске игре, влашке, шумадијске, игре на шулама (липовим)... Било је и самосталних извођача, хармоникаша, фрулаша, гајдаша, вокалних извођача... А дошао је и Вук Караџић. Главом и шулом. Као што је и пре два века долазио у ове крајеве. Али овог пута не да прикупља народне умотворине, већ да беседи. Сазнали смо да ће Вук ускоро гостовати и у Свиници на „Фестивалу смокви“. И то заједно са гајдашем Јорданом Васиљевићем из Штипина, код Књажевац, каже *по торлачки* Јордан који сам прави гајде од јареће коже: „Кољем јарићи, месо једем (акценат на друго е), кожу штавим и свирам у гајде“. Уметници су петочасовни програм издржали стоички, баш као и бројна публика. Концентрација и пажња нису попуштале упркос изазовном диму и мирисима са роштиља који су притиснули читав град.

А по завршетку представе, око пола један по румунском, уследио је концерт Гордане Лазаревић. И док смо поред Дунава, препуним шеталиштем, ишли на преноћиште, Гоцини стихови су се преплитали са све јачим жубором таласа. „Опрости ми што мислим на тебе“...

„Стенка“ се из Голупца вратила у понедељак, 1. августа, посетивши најпре чувену Голубачку тврђаву.

Предраг Деспотовић

„БАТИНИ БЕЋАРИ“ БРАЋИ У КИКИНДИ

У периоду од 28. до 31. јула одржан је петнаести традиционални Међународни фестивал народних оркестара – ФЕНОК у Кикинди, који организује Академско друштво за неговање музике „Гусле“. На овогодишњем издању фестивала народне традиције у музичком делу учествовали су оркестри из Србије али и вокално -инструментални састави из Бугарске, Италије и Румуније.

Успешна сарадња између Савеза Срба у Румунији и АДЗНМ „Гусле“ из Кикинде траје већ неколико година, па су тако прошлих година на Међународном фестивалу народних оркестара – ФЕНОК - наступили наши оркестри који негују тамбурашку музику: тамбураши из Српског Семартона, чланови КУД „Круна“ и Тамбурашки састав „Златна суза“ из Дињаша. Срби из Румуније су и ове године имали своје представнике на фестивалу, а то су били Тамбурашки оркестар „Батини бећари“ из Великог Семиклуша.

Овог пута Тамбурашки оркестар под управом Марка Бугарина представио се у пуној снази, како по квалитету музике, тако и по разноврсности репертоара који су извели чувени солисти Зоран Радић и Љубомир Петров. Мало је тамбурашких оркестара који у свом саставу имају такав врстан квалитет солиста као „Батини бећари“. Дуготрајним аплаузима Кикинђани су поздравили наступ пријатеља из суседног Великог Семиклуша.

У Великом Семиклушу нису још ни сабрали све утиске са недавно одржаног фестивала „Тамбурица банатске равнице“, а вредни „Батини бећари“ похитали су браћи у Кикинди на фестивал. За слична дружења су некада биле потребне деценије, а сада су се само у неколико дана догодила два. А колико ће их само бити још до краја године.

Уживала је публика прошлог петка у дворишту кикиндске Курије у оним нашим српским песмама у којима се помињу сцене из живота старог Баната: Дунав, ливаде, коњи, момци и девојке, брижне мајке, вечерњи састанци уз тамбуре, сеоске лоле, славља и веселја. Тамбурашки, пријатно вече, уз музику, дивно друштво и песму до касно у ноћ оставило је Семиклушанима још једну лепу успомену у споменару музичких догађаја и доживљаја.

У прошлонедељном културно-уметничком програму поред тамбураша из Великог Семиклуша наступили су: Омладински фолклорни оркестар „Нашенчето“ из места Плевен у Бугарској, који активно постоји од 1959. године и важи за чувара бугарског фолклорног наслеђа и „Морешка Нова“ мушки вокално-инструментални састав из места Гравина, у италијанској области Пуља, на крајњем југоистоку Апенинског полуострва.

Горан Гога Пантин

КУД „ДУНАВ“ ИЗ СВИНИЦЕ НА ФЕСТИВАЛУ МАЊИНА У СУЛИНИ

Да је културно-уметничко друштво „Дунав“ из Свинице једно од наших најбољих, слажу се сви они који су последњу годину или две

пратили њихове наступе. Доказ томе су и признања која су освојили на бројним такмичењима како у земљи тако и у матици, а најновији успех забележили су када су учествовали на традиционалном Фестивалу националних мањина „Прослава Делте“ у Сулини.

На овогодишњем, шеснаестом издању фестивала, одржаном 22-23. јула, поред представника наше мањине, учествовали су још и представници Украјинаца, Руса Липовена, Татара, Грка, Рома, Хрвата, Албанаца и др. Циљ ове манифестације, по речима организатора (Локални савет, Дом културе и Општина Сулина, уз финансијску помоћ Министарства културе), јесте промовисање фолклорних дружина и вокалних група ради очувања и неговања традиција специфичних свакој мањини.

Сулина је градић, лука у Добруци, жупанија Тулча, у којем живи нешто више од 3.600 становника. До њега се може стићи једино воденим путем, било морем (Црним), било најкраћим дунавским рукавцем, Сулина. Због тога (што у шали, што у збиљи), кажу да је то једини град где још увек није забележена крађа аутомобила.

Младићи и девојке из Дунавске клисуре су на пут дуг скоро 800 км кренули 21. јула, а воденим каналом дугим 71 км, од Тулче до Сулине, путовали су, читава 3 сата, бродом компаније „Навром Делта“. Ово им је друга година заредом како представљају српску мањину на „Прослави Делте“. И то не било како, већ освајањем, као и лане, првог места на такмичењу културно-уметничких друштава. Да проглашење победника и додељивање прве награде не би изгледало монотono, због узастопног успеха КУД „Дунав“, организатори су ове године увели необичну новину. По два друштва су била награђена за треће, друго, а такође и за прво место. А, да је наступ наших у месту са најмањом надморском висином (само 4 метра), био на високом нивоу, говори и чињеница да им је, како кажу, заузврат понуђено од стране представника Министарства културе да гостују и у Букурешту на једном од фестивала мањина.

Са обале *“сурога, далеког Понта”* Свиничани су се вратили, а након краћег предаха, уследиће једнонедељно учешће на кампу фолклора, у Базјашу, почев од 8. августа.

Предраг Деспотовић

СТАРМОЛДАВСКИ „ЗЛАТАН КОТЛИЋ“

У Старој Молдави, највећем српском насељу Дунавске клисуре, одржано је 5. августа још једно издање традиционалне манифестације „Златан котлић“. Организатори су били Савез Срба у Румунији и Месна организација ССР у Старој Молдави у сарадњи са општином Нова Молдава. И ове године, као и протеклих, било је учесника и посетилаца не само из околних места Клисуре и Пољадије, већ и из жупанија Тимиш, Мехединц, а такође и гостију из матице са којима Стромолдавци сарађују већ дуже време и узајамно се посећују. У оквиру овогодишње манифестације било је такмичења у пецању на пловак, у малом фудбалу, у спремању рибље чорбе, док су посетиоци, којих је из године у годину све више, у вечерњим сатима могли да уживају у културно-уметничкој представи и... рибљој чорби.

Такмичење у пецању је почело у 9 часова. Тог јутра кошава је стварала велике проблеме такмичарима којима су места за пецање била одређена жребом. Од 7 пријављених пецароша шесторица су били из Старе Молдаве и Нове Вароши, док је једини са *стране* био Лука Крстић из Белобрешке. Напетост се на обали Дунава осећала и у ваздуху. Сваки пловак су (не)стрпљиво пратила најмање три ока. Два онога који је држао пецаљку и бар једно најближег противника. Све су пажљиво надгледале и бележиле судије, Ива Стефановић и Миле Адамовић, а бодовање је вршено по строгим правилима. Бод за

прву уловљену рибу, 3 бода за највише уловљених комада, 6 бодова за рибу већу од килограма и 10 бодова за онога чији је улов најтежи. А након двочасовног ишчекивања, надања и стрепњи, сазнали смо имена победника. Треће место је припало најмлађој такмичарки, Наташи Ралуки Константиновић од само 10 година која је упецала чак 17 рибица, друго Луки Крстићу, док је прво место освојио Георге Олариу.

И док је крај велике реке све било мирно и тихо, на стадиону „Минерул“ у Новој Молдави севале су варнице. Чак 12 екипа, стара ривалства, неплаћени рачуни од прошлих година, жеља за доказивањем... Али и фудбал на нивоу. И играча, без лажне скромности, којих се не би постиделе многе наше прволигашке екипе. Ништа необично, ако знамо да су на истом игралишту сјајне фудбалске каријере започела и два наша Србина, Миодраг Белодедић и Јасмин Латовљевић. Екипе су биле подељене у 2 групе, играло се свака са сваком, а полувреме је трајало 10 минута. У полуфиналу су се састале 4 екипе, по 2 првопласиране у свакој групи. У првом полуфиналном мечу Златица је победила Луговет резултатом 4-1, док је у другом Лесковица, којој је ово прво учешће на „Котлићу“, савладала домаћина, Стару Молдаву, са 3-0. И тако су се у финалној утакмици састале две екипе из Пољадије, Златица и Лесковица. Златичани су овог пута били бољи и заслужено освојили прво место победивши резултатом 2-0. О вредности ове екипе у односу на остале пуно тога говори и остварена

гол разлика након завршетка турнира, 28-2. Напоменимо да су и треће место освојили Пољадијци и то екипа из Луговега.

А варнице су прштале и у парку, испред пристаништа, када су у 16 часова, такмичари у спремању рибље чорбе потпалили ватре. Било је чак 17 екипа. Из Старе Молдаве, Мачевића, Белобрешке, из Србије, Руског Села, Петровца на Млави... А ван конкуренције кувала се рибља чорба у, по речима организатора, највећем котлу у Дунавској клисури, оном од 500 литара. И док су знатижељници ишли од казана до казана, такмичари су сецкали поврће, рибу, проверавали зачине, трљали очи црвене од дима и лука. У морнарској, белој капи, веслао је дрвеном варјачом и Старомолдавац, како се сам представио, деда Доља чији се котлић на „Златном котлићу“ чак девет пута позлатио. Поред све лепоте и дражи, јавно спремање рибље чорбе и роштиља може имати и *негативне, несагледиве* последице. Нарочито по *радничку класу*. Тако, од силног дима, врућине и хладног точеног пива замаглили се фото-апарат репортеру и наочари, док су 6 дама запослених у FISC-у (седиште је на пар корака од казана) групно побегло с посла. И то чини ми се неколико минута пре истека радног времена не могавши да одоле толиким изазовима и примамљивим мирисима. Троклани жири је после свега имао тежак и незахвалан задатак. Па ипак, Живка Мојсеш, *Ујка Михај* и Дукаи Антал одлучили су да прво место доделе екипи МО ССР у Старој Молдави. Друга је била екипа Пристаништа, док је треће место припало младићима из Мачевића.

И баш када су чорбе биле готове и почело *право* оцењивање знатижељне публике и гурмана, културно-уметничка друштва су, након параде народних ношњи, повела заједничко коло до саме сцене

постављене специјално за ову прилику на платоу испред зграде пристаништа. Присутнима се најпре обратио, у име домаћина, Адријан Виктор Мојсеш, председник МО ССР у Старој Молдави, захваливши свим учесницима што су увеличали овај догађај, док је Огњан Крстић, председник Савеза, у свом обраћању између осталог рекао: „Поносан сам на вас што сте се вечерас окупили у оволиком броју око фолклора, око наше традиције, а поносан сам и што сте дали ваш глас нашим људима, верујући у наше поштење и у оно што радимо.“ Поздраве Горњобанаћана публици је пренео потпредседник Савеза, Славољуб Аднађ, а Славомир Гвозденовић, српски посланик у Парламенту Румуније, захвалио је у својој поруци Старомолдавцима: „Хвала Старој Молдави што нас подсећа да и на овај начин треба да будемо заједно. Лепо је када смо око наше традиције заједно и још је лепше када можемо заједно да пошаљемо поруку добре воље, доброг споразумевања између нас и поруку, пре и изнад свега, о нашем роду.“

Након тога публика је пратила наступе играча, вокалних и инструменталних извођача. Наступили су, поред домаћина КУД „Стара Молдава“, још и КУД „Јелече“ из Новог Београда, КУД „Мраморак“ из Мраморка, КУД „Вукомир Видић - Уча“ из Кусића, КУД „Белобрешка“ из Белобрешке, КУД, *још* увек (како сами кажу), „Братство и јединство“ из Руског Села, затим КУД „Свети Ђорђе“ из Станчева и КУД „Дунав“ из Свинице. Победницима у спортским такмичењима, дипломе и пехаре свечано су уручили Адријан Мојсеш и председник општине Нова Молдава Адријан Торма.

Тиме је приведено крају и ово, 15 издање манифестације „Златан котлић“, а дружење учесника је настављено и на заједничкој вечери уз српску песму и игру.

Предраг Деспотовић

ВАРЈАШАНИ У ГОСТИМА НИШЛИЈАМА

После годину и по дана од како је Народни ансамбл „Св. Никола“ из Варјаша настао, почетком осмог месеца, први пут су имали прилику да гостују у матичној Србији. На позив Црквеног играчког ансамбла „Бранко“ из Ниша, са којим је успостављена сарадња, варјашки омладинци гостовали су између 1. и 4. августа на истоку Србије и заједно са њиховим домаћинима учествовали на разним приредбама и културним манифестацијама.

О целокупном путовању своје утиске са нама је поделио протонамесник Душан Кључар, руководиоца нашег најмлађег друштва

из Варјаша: „Благословом Његовог преосвештенства владике Лукијана, кренули смо на путовање у Србију. У Нишу, нас је дочекао господин Миљко Петровић, кореограф Црквеног играчког ансамбла „Бранко“ и већ по договореном плану, посетили смо Нишку Бању, Саборну цркву у Нишу након чега је уследило упознавање са домаћинима, члановима ансамбла „Бранко“ и припрема за заједничку представу која је почела у вечерњим сатима. Пошто је наш долазак био најављен плакатима и градским медијима, сакупио се велики број гледалаца, који су са необичним нестрпљењем чекали почетак представе. Међу присутнима, као почасни гост, догађају је присуствовао и Његово преосвештенство епископ рашко-призренски г. Теодосије, уз пратњу свештенства нишког Саборног храма.

Наш ансамбл „Св. Никола“ је одиграо четири кореографије, колаж игара из околине Јасенице, Шумадије, Косова и Лесковца. Женска певачка група је извела пет песама, све то уз велико одушевљење публике која нас је пажљиво пратила и слушала. На крају представе свечано нам је уручена захвалница за учешће.

Следећег дана у јутарњим сатима заказан је састанак чланова друштава и сви смо заједно кренули у Завидинце на Илиндански сабор у манастиру Свети Ђорђе, где је Сабор одржан. Успут смо посетили и Ћеле кулу, једну од знаменитих туристичких атракција и сазнали пуно ствари о том историјском српском споменику. Наставили смо путовање до Завидинаца, где је било већ сакупљено неколико стотина људи и након свете литургије најављен је почетак народног дела славља Илиданског сабора. Учествовало је пет друштава из околине Завидинаца и приметили смо да се тамо веома лепо и добро

гаји и негује фолклор и све оно што је везано за традицију и народне обичаје тих места.

Са великим одушевљењем и бурним аплаузима бијо је испраћен наступ ансамбла „Св. Никола”. Наш домаћин, игуман манастира Свети Ђорђе, јеромонах Емилијан Тасић нас је топло поздравио и са пуно радости нас поново дочекао. Одржан је четворочасовни концерт, а на крају смо примили захвалнице од стране Туристичке организације Општине Бабушница, иначе и главног покровитеља и ораганизатора Илинданског сабора. Након свега тога уследила је заједничка трпеза, после чега су се чланови свих друштава дружили до касних вечерњих сати.

Сутрадан смо пропутовали дивним пределима југа Србије и посетили смо манастире Поганово и Суково, где смо били на пар километара од бугарске границе. Поподне смо посетили Бабушницу где смо провели лепе тренутке на купалишту. Остали смо са дивним утисцима, о дивним људима, који су нам изразили да смо увек добро дошли у њиховој средини.

Првенствен и јако леп доживљај, ново искуство за један тако млад и новооснован ансамбл као што смо ми. Захваљујемо нашој кровној организацији Савезу Срба у Румунији, који је увек уз нас и признајемо да без њихове подршке не бисмо могли доживети све то.“

Ето, тако је пуног срца, гостовање Варјашана описао њихов свештеник Душан, а фотографије су ту да посведоче и сећању украду један незабораван тренутак и једно лепо гостовање.

Горан Гога Пантин

ПРЕОБРАЖЕЊСКА ЛИКОВНА КОЛОНИЈА

Устаљен је обичај да у Темишвару традиционалну књижевну манифестацију „Дани Преображења Срба у Румунији“ претходи Преображењска ликовна колонија.

Тако је било и ове године од 13. до 17. августа у Српском културном центру ССР у Темишвару, где су сликари из Бугарске, Србије и Румуније боравили и стварали.

Нажалост, ове године није било ликовних стваралаца из Мађарске, али су зато ту били Никола Поповић, вајар из Румуније, Дана Петков, академски сликар и руководилац колоније, Исидора Стојанов, млада сликарка из Темишвара.

Из Бугарске су учесници Преображењске ликовне колоније били Маријана и Красимир Георгијев, из Србије, тачније Београда, Јања и

Миодраг Јакшић, као и Александра Радаковић и Теодора Балабановић. Из Крушевца је дошао Живорад Милосављевић, из Требиња Горан Кнежевић.

Колонија је отворена књижевном вечери, а ликовни уметници су током седмице стварали, сликали и вајали, да би на крају колоније своје радове поклонили организаторима – Савезу Срба у Румунији.

Иначе, гости из Србије и Бугарске посетили су град, упознали су се са знаменитостима Темишвара, и лепотом вечерњих излазака у граду на Бегеју, а пошто су дани били заиста врући, провели и неко време на градским базенима.

Ове године колонија је имала и специјалне госте Зорана и Љубицу Јакшић, иначе културне раднике који у свом дому у Крчедину годинама организују уметничку колонију, где су и неки наши ликовни аутори учествовали.

Иначе, господин Зоран Јакшић је у Румунији боравио и трагом својих корена, односно породице Јакшић која је обележила просторе горњег дела Баната.

Љубинка Перинац Станков

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ У ГЕНЕРАЛНОМ КОНЗУЛАТУ СРБИЈЕ У ТЕМИШВАРУ

У предивном амбијенту летње баште Генералног конзулата окупиле су се новинари бројних темишварских медија, званице, песници и љубитељи лепе писане речи, да би заједно са домаћином, генералним конзулом Лазаром Манојловићем, представницима ове дипломатске установе, послаником у Румунском парламенту, Славомиром Гвозденовићем и овогодишњим лауреатом, Адамом Пуслојићем, сазнали што више о овој манифестацији.

Као што приличи правом домаћину, све присутне је поздравио Његова екселенција Лазар Манојловић, рекавши, између осталог: „Овим сусретом у Генералном конзулату практично је започета овогодишња, двадесет трећа по реду, једна од највећих светковина и манифестација Срба у Румунији - Дани Преображења.“

У својству организатора ове манифестације Славомир Гвозденовић је поздравио све присутне и истовремено информисао новинаре о програму целе манифестације и колико је она битна за целу српску заједницу у Румунији. Славомир Гвозденовић је подвукао чињеницу да је ова манифестација једна од највећих у расејању као и књижевна награда која се приликом „Дана Преображења Срба у

Румунији“ уручује најзначајнијим српским књижевницима из матичне Србије: „Желим да вас све поздравим и уједно нагласим да је манифестација „Дани Преображења Срба у Румунији“ не само једна од највећих у Румунији, него и Срба у дијаспори. Ми смо, наравно, радосни и срећни што се то дешава управо нама Србима у Тимишвару, у Румунији. А још више смо срећни што се уручивање ове награде одржава сваке године у манастиру Базјаш, задужбини првог и највећег српског просветитеља Светог Саве. Такође, желим да посебно захвалим Његовој екселенцији Лазару Манојловићу, нашем домаћину и великом пријатељу, за сву несебичну помоћ коју нам је пружио не само за организовање ове манифестације, већ и бројних других. И добро је што смо овогодишњу манифестацију започели у Тимишвару, јер без обзира где Срби живе у Румунији, Тимишвар је био и остао духовни, културни и просветни центар српске заједнице са ових простора.“

Са великим интересовањем су присутни саслушали и поздравне речи Марије Кулић, чланице Општинског већа града Вршца, Ивана Костића, председника скупштинског Одбора за дијаспору и Србе у региону, Роберта Шербана, представника Удружења књижевника Румуније у Тимишвару, Предрага Бјелошевића, председника Удружења књижевника Српске (Републике Српске), Радомира Андрића, председника Удружења књижевника Србије, као и овогодишњег добитника Велике базјашке повеље, Адама Пуслојића.

На крају овог дивног састанка домаћин, генерални конзул Лазар Манојловић је са својим сарадницима приредио коктел за све учеснике.

Горан Гога Пантин

„ДОБРО ВЕЧЕ, СРБИЈО, BUNĂ SEARA, ROMÂNIA“!

„Добро вече, Србијо, bună seara, România!“ Овим поздравом, у порти манастира Базјаш, почео је своје обраћање овогодишњи добитник Велике базјашке повеље Адам Пуслојић.

У четвртак, 18. августа, у вечерњим сатима, након богослужења, у присуству епископа будимског и администратора тимешварског ГГ Лукијана, свештенства, верника, књижевника из матице и расејања, познатом песнику и преводиоцу уручено је ово вредно признање. „Савез Срба у Румунији додељује *Велику базјашку повељу* Адаму Пуслојићу, песнику из Србије за књижевно дело којим је допринео богаћењу српске културе и очувању српског националног бића и

промовисању српско-румунских културних и књижевних односа“ - гласила је порука председника Савеза, Огњана Крстића и одлуке жирија састављеног од српских писаца из Темишвара и Дунавске клисуре коју је песник Славомир Гвозденовић прочитао приликом додељивања награде. Госпођа Наташа Маљковић, градски секретар за културу града Вршца уручила је славodobитнику други, новчани део награде („који писцима увек добро дође“ С.Г.) који сваке године додељује општина, а однедавно град Вршац и том

приликом изговорила: „Задовољство ми је да вас поздравим испред града Вршца и у своје лично име. Искористила бих прилику да поздравим све претходне добитнике и радујем се што ми је припала част да нашем славodobитнику уручим, са овог светог места, награду“.

Видно узбуђен, али као и обично врло спонтан, присутнима се у свом карактеристичном стилу, обратио и награђени, песник Адам Пуслојић који је и почасни члан Румунске академије: „Можете замислити мој усхит и узбуђење што се, ево данас, све ово догађа! Ово је 23. сусрет, преображењски, а двадесет и три године је тачно имао мој отац када је дао живот за Србију и за Југославију у Другом светском рату.(...) Одавде видим светлост, видим лице Господа нашег, лице првог светитеља и песника српскога, Светога Саве. То лице је и над мојом главом и иза мене и пред свима нама“. Прочитао је и стихове своје песме „Зидање Србије“ који говоре и о Светом Сави: „... А ми богоносници твоји уједињеној земљи лик разведрујемо сред ватре стојимо осављени осављени...“.

Реч, беседу о славodobитнику изговорио је председник Удружења књижевника Србије Радомир Андрић. А у тексту који је аутор насловио „Песник Адам Пуслојић, самобитни амбасадор културе са обе стране Дунава“ каже се поред осталог: „Поезија Адама Пуслојића, овогодишњег славodobитника *Базјашке повеље*, задобила је, пре свега, по својој имагинацији, тежњи за преображајношћу у модерном изражајном домаћају високу, веома високу оцењеност савремене

књижевне критике и, свакако, читалаца. Заправо, песмотвори и читаоци обogaћени вишим естетичким укусом испознају да је непатворен доживљај условљен новим структуралистичким елементима лирике који непосредно исијавају максимум експресије и оксиморонских уобличења. Том реду самосвојних истраживача језичке моћи и надасве завичајног тајнописа припада и Адам Пуслојић, који преобраћа смисленост у енигматичну формулу довикујући очуђеном сабеседнику поверљиво и заветно *Бацај га Крајином, изникнуће било где. А ту је оно најлепше, ту је живот...*

Уручивању награде присуствовао је и Иван Костић, председник новооснованог Одбора за дијаспору и Србе у региону. „У име Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Републике Србије желим све да вас поздравим, да кажем да ми је велика част што сам данас овде и да је свако место где је крочила стопа Светога Саве за Србе света земља... Чврсто верујем да ће ускоро доћи време за које је владика Николај рекао да ће се Србија поносити у целом свету са својим народом“ - поручио је Костић.

Свечано уручивање највеће књижевне награде целокупног српског расејања у свету приведено је крају извођењем духовних песама Хора православне цркве у Белобрешки.

Предраг Деспотовић

МЕЂУНАРОДНО КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ У ТЕМИШВАРУ

Поводом 23. издања традиционалне манифестације Дани Преображења, у Српском културном центру у Темишвару је у среду, 17. августа, био одржан ликовно-књижевни сусрет домаћина и гостију.

Након поздравне речи посланика и књижевника Славомира Гвозденовића, који је захвалио Депарتمانу за интернетичке односе на указаној помоћи, глумац Марко Аџић је прочитао одломак из прозе Иве Андрића, а певачка група „Генерација“ је у пратњи оркестра Томе Ђурића и Илије Грубачког извела неколико изворних песама.

Присутне су поздравили председник Удружења књижевника Србије Радомир Андрић, добитник Велике базјашке повеље Адам Пуслојић и посланици у скупштини Србије Александар Чотрић и Иван Костић, док је уводну беседу, у препознатљивом стилу, одржао господин Стеван Бугарски, истакавши у закључку да је „злочин над књигом злочин над човеком“.

Уследило је у наставку читање песама, афоризама и прозних одломака писаца из девет земаља. Наступили су румунски аутори Адријан Боднару, Трајан Поп и Роберт Шербан, као и српски писци из Румуније Славомир Гвозденовић, Иво Мунћан, Благоје Чоботин, Горан Мракић и Србољуб Мишковић. Стихове су још казивали Радомир Батуран из Канаде, Предраг Бјелошевић из Републике Српске, Едхем Мрђеновић из Француске, Милутин Србљак из Америке, Тода Матић Медић из Аустралије, Ружа Мијовић, Славица Мастикоса, Љубиша Симић из Немачке и Ацо Станковић из Данске. Специјални гост је био писац Бенедикт Дирлих, представник Лужичких Срба. Из Србије су дошли Радомир Андрић, Адам Пуслојић, Зоран Радисављевић, Мићо Цвијетић, Бранислав Вељковић, Александар Чотрић и Миодраг Јакшић.

Горан Мракић

ПЕСНИЦИ У БЕЛОБРЕШКИ

У оквиру 23. издања манифестације „Дани Преображења Срба у Румунији“ у петак, 20. августа, у Белобрешки су гостовали српски писци из матице и расејања. Међународно књижевно вече којем су присуствовали поред чланова књижевног кружока „Жарко Деспотовић“ и бројни житељи овог клисурског села одржано је у просторијама Српског културног центра и почело је у 18 часова.

Присутне је најпре поздравио и пожелео им добродошлицу председник Месне организације ССР у Белобрешки, Мирче Милосављевић, док је српски посланик у Парламенту Румуније, песник Славомир Гвозденовић, упознао госте са специфичностима Белобрешке и Белобрешчана, подвукавши да: „Ово место можда на

најбољи начин симболизује српску књигу на овим просторима“.

А да се (и на који начин) у овом селу чувају и негују традиција, вера, народна песма и игра показали су младићи и девојке, чланови КУД „Белобрешка“ и Хор српске православне цркве. Хор, под управом Славице Радосављевић, отпевао је неколико духовних песама, док су фолклораши у живописним народним ношњама приказали сплет игара. Народне песме, уз музичку пратњу Горана Стефановића изводила је Нада Деспотовић.

У другом делу, преко двадесет песника, из десетак земаља, са три континента говорило је своје стихове. Први међу њима, овогодишњи добитник Велике базјашке повеље, Адам Пуслојић: „Превео сам 80 књига са румунског на српски и једним делом са српског на румунски. Већи део живота сам уложио у то, да будемо заједно“. Уследили су Предраг Бјелошевић (Република Српска), Милутин Србљак из Њујорка, Радомир Батуран (Канада), Зоран Радисављевић из Београда, Бенедикт Дирлих, представник Лужичких Срба, Бранко Вељковић, Мићо Цвијетић, Теодора-Тода Матић Медић (Аустралија), затим из Немачке Љубиша Симић, Ружа Миовић и Славица Мاستикоса, из Вршца Србислав Бошковић, Николина Нина Бабић и Верица Преда, из Данске Ацо Станковић, писци из Темишвара Иво Мунћан и Славомир Гвозденовић, као и домаћини, чланови белобрешчанског кружока Цветко Крстић, Радивој Симоновић, Миладин Симоновић и Предраг Деспотовић.

Дирљив и срдчан дочек домаћина као и надахнуто уздарје гостију учинили су да овај састанак, ово двочасовно дружење, буде упамћено као један од најлепших од свих досадашњих, за ове скоро две и по деценије од кад се одржавају „Дани Преображења“.

Предраг Деспотовић

ОКРУГЛИ СТО У БАЗЈАШУ

Након уручивања Велике базјашке повеље испред манастира Базјаш песнику Адаму Пуслојићу, уследило је међународно књижевно вече у оближњем Српском културном центру „Свети Сава“. Своје су књижевне радове читали Адам Пуслојић, Зоран Радисављевић, Мићо Цвијетић, Бранислав Вељковић, Ацо Станковић, Александар Чотрић, Славомир Гвозденовић, Миладин Симоновић, Предраг Деспотовић, Горан Мракић, Радомир Батуран, Предраг Бјелошевић, Едхем Мрђеновић, Милутин Србљак, Тода Матић Медић, Ружа Мијовић, Славица Мاستикоса, Љубиша Симић и Бенедикт Дирлих.

Сутрадан, након преображењске литургије, на истом месту био је одржан кругли сто са темом „Антологије и значајне књиге српског расејања“. Петар Бјелошевић је говорио о стању књижевности у Републици Српској, Радомир Антић је поменуо све битније антологије поезије које су се појавиле у последњих неколико деценија, Иво Мунђан је нагласио да преводиоци, којима и сам припада, настојавају да приближе српску поезију румунском читалаштву. Александар Чотрић је истакао да састављачи антологија морају имати изванредан увид у област коју разрађују, а да превелики број антологија доводи до губљења њиховог значаја. Љубиша Симић је представио „Антологију песама за децу у расејању“ која се недавно појавила у Франкфурту,

док је Радомир Батуран из Канаде закључио да су најбољи песници увек долазили са руба српства, тако да је улога писаца у расејању и више него значајна.

Након врло конструктивног разговора и излагања мишљења, присутни књижевници су се договорили да убудуће побољшају и учестају већ започету сарадњу на културном плану.

Горан Мракић

РАДОВАЊЕ У СОКОЛОВЦУ

Сваке године, по традицији већ, завршни део „Дана Преображења“ одвија се у Пољадији. Тако је и овогодишње, 23. издање манифестације коју организује наша кровна организација Савез Срба уз помоћ Владе Румуније, преко Департмана за међуетничке односе приведено крају управо у општини Соколовац.

Након међународног сусрета писаца у Белобрешки, гости, књижевници, српски песници из 8 земаља Европе, Америке и Аустралије посетили су манастир Златица и упознали његову бурну прошлост. У тишини манастира, на обали реке Нере, српско-румунске границе, гости су се окрепили код Савиног извора и кренули затим кроз Прњавор и Луговет према Соколовцу. У Соколовцу су положили

венац на споменик подигнут свим страдалим мештанима овог пољадијског села у свим ратовима без обзира на то под чијом су капом ратовали. Помен погинулима одржали су месни парох Перица Живановић и свештеник из Луговета Јоца Живановић.

Око двадесет и једног часа, са сцене подигнуте у центру села, Соколовчанима су се бираним речима и својим стиховима обратили песници који стварају на српском из матице, Румуније, Републике Српске („наше друге матице“), Немачке, Француске, Данске, САД, Канаде, Аустралије. Међу њима је био и овогодишњи добитник књижевног признања Велика базјашка повеља, Адам Пуслојић, песник и преводилац који је и почасни члан Румунске академије.

Бројној публици представили су се у наставку програма са неколико кореографија и два наша културно-уметничка друштва, КУД „Соко“ из Соколовца и КУД „Белобрешка“ из Белобрешке.

Уз српску реч, српску песму и игру, у свесрпском радовању закључено је дирљиво и симболично 23. издање једне од најдуготрајнијих манифестација које организује Савез Срба у Румунији.

Предраг Деспотовић

XVIII ШКОЛА ПОЈАЊА ЕПАРХИЈЕ ТЕМИШВАРСКЕ

У периоду од 8. до 20. августа 2016. године, уз материјалну помоћ Епархије темишварске и Савеза Срба у Румунији, још једна генерација - што старих што нових полазника заинтересованих за црквено појање, учествовала је и чини нам се са још већим интересовањем и ентузијазмом пратила предавања, сада већ устаљеног и у те сврхе оспособљеног училишта при манастиру Св. Георгија на Брзави.

С циљем оспособљавања квалитетног појачког кадра, већ дужи низ година српска православна Епархија темишварска одржава појачки курс у манастиру Светог Георгија за заинтересоване кандидате. Богу хвала, након стидљивих и скромних почетака овог течаја, сада је цифра заинтересованих у сталном порасту. Ова је иницијатива наишла на позитиван одјек и ширег православног живља (Србија, Мађарска, Аустрија). Као и обично, и ове 2016. године течај је одржан у току месеца августа.

Свој рад школа је практично почела 06.08.2016. године окупљањем предавача и ученика и договарањем о раду, поделом ученика по групама и одређивањем предавача за сваку од њих.

Предавачи су били свештеници: протојереј Јоца Несторовић, протонамесници Бошко Тикартић и Иван Попов, јереј др Саша Јашин и дипломирани теолог Снежан Михај. Директор школе је био као и ранијих година протојереј др Васа Лупуловић, духовник игуман Никон (Корићанац), а помоћно особље су чинили куварица и помоћна куварица.

Предавања је слушало укупно 29 кандидата који су били подељени у три радне групе и подела је учињена сходно могућностима сваког кандидата понаособ, те на основу раније стеченог искуства из црквеног појања.

Полазнике школе је три пута посетио и Његово преосвештенство епископ адм. темишварски Г. Лукијан, који је у недељу 14.8.о.г. служио свету архијерејску литургију.

На празник Преображења Господњег полазници школе су одговарали на литургији у Успењској цркви у Чакову, после које су посетили и румунски манастир у Чебзи.

Оно што су научили проверила је комисија у саставу архијерејског заменика, протојереја-ставрофора Маринка Маркова, протојереја др Васа Лупуловића, директора школе појања и игумана Јустина (Стојановића) манастирског егзарха. Испит је одржан 18.08.2016. године у просторијама конака манастира Св. Георгија. Сви испитани кандидати су успешно положили испит. У суботу, 20.08.2016. године као круна завршнице ове школе одслужена је архијерејска литургија, којом је началствовао високи гост, Њ.п. епископ банатски Г. Никанор уз саслужење архимандрита Нектарија (Татарин), настојатеља манастира Средиште, јереја др Саше Јашина и протођаконa Игора Станковића. Након литургије, у присуству видљиво узбуђених родитеља и пријатеља, епископи су се обратили својим беседама, после којих су полазницима подељене дипломе о овогодишњем положеном течају.

игуман Јустин (Стојановић)

ОЛИМПИЈЦИ У ХЕРЦЕГ НОВОМ

Као и сваке године, и ове су ђаци, који су се пласирали на националну фазу олимпијаде из српског језика, били награђени путовањем. Ове године су олимпијци провели недељу дана, од 19-26. августа у Херцег Новом, у Црној Гори. Заслужену награду омогућио им је Савез Срба у Румунији.

Четрдесетак добрих зналаца српског језика скупило се у петак, 19. августа, у поподневним часовима и са видним узбуђењем чекало полазак на екскурзију. Друштво су им правили професори Мариана Шакотић, Биљана Парвулеску, Луминица Попа, Озрен Миленовић, Рузмаринка Ђорђевић, Вера Новаковић и Милина Маргарит, као и секретар Савеза Срба у Румунији Златиборка Марков. У Вршцу су им се придружиле колеге из Клисуре и Пољадије и весели аутобус је

могао да крене пут свог одредишта.

Исцрпљујући ноћни пут од 20 сати није спречио ову веселу дружину да одмах по доласку одлети на плажу и потом на вечерњи излазак, а тај неуморни темпо деца су држала све време екскурзије. Мора се признати да су њихови старији пратиоци стоички издржали ову седмицу претрпану програмом и хвала им на томе.

А програм ове екскурзије није био само одлазак на плажу. Деца су могла да виде многе знаменитости околине и науче понешто о Требињу, о Дучићу, Његошу, Цетињу, Ловћену. У Херцег Новом су видели кућу нашег нобеловца Ива Андрића. После пар дана акомодације, уприличен је излет у Дубровник, у суседној Хрватској. Овај град је „бисер Јадрана“ и одушевио је олимпијце. Први утисак оставила је панорама града. Затим су посетили Стари град. Наишли су на статуу и цркву Св. Влаха, који је заштитник града. Деца су затим прошетала Страдуном, главним шеталиштем, које пролази кроз цео град. Многе знаменитости су виђене на овом путу. Само неке од њих су: најстарија аптека у Европи, живописни централни трг Лужа, Палата Спонца, до које се стиже степеницама међу безброј тезги и кафића. У близини су и Ректорова палата, музеј који чува Тицијанову слику, Српска православна црква и музеј икона, Градски звоник са сатом, Онофријева фонтана и многе друге знаменитости.

Уживање на мору употпуњено је и крстарењем бродом Боком

Которском и посетом граду Котору. На двочасовном крстарењу заливом окруженим планинама могли су се видети живописни обалски градићи, а посетило се и острвце Госпа од Шкрпјела, где су видели цркву саграђену у 17. веку. Сам град Котор је под заштитом УНЕСКО-а, тако да гдегод да се погледа, види се лепота овог традиционално поморског градића: Кнежева палата, Зграда Наполеоновог позоришта, Зграда Арсенала, Црква Св. Михаила, Црква Св. Кларе са фрањевачким самостаном, Чесма Карампана, Палата Драго, Бискупија, Трг Св. Трипуна, Кула градске страже, Градски торањ, Главни градски трг, Главна градска врата, Бедеми града Котора и др.

Презадовољни полазници ове екскурзије вратили су се у раним јутарњим сатима, после дуге ноћне возње аутобусом, пуни утисака. Много тога су видели, понешто ново научили, али у сећању свакако остају дружење, забава и непроспаване ноћи, које увек обележавају овакве програме.

Биљана Герман

СВЕНАРОДНИ ГОСПОЈИНСКИ САБОР У МАНАСТИРУ БЕЗДИН

Слава манастира Бездин јесте празник Ваведења у храм Пресвете Богородице и слави се 4. децембра, односно, 21. новембра, по јулијанском календару. Раније, будући да је пут до Бездина, у то доба године, био непроходан, одредило се да народно саборовање у Бездину буде у лето, односно на празник Успења Пресвете Богородице или на дан Велике Госпојине.

Као и сваке године, и ове године празновање је почело са навечерјем празника, када је у 19 сати преосвећени владика Лукијан, у манастирском светом храму, отпочео бденије. Саслуживали су игуман Јустин Стојановић, манастирски егзарх и парох семиклушки, протонамесник Дина Чокров. Јектеније су изговарали ђакон Миле Јовановић и јерођакон Инокентије Лукин. За певницом су одговарали арадгајски појац Младен Ердџан, млади теолог Перица Орбишор и протонамесник Благоје Чоботин, као и остало свештенство арадског намесништва.

Након завршеног бденија, малобројни присутни верници повукли су се на краћи одмор како би у поноћ опет дошли у свети храм, где је нижепотписани протонамесник служио полунађницу и акатист Пресветој Богородици Бездинској.

Изјутра, у седам сати, свештеник Благоје Чоботин служио је и прочитао акатист, новопројављеном бездинском светитељу и исповеднику православне вере Кирилу Цветковићу. Његове мошти, од како су пронађене, почивају у цркви манастира Бездин и чекају благочестиве душе да дођу да им се поклоне и утврде у прадедовску православну веру.

Верни народ је рано почео да пристиже, тако да су неки хрлили дежурним свештеницима да им читају молитве за здравље и избављење од свега злог, док су други приступали Светој тајни покајања и исповести припремајући се на тај начин, да приме Свето причешће.

У 10 сати манастирска звона су се свечано огласила и означила почетак Свете литургије. На бину, специјално за такву прилику саграђену, на средини бездинске порте, преосвећени епископ Лукијан, отпочео је Свету архијерејску литургију. Саслуживали су му, протојереј ставрофор Маринко Марков, архијерејски заменик, протојереј ставрофор Огњан Плавшић архијерејски намесник арадски, игумани Јустин Стојановић из Темишвара и Никон Корићанац из манастира Шенђурац, протонамесник Душан Кључар, парох варјашки и новоименовани парох фенлачки, Шаца Милојевић, као и ђакони Миле Јовановић и јерођакон Инокентије Лукин. На први део Свете литургије одговарао је мушки хор из Фенлака, у својству кума-домаћина, док су блажена, тропари и кондаци, као и други део Свете литургије певали

Дејан Попов, Младен Ердељан, Борко Лукин и свештеник Благоје Чоботин. Предивно је било видети како су у одређено време, светој чаши приступили и причестили се Светим животворним Христовим тајнама деца предшколског узраста заједно са својим родитељима и дедовима. Духовна предивна слика која улива наду у духовније сутра.

По завршетку Свете литургије обављен је трократни опход око храма са читањем Светих јеванђелских зачала и помен свим уснулим ктиторима, приложницима, монасима, епископима и трудољупцима Бездина.

На самом крају протонамесник Душан Кључар, са овогодишњим кумовима, оцем Шацом и његовим Фенлачанима, пререзао је славски колач. Пригодном беседом, поздрављајући све присутне, обратио се прота Маринко, а отпоздравио је прота Огњан и за наредну годину славску ружу предао је будућим кумовима, оцу Радославу Стојкову, пароху нађфалском и његовим нађфолским одборницима.

После подељене нафоре свештеници и гости су прешли у манастирску трпезарију, где су овогодишњи кумови приредили богату трпезу љубави.

Ово је прилика да се у Бездину, о празнику Успења Пресвете Богородице народ и рођаци међусобно виде, поразговарају, радују једни другима, и заједнички се Богу помоле. Међутим, сви присутни, ове године, у Бездину су могли да виде како су се свештеници

арадског намесништва потрудили и успело се да се генерално оправи и обнови кров по целокупној дужини северног манастирског конака.

Лепота и духовна радост данашњег празника и благодат Духа Светога оплеменила је душе свих присутних, како би, духовно испуњени, лакше победили страсти и овосветска искушења, а Пресвета Богородица нека благослови да се на годину састанемо у још већем броју.

протонамесник Благоје Чоботин
Фото: Мирослав Росић

НАУЧНИ СКУП У АРАДУ

У петак, 2. септембра, у свечаној сали општине Арад, био је одржан традиционални научни скуп у граду на Моришу. Овогодишња тема је била „Срби и Поморишје у науци и култури“, а учествовали су стручњаци из Румуније и Србије.

Уводна реч припала је председнику арадске подружнице ССР Дарку Воштинару и председнику ССР Огњану Крстићу, који су истакли да наша кровна организација носи тешко, али племенито бреме очувања културе и идентитета српског народа на овим просторима.

Један од досадашњих организатора скупа, Љубомир Степанов, преминуо је прошле јесени, те су му се присутни одужили минутом ћутања и молитвом за покој душе. Водитељ манифестације је био

Стеван Бугарски, који је истакао да жели да се она утврди установно, да надживи своје осниваче и зачетнике. „Трајање је најзначајнија ствар у овом нашем подухвату, трајање је суштинско“, поручио је господин Бугарски.

Први излагач био је историчар Горан Марков, испред музеја Баната у Темишвару, који је говорио о оружју и војној опреми банатских граничара у првој половини XVIII века. Он је приказао фотографије војних униформи, оклопа, пушки, пиштоља, ножева и сабљи које су користили поморишки граничари у борбама у XVIII веку, претежно против Турака.

Иван Бошњак из Меленаца беседио је о животу Арађанина Јована Стејића (1703-1753), чији потомци и данас живе у Панчеву и Београду. Пошто је и Божидар Панић говорио о родослову познате арадске породице Табаковић, чији потомци такође живе у Србији, у Београду и Новом Саду, Стеван Бугарски је рекао да би било лепо да на једном од наредних скупова неки од потомака чувених арадских породица буду доведени да виде град на Моришу, одакле су њихови преци кренули у свет. У разговор се укључио и господин Љубомир Шандић, један од пасионираних истраживача-аматера из Арад Гаја, који је саставио родослове неколико десетина породица са подручја арадске општине.

Водитељ скупа Стеван Бугарски говорио је о женама у чувеној породици Текелија. Као што је то обично бивало код Срба у прошлости, и Текелије су изгледа ниподаштавали жене и често их искључивали из наследства, иако су им оне биле врло одане и привржене.

Виши кустос Галерије Матице српске, Снежана Мишић, представила је сликарске теме Стевана Алексића (1874-1923), од религиозних и историјских композиција, преко портрета, до радова симболистичког и друштвено-сатиричног садржаја.

На самом крају су биле представљене две књиге. Професор Душан Попов је говорио о „Документима о умирању Срба заточеника у Арадском логору 1914-1915. (1916) године“, сазданој од докумената арадске полиције у време Првог светског рата, које су прикупили Стеван Бугарски и Божидар Панић у покушају да отргну од заборава

сећање на једно од великих стратишта Срба на територији Аустроугарске (избројано је 1334 смртна случаја). Шеснаесто издање „Арадских свесака“, које садржи радове са прошлогодишњег скупа, представио је Дејан Попов.

Гости и домаћини су на крају заједно посетили Текелијину цркву у Араду.

Горан Мракић

ФЕСТИВАЛ СМОКВИ У СВИНИЦИ

Од свих ракијада, гулашијада, пасуљијада, буразијада, патлицанијада и осталих јада, многима највише прија баш свиничански „Фестивал смокви“. Ако једино у рају и успева корење рајског воћа, да ли нас то може навести на помисао да је управо Свиница прави и једини рај на румунској обали Дунава? И то 100% српских архаичних коренова и аутентичних листова. Сад, јесте да су облик и величину листа имали и делови одеће појединих представница лепшег пола које су се онако, у високим потпетицама тог, 3. септембра, намучиле по стрмим свиничанским сокацима, али, руку на, дабоме, срце, све је то некако предугачко за једне, прекратко за друге, премало за треће, превише за четврте (и да не набрајамо) да би ово место одговарало

библијској дефиницији Едена. Смокиње успевају дуж целе обале Дунавске клисуре, само што су једино довитљиви Свиничани до сад дар неба умели да искористе на прави начин. А потенцијал овог бренда је, без икаквог претеривања, огроман.

Овај јединствен догађај у целој Румунији, па и шире, „Фестивал смокви“, окупља већ више од једне и по деценије, почетком септембра, велики број како учесника, тако и посетилаца, туриста, радозналаца, знатижељника. На програму овогодишњег, 17. издања манифестације у организацији општине Свиница и Савеза Срба у Румунији нашла су се спортска такмичења, демонстративно спремање слатких ђаконија од смокви, парада народних ношњи, културно-уметничка приредба као и низ пратећих дешавања.

Већ око 11 часова, у центру села, десетак штандова било је испуњено производима од смокви. Пролазницима су се осмехивали фраклићи свакојаким облика, док су светложуту течност купци и још бројнији знатижељници оцењивали зналачки са *мммда, добра-добра, ууффф љута* или једноставно безгласним, наизменичним померањем главе лево-десно. Па чак и десно-лево. Многи су оцењивање *морали* да понове по неколико пута и то код сваког продавца. Ракија је продавана по цени од *бољедавамнепричам*. Само што је та цена за произвођаче значила једно, а за купце друго, сасвим супротно. Зато је слатко од смокви било за нијансу јефтиније. Приметили смо и ведро пуна како замрзнутих, тако и свежеубраних смокви, па чак и колаче од овог воћа. А око свега, осе и пчеле.

Из тог зујања отрчали смо у друго. На спортском игралишту месне школе, где је било спортског трчања за лоптом, дванаесторица у трчећем ставу. Шесторица против шесторице. Фер плеј. Црвене мајице против бело-црвених. Такмичење у малом фудбалу је увек занимљиво. Пријавило се пет екипа, три из Румуније, Свиница I (старији), Оршава и Свиница II (млађи) и две екипе из Србије, Мајданпек и Бор. Потврдило се да *без старца нема ударца*. Далеко најбољи били су *старци* из Свинице. Друго место је припало Мајданпеку, а треће, млађим Свиничанима. Издриблавши неколико степеника, попели смо се и на први спрат школе где је, у ходнику, одржано такмичење у стоном тенису. Зелени сто, мрежица и бела штрафта по средини. Такмичари из Бора, Свинице, Мајданпека. Њих шесторица. Сва три прва места припала су стонотенисерима из Бора. Прво, Миловану Кројиторовићу, друго, Миленку Крстићу и треће, Милету Кројиторовићу. И у шаху најбољи су били гости из Бора. И ове године као и прошле, победио је Јован Стојадиновић. Други је био Светозар Јанкуловић из Свинице, а трећи, такође представник домаћина, Георге Жинга.

Ствари у спорту су се појасниле, сазнало се ко је ко, али је зато нестрпљење, у парку поред зграде општине, све више расло. Свиничанке и њихове гошће из Бора привођиле су крају спремање слатког од смокви. Убрзо се, на столу пред петочланим жиријем у чијем се саставу обрео и, не знамо којом заслугом, ваш репортер, нашло 11 тегли означених само бројевима. Пре самог оцењивања, чланове жирија нико није питао за здравље. Ни за дијабетес, тако да је, после једанаесте прогутане смокве, неким позлило од толиког шећера и лизања лажичке (кашичице). Транспарентно, пред камерама три телевизије, пала је и слатка одлука. Највише бодова, 44 од максималних 50, додељено је тегли са редним бројем 10. Иза овог броја крило се име умешне Свиничанке. Љубице Јонеску.

Након такмичарског дела, уследило је дружење и свечани ручак у Дому културе. Присуствовали су председници општина и месних заједница као и градоначелници више места Румуније, Србије и Македоније. Из Србије, председник општине Књажевац Миодраг Ивковић, председник МЗ Љубичевац Љуба Гушатовић, председник МЗ Доњи Милановац, Драшко Четковић, председник МЗ Рготине Слободан Перчић, из Македоније, председник општине Старо

Нагоричане Милован Стојковић и из наше земље, градоначелник Оршаве Маријус Стојка, градоначелник Нове Молдаве Адријан Торма и председник општине Шишешт, Марјан Радукану. Присутне је у име домаћина поздравио председник општине Свиница, уједно и потпредседник ССР, Николаје Курић.

У вечерњим сатима, након параде народних ношњи и великог заједничког кола, на школском игралишту наступило је 6 културно-уметничких друштава. Бројној публици први су се представили домаћини, КУД „Дунав“. Своје умеће приказали су и чланови КУД „Вукомир Видић-Уча“ из Кусића, општина Бела Црква (Србија), КУД „Белобрешка“ из истоименог села, КУД „Стара Молдава“ из Старе Молдаве, КУД „Круна“ из Српског Семартона, КУД „Бордејашул“ општина Шишешт. Први пут у Свиници и у Румунији, Звонко Павковић из Штипина код Књажевца, познат и као тимочки Вук Караџић, који се глумом бави већ 52 године, извео је неколико монолога. Такође из Штипина, Јордан Васиљевић донео је своје гајде које, каже, сам справља, а свирао је и на фрули и на свирали од зове. Највише аплауза, поред младих и талентованих играча из Свинице, побрао је својим песмама Лаза Јеремић-Ика, који је уз музичку пратњу браће Балач и Горана Стефановића, отпевао неколико старијих мелодија.

Организатори су приредили и краћи ватромет. По озвезданом септембарском небу засветлело је и распрштало се, на пријатно изненађење присутних, небројано варница. У облику смокви. Или смокви у облику варница. У зависности од тога, шта се коме, током дана, више свидело на оним штандовима са смоковачом и слатким ђаконијама.

Предраг Деспотовић

КОМЕМОРАЦИЈА СРПСКИХ ХЕРОЈА У МЕДЦИДИЈИ

Поводом 100. годишњице битака на добруцанском фронту Лига румунско-српског пријатељства, у сарадњи са Удружењем пријатељства Срба и Румуна и Удружења потомака српских бораца у периоду 1912 – 1918. организовали су у Констанци неколико комеморативних скупова – изложби, научних симпозијума, гала концерт, али и посете местима Кокарџеа, Амзачеа, Пораисар и др, где су вођене крваве борбе.

У Медцидији је 3. септембра организована комеморација српских хероја и хероја друге националности палих током борби у Добруци за

време Првог светског рата.

Овом значајном догађају присуствовао је Александар Вулин, министар рада, запошљавања, бораčkih и социјалних питања у Влади Републике Србије, Бранко Бранковић, амбасадор Републике Србије у Букурешту, Борислав Велимировић, потпредседник Савеза Срба у Румунији, Томас Востри, заменик амбасадора Чешке у Букурешту, Адријан Николаеску, префект жупаније Констанца, представници Лиге румунско-српског пријатељства и Удружења Култ хероја краљица Марија и Луминица Владеску, заменик градоначелника Медџидије.

Православна и католичка богослужења и помен палим борцима обавили су архиепископ Томиса Теодосије и монсењор Јероним Јакоб, а присутни званичници су положили венце на споменик палим херојима. Уприличен је и кратак културно-уметнички програм са српским патриотским песмама, а догађај је закључен војном парадом.

Венце на споменик херојима положили су испред Републике Србије министар Вулин и амбасадор Бранковић, а испред Савеза Срба у Румунији Б. Велимировић. **Љ.П.С.**

Отворена нова школска 2016 - 2017. година ДОСИТЕЈЕВА НОВА СЕДМОРКА

Дан 12. септембар био је свечан у читавој земљи, јер је то био први дан нове школске године. И Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару је тога дана била поново пуна деце, професора, родитеља и других гостију. Свакако најсвечаније је било у припремном разреду. Учитељица Јасмина Петров је са видним узбуђењем дочекивала своју нову генерацију коју чине: Тијана Драган, Јана Ђуђа, Драган Јашин, Ивана Дарија Иван, Роберт Ненад Иванички Казић, Тања Петров и Ана Штецко. Учионица предивно украшена јесењим аранжманима и разнобојним плакатима, а свако дете су чекали комплет књига и пакет слаткиша. За све се побринула брижна учитељица. Ипак, утисак оставља мали број новоуписане деце. Предшколци који су указали поверење Српској гимназији и нашли се тога дана у овој учионици, брзо су се упознали са колегама, учитељицом, рецитовала се и „Пачја школа“, а показало се знање слова и бројева. Колико су родитељи и учитељица били узбуђени, толико су деца била опуштена, да су сама „сугерисала“ родитељима да у учионици није место за њих, да је сувише касно да седе у клупама, да се то ради са 6, 7 година и да лепо могу да изађу. Са својим старијим колегама, ученицима до 12. разреда, срели су се у свечаној сали школе, где је у 10 сати почело свечано отварање нове школске године.

Традиционално, отварање нове школске године почело је службом, коју је држао јереј Зоран Мајкић. Потом је на бину изашао домаћин свечаности, директор Српске гимназије Јадран Кланица, који

је, пре свега, срдечно поздравио све присутне: „Добродошли на отварање нове школске године у Српској гимназији „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару. Пре нешто времена сви смо желели распуст и размишљали шта ћемо да радимо читава три месеца. Ето, они брзо прођоше и сигуран сам да сте једва чекали да дођете у школу.“ Директор се осврнуо и на прошлу школску годину напоменувши многобројне успехе на разним такмичењима, али и велики успех осмог разреда на испитима мале матуре, где је пролазност била више од 93 процента. Није, међутим, заобишао ни дванаести разред: „Мало смо затајили на великој матури. Ове године ће бити много више рада и труда да бисмо вратили ниво добрих оцена наше школе.“ На крају свог излагања, посебно је пожелео добродошлицу предшколцима, ученицима петог и деветог разреда и свима који су први пут у нашој школи.

Учитељица припремног разреда је извела, затим, своје ђаке на сцену и свако се представио рекавши своје име, а охрабрили су их аплаузи.

Испред свештенства, присутнима се са пар речи обратио и протојереј-ставрофор мр Маринко Марков: „Не треба много причати, већ радити много. Упућивачи треба деци да дају знање, а она да га приме. Ђацима упућујем и молбу да буду добри и послушни, да буду права божја деца, онако како приличи српској православној деци.“

Лазар Манојловић, конзул Републике Србије је такође поздравио све присутне у име конзулата и у своје лично име. Упутио је и поздраве новог српског министра просвете Србије Младена Шарчевића и пренео његово обећање да ће убудуће више сарађивати са Српском гимназијом. „Упутићемо конкретне захтеве министарству, које обећава заједничке пројекте, материјалну помоћ и заједничку сарадњу на многим нивоима“, додао је конзул.

Присутне је поздравио и Жељко Станков, школски инспектор: „Каже се да се полазак у школу памти целог живота. Желим вам да будете вредни, учите, слушате професоре и родитеље, јер вам они желе све најбоље на овом свету.“

Са бине се обратио и посланик у Парламенту Румуније Славомир Гвозденовић: „Поздрављам вас са пуно радости, али и бриге. Све нас је мање сваке године, у свим српским школама, па тако и овде у нашој гимназији. Ви и ваши родитељи, који сте дали поверење Српској гимназији сте јунаци нашег српског рода. Колико год тражили оправдања са стране, мора се рећи да лепше и боље школе нема, а томе иду у прилог многи великани и успешни људи који су потекли баш из ове гимназије. Ми ћемо учинити све да вам буде лакше да

постанете оно што желите. Треба учинити напор свуда где се у школи чује српски језик. Ипак, долази нам из Букурешта и једна лепа вест. Наиме, изгласан је закон о Дану српског језика у Румунији и тако нешто се десило први пут у историји. За датум смо одредили 21. новембар с разлогом. На тај дан 1826. године, Д.П. Тирол је обавестио писмом Вука Караџића да је писао свој алманах на српском језику.“ Посланик је додао да с бригом и радошћу чувамо оно што нас краси – српски језик.

Испред Савеза Срба у Румунији свечаном отварању су присуствовали секретар Златиборка Марков и председник Огњан Крстић, који је рекао: „Искрено се радујем што смо на једном новом почетку. Сви смо спремни да помогнемо, али некад није довољно само хтети, треба и нешто конкретно урадити. Пример је овај Дан српског језика, за који смо се изборили у Парламенту. Дела говоре више од речи, а Савез ће бити увек уз вас. Децо, ви сте прва брига Савеза Срба у Румунији.“

Од уторка се већ почело са озбиљним радом у школи, иако су клупе нешто празније од ове године. Наиме, нису успела да се формирају два девета разреда, тако да сада постоји један разред са два смера, филолошким и математичко-информатичким, како нам објашњава разредни старешина деветог разреда проф. Предраг Момир. Разред за сада броји четрнаесторо ђака. Такође, неочекивано је мали број уписаних у предшколски разред, свега њих седморо. Просветни радници гимназије обећавају пуно рада и труда да резултати на завршним испитима буду све бољи и бољи, али треба признати да много тога у очувању српства у Румунији зависи од нас самих, родитеља, који треба да препознају значај и предност учења на свом матерњем српском језику.

Биљана Герман

НОВА ШКОЛСКА У ДУНАВСКОЈ КЛИСУРИ, ПОЉАДИЈИ И ГОРЊЕМ БАНАТУ

Трчање ходницима, жагор, свеже окречене учионице, букети цвећа и нови уџбеници на клупама, безбрижни осмеси на лицима деце, наставници у свечаним оделима, срећни и поносни родитељи, мудре речи званичника, водица и босиљак и благослов свештеника, раздрагано звонце... Свечано отварање нове школске године! Нажалост, овакву слику неки ђаци ван Темишвара, широм Горњег Баната, Дунавске клисуре и Пољадије који уче на матерњем, српском језику неће понети у незаборавним торбама успомена и листати по албумима свог памћења у позним годинама живота. Свечано отварање овде иде руку уз руку са несрећним затварањем и гашењем српских одељења.

Први дан нове школске године, 12. септембар 2016, у појединим школама у овим крајевима, на чијим вратима се још увек не жуте јефтини, кинески катанци, започео је зебњом и неизбежним питањем *колико нас има?* И пребројавањем. Суровим, једноставним пребројавањем за које нису потребни савремени рачунари, ни старе, излизане рачунаљке из мрачних буџака празних учионица у којима се некад учила математика. Пребројавањем за које су довољни прсти једне једине руке.

Наставу ће на српском и ове године похађати малишани из Мачевића, Белобрешке и Златице. У Белобрешки први-четврти разред похађа само 5 ученика. Нимало боље није ни у Златици, где као и протекле школске године, српско одељење има само четири ђака. „У првом и другом разреду немамо ниједног ученика. У трећем имамо два, у четвртном, такође два“ -каже учитељ Синиша Вулпије. У ОШ у Златици функционише и

румунско одељење. „Ученици румунског одељења, од првог до осмог разреда, изучавају факултативно српски језик“ -објаснила нам је Рузмаринка Ђорђевић, наставница српског. Српски, као наставни предмет уче и ђаци основних школа у: Луговету (1-4 разред), Соколовцу (1-8 р.), Пожежени (1-8 р.), Новој Молдави (1-12 р.) и Љупкови (1-8 р.).

У Горњем Банату ван Темишвара српски одсеци постоје још у Фенлаку, Немету и Великом Сенпетру. Како сазнајемо од учитељице Загорке Стана, српски одсек у Фенлаку има 5 ђака, у Великом Сенпетру, каже учитељ Драгомир Петков има исто петоро ђака, док је у Немету по речима Оливере Арсин још 5.

Број оних који уписују српске школе се драстично смањује. И то не од сад. И ако се тренд настави, за свега неколико година угасиће се вишевековни пламен који је тако силно овим крајевима светлио. И светлио.

Предраг Деспотовић

СОЧАНСКА СВЕЧАНОСТ

Нема великих и малих српских заједница на овим просторима, већ активних и мање активних. А једна од таквих активних српских заједница је она у Соки. Да је Сока мало српско (још увек) место свима је познато, не само по броју душа већ и домова, а то значи и верника Српске православне цркве.

Било је година када се о њој скоро ништа није чуло, бар у нашим српским круговима. Без културне активности, без српске школе, без неких акција на етничком плану, Сока је пала у заборав. И остала би тако ко зна још колико времена да се није појавила, пре једанаест

година, група ентузијаста која се није помирила са таквим стањем ствари. Гледајући лево и десно, схватајући да се у другим српским местима понешто покреће, да се наши сународници не мире са „осеком“, одлучише да и они крену тим путем. Тако је било и прошле суботе, 10. септембра, када су Срби из Соке уз подршку Савеза Срба у Румунији, дванаести пут заредом организовали традиционални турнир у одбојци и то више него успешно.

Дан се показао идеалним за једно спортско такмичење под ведрим небом. А припремили су се Сочани као прави домаћини, а ту им равних нема, да све учеснике и госте приме како само они умеју и знају. Права би штета била да је „нешто“ покварило овај дан за који Сочани „живе“ читаву годину.

Овај значајан догађај који се одржао на лепо уређеном одбојкашком игралишту, под крошњама четрдесетогодишњих дудова, и ове године, увеличали су својим присуством гости из Србије, Милетићева, предвођени председником Месне заједнице Душаном Ђурчићем, са којима су Сочани успоставили сарадњу пре четрдесетак година. Поред гостију из Милетићева, отварању овогодишњег турнира присус-твовали су и кнез општине Банлок, Лучијан Трифонеску, потпредседник Савеза Срба у Румунији, Славољуб Аднађ, заменик кнеза општине Банлок, Флорин Журкица, председник Месне организације Савеза Срба, Јоца Зомборац и Лаза Ђирка, потпредседник МО ССР у Соки и саветник у општини Банлок, од стране Савеза Срба у Румунији.

Дванаести одбојкашки турнир у овом нашем банатском селу окупио је на старту екипе из Милетићева, Дињаша, АКУД „Младост“ из Темишвара и Соке. Организатори су се снашли и у таквим условима

„мањка“ екипа. Одлучише да сваки игра са сваким, а то значи 8 мечева. А кад је такмичење почело, приметише гледаоци да ће екипа гостију из Србије прва стићи на циљ, а да су „Младосташи“ ту негде, при врху. Тако је и било на крају. Прво место је припало екипи из Милетићева, друго место „Младости“ из Темишвара, а треће Соки. Ни остали нису били разочарани, јер важно је било учествовати како рекоше Дињашани. Иако су се сви учесници примерено и спортски понашали на терену, организациони одбор је одлучио да награди дипломом и мајицом најмлађег учесника турнира Јонела Буда из Дињаша. Исто су били награђени и одбојкаши из Милетићева, Далибор Путица као најбољи играч турнира и Миленко Иванчевић, за најбољег техничара. А као најстаријег учесника турнира организатори су наградили Аурела Босику из Дињаша.

Колико је „прикључење“ сочанске српске заједнице свеукупним напорима Срба са ових простора да одрже што је њихово од предака остало, видели смо исто прошле суботе, када су Сочани оживели један доказ битисања српства у свом селу. Тог дана, после одиграних утакмица, у поподневним часовима на згради бивше Основне школе у месту поново је стављена и освећена спомен-плоча која доказује постојање више од два века српског школства. Чин освећења вршили су протојереј Кристијан Василе Ардељан, украјински свештеник из Соке, јереј Живоине Малетић, парох денђански и месни парох, јереј Љубодраг Богичевић. Својим присуством увеличали су значај ове свечаности за Сочане, делегација општине Пландиште (Србија) на челу са председником општине, Јованом Репцем, председник Савеза Срба у Румунији, Огњан Крстић, потпредседник Савеза Срба у Румунији, Славољуб Аднађ, и кнез општине Банлок, Лучијан Трифонеску, који су се изабраним речима обратили онима који су уприличили ову светковину.

После одбој-кашког турнира и освећења спомен-плоче одржали су већ традиционалну манифестацију дружења српске омладине у овом селу. У вечерњим сатима у месном Дому културе организована је културно-уметничка приредба, на којој су, пред неочекивано великим бројем гледалаца и горепоменутих званицама, у госте Сочанима дошли да своје музичко и играчко умеће прикажу: КУД „Стенка“ из Љупкове, културно-уметничко друштво из Белобрешке са солисткињом Надом Деспотовић и КУД „Свети Никола“ из Дете.

Када се све сабере (па и оно што је уследило после), а нема шта да се одузме, турнир у Соки је потврдио да и мале српске заједнице, ако постоји воља и жеља, разумевање и слога, могу учинити више него велике средине. Сочани су по том питању ненадмашни.

Горан Гога Пантин

САБОР СРПСКИХ СВЕТИТЕЉА У ДЕТА

Мали град посебног шарма, Дета је место кроз које тако често идући према српској граници прелазимо понекад и не слутећи колико је лепоте баш ту у таквом једном месташцу збијено.

Ако се ипак у граду зауставите, немојте да заобиђете веома модерну општину, парохијски дом, где се данас обављају службе док се Српска црква још дограђује. Само неколико улица даље је прелепи градски парк, налик на онај краљевски бузјашки, са летњом баштом, отвореном сценом и салом за приредбе.

Дета је прошле недеље, 11. септембра, за Сабор српских светитеља, када је и храмовна слава овог места широм отворила своје капије да прими драге госте. Било је тога дана овде и Сочана, и Чаковаца и Толвадијаца, из Темишвара је допутовао за ову прилику председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, а уз своје Србе био је и градоначелник Петре Роман са делегацијом културних радника општине Дета.

У парохијском дому, јер су у Српској православној цркви још радови у току, служено је вечерње.

У малој импровизованој цркви било се окупило пуно народа. Дан спаран пред кишу, а Дећана и гостију толико, да су половина њих богослужење слушали са улице.

Вечерње су служили: протојереј ставрофор др Бранислав Станковић, месни парох Љубодраг Богићевић, Разван Макавеј, парох ченејски, Љубиша Матић, парох чаковски, Миливој Горник, парох семартонски и егзарх Епархије темишварске Јустин (Стојановић). Из Шенђурца је за ову прилику допутовала и мати Евгенија.

Славски колач у дворишту парохијског дома резали су кумови Радмила и Рада Мијатов, а од њих су кумство за наредну годину

преузели Кармен и Сорин Ротару.

Киша је почела крупним капима да пада и прети док су се у порти по обичају делили кољиво и колачи, тако да се од параде у народним ношњама улицама градића одустало, а гости и домаћини кренули су пут градског парка и сале за представе.

У дворани народа још и више, јер је српска песма и игра омиљена у Банату, а чланови КУД-а „Свети Никола“ у Дети надалеко су познати по свом таленту и позитивној енергији коју умеју да поделе током наступа. У организацији Савеза Срба у Румунији и ова приредба традиције и фолклора привукла је пажњу мештана.

Дијана Татарушану, вођа друштва и председник МО ССР, поздравила је присутне и пожелела им добродошлицу, позвавши затим званичнике Огњана Крстића, председника ССР и Петреа Романа, градоначелника Дете да се присутнима обрете.

Пријатно изненађење уз похвалне речи на адресу ентузијаста КУД-а „Свети Никола“ дошло је од градоначелника који је Дијани Татарушану уручио плакету, односно признање: „Дета Вам захваљује“ за посебни допринос међукултурном дијалогу и раду на очувању националног идентитета, као и очувању тесне сарадње са јавним институцијама града Дете.

И ред је дошао на уметнике. Од малих до великих, КУД „Свети Никола“ је показао да уме, воли и поштује своју традицију, негује народну игру и песму. Подршку су им дали и чланови оркестра Раде Мирјанића и Борка Стојанова са солисткињом Мелом Јаношевић, али и млади хармоникаш из места Дејан Ђурђев, који су се побринули за добро расположење присутних и на славском балу.

Љубинка Перинац Станков

ТЕЈКИН ДАН

Ове недеље, у Старој Молдави обележен је, као и сваке године 13. септембра, Тејкин дан.

У уторак, око 17 часова, сазнали смо од средовечног Старомолдавца кратких бркова да ће трпезе бити постављене за мање од сат времена и то „код Тотошке“, „код записа, поред аутосервиса“, „код баба Љубе“, „код Бумбара“, „код Кајице“ и „код Мите Труфе“. Обишли смо село и видели како жене износе храну: проју, пасуљ, парадајз супу, ђувеч, штрудле и све стављају на замљу/бетон преко уштирканих столњака или на пластичне /дрвене столове. Као по договору, долазила су деца (са мањима и маме) и седала на земљу и по шанчевима, а жене и понегде мушкарци, око столова. Свуда је било и цвећа у вазама. „Скупимо се код једне жене која је удовица. Она кува, спрема, ми ју помажемо, донесемо ко шта има“ - каже Слободанка Миливојевић. „Дође цео сокак, куј год `оће. Скупу се деца, то је највише дечји дан. Тејка је била нека удовица. Тај се дан чува, зна се 13. септембер, још од наши` прадедова. Не тувим од кад. Ја имам осамдесет година, без једне, са(с) тем сам се опоменула. Кад је киша, уђемо под ајнфор. Ту, ди се кува или преко пута. Ди има места“ - објашњава Цвета Акимовић.

Нешто даље, испред друге куће, баба Лукреција Миливојевић нам је испричала следеће: „Пре је био помор деце и марве и неки су решили да праве овако за здравље тејкама. Пре је било на сваку ћошку, сад се губи. Стари помрли, млади...То се постављало увече кад марва долази из паше“. У „Влашки крај“, на излазу из села, од Живке Мојсеш сазнали смо и ово: „Данас се слави полагање појаса Свете

Богородице. Друго, код нас је била нека колера. Једна жена је сањала да треба удовице да кувају за сву дечицу и да се то да тејки за здравље. Посно је било само ако пада у среду или петак, овако, нешто од меса, а клали су се пилићи обавезно. Посно се спремало, јер је било више сиротиње, свет није имао пара за месо. Ево, спремиле смо 50 л пасуља, 50 л парадајз супе“...

Слично је било и у Мачевићу. И то на 5 локација. Обичај је да се и сваки пролазник послужи. Били смо и ми понуђени код сваке трпезе. Журили смо, ипак, да завршимо текст. Нека нам тејка не замери. Понуђен к'о почашћен!

Предраг Деспотовић

**На дан проглашења Темишвара за престоницу
културе 2021:**

МАРАТОН СРПСКЕ ПЕСМЕ И ИГРЕ

Нико неће у центру Темишвара, испред Опере, на најзначајнијем тргу града на обалама Бегеја, више скренути на себе пажњу као што то чине поворке чланова српских друштава у народним ношњама. Тако је било и ове године, тачније 16. септембра, на дан када је Темишвар проглашен за Европску престоницу културе 2021.

У тренутку проглашења, Централни трг већ је била преплављена армија девојака и младића у разнобојним и живописним народним ношњама, у мултикултуралном и мултиетничком Темишвару, доказавши да и ми чувамо своју културу и све оно што нас краси као добре

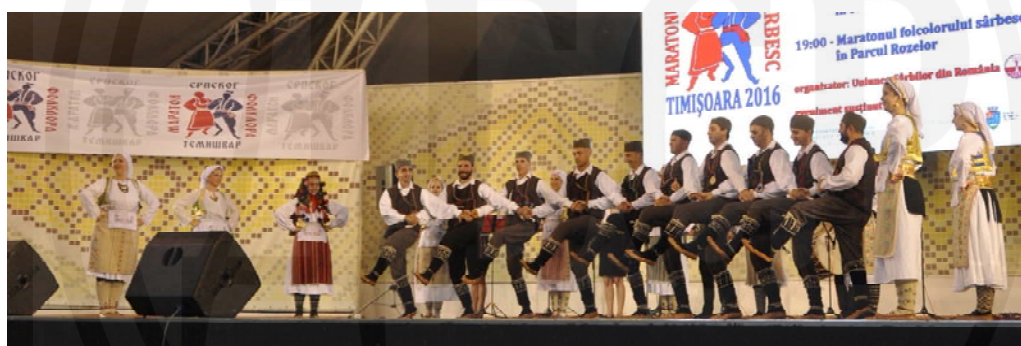
грађане и добре припаднике наше српске националне заједнице. Парада народних ношњи и одиграна кола испред темишварске Опере, као и све лепо што се те вечери догађало у Парку ружа, сигурно ће још једном потврдити наше опредељење у овом граду и на овим просторима које смо својом културом и духовношћу и ми оплеменили. Шаренило младости, лепоте, игре, песме и веселја је као магнет привукло бројне Тамишварце који су се ту затекли или су намерно дошли знајући за овај догађај.

После неколико акорда и... корака у колу, колона је кренула према Парку ружа. А пролазници су застајали, дивили се девојкама и момцима који су у колони дугој неколико стотина метара са поносом прошетали корзоом највећег града Баната.

Двадесет КУД-ова, 500 учесника

У Парку ружа, на пространој сцени летње баште, постројили су се сви ансамбли, сва друштва, сви учесници из наше земље и матице док су се седишта полако пунила публиком. Александра Милка Милановић и Петар Ацић, водитељи програма, су обавестили присутне да ће се те вечери публици представити 20 српских културно-уметничких друштава из Румуније и Србије, да ће наступити преко 500 играча и инструменталиста, а да ће видети кореографије српских народних игара из скоро свих фолклорних зона српског ареала.

На самом старту Маратона, организованог од стране Савеза Срба у Румунији, под покровитељством Департмана за међуетничке односе Владе Румуније уз финансијску помоћ Министарства културе и Општине града Темишвара у партнерству са Муниципијским домом културе, публици и учесницима обратиле су се угледне личности. Са

изузетним надахнућем и искреном приврженошћу Србима, своју поздравну реч исказао је са сцене у Парку ружа заменик градоначелника Имре Фаркаш. У својству председника Савеза Срба у Румунији, присутнима се обратио Огњан Крстић. Истакао је, између осталог, да Срби у Румунији могу да приреде овакве манифестације,

овакве фестивале захваљујући чињеници што имамо овакву омладину, што смо уједињени и што све чинимо из срца и душе свесни да само на овај начин можемо одржати наш идентитет, наш језик, наше традиције, наше школе, нашу културу, да очувамо углед и образ у овој мултикултуралној и мултиконфесионалној средини где живимо, да заједно са осталима одржимо на завидном нивоу добро познат суживот свих мањина на овим просторима. Захвалио је председник ССР свим учесницима, њиховим упућивачима и свим људима добре воље који младе воде и уче их dobrим стварима које наш род има, а Савез је ту да каналише тај рад у очувању националног идентитета. Ирена Радојичић, конзул Републике Србије у Темишвару похвално је говорила о деловању српске мањине, окупљене око Савеза Срба у Румунији на свим пољима културе, наставе, традиције и духовности у

Румунији, назначивши да матица увек подржава овакве манифестације, које чувају српску свест, историју, културу и српску духовност.

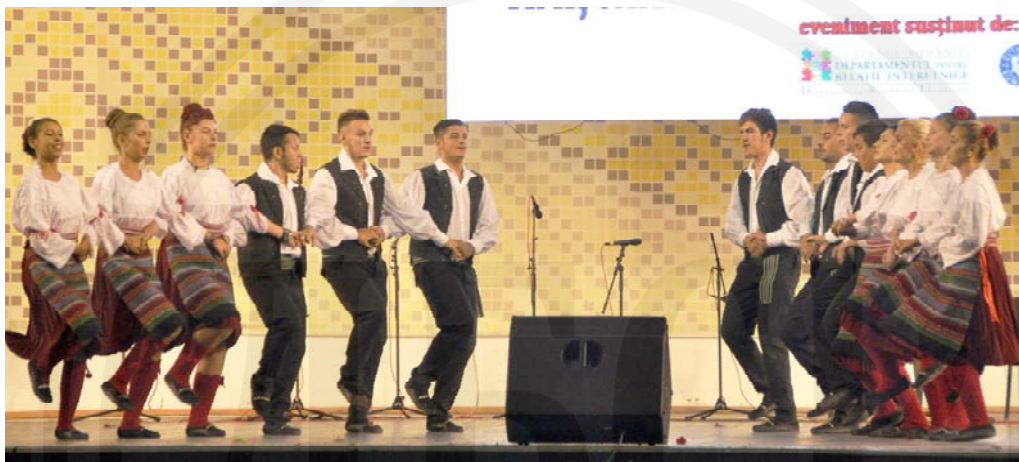
Након топлог поздрава званичника, почео је трочасовни концерт српског фолклора. Част да први наступи имало је **КУД „Свети Никола“ из Дињаша**. Дињаш је одувек био расадник талентованих играча, певача, свирача, али и глумаца аматера. Друштво сада броји двадесет и пет момака и девојака, искључиво из Дињаша, који су познати по томе што разведре, где год гостују, атмосферу својим наступом. Како нас је навикао минулих година, Жељко Тодоров, уметнички руководиоца друштва, тако и садашњи упућивачи, Александра Стојанов и Алин Боже су све учинили да се дињашанске девојке и момци прикажу у најбољем светлу сплетом игара из Срема.

Упечатљив наступ имало је и **КУД „Свети Никола“ из Радимне**. Наше једино друштво које је посетило Косово и Метохију, уз свог уметничког руководиоца Томислава Поповића, приказало је на овогодишњем издању Маратона игре из Јужне Србије. Друштво је основано 2000. године и тренутно броји око 60 чланова подељених у три групе, са по двадесет играча од 3 до 28. година.

КУД „Брзава“ је друштво Општине Решица основано 2011. године и броји двадесет и четири пара играча. Залагањем Михаја

Степанескуа, бившег градоначелника Решице, од пре три године почели су да уче и српске игре. На Маратону српског фолклора Решичани су наступили са играма из Шумадије, у кореографији „Ај поведи весело“, Сенадина Крстића. На сцени су деловали сигурно, а игра им је била запажена и по аплаузима публици се веома допала.

Из блиског нам српског дела Баната, у Темишвару су те вечери на Маратону српског фолклора наступили чланови **Српског аматерског културно-уметничког друштва „Свети Сава“** из Кањиже. У кореографији Љубомира Вујичина и под уметничким руководством Душана Бајића, млади Кањижани су се представили публици у Парку ружа Играма из Гњилана под називом „Дели Агуш“. Лепотом ношње и уиграним сплетовима игара наше банатске комшије из Србије одушевиле су присутне својим извођењем.

Из нашег најудаљенијег села са обале Дунава, из Свинице, где српска мањина представља преко 90% становништва, дошли су чланови **КУД „Дунав“** да нам дочарају лепоту српских игара. Чланови једног од наших најстаријих друштава су се под управом Живице

Балача приказали публици играма из Јужне Србије.

КУД „Свети Никола” из Дете, чији је уметнички руководилац Дијана Татарушану, основано је пре шест година са циљем промовисања и очувања српске културе, традиције, обичаја, вере, језика, народне ношње, игре и песме. Они су на сцени у Парку ружа извели кореографију Милорада Лонића са играма из Срема под називом „Играј, играј, моја мила мобо“.

КУД „Свети Ђорђе“ из Станчева спада у ред бројнијих играчких дружина упркос чињеници што ово село нема ни две стотине српских душа. Но, то није препрека да се око друштва окупи велики број младих и под упутством Душана Миладинова обогаћује свој

репертоар сваке сезоне. Овога пута су на Маратон дошли са Играма из Лесковца, а музичку пратњу обезбеђује оркестар проф. Јоце Бугарског.

Из Великог Сенпетра је на Фестивал дошла играчка група **КУД „Плави делија“** са добро увежбаном кореографијом Радована Јованова, са сплетом игара из Црноречја. Видно је било да су Сенпетарци добро увежбали ове игре и публика им се одужила аплаузом.

КУД „Круна“ из Српског Семартона извело је кореографију „Игре из Беле Паланке“ Сенадина Крстића. Њихов уметнички руководилац је Весна Чолаковић Струца. Играчка група је основана 2009. године са двадесет активних чланова, углавном деце узраста од тринаест до деветнаест година, која неуморно вежбају српски фолклор. Лепи, одлично синхронизовани и весели, тако су на сцени свој Семартон заступали чланови КУД-а „Круна“.

Бројни чланови **КУД „Коло“ из Арада**, на отвореној сцени у темишварском Парку ружа представили су се играма из Крајишта под називом „Дома ли си, Дуде“ у кореографији Драгана Павловића. Друштво је основано 2010. године са циљем очувања обичаја и културе на поморишким просторима, а броји више од 60 чланова, који су активни у више секција. Учествовало је на фестивалима у Румунији, Србији, Мађарској и Словачкој и то под уметничким руководством Дарка Воштинара.

КУД „Свети Никола“ из Варјаша приказало је на овогодишњем издању Маратона Игре из Косовског Поморавља у кореографији јеромонаха Емилијана (Тасића). Друштво је почело с радом 2014. године на иницијативу управе манастира Бездин, а по благослову Његовог преосвештенства епископа темишварског Г.Г. Лукијана. Тренутно окупља децу из Варјаша, а уметнички руководилац и корепетитор је протонамесник Душан Кључар, а председник друштва јесте Мирослав Росић.

За КУД „Свети Сава“ из Великог Семиклуша не треба трошити много речи. Годинама је ово друштво међу најпознатијим и најбројнијим у нас. На сцени у Темишвару, под управом Наталије Мандран, а у кореографији Љубомира Вујичина, сценске поставке Адријане Лукин и музичке подлоге Гице Мандрана, Семиклушани су извели игре из Јужне Србије.

Из Старе Молдаве стиже истоимено Културно-уметничко друштво. Основано је 1948. године и ради непрекидно до данашњег дана. Старомолдавци су прави представници клисурског фолклора, тако да су се и на овом Маратону представили у оригиналним ношњама специфичним за њихов крај, сплетом српских игара из

Дунавске клисуре у кореографији Саве Константиновића.

Соколовчани су познати као врсни играчи. То су доказали и овом приликом посредством чланова игачке групе **КУД „Соко“**, под уметничком управом Маре Горун. Играчи су извели сплет народних игара из Шумадије, уз пратњу оркестра Горана Стефановића, Маре Горун и Марка Чорика.

Шта рећи за **АКУД „Младост“**, друштво основано 1969. године са бројним освојеним трофејима на разним фестивалима и смотрама, са кореографијама на којима би им позавидели и професионални ансамбли? То се, наравно, може постићи само радом, трудом и вољом младих Срба са ових простора. Сенадин и Сретко Крстић, у својству уметничких руководилаца, труде се да се стигне до савршенства, а када се у потпуности испоштује музичка замисао концерт - мајстора Наде Петров Мунтеану, онда је успех загарантован. На Маратону, Младосташи су се представили играма из Бачке под називом „Ивањско цвеће“.

Већ осам година културно-уметничко друштво **„Стенка“ из Љупкове** употпуњује ризницу нашег фолклора. Врло живом игром и у специфичним ношњама млади Љупковчани, под уметничким руководством Живе Удулија, побрали су топле аплаузе публике извевши Игре из околине Ниша.

КУД „Дома културе из Ивањице“ јесте једно од веома квалитетних културно-уметничких друштава које је за ову прилику у Темишвар допутовало из Србије. Рекреативна група друштва извела је сплет градских игара из Србије, а прва основа друштва представила се играма из Шумадије под уметничким руководством Гордане Спасовић.

КУД „Белобрешка“ из Белобрешке, под уметничким руководством Горана Стефановића извело је Игре из Шумадије. Чланови друштва присећају се шездесетих година прошлог века, када

је био процват српског фолклора у селима. Данас покушавају да сачувају песме и игре из Дунавске клисуре, а с поносом наглашавају да их на наступима увек „уживо“ прате тамбурашки оркестар или народни оркестар.

Културно-уметничко друштво „Извор“ из Сараволе, основано пре две године на иницијативу председника општине Саве Стојана. Броји 20 чланова и већ је учествовало на неколико фестивала. Директор друштва је Борко Стојан. За наступ на Маратону припремило је игре из Студенице под уметничким руководством Радована Јованова.

Последње се публици представило **КУД „Чанадске звездице“ из Чанада**, играма из Лесковца, под уметничким руководством Оане Ердеј и Лилијане Перчу. Најмлађи Чанађани су показали да се и у врло кратком року могу савладати све тајне народних игара.

И маратон доброг расположења после Маратона

Након приредбе, која је трајала више од три сата, уследило је дружење до касно у ноћ у ресторану „Арта“. Наравно, игре и песме нису изостале, а ни добро расположење, за које се побринуо оркестар у чијем су саставу били Себастијан Струца, Дарко Мишков и Саша Панић са солистом Милутином Нешиним. На дружењу су секретар ССР Златиборка Марков са потпредседницима Славољубом Аднађем и Живицом Милојковим поделили захвалнице свим учесницима Маратона српског фолклора, а председник Савеза Огњан Крстић је одабраним речима захвалио свима на учешћу и руководиоцима друштва пожелео пуно снаге и воље за рад у очувању и промовисању нашег фолклора. Сутрадан је део ану Српском Семартону, а део у Ченеју.

Горан Гога Пантин

**Манифестација „Трагом Доситеја“ у Српском Семартону,
17. септембра о.г.**

ДИМИТРИЈЕ НАС НЕ ОСТАВЉА НИ ДА ПРЕДАХНЕМО

Димитрије Обрадовић, потоњи Доситеј, не оставља Семартонце да предахну ни после два века од упокојења. Наравно, ову метафору треба схватити као такву, будући да се већ деценијама (под разним називима) у овом малом селу одржавају културно-уметничке и књижевне манифестације (укључивши и сарадњу са „Вуковим и Доситејевим“ музејом у Београду седамдесетих и осамдесетих година минулог века) посвећене највећем српском просветитељу, првом министру образовања Обреновићеве Србије и аутору прве српске химне „Востани Србије“. О свему овоме писане су бројне књиге, а на овим просторима то је учинио највише управо Семартонац Стеван Бугарски, студије и слично. За Семартонце је, међутим, битно, што је давно (средином 18. века) мали Димитрије проводио већи део детињства код свог деде Ранка Паункића, у дому рођења мајке му Круне, како је истакао и у свом обраћању публици у Дому културе, потписник ових редова, и што се управо са умке надамак Семартона, са сузама у очима, опростио од милог и драгог села, кренувши на пут странствовања. И, ето, више од два и по века Семартонци живе са Доситејем, а највероватније и он са њима у свом загробном животу.

Овогодишња, сада већ традиционална, манифестација, имала је два дела, да тако кажемо. У првом су домаћини биле чланице Кола

српских сестара „Круна“ из места, а у другом КУД „Круна“ такође из места. Све под окриљем Савеза Срба у Румунији.

И гостију и милине

У заказано време, одмах после поднева, пред седиштем Месне организације ССР зауставио се аутобус са временшним путницима, чланицама Кола српских сестара Епархије бачке из Новог Сада. Са нескривеном радошћу поновног сусрета дочекале су их њихове вршњакиње, пензионерке Семартона, чланице КСС „Круна“, са колачем и сољу, по традицији, али и најтоплијим речима поновног сусрета, будући да су Семартонке посетиле недавно Нови Сад. Неуморна председница КСС „Круна“ Живка Живанов је са својим сарадницима, и уз помоћ „млађих снага“, припремила (сигурно нагађате) све оно што је потребно уморним путницима. Препуна трпеза свакојаким ђаконија је само део „стимуланса“ за добро расположење. Семартонски прослављени вокални дует, од половине шездесетих година минулог века, Милана Сеја Весић и Ката Перинац Грубачки (сада чланице ВИС „Генерација“, наравно Семартонке, у пратњи оркестра Илије Грубачког и Тиме Лујанова, такође Семартонаца) допринео је да се висока летња температура ваздуха тога доба повиси за још десетак степени. Певало се из свег гласа (упркос годинама), играла су се наша српска кола (опет упркос годинама), а редуше су за десетку, као и куварска екипа на челу са Живицом Грубачким, вршиле свој посао: масна живинска супа, укусне сарме, печење и колачи по семартонском рецепту пуниле су трпезе, а најчешће су сокови замењени...

Када сам у краћем разговору упитао Милицу Живковић, вођу гостујуће екипе из Новог Сада о првим утисцима у Семартону, њених чланица друштва, рекла је да су плакале... од милине и радости. Наравно, што су тако нешто доживеле у Семартону. А са краћом историјом села „рожденије мајке славног Доситеја“ упознала је гошће Наташа Гомилин Љубимиреску, лекар по струци, али и ослонац КСС „Круна“. Живка Живанов је гостима поклонила и фото албум (штампан за ову прилику уз помоћ ССР): Српски Семартон „Трагом времена“ (1930-1990) са преко 150 изузетно вредних фотографија из културне, књижевне и спортске активности мештана.

У наставку првог дела манифестације сви су скупа присуствовали парастосу Круне Паункић Обрадовић у месној православној цркви, који је служио месни парох јереј Миливој Горник у садејству са Хором Православне српске саборне цркве у Темишвару, под диригентском палицом проф. Јоце Бугарског, наравно Семартонца. Потом су сви скупа посетили и Мало гробље и поклонили се, пред надгробним спомеником, сенима матере Доситејеве Круне и сестре му Јулијане.

Када се у песми чује Косово сва срца Семартонца затрепери

У прелепом Дому културе „Доситеј Обрадовић“, којем се сви диве када га први пут виде, а захваљујући г. Светозару Бати Бугарском, одржаван и модернизован свих минуваних година, одржала се културно-књижевна приредба, а домаћини гостима били су госпођа Весна Чолаковић Струца и КУД „Круна“. Иако је број друштава био мањи него претходних година приредба је, ипак, потрајала више од два сата. Ни публика није, бар на почетку, била бројна, али ту постоје разлози: осипање Срба у селу и овогодишња „конкурвенција“ манифестације „Дани бербе грождја“ у Вршцу. Па, ипак, када је Хор Православне саборне цркве у Темишвару, на сцени отпевао песме посвећене нашем Косову (предиван глас солисте Предрага Остојина) нико није остао равнодушан. Салом се проломио такав аплауз, какав Семартонци одавно нису чули. Дакле, није реч ни о броју посетилаца већ о... реакцији. А публика је тако реаговала и приликом наступа младог ансамбла „Хора Белинцулуј“ из истоименог места надомак Лугожа и наравно гостију из Омољице, покрај Панчева: КУД „Жисел“ са својим играма из Баната и Шумадије. Иначе и Белинц и Омољица су по други пут били гости Семартона.

Ни Семартонци нису остали дужни публици својим играма Сенадина Крстића и Душана Миладинова. Иако у подмлађеном саставу, након смене генерација, цурице и момци Весне Чолаковић и

Миливоја Мишкова настављају да одржавају висок ниво и стандард.

Реченице више посветићемо најмлађем културно-уметничком саставу под окриљем ССР (али најстаријем по годинама!) ВИС „Генерација“. Недавно се у „Нашој речи“ појавио чланак о овом друштву, основаном почетком ове године, а похвале већ стижу са свих страна. Семартонци су састав видели и чули први пут, али не и њихове чланове, посебно Милану Сеју Весић и Катку Перинац Грубачки (вокалне солисткиње) Илију Грубачког, Тиму Лујанова, Ђорђа Љубимирескуа (инструменталисте). Чак ни остале чланице ВИС „Генерација“ нису непознате месној публици, бар оној старијој. Предивне гласове Даре Пауљевић, Ђурђевке Миклушев, Рајке Илин и Санде Марковић, поред поменутих Сеје и Кате, и у хору и појединачно, ретко ко може данас, након десетина и десетина година од првих наступа на сценама дуж и попреко Баната и шире, заборавити. Лепо је што састав негује наше изворне песме (да се не забораве), а наше „младе даме“ од тога не одустају.

Да кажемо и то да су приредбу увеличали својим присуством заменик кнеза општине Улбеч, Антоние Чезар Јоан и Огњан Крстић, председник ССР и свако је на свој начин обећао Семартонцима свесрдну помоћ на културном плану.

За успех манифестације, поред поменутих имена, мештани захваљују и Светозару Бати Бугарском, Савезу Срба у Румунији, општини Улбеч и, у првом реду, свесрдном залагању десетина и десетина мештана, који увек остају анонимни, али не и без речи захвалности.

Текст: Србољуб Миле Мишковић
Фото: Калин Љубимиреску

ДАН ПОЉОПРИВРЕДНИКА У ЧЕНЕЈУ

Ко год је у свету чуо за Ченејце, није могао да се не сети чувеног Поп Олује, књижевног шаљивџије, који је поп Ћири подметнуо коњски зуб и остао запамћен као лик једног од најомиљенијих романа Стевана Сремца. Исто се за Ченејце везује и Душан Васиљев, песник који је обележио српску модерну, неутешно заљубљен у Ченејку Милојку Малетић.

За Ченејце се везује још неколико културних одредница, али ове две српске некако су нама најприсније и најважније. Чувају их Ченејци и данас у успомени и у њихово име настављају да за собом остављају српскога трага.

Прошле суботе, 17. септембра, на дан Светог Симеона Столпника, Ченејци су прославили Дан пољопривредника и окупили се око 15.30 у Дому културе у шаренилу најразличитијих српских народних ношњи.

Присутну публику поздравио је Жива Пантин, потпредседник МО ССР Ченеј и реч дао званичницима, односно Огњану Крстићу, председнику Савеза Срба у Румунији и заменику председника општине Клаудију Баји, који су нагласили значај ове манифестације и по Савез и по општину Ченеј.

Младе и талентоване Милица Пантин и Бранкица Плавошин су овога пута имале улогу водитељки и представљале су учеснике на приредби уприличеној поводом Дана пољопривредника.

На сцену су прво изашли најмлађи – полазници српског одсека вртића у месту, који су у лепим народним ношњама одиграли сплет народних игара. О њима су бринуле Љиљана Милован, васпитачица и Биљана Ранков дугогодишњи просветни радник и власник сеоског

музеја, где се чува једна од најлепших приватних колекција народне радиности у Банату.

Ред је дошао и на госте, пристигле овим поводом из целе Клисуре и Пољадије у пратњи Борка Јоргована, координатора културно-уметничке активности ССР. Први су наступили Белобрешчани, односно КУД „Белобрешка“ са играма из Шумадије у кореографији Сенадина Крстића. Упућивач и шеф оркестра им је био Горан Стефановић.

Мали хармоникаш Марко Чорик са Гораном Стефановићем отворио је наступ Соколовчана под вођством Маре Горун.

КУД „Стенка“ из Љупкове под вођством Живе Удулија извело је сплет игара из Грачанице.

КУД „Стара Молдава“ представила се српским сплетом из Дунавске клисуре, под вођством Саве Константиновића.

Па кад се приредба завршила, окупљени народ прешао је у стару ченејску школу која је данас седиште Месне организације Савеза Срба у Румунији. Просторије освежене и обновљене, украшене везеним пешкирима и плодовима јесени дочекале су своје госте.

Дан је био посвећен Симеону Столпнику, а свештеници Разван Макавеј и Слободан Вујић резали су колач и осветили кољиво, па се после славље уз трпезу наставило.

Ченејци су се заиста побринули да својим гостима ништа не зафали, а имали су за то и мајсторе. Ченејац Љуба Малетић, кога сви зову чика Бата и Златомир Бранков из Гада спремили су две врсте паприкаша и то оног казанског, да се „бркови омасте“ како Ченејци кажу, уз музички зачин и тамбураше из Српске Црње, односно ТО „Шеве“.

Дан је био прави септембарски, а „гушт“ прави банаћански.

Љубинка Перицац Станков

ТУРНИР ПРИЈАТЕЉСТВА

Недеља, 18. септембар, је био дан када су се врсни шахисти из земље и иностранства срели на једном месту да уз дружење одмере своје снаге. Наиме, у оквиру установе Адам Милер Гутенбрун, у Тимишвару, одвијао се седамнаести по реду шаховски „Турнир пријатељства“, по правилима ФИДЕ у 7 рунди, где је сваки играч имао по 25 минута за размишљање. Од организатора и судије турнира, међународног мајстора шаха Небојше Илијина, сазнајемо да су покровитељи турнира Савез Срба у Румунији, установа Адам Милер Гутенбрун, Фондација Пијус Бранзеу и Шаховски информатор Београд.

Тачно у 10 сати почело је свечано отварање манифестације, а пријављене шахисте, њих деведесетдвоје поз-дравио је организатор, ИМ Небојша Илијин: „Драго ми је што на овом турниру има пуно деце. То и јесте била почетна идеја, да има пуно деце и остварили смо тај циљ. Шах је врло корисна игра за децу. Он, између осталог, развија мишљење, моћ концентрације, меморију. Сви који су некада тренирали шах, јако су се добро реализовали у животу.“ Испред Савеза Срба у Румунији шахисте су поздравили секретар Златиборка Марков и председник Огњан Крстић, који је између осталог рекао да му је драго да се у моменту када је Тимишвар изабран за престоницу културе, прославља овако један лепи

спорт. Нагласио је да ће Савез и надаље бити уз шахисте. Присутне је поздравио и председник Румунске шаховске федерације Сорин Аврам. Он је посебно поздравио децу и госте из Србије, који се, како је нагласио, увек одазову позиву и зато се манифестација зове „Турнир пријатељства“.

А гости из Србије су били реномирани шахисти, велемајстори Бошко Абрамовић и Драган Котевски, као и интернацио-нални мајстори Срђан Цветковић и Милан Марковић. Укрстили су копља, или боље рећи шаховске фигуре са интернационалним мајсторима из Румуније као што су Адриан Мариан Петришор, Михај Лучиан Грунберг, Алин Арделеану, Дан Богдан, велемајстором Ирином Јонеску и другима. Столови са овим именима привлачили су пуно пажње. Њихове игре су пажљиво праћене.

Ни наша мала српска заједница није остала без својих представника. Достојно су нас представљали Горан Мишковић, који је испред редакције „Наше речи“ извојевао четири победе у веома тешкој конкуренцији, ученици Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару Марко Иван Момир са три победе и једним ремијем, Филип Герман са три победе и Стефан Герман са две победе. Сви су награђени дипломама и књигама.

Иако су организатори турнира наглашавали да није важно ко је победник, да је важније што су се шахисти дружили, размењивали искуства и потезе, није наодмет поменути и победнике. Прво место очекивано је освојио Адријан Мариан Петришор, друго Михај Лучиан Груберг, а треће Бошко Абрамовић.

Биљана Герман

АМБАСАДОР БИХ, МИЛЕ ВАСИЋ, У ПОСЕТИ ТИМИШКОЈ ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ И САВЕЗУ СРБА У ТЕМИШВАРУ

Прошлог четвртка, 22. септембра у радној посети Темишвару боравио је амбасадор Босне и Херцеговине у Румунији, Миле Васић.

Високи званичник се прво задржао у разговорима са челницима Привредне коморе жупаније Тимиш, а тема је била развој повољних економских и комерцијалних односа БиХ и Румуније, као и регионално повезивање када су у питању разни сектори деловања и заједнички пројекти ове две земље, са нагласком на градове: Сарајево, Бања Лука, Темишвар, као и приступ европским фондовима у заједничком интересу.

Привредна комора трговине, индустрије и пољопривреде жупаније Тимиш позвала је фирме из БиХ да учествују на изложбеним манифестацијама ПКТИПЖТ и предложила организовање Бизнис форума у Темишвару.

Сусрет се закључио уписивањем у Књигу почasti Његове екселенције у којој је Миле Васић изразио наду о будућој плодној сарадњи две државе.

Истог дана, у 13 часова, амбасадор БиХ у Букурешту Миле Васић, посетио је и Савез Срба у Румунији и у разговору се задржао са председником Огњаном Крстићем.

После састанка у седишту Савеза Срба у Темишвару, високи дипломата је за „Нашу реч“ изјавио:

„Било ми је задовољство да будем примљен од стране председника Савеза Срба у Румунији. Оно што ми је било битно да сазнам јесте колико људи овде живи, какви су услови и оно што сам чуо је доста охрабрујуће да Срби имају један

доста организован живот, да Румунија као држава помаже у свим аспектима, тако да се не осећају као мањина, већ као равноправни грађани ове државе. Прије једно месец дана имао сам састанак у Букурешту са тамошњим председником Савеза. Тамо је Срба доста мање него у Темишвару, који су организовани у складу са својим могућностима. Данас сам у Привредној комори у Темишвару покушао да повежем привреднике две земље, да успоставимо сарадњу, јер треба превазићи приче о Румунији засноване на искуству од пре тридесет-четрдесет година, када је Румунија била мање развијена. Данас је она и љепша и богатија од неких земаља на Западу. Европска унија није нама само на Западу, она је и на Истоку. Овде живи један народ који нам је много сличан и са овим народом би требало мало више радити. Надам се да ћемо у томе успети.“

Љубинка Перинац Станков

КЊИЖЕВНИ СУСРЕТИ У БАЊАЛУЦИ И БЕОГРАДУ

У периоду 13-16. 9. 2016. у Бањалуци је одржан Сајам књиге на којем су први пут организовани Међународни књижевни сусрети – Бања Лука 2016. Првом издању значајног књижевног догађаја присуствовали су и темишварски песници Адријан Боднару и Славомир Гвозденовић.

Уз промоције и разговоре о књизи, сваког се дана пре и после

подне на Сајму представило по 3-4 песника. Тако су о мултикултуралности Темишвара, о румунској књижевности, као и о српским књигама у Румунији говорили наши песници. Ако је Адријан Боднару истакао европску специфичност Темишвара, Славомир Гвозденовић је говорио о нашем месту, о нашим књигама, о нашој култури уопште у граду који смо вековима заједнички градили и бранили. Ове су информације темишварски песници пренели и министру културе Републике Српске на пријему који је организован у част учесника из 9 држава. Свакако да је најзначајније било књижевно вече које је 14. септембра организовано у Банским дворима, где је петнаестак песника, међу којима и Адријан Боднару и Славомир Гвозденовић, говорило своје стихове пред препуном двораном и академским аудиторијумом.

У оквиру првих Међународних књижевних сусрета – Бања Лука 2016. Удружење књижевника Републике Српске, чији је члан од оснивања и наш Славомир Гвозденовић, штампало је антологију „Поетике“ са стиховима свих учесника овог сусрета. У њој су се нашла и двојица темишварских писаца, а превод стихова Адријана Боднаруа потписао је Горан Мракић. Говорећи о „Поетикама“, Предраг Бјелошевић председник УКС, бираним речима говорио је о нашем граду и пријатељима из Темишвара. Али уз све лепо у Бањалуци, посебно треба издвојити вече поезије у бањалучкој Гимназији где је, уз остале песнике, наступио и Славомир Гвозденовић који је направио лук између два града и бањалучке Гимназије и наше Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ све илуструјући стиховима који потврђују нашу заједничку припадност истом народу и једној култури.

* *

Одмах након Међународних књижевних сусрета у Бањалуци, у

Београду је од 18. до 23. септембра 2016. организован традиционални Међународни београдски сусрет писаца, 53. пут по реду.

Иако организован у скромним околностима, сусрет је окупио око 40 писаца из 21 земље. Више књижевних и песничких сусрета на којима су читали и темишварци Роберт Шербан и Славомир Гвозденовић, округли столови, песничко јављање у Скадарлији, у Ђуриној кући, вожња бродом Дунавом и Савом и међународни рецитал потврдили су значај овог књижевног скупа са великом традицијом, а наши песници су и овога пута показали и својим стиховима потврдили европско лице Темишвара. На сусретима су представљена и бројна нова издања, добили смо низ похвала за своје књиге и преводе из српске књижевности, а за Дане преображења Срба у Румунији речено је дословце да су „најзначајнији књижевни сусрет српског расејања и матице“.

Градоначелник Београда организовао је пријем за око 100 српских и страних писаца, а посебна част указана је двојци наших песника који су се у име свих страних учесника, након поздравне беседе Радомира Андрића, председника УКС, обратили скупу и прочитали своје стихове. Дана 21-22. септембра гости су у пратњи својих љубазних домаћина посетили петнаестак градова Србије.

Са овог Међународног скупа посебно треба издвојити још два сусрета: први – посвећен Косову и Метохији и други – посвећен српском расејању, а на овај начин Удружење књижевника Србије, чији су чланови и десетак српских писаца из Румуније, потврђује своје опредељење за чување књигом српске културе и њене саборности. Захваљујући још једном Радомиру Андрићу, председнику, Брани Вељковићу, секретару УКС, Миљурку Вукадиновићу, уреднику трибине „Француска 7“ и свим пријатељима, вратили смо се из Београда озарени његовом лепотом и вером у књигу.

САБОР И СЛАВА У МАНАСТИРУ КУСИЋ

Златичани су у Златном потоку, који протиче неколико стотина метара од села и исто толико од манастира Кусић испирали злато. Временом, златне жице су пресахле, а житељима овог пољадијског села позлатио се и остао да светли камен. Камен којим је зидана црква овог манастира, а посвећена Рођењу Пресвете Богородице. Не знамо да ли је подигнута камењем из Златног потока или оним из Нераља (Нераљ је након Великог рата постао граница и дели, не само две државе, већ и село Кусић од истоименог манастира), али одсјај њених, неомалтерисаних зидова, како време више пролази, бива све јачи. Више од деценије, у обновљеној светињи свечано се прославља

Мала Госпојина. Црква је обновљена последњи пут 2002. и то „благодарећи милодарној и богољубивој хришћанки Дивни Јовановић, родом из Луговета“. Кажу да она у детињству није најбоље видела, а имала је и болове у очима. Међутим, једног малогоспојинског јутра, након бденија и ноћи проведене у овој светињи испод чудотворне иконе Богородичине, вид јој се повратио, а очи престале да боле. Зато је, у позним годинама, пред сам крај живота, помогла да се црква обнови и да поново оживи.

Протекле седмице, у среду, 21. септембра, око пола десет, свештеници соколовачког намесништва, игуман Јустин (Стојановић), егзарх манастира Епархије темишварске, иначе сабрат манастира Кусић (први после обнове) и протојереј-ставрофор Маринко Марков, архијерејски заменик Епархије темишварске, већ су се припремали за богослужење, док су верници колима, бициклом или пешице пристизали из околних села Пољадије и Дунавске клисуре. Дошли су и гости, боље рећи прави домаћини (или и једно и друго) из Кусића, општина Бела Црква (Србија). Од кад се у светињи опет заоченашило, Кусићани долазе сваке јесени у свој манастир. Додуше, с пасошем у џепу. „Долазим сваке године овде. Јако поштујем овај манастир који носи име села у којем ми радимо и живимо и желимо да одржавамо међусобну везу са српским народом са ове стране границе. Побратимљени смо са школом у Златици“ -изјавио је за *Нашу реч*

Арашков Бранислав, директор ОШ „Мара Јанковић“ из Кусића. Не долазе Кусићани својима (и себи) у госте празних руку: „Донели смо овог пута рефлекторе који ће осветљавати цркву, тако да могу мештани села Кусић и Срби са оне стране границе да гледају и ноћу манастир.“

Јутро је било прохладно, право јесење, а зрели кукурузи око манастира, једра детелина и шумовити обронци планине Локве губили су се у јутарњој магли. У тој тишини и миру, тачно у 10 ч. зачуо се и глас свештеника. Свету литургију којој је присуствовало стотинак душа, служили су егзарх манастира Епархије темишварске, игуман Јустин (Стојановић), протонамесник Перица Живановић, парох у Соколовцу, јереј Флорин Божин, парох у Свиници и епархијски ђакон Миодраг Јовановић. Беседио је јереј Флорин Божин, а након трократног опхода, резање славског колача обавио је архијерејски заменик, протојереј-ставрофор Маринко Марков. „Још се молимо за кумове данашње славе, Дарка и Александру, за милост, живот, мир, здравље и спасење њиховооо“... појали су свештеници. Дарку и Александри, брату и сестри из Златице и њиховим родитељима ово је већ једанаеста година заредом како су кумови на овој слави.

„Часни оци, поштовани гости, драга браћо и сестре, Господ је благословио да се и ове године окупимо у овој светињи и цео

благочестиви народ, заједно са нама, свештенством, узнесемо молитве најсветијој мајци, Пресветој Богородици. Њен дан рођења окупља све нас у овој светињи, а ова светиња је чудо Божје. Сваке године, кад овде долазимо, видимо понешто ново. То је овога пута нова ограда. Надамо се да је то само почетак узвишења и благодатнога делања на овом светом месту које ће и овај манастир вратити у живот цркве онако како и пристоји светим манастирима“ - рекао је присутнима, између осталог, архијерејски заменик Маринко Марков. На питање протојереја-ставрофора Василија Плестића, намесника соколовачког намесништва *Ко жели да прими кумство* јавила се, видно узбуђена, Јесенка Ђуричић из Луговега.

Богослужење се у овој цркви чује само једном годишње, на Малу Госпођу. Кољиво, чашица разговора и убрзо свако је кренуо својим путем. Само је манастир остао онакав какав је и био током целе године. Сам украј друма, тих, а речит да чини оно што најбоље зна и што је и до сад, толиких векова чинио. Да светли и овој и оној обали Нераља, да исцељује и да опомиње. До идућег септембра. Или ко зна? *Чудни су путеви Господњи...*

Предраг Деспотовић

ВАНРЕДНА ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА САВЕЗА СРБА У РУМУНИЈИ

- На Скупштини су, од 58 Месних организација Савеза Срба у Румунији, присутне биле 50 организација, док је од 248 делегата, присутно било 189
- Свих 189 уписаних делегата је искористило своје право гласа. Процес гласања протекао је без инцидената. Борислав Велимировић је добио 67 гласова, док је Славољуб Аднађ освојио 120 гласова. Два гласа су поништена
- Будући кандидат ССР на посланичким изборима 11. децембра 2016. јесте Славољуб Аднађ

У Темишвару је 1. октобра одржана у Српском културном центру ССР Ванредна генерална скупштина Савеза Срба у Румунији.

После поздрава и добродошлице, председник ССР Огњан Крстић дао је реч досадашњем посланику Славомиру Гвозденовићу, који је поздрављајући присутне и захвалио на досадашњој подршци, говорио о темељним припремама Ванредне скупштине и упутио апел у ком је између осталог рекао: „Избор кандидата за посланика јесте веома важан, јер од њега зависи како ћемо пословати у наредне четири године. Важимо за једну од најорганизованијих националних мањина. То смо заслужили заједно. Тако треба и да наставимо. Да покажемо да када је најпотребније, умемо да будемо уједињени. Будите прво Срби и поступите српски. Није нико овде најпааметнији да зна све, али апелујем на наш разум, савест, јединство и слогу које треба да се покажу тек кад почне кампања, а поготово 11. децембра.”

Огњан Крстић је апел потврдио: „Ви, као делегати, а не само ваши представници, одлучујете о кандидату за посланичке изборе. Веома је важно какав је профил тог човека који ће нас представљати пре свега као организацију. Ја одговорно тврдим да смо јака организација и то смо показали и на локалним изборима. То јединство, ту вољу и снагу очекујем и сада на посланичким изборима. Једна смо од ретких организација која све решава на демократски начин гласањем. Победиће онај који је бољи и који има највеће поверење гласача.

Председник је предложио, а делегати једногласно усвојили дневни ред Ванредне генералне скупштине који обухвата:

1. Избор кандидата Савеза Срба у Румунији, на основу Статута ССР, члан 30, слово 3, за парламентарне изборе 11. децембра 2016.

2. Усвајање стратегије и календара изборне кампање ССР

3. Разматрање и усвајање програма и плана активности за месец новембар 2016.

Златиборка Марков, секретар ССР, потврдила је статутарност скупа. Од 58 организација, присутне су биле 50, док је од 248 делегата, присутно било 189. Установљено је да је по обема ставкама статута, скуп статутаран.

Валидиране су и измене делегата Месних организација, а затим су представљени кандидати за место посланика у Парламенту Румуније - Славољуб Аднађ, потпредседник ССР за жупанију Тимиш и Борислав Велимировић, потпредседник Савеза Срба у Румунији за Букурешт.

Сваки кандидат је имао петнаест минута да се присутнима обрати:

Борислав Велимировић:

„Данас је веома важан дан за Србе у Румунији, бирамо оног који ће нас представљати у Букурешту, оног који ће бити наш глас тамо где је веома битно. Све што ћу вам рећи у наредних неколико минута рећи ћу вам отворено, из свег срца, искрено. Није тренутак да себе хвалим ни пуно да обећавам, пошто је то у овом тренутку најмање важно. Хоћу само да вам укажем на неке чињенице које су, по мом мишљењу, веома битне по нас Србе у Румунији.

Има међу нама много оних који заслужују да буду наши представници у Румунском парламенту, имамо добрих бизнисмена, добрих професора, добрих спортиста, добрих људи који активишу у културним доменима - сви су они одлични професионалци и то треба да нас радује. Овим људима, ми као заједница, треба да укажемо бескрајно поштовање, и сваком од њих, ако би било могуће, да подигнемо споменик овде испред Савеза.

Али бавити се политиком у Букурешту представља један сасвим посебан занат који изискује специфичну спрему, ако могу тако да кажем. Верујем да вам је донекле познат тај свет бар са телевизије и осталих медија, тако да нећу улазити у превише детаља.

Ипак, треба имати у виду да је наш посланик један међу стотину осталих, који, за разлику од нашег, имају снажне структуре иза њих. Због тога, онај који нас буде представљао у Парламенту Румуније, треба да зна да плови мутним политичким водама Букурешта, јер у противном, биће као да уопште немамо посланика.

Оно што нама треба јесте човек који, пре свега, добро познаје Букурешт и људе који могу у Букурешту утицати на доношење одлука, јер, како знате, многе се ствари решавају на личном, пријатељском нивоу. Бавим се новинарством већ 20 година, од којих последњих 15 у Букурешту, био сам главни уредник у централним листовима и департманима Вести у разним медијским кућама (Котидијанул, Национал ТВ, ТВР и другим) и добро познајем размишљање наших политичара и новинара, међу којима имам пуно добрих пријатеља, а то може да нам буде од велике користи.

Морам вам признати да сам током времена имао више понуда, од разних партија, да се кандидујем на њиховим листама за Парламент, али нисам прихватио. Пре свега, као новинар, ако желиш кредибилитет, треба да останеш неутралан, а од ове неутралности, онако како сам и њима рекао, спреман сам да одустанем само за своје Србе.

Са друге стране, место посланика не треба гледати као награду за оно што је неко од нас досад урадио, него пре свега, као обавезу да урадимо више за наш народ. Када говоримо о месту посланика у Румунском парламенту није реч о повластицама које овај положај доноси, већ о нашим бригама и невољама које у Букурешту треба да се реше. Оног кога будете послали у Букурешт не чека четворогодишњи одмор, већ много посла и неће уопште бити лако. Зато онај који постане посланик мора веома добро да зна шта и како треба да ради да би испунио потребе српске заједнице.

Као доказ да оно што желим јесте да вам будем на услузи, а не да трчим за неким својим личним интересима, прво шта ћу урадити,

као ваш представник у Румунском парламенту, је да српској заједници, којој дугујемо све, па чак и место посланика, донирам своја примања како би се направио фонд који би био на нашем располагању као помоћ најтежим социјалним случајевима или хитним стварима неког нашег места, као што су поправка цркве, школе, седишта Месне организације, неком културном друштву или чак да се помогне некој српској породици у великој невољи.

Затим, једна од важних мојих тачака у програму јесте јачање присуства Срба у централним националним институцијама: министарствима, департманима, дирекцијама. О нашем слабом присуству у овим структурама сам већ говорио, на прошлој скупштини, тако да нећу више улазити у детаље. Мислим да је веома важно да имамо своје људе у разним државним структурама. На пример, у Министарству просвете - јер су наше школе фабрике српства, а међу њима Српска гимназија "Доситеј Обрадовић", бисер круне српског школства, можда не само у Румунији. Ако изгубимо школе, биће као да смо сопственом руком потписали смртну пресуду нашој заједници, затим у Министарству културе - све што се у Савезу ради има неке, веће или мање, везе са очувањем наше културе на овим просторима, Департману за међуетничке односе - наше присуство тамо је веома важно, јер је Департман владино тело које постоји баш ради нас, националних мањина и које игра важну улогу у животу свих мањина па и наше.

Такође, борићу се да сачувамо оно што имамо, а то је место у Управном одбору Румунске националне телевизије и можда повратимо место у Управном одбору Румунског националног радија. Уложићу све

напоре да Срби добију једно место потпрефекта у једној од банатских жупанија, Тимиш, Караш-Сверин или Арад, онако како то имају и Татари у Добруџи, где их има приближно колико и нас у Банату. Навео сам само неколико ствари које треба под хитно да обавимо у Букурешту, а има их много више.

Такође, посветићу велику пажњу односима са нашом црквом, једном од најважнијих и најстаријих српских институција на овом простору. У договору са челницима цркве и свештенством подржаћу и промовисаћу све њихове пројекте, а поготово оне који се тичу изградње и поправљања верских објеката: цркава, манастира, гробаља, споменика и других.

Ми, Срби смо на локалном нивоу, у нашим местима, веома добро представљени. Имамо председнике Месних организација, свака жупанија има свог потпредседника Савеза, делегате у руководећим структурама Савеза, општинске саветнике, председнике и потпредседнике општина, и много других људи који добро познају проблеме са којима се свако наше место суочава. Неопходно је да и у Букурешту имамо човека који ће знати како тамо ствари стоје и који може да се избори за наша права.

Бићу што чешће у нашим местима и бићу у сталној вези са свим нашим председницима филијала како би у најкраћем року могао да решим било који ваш проблем, који може да се у Букурешту реши. Волео бих да сви потпредседници Савеза буду моји блиски сарадници и саветници. Не сматрам да све знам и могу, очекујем конструктивну критику, сугестије и помоћ оних који желе добро српској мањини у Румунији.

У последње три-четири године, као председник Месне организације Букурешт, урадио сам пуно тога и веома ми је добро познато пожртвовање сваког нашег човека који нешто жели да уради за своју заједницу. У великој већини наших организација борба за очување и промовисање наше културе се заснива на раду неколико ентузијаста. Знам из личног искуства колико је то тешко, колико волонтерског рада и пожртвовања то изискује, а често чак и финансирања из сопственог џепа. Верујем да ће ми то искуство омогућити да вам пружим ону подршку која је вама најпотребнија.

За мене не постоје мали или велики Срби, мале или велике српске заједнице, мени су сваки наш човек и свака наша заједница подједнако важни, независно да ли је реч о Свиници или Араду, Карашеву или Дињашу, Молдави или Семиклушу, Соколовцу или Сенпетру. Не смемо заборавити, да иако је Темишвар наша престоница, Срби из Темишвара потичу баш из наших малих средина којима можда понекад не обраћамо довољно пажње. Прва линија

одбране српства на овим просторима налази се баш у овим нашим малим местима и урадићу све што је у мојој моћи да будем уз њих, да им помогнем.

Познато ми је да се неким од лидера филијала сугерисало да подрже одређеног кандидата, тим више тражило се од њих да утичу и на остале чланове делегације. Нећу да улазим у полемику око тога колико је то правилно или поштено. Ипак, надам се да они који су требали да буду неутрални да су, из поштовања према вама, тако и остали. Други сматрају да треба да гласају неког кандидата, јер је из њиховог места, општине, жупаније или зато што му је неки даљи рођак или чак род његовог комшије. Лично сматрам да нас је премало да дозволимо једном или другом да нас деле - на Клисурце и Горњобанаћане, на Арађане и Темишварце, Семиклушане и Старомолдавце, нити на оне који више или мање заслужују, по неким субјективним критеријумима, да буду у руководству Савеза или посланици. У Румунији живи нешто више од 18.000 Срба, и сви, ама баш сви имају исто право да буду и председник и посланик Савеза Срба. На нама је само да пронађемо оног којег би могао најбоље да заступа наше интересе у Букурешту. Дубоко сам уверен да сваки делегат, свако од вас, може сам да процени шта је најбоље за нас, без да му неко други било шта намеће. Тим више, ако пажљивије погледамо, готово сви смо, по баби или по стричевима, у неком сродству. Како би неко рекао, ако се потрудимо, можемо се сетити сваког Србина из Румуније по имену и презимену.

Пре него што закључим и будем вам на располагању да одговарам на евентуална питања, хтео бих да разјасним једну ствар. Током ових дана више сте ме пута питали шта ме је натерало да се повучем из трке за место председника Савеза на прошлој Генералној скупштини.

Рећи ћу вам. Није тајна, нити је икад била. Након дебата и разговора које сам имао са вама током председничке кампање и пред сам почетак прошле Генералне скупштине, када смо бирали председника, схватио сам, како сам и тада рекао, да је у том тренутку, најбоље за нашу заједницу да Огњан настави своје пројекте. Као што видите, није ми тешко да признам и да уступим, да се повучем корак уназад, када је посреди наш заједнички интерес. Као што сам онда увидео да је Огњан у том тренутку боље решење за Србе на месту председника Савеза, тако сам сада уверен да сам ја најбоље решење за нашег представника у Букурешту.

За крај. Оно што желим да вам пренесем је то да у тренутку када будете ушли у кабину за гласање, пошто је гласање тајно, независно од утицаја који су други покушавали да врше над вама, бићете ви и

ваша савест пред бирачким листићем на којем ће бити два имена, једно од њих је Борислав Велимировић - гласајте за оног ко може највише да вам помогне, ко добро познаје прилике Букурешта, онако како вам савест налаже и сигурно нећете погрешити. Тако ми Бог помогао“.

Славољуб Аднађ:

„Пред важним смо чином за српску заједницу, пред догађајем којим одлучујемо о заједничкој судбини свих нас. Због тога желим да вам захвалим што сте дошли, што сте својим присуством увеличали овај чин и уједно пружили подршку и мени и мојим колегама. Да није било вас и нашег рада, много штошта не бисмо успели, од онога што као Срби данас имамо.

Због тога се данас пред вама представљам у својству кандидата ССР за посланика у Парламенту Румуније.

По струци сам дипломирани машински инжењер и квалификовани менаџер. Послујем као привредник

више од 25 година.

Имао сам успеха у свим пословима које сам започео, а највише у домену грађевинарства и пословног саветништва.

Ожењен сам и имам десетогодишњег сина. Тудио сам се да га васпитавам у српском духу, да га научим свему што знам, у првом реду да говори српски, да чита и да пише српски, исто како су и моји родитељи мене научили.

Не волим да говорим о свом раду и успесима, али како бисмо испоштовали процедуру, представићу укратко своју активност.

Постао сам члан ДСС одмах после Револуције и активно сам учествовао у радовима Савеза. Имао сам част да будем члан прве делегације Срба из Румуније, која је посетила Вуковар и Даљ одмах после рата. Нажалост, 1996. године због многих приватних обавеза морао сам да се повучем, али остао сам и даље у вези са српском заједницом и Српском православном црквом, помажући увек кад је било потребно.

Као што већ знате, 2009. године био сам изабран за председника

МО ССР у Великом Семиклушу, за потпредседника ССР, за члана Руководећег савета и Извршног одбора, за председника економско-инвестиционе комисије као и за члана у председништву Комисије за културни аматеризам.

Активно сам учествовао у раду тих тела и верујем да сам значајно допринео побољшању активности ССР.

Највиднији мој успех у оквиру наше организације и заједнице јесте резултат мог рада као менаџер пројекта Српске куће, седишта Савеза и Културног центра у Темишвару. За ове пројекте сам урадио основни концепт план и руководио сам активностима пројеката, пратећи извођача радова, сарађивао сам са свим законски укљученим телима. Колико сам у томе успео видите и сами.

Од 2009. године до данас бринуо сам и за рехабилитацију Српског културног центра у Базјашу, за изградњу и оправке српских културних центара у Великом Семиклушу и Старој Молдави, такође и других седишта МО ССР.

Као иницијатор “Монографије Срба у Великом Семиклушу” сарађивао сам са преминулим Љубомиром Степановим.

Био сам члан разних делегација ССР и представљао сам српску мањину у Румунији, Србији, Мађарској, Републици Српској, Босни и Херцеговини итд.

Издвојио бих састанке са председником Томиславом Николићем, са премијером Александром Вучићем, са председником Додиком и са престолонаследником Александром II.

Године 2009. ја, преминули градоначелник Валкања г. Бујку и

председник општине Чока г. Предраг Мијић, покренули смо отварање граничног прелаза Валкањ-Врбица и успели смо да, после 4 године напора, у септембру 2013. године привремено отворимо прелаз.

Након нашег успеха прикључила се и општина Кикинда и заједно смо успели да током 2014. године једномесечно отварамо прелазе Валкањ-Врбица и Лунга-Наково по календару који сам ја зацртао.

Нашем подухвату су се придружили и општина Фењ и Јаша Томић, и тако, уз сагласност Владе Србије и Румуније, у новембру 2014. године, уз присуство премијера Вучића и премијера Понте званично су отворени стални међународни прелази Фењ-Јаша Томић, Лунга-Наково и Валкањ-Врбица, а мени је припала част да будем први путник који је прешао на прелазу Лунга-Наково, а након тога добио сам разна признања и захвалнице за свој допринос.

У вези са овим подухватима морам да подвучем добру сарадњу са министарствима унутрашњих и спољашних послова Србије и Румуније, севернобанатским и средњобанатским окрузима, Префектуром Тимиш, заинтересованим општинама и не у последњем реду са председником ССР г. Огњаном Крстићем.

Што се тиче привредне српско-румунске сарадње, напоменуо бих свој кључни допринос отварању производног погона фабрике Зопас из Великог Семиклуша у Кикинди ове године.

Ове године на моју иницијативу ССР је ступио у партнерство са општином Кикинда у пројекту финансирања прекограничне сарадње. Пројекат је прошао први круг провере, а сад чекамо коначни резултат и потписивање уговора за финансирање.

Али, најважније је, мислим, да је то што сам непрестано и активно деловао у смеру побољшања целокупне активности ССР и установљења здравих односа у оквиру српске заједнице.

Не постоји ниједан човек који може да тврди да сам поступио против интереса српске заједнице.

Увек сам се трудио да окупим што већи број младих Срба који би активно учествовали на манифестацијама ССР и Православне цркве, јер без здравог подмлатка ниједна организација не може опстати.

Време је ограничено, тако да сматрам да је важније да кажем шта намеравам у наставку да урадим као посланик у Парламенту Румуније.

Биће ми част и основно задужење да представљам часно и ефикасно нашу српску заједницу и наше интересе свуда где год буде било потребно.

Искористићу све прилике и борићу се током законодавног процеса да законске одредбе које се тичу нас, буду у нашу корист.

Гајићу здраве односе са представницима државне и локалне власти са циљем да стекнемо што већу подршку да бисмо остварили планове наше заједнице.

Залагаћу се за конкретну финансијску помоћ местима где живе Срби да би се побољшао живот мештана, па и положај Срба из тих места.

Верујем у Бога и поштујем Српску православну цркву, зато ћу се трудити да обезбедим средства за финансирање оправки на нашим црквама.

Да бих и то остварио ослањаћу се на искуство стечено поводом генералне оправке српске цркве у Великом Семиклушу.

Спреман сам да помогнем школама, посебно Српској гимназији “Доситеј Обрадовић”, а то сам већ и помало доказао.

Наставићу да координирам све радове око изградње и оправке српских културних центара у Базјашу, Великом Семиклушу и Старој Молдави, такође и других седишта Месних организација ССР.

Током посланичког мандата нећу се бавити другим професионалним активностима, него ћу све радно време искористити радећи за српску заједницу.

Створићу тим саветника и сарадника у који ћу укључити у првом реду садашњег посланика г. Славомира Гвозденовића и председника г. Огњана Крстића, са којима ћу радити да бисмо остварили све што себи зацртамо у интересу српске заједнице.

Мој број телефона и бројеви мојих сарадника биће јавни, тако да сваки Србин може да ступи у контакт са нама.

Стално ћу вас информисати путем наших гласила о мојој активности као посланик.

Деловаћу и даље на зближавању Срба, за заједништво и слогу, за јачање ССР као кровне организације Срба у Румунији, јер колико и како ће опстати српска заједница на овим просторима зависи од нас, генерације која смо сад у снази.

Сад, пред вама стоји задатак да изаберете нашег посланика у Парламенту Румуније за наредне четири године.

Промислите добро и гласајте мудро!“

* * *

Гласање је било тајно, а комисија на челу са председником Живицом Милојковим је бринула да гласање протекне регуларно.

Док су се гласови бројали, прешло се на другу тачку дневног реда, односно на усвајање стратегије и календара изборне кампање ССР.

Огњан Крстић је информисао присутне да је Савез регистровао у OSIM-у логотип Савеза Срба у Румунији, да не би било забуне, јер

се појавила још једна партија чији су иницијали USR.

Усвојен је једногласно и ребаланс буџета уз аргументовање детаља средстава и трошкова, као и календар активности Савеза за новембар месец: Месец српске културе у Темишвару, Дан српског језика, Фестивал српског филма у Букурешту, Обележавање 240 година школе у Белобрешки.

Делегати су усвојили и трошкове потребне за штампање три књиге током новембра. У питању је „Биобиблиографски лексикон“ Стевана Бугарског, „Оптанти у Румунији“ монографија Миодрага Мицића и „Женска линија“ књига колумни Љубинке Перинац Станков.

Огњан Крстић је обавестио присутне и о ситуацији стипендиста који похађају Српску гимназију, а нису из Темишвара, као и о новим законским предвиђањима процедуралном организовању акција.

На крају је председник изборне комисије, Живица Милојков присутне обавестио о томе како је протекло гласање и да је све било регуларно, без инцидената. Од 189 уписаних гласало је 189, са два поништена гласа. Први кандидат Борислав Велимировић добио је 67 гласова, док је Славомир Аднађ освојио 120 гласова.

У закључку представник Савеза Срба у Румунији за изборе 11. децембра јесте Славољуб Аднађ, који је на крају захвалио на указаном поверењу.

По закону кандидат за посланика прочитао је и списак оних који ће се наћи на списку Савеза током избора 11. децембра 2016. То су Огњан Крстић и Златиборка Марков.

Председник Савеза Срба у Румунији је закључио Ванредну генералну скупштину апелом на заједништво у име нашег српског рода.

Љубинка Перинац Станков

ТРОСТРУКО СЛАВЉЕ ЕПАРХИЈЕ ТЕМИШВАРСКЕ

Срби у Румунији су током векова здружено гајили и брижно неговали приврженост нашој прадедовској Православној вери и Светосављу, а тај дух љубави и привржености живи и дан-данас. Догађај који је пример тога десио се прошле суботе, 1. октобра, у српској Саборној цркви у Темишвару, где је одржана трострука епархијска свечаност.

Као и ранијих година и ове је године обележена епархијска слава, празник Светог Јосифа Темишварског. Тим поводом одржала се 24. Смотра црквених хорова и певачких друштава Епархије темишварске. А посебност догађаја било је обележавање јубилеја двадесетогодишњице администрирања темишварском Епархијом Његовог преосвештенства епископа господина Лукијана.

Са почетком у 10. часова служена је Света архијерејска литургија којом је началствовао Његово преосвештенство владика Лукијан, епископ будимски и администратор темишварски уз саслужење протојереја-ставрофора Војислава Галића, архијерејског заменика Епархије будимске, протојереја-ставрофора Маринка Маркова, архијерејског заменика Епархије темишварске, протојереја-ставрофора Живка Велимировића, пензионисаног свештеника, игумана Андреја (Пандуровића), настојатеља манастира Српски Ковин из Мађарске,

игумана Јустина (Стојановића) егзарха манастира Епархије темишварске, протонамесника Јоце Живановића, пароха у Луговету, протонамесника Душана Кључара, пароха у Варјашу, протонамесника Миланка Стојановића, пароха у Немету и ђакона Зорана Живића и Миодрага Јовановића.

У току малог входа, за вишегодишњу примерну свештеничку службу и рад на духовној и материјалној обнови поверених им парохија, додељене су свештеничке награде.

Звањем протонамесника су награђени: јереј Сава Мареш, парох у Мачевићу, јереј Милован Милин, парох у Торњи и јереј др Саша Јашин, парох у Дежану.

Чином протојереја, преос-већени владика Г.Г. Лукијан, унапредио је протонамес-ника Јоцу Живановића, пароха у Луговету, протонамесника Душана Кључара, пароха у Варјашу и протонамесника Миланка Стојановића, пароха у Немету.

Такође највишим свештеничким одликовањем, правом ношења напрсног крста и звањем протојереја-ставрофора су награђени: протојереј Мирослав Драган, епархијски службеник, протојереј Небојша Попов, парох из Арад-Гаја и протојереј Мирослав Ђурковић, парох у Златици.

На литургији је било присутно сво свештенство и монаштво Епархије темишварске, као и гости из комшијске нам Будимске епархије, као и чланови хорова и певачких друштава из наших парохија, верни народ и уважени гости: Његова екселенција Лазар Манојловић,

генерални конзул Републике Србије у Темишвару, управница Галерије Матице српске мр Тијана Палковљевић Бугарски, Мирослав Илић, помоћник покрајинског секретара за културу и јавно информисање Владе Војводине задужен за сарадњу са црквама и верским заједницама, директор Покрајинског завода за заштиту споменика културе Зоран Вапа, Огњан Крстић, председник Савеза Срба у Румунији, Славомир Гвозденовић, српски посланик у Парламенту Румуније, потпредседници Савеза, Славољуб Аднађ и Бора Велимировић, универзитетски професор Миља Радан, Божидар Панић из Арада и Драган Јовановић из Великог Семиклуша.

На крају свете литургије Његово преосвештенство епископ Лукијан је уручио захвалницу Савезу Срба у Румунији за финансијску подршку пружену Епархији темишварској током година и око организовања ове значајне свечаности. Захвалнице за реализацију обнове и рестаурације дела културно-уметничког блага, више експоната из ризнице темишварске Епархије уручене су представницима Министарства културе Републике Србије и Владе Аутономне Покрајине Војводине, Галерији Матице српске и Покрајинском заводу за заштиту споменика културе из Новог Сада.

По завршетку Свете архијерејске литургије, после причешћа целокупног свештенства Епархије темишварске, у спомен јубилеју двадесетогодишњице администрирања темишварском Епархијом,

Његовом преосвештенству епископу Г.Г. Лукијану, у име свештенства и монаштва Будимске и Темишварске епархије, уручени су пригодни поклони: 2 архијерејске одежде, сет инсигнија и митра. На основу овлашћења Епархијског савета Епархије темишварске, епископу Лукијану је уручено највише епархијско одликовање, Орден I реда.

После литије око Трга уједињења и заједничке фотографије испред Владичанског двора, присуствовало се поновном отварању Збирке црквене уметности Српске православне Епархије темишварске у обновљеним просторијама Владичанског двора.

Горан Гога Пантин

ДАНИ КУЛТУРЕ СРБА У ЉУПКОВИ

Љупкова, једно од већих српских села Дунавске клисуре, први пут се помиње 1428, а турски путописац Евлија Челебија, бележи у свом делу 1665. како је „малена четвороугаона паланка, смештена у широкој долини, двеста корака од Дунава“. Сем Срба, овде живе и Румуни, Чеси, Роми. Мултикултурализму, толико наглашаваном у последње време (најчешће из интереса), који је у тренду трендова, а понегде се и силом намеће, у Љупкови је, већ столећима, као бубрег у лоју. Овде постоје три цркве. Своју имају Румуни, Чеси и Срби. Међутим, дане културе обележавају само Срби. А за то имају и разлога

и повода и воље. Слично је било и ове године, прва два дана месеца октобра.

Осамнаесто издање манифестације „Дани културе Срба у Љупкови“ чији су организатори били Савез Срба у Румунији, месна организација у Љупкови, школа „Капетан Коча Анђелковић“ у сарадњи са Месним одбором општине Берзаска којој ово село припада, одржано је протекле седмице, у суботу и недељу, а окупило је, по речима организатора, преко 200 учесника. Срба са наших простора, из жупанија Караш-Северин и Тимиш, као и гостију из матице, општине Голубац са којом Љупковци сарађују већ више година и узајамно се посећују. У недељу, другог дана ове традиционалне манифестације, око 14 часова, испред школе приређен је свечани дочек гостију. А то су ове године била културно-уметничка друштва из Клисуре: Соколовца, Белобрешке, Старе Молдаве, затим Горњобанањани из Великог Семиклуша као и КУД „Браничево“ из истоименог места, општина Голубац, Србија. Из матице су допутовали и наставници школе у Браничеву, директорка библиотеке „Вељко Дугошевић“ у Голупцу, Јелена Петровић, представник Месне заједнице Малешево, Слободан Милошевић и други. У краћем разговору вођеном у просторијама школе, Славомир Гвозденовић, српски посланик у Парламенту Румуније и Славољуб Аднађ, потпредседник Савеза, уједно и новоизабрани кандидат од стране ССР за предстојеће парламентарне изборе, упознали су госте са стањем наших школа и нашег живља на овим просторима. Уследила је посета Српској православној цркви, где им је добродошлицу пожелео месни парох, протонамесник Бошко Тикартић. Овом приликом, наставник Будимир Богичевић је у име својих колега из Браничева поклатио цркви икону Светог Саве.

Као и сваке године, у оквиру манифестације, незаобилазно је и одавање поште Кочи Анђелковићу и његовим фрајкорима као и полагање венаца на споменик подигнут Капетану. Одржан је крај споменика и помен овим херојима који су страдали бранећи своју Крајину и ове крајеве од Турака.

Након заједничког ручка, уследила је културно-уметничка приредба. А пре самог наступа фолклорних друштава, у препуном Дому културе представио се кандидат Савеза Срба за парламентарне изборе и најавио свеобухватну кампању. Уз њега је био досадашњи посланик који је позвао све Србе на јединство и слогу. „Морамо заједно, зато што је то једини пут и наук који нам је остао од Светога

Саве до данас. Будимо оно што су нам били родитељи, људи и Срби“ - истакао је у свом обраћању Славомир Гвозденовић.

С нестрпљењем очекивана представа почела је наступом домаћина, КУД „Стенка“, чији је уметнички руководилац Жива Удули уједно и председник МО ССР у Љупкови. Они су извели сплет игара Босилеградског крајишта. „Играма из Клисуре“ у кореографији Саве Константиновића представили су се и млади Старомолдавци. Први пут су на „Данима културе у Љупкови“ гостовали и Великосемиклушани, КУД „Свети Сава“ и одушевили публику. Песмом „Ај, кад сам синоћ пошла из дућана“ изашли су по други пут на сцену. Банаћанске ношње, црни шешири и чизме, корпа с јабукама, колач... „У првој кореографији смо приказали игре Владичиног Хана, аутор кореографије Љубомир Вујичин, а у другој игре Поморишја, из околине Великог Семиклуша. Аутори ове друге кореографије смо моја сестра, Александра Мандран и ја“ - рекла нам је Адријана Лукин, упућивач друштва. Ређали су се на задовољство публике младићи и девојке из Белобрешке, Соколовца, Браничева... По завршетку приредбе, уследило је дружење и заједничко велико и весело коло и надигравање. Хармонику су свирали Горан Стефановић, Дарко Душан Илић и млади Марко Ћиорик, клавијатуре Мара Горун, а песмом је све обрадовао Драган Марку.

Предраг Деспотовић

Са треће конференције Срба у региону:
ИЗМЕЋУ СРБИЈЕ И СРПСКЕ

Прошлог викенда, 7, 8, 9, октобра 2016, у Републици Српској, одржана је још једна Конференција Срба у региону, трећа по реду. На Палама су домаћини, Удружење стваралаца Републике Српске на чијем челу се налази др Момчило Крајишник, човек који је Републику Српску и српство толико задужио, дочекали представнике Срба из Албаније, Мађарске, Македоније, Румуније, Словеније, Црне Горе и Републике Српске. На овом значајном тродневном сусрету, а прва два су организована у Мађарској, односно Црној Гори, разговарало се о бројним проблемима Срба у региону који су се накупили током година. Уз др Момчила Крајишника и његове сараднике нашли су се и Љубомир Алексов, председник Самоуправе Срба у Мађарској и српски посланик у Парламенту Мађарске, као председавајући прве конференције која је пре две године организована у Будимпешти, и Момчило Вуксановић, председник Српског националног вијећа у Црној Гори, председавајући друге конференције. У име домаћина скуп је поздравио Момчило Крајишник, а придружили су му се сви остали учесници. Тако је Огњан Крстић, председник Савеза Срба у Румунији, поздравио учеснике бираним речима подвукавши значај овог српског скупа и уједно позвавши све учеснике на српску слогу и јединство „толико потребно у данашњем времену“. Уз Огњана Крстића на Палама су још били Славољуб Аднађ, потпредседник Савеза и будући српски посланик у Парламенту Румуније као и Славомир Гвозденовић, садашњи посланик у Румунском парламенту. Придружујући се заједно

са Славољубом Аднађом поздравима и лепим жељама председника Савеза, као и основним информацијама о Србима у Румунији, Славомир Гвозденовић је изнео додатне податке о нашем трајању на овим просторима Румуније, о нашој историји култури, о нашој цркви и школи, о нашим институцијама и многобројним активностима – од књиге до традиције. Све су то представници Савеза илустровали лепим примерима, истакавши да у тим и таквим активностима, од издаваштва до културно-уметничких приредби, фестивала, смотри, изложби, предњачимо међу националним мањинама у Румунији и да нас зато ваљда у Букурешту и у Београду дају за пример. И изасланик премијера Републике Србије, Владимир Божовић, Иван Костић, председник одбора за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Народне скупштине Републике Србије, Миодраг Линта, потпредседник овог одбора, и Вукман Кривокућа, испред Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону, и господин Момчило Крајишник и више учесника конференције све су то потврдили дајући Србе из Румуније још једном за пример организованости и активности.

Са конференције је још једном скренута пажња на изузетно лош положај Срба у Црној Гори где новокомпоноване црногорске власти бришу Србе из државних регистара, бришу српски језик јуришајући попут усташа на српску православну цркву. Учесници су оценили да су и Срби и Црногорци који су у заједничком удружењу „Морача-Розафа“ такође у изузетно лошем положају. Албанска држава им не враћа отето, не враћа им право на језик и школе, па једва преживљавају. У Словенији Срби немају статус националне мањине. У Македонији држава не признаје Српску православну цркву и њено историјско трајање. Ни у политичком погледу око Срба у Македонији није све јасно, као ни око школа. Више говорника је истакло, управо из ових разлога, да је положај Срба у Румунији и Мађарској бољи од осталих региона у којима Срби живе. Све је то разлог да се забринемо и дозовемо памети и одбранимо оно што нас карактерише као добре грађане земаља у којима живимо и као добре припаднике српског народа. У тим активностима и можемо слободно рећи у тим важним српским пословима очекујемо већу подршку матичне Србије. То је између осталих у закључку подвукао и наш посланик Славомир Гвозденовић, заједно са председником и потпредседником ССР истакавши: „Сигурни смо да ће и наше жеље и лепа и корисна размишљања бити пренета надлежним институцијама у Београду, што да не и будућем Министарству дијаспоре и Срба у региону, а тако би било поштено према свим Србима, али је потребно да нам матица јасно и конкретно одговори на ова размишљања и предлоге, а институције, попут Министарства просвете, посвете више пажње и

покажу више поштовања како бисмо остали оно што су нам били прадедови, дедови и очеви.“

То је наша велика молба и молимо високе представнике Србије да је пренесу у Београд.

Све у свему, био је ово још један користан и потребан састанак Срба из региона, на моменте препун емотивних набоја. Разумљиво је зашто је то тако кад год се нађемо у Србији или Српској. А договорено је да закључци буду прослеђени Влади Републике Србије, надлежним институцијама и свим

учесницима. Дужни смо да истакнемо да су наши домаћини и председавајући Момчило Крајишник били изузетно љубазни на сваком кораку. Захваљујући тој њиховој пажњи посетили смо неколико знаменитости које једнако красе нашу историју и наш српски образ.

Посетили смо Соколац и ново гробље „Мали Зејтинлик“. Каквих је само емоција било тамо, јер су тамо сахрањени борци и страдалници војске Републике Српске из последњег рата. На истом месту сахрањени су отац и мајка са двојцом синова, три брата, два брата, деветогодишња девојчица силована од тројице муџахедина и још је много таквих страшних тренутака на сваком кораку у „Малом Зејтинлику“. И на сваком гробу стоји записано: „Захвална отаџбина“. Тешко је само и видети и чути овакву и сличне информације. А треба још само додати да су посмртне остатке својих страдалих Срби пренели у Соколац, када су одлучили да колективно напусте Сарајево и друге крајеве бивше Босне и Херцеговине. Живи и мртви заједно су нашли уточиште и мир у Републици Српској. И зато Републику Српску треба чувати. Поштовати је и волети! Чува нас она као народ, чува нашу слободу и достојанство и, не на крају, српско Косово и Метохију.

У Соколцу се налази и манастир Соколица. Иако по свему сличан српским манастирима, разликује се по сликама са својих

зидова, а на зидовима су исписана имена преко 4.000 палих српских бораца у рату за отаџбину. На зидовима смо пронашли и десетине наших презимењака! И још један леп пример, уз манастирску цркву налази се омања капела, а на њеним унутрашњим зидовима исписано је око 1.000 имена четника и четничких јатака који су страдали у братоубилачком рату 1941-1945. и после. А изнад тих имена крупним словима стоје имена Старине Новака, Дели Радивоја, Дијетета Грујице, Малог Радојице и других српских хајдука и јунака.

Истог смо дана посетили и Сарајево и имали прилике да се уживо уверимо да смо у овом граду били и остали народ најстарији, јер Стара српска црква у центру Сарајева потиче још пре него се поделила на источну и западну и старија је од свих објеката осталих вера. Ту се налазе верски предмети, делови тела, руку и одежди великих светаца. У њихово лековито дејство верују и многи Американци, и Енглези, и Немци, и Французи, они који су наш народ и нашу матицу тако „брижно“ и „људски“ бомбардовали. Црква није била рушена. Једном су је у Другом светском рату оштетиле и опљачкале усташе. Љубазни водич нам је испричао и следеће: „Приликом усташке пљачке, један је од усташа понео пуно од тих светих предмета, углавном златних. Када је стигао до врата цркве и покушао да изађе са отетим благом, издало га срце и пао је на месту мртав. Сви остали његови „јуначки“ другови престравили су се и вратили отето.“

Тог смо дана посетили и Српску саборну цркву у Сарајеву прошетавши Башчаршијом. Иако је Башчаршија изгубила од свога шмеха и сва је нападно и неукусно у зеленом, Српска саборна црква делује и даље импозантно и намеће поштовање и онима који је не воле и који су заборавили Бога.

Стигли смо и до музеја Младе Босне. Потражили смо и утиснута стопала Гаврила Принципа, српског јунака и патника. Нови властодршци Сарајева прво су ту свету Гаврилову ногу уклонили. Својски су се потрудили да и Гаврила и све српско избришу. То неће успети никада, јер Гаврило Принцип остаје српски јунак и херој који је стао са својим друговима, а међу члановима Младе Босне су били и Иво Андрић и Мустафа Голубић и други, пред силу велике Аустроугарске империје. Напустили смо Сарајево тужни, а поносни. И опет се вратили Републици Српској, нашој, како сви истакоше, другој матици.

Опраштајући се од домаћина и учесника, Огњан Крстић их је позвао догодине у Темишвар. Сва тројица представника „румунских“ Срба су обећала да ћемо бити добри домаћини и ставити им на увид Темишвар и све наше српско у њему. Уверивши се још једном да смо

сви загледани у Србију и Српску, у наше јединство, уверили смо се у значај оваквих српских сусрета, а већ размишљајући на темишварске припреме када ћемо, сигурни смо, само потврдити какви смо то Срби у Темишвару, Араду, Великом Семиклушу, Банату, Поморишју, Банатској Црној Гори, Клисури, Пољадији и диљем Румуније. А све ће то бити и данас и сутра наш аргумент, једнако на предстојећим изборима и у сваком српском послу.

С. Гвозденовић

ТЕМИШВАРСКИ ЗЕЛЕНИ КОЊ СА ДВОЈЕЗИЧНИМ СМИСЛОМ ЗА ХУМОР

У Темишвару је прошлог викенда, тачније у суботу, 8. октобра, одржано четврто издање двојезичног Фестивала хумора и сатире „Зелени коњ“ (некадашњи „Палошки шешир“), са учешћем сатиричара и афористичара из Београда, Вуковара, Темишвара и Букурешта.

Овогодишње издање Фестивала хумора и сатире у организацији Савеза Срба у Румунији је окупило врсне сатиричаре и хумористе, праве мајсторе овог жанра, тако да је дворана Бирхауса те вечери била попуњена до последњег места и на партеру и на спрату.

У самом уводу, домаћин и главни организатор „Зеленог коња“ Горан Мракић, представио је своје госте и поздравне речи препустио Лазару Манојловићу, генералном конзулу Републике Србије у Темишвару и Александру Чотрићу, афористичару и посланику у Народној скупштини Србије.

Српски и румунски афористичари су се представили у два круга читања афоризама пропраћени бурним аплаузима и громким смехом публике. Имајући у виду да сатирична књижевност ужива велики углед и традицију на простору наших земаља, идеја овог фестивала је да се људи окупе и неформално опусте око једног сјајног и језгровитог бренда – српског афоризма. Упознавање темишварске публике са суптилношћу и жестином овог вировитог рукавца српске литературе је

био главни циљ домаћина, а труд му није био узалудан.

У Темишвару су те вечери своје афоризме и песме читали представници Србије: Александар Чотрић, Драгутин Минић Карло, Витомир Теофиловић, Раде Ђерговић, Дејан Милојевић, Недељко Попадић, Никола Драгаш, Горан Радосављевић, Бојан Љубеновић и Анастасија Васић. Хрватска је први пут имала представника на овом фестивалу, а учесник је био Саша Јовичић Екс из Вуковара. Наступи су протекли у двојезичном читању уз духовите приказе нашег афористичара Горана Мракића, који је читао и преводе на румунском језику.

Од српских афористичара из Румуније наступили су Мирослав Росић из Варјаша и Горан Мишковић из Темишвара.

Пошто је фестивал замишљен двојезично, треба напоменути да је и румунска страна имала заиста снажну екипу сатиричара. Своје хумористичке цртице говорио је писац и музичар Данијел Силвијан Петре, двојезично уз помоћ Горана Мракића, као и уредници сатиричног сајта „Тајмс Њу Роман“ (Times New Roman) Овидиу Ефтимје и Серђу Василе, који су специјално за ову прилику допутовали из Букурешта.

Фестивал хумора и сатире „Зелени коњ“ је изазвао и пажњу румунских писаних и електронских медија, а учесници су за успомену добили и мајице са овогодишњим обележјем фестивала сатире.

Било је то вече за уживање. Овим четвртим издањем фестивала, Темишвар је добио једну књижевно-сатиричну манифестацију, која је постала традиционална и међу публиком омиљена.

Горан Гога Пантин

СУСРЕТИ ПРИЈАТЕЉСТВА У НИШУ

Женска певачка група Културно уметничког друштва „Св Никола“ из Варјаша прошле недеље је поново гостовала у матичној Србији. На позив Црквеног играчког ансамбла „Бранко“ из Ниша, са којим је варјашко друштво успоставило сарадњу, учествовали су на деветом издању „Сусрети пријатељства - Радост Европе“ који је организован поводом Дечије недеље, 6.10.2016. године, у Светосавском дому Саборне цркве у Нишу.

О гостовању и учешћу на овогодишњем издању своје утиске са нама је поделио протојереј Душан Кључар, руководилац друштва из Варјаша: „Одазвавши се на позив господина Миљка Петровића, руководиоца Црквеног играчког ансамбла „Бранко“ из Ниша, благословом Његовог преосвештенства владике Лукијана, кренули смо на путовање у Србију. Циљ наше поновне посете Нишу био је учествовање на традиционалној манифестацији „Сусрети пријатељства - Радост Европе“ одржаној 6.октобра, у Светосавском дому Саборне цркве у Нишу, у организацији Црквеног играчког ансамбла „Бранко“. Дружење деце из Босне и Херцеговине, Србије и Румуније остварено је под покровитељством Градске општине Палилула-Ниш, Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама Републике Србије, уз благослов Његовог преосвештенства епископа рашко-призренског Господина Теодосија.

Ове године поводом Дечије недеље, 6. октобра, у вечерњим сатима, свечана сала Светосавског дома Саборне цркве у Нишу била је место окупљања деце КУД-а „Башчаршија“ из Сарајева, дечије фолклорне групе Националног ансамбла народних игара и песама

„Венац“ из Грачанице, хора Дечијег културног центра Београд, солиста Установе дечијег културног центра Ниш, наших домаћина Црквеног играчког ансамбла „Бранко“ Ниш и наравно нашег друштва „Св Никола“ из Варјаша.

Румунију, која ове године први пут има своје представнике на сусретима у Нишу, представљала је Женска певачка група Културно-уметничког друштва „Св Никола“ из Варјаша. Са великим одушевљењем и бурним аплаузима био је испраћен наступ Женске певачке групе, која је извела пет песама. На крају концерта свим учесницима на манифестацији „Сусрети пријатељства - Радост Европе“ у Нишу свечано су уручене захвалнице за учешће и уметнички извајана биста Светог цара Константина.

Тим поводом, искористили смо прилику да посетимо и културно-историјска знамења града на Нишави, као што су: Нишка тврђава са Београдском и Стамбол капијом, Ћеле-кула, археолошко налазиште Медијана, предграђе античког Наисуса (Ниша), настало крајем III и почетком IV века у периоду када је цар Константин владао Римским царством.

Прелепо дружење, добро организован концерт остаће нам за свагда у сећању. Захваљујемо домаћинима на гостопримству и нашој кровној организацији Савезу Срба у Румунији, који је увек уз нас и признајемо да без њихове подршке не би могли доживети све то.“

По речима проте Душана, уметничког руководиоца варјашког друштва „Св Никола“, мали извођачи из Сарајева, Грачанице, Београда, Ниша и Варјаша, на сцени Светосавског дома, својим наступом обележили су пријатељство, а међусобним дружењем учинили да се овај сусрет памти.

Горан Гога Пантин

ЗЛАТИБОРКА МАРКОВ ПОСТАЛА ЧЛАН ЛОКАЛНОГ САВЕТА ТЕМИШВАРА

После повлачења саветника ДСМР у Локалном савету Темишвара, Петронеле Чокањи, која је одустала од функције због кандидатуре на парламентарним изборима, нови саветник на списку Демократског савеза

Мађара у Румунији јесте Златиборка Марков, иначе дугогодишњи секретар Савеза Срба у Румунији.

У уторак, 18. октобра, на Пленарној седници Локалног савета Тимишвара Златиборка Марков је положила заклетву и званично постала равноправни члан ЛСТ. **Љ.П.С.**

300 ГОДИНА ЕВРОПСКОГ ТЕМИШВАРА

Нема Тимишварца староседеоца који бар понешто не зна о својој историји. Зато није зачуђујући податак да је обележавање 300. годишњице ослобођења Тимишвара од турске окупације био догађај који је пленио пуном пажњом целе протекле недеље.

Почев са 1716. годином, историја бележи модерну епоху Баната, када је Тимишвар и околина Тимишвара поново заузео своје заслужено место међу значајним градовима Европе. То је тренутак када принц Еуген Савојски осваја тврђаву Тимишвара и тако прекида турски јарам дуг 164 године. Од тог тренутка Тимишвар постаје онакав каквим се у свету њиме дичимо, са 14000 зграда под заштитом државе због историјског значаја. Тимишвар је први град у Европи са електричним уличним осветљењем (1884), град са првом болницом у целој Хабсбуршкој монархији (1745), град са првим електричним трамвајем у Румунији (1899), и не на крају, град који је Румунима 1989. донео слободу.

Темишвар наших дана, односно 2016. обележио је свечано 300. годишњицу од уласка принца Еугена Савојског у град серијом догађаја са великом посећеношћу. Први у низу догађања укључио је у великој мери српску компоненту овог града.

Реч је о изложби „Темишвар 1716. Почети једног европског града“ отвореној у Палати Римокатоличке темишварске бискупије. Да напоменемо, ту су у приређивању изложбе учествовале следеће српске установе: Православна српска Епархија темишварска, Савез Срба у Румунији и МО Темишвар Савеза Срба у Румунији, односно г. Стеван Бугарски, еминентни познавалац нашег деловања на овим просторима који је уз Његову екселенцију епископа Мартина Роса осигурао и двојезични ток изложбе - на румунском и српском језику.

Присуство српских институција, али и појединаца на овој изложби потврђује истовремено и важну улогу коју су Срби (још тада староседеоци града) играли у самом ослобођењу Темишвара (познато је да је тадашњи темишварски православни епископ Јоаникије Владисављевић тајним каналима током опсаде 1716. године обавештавао хабсбуршке команданте о стању турских корпуса унутар градских бедема), а истовремено и истрајност српског становништва са ових простора све до данашњих дана.

Треба напоменути и да је ова изложба била приређена најпре у Бастиону Терезија, у простору су-организатора (Музеја Баната у Темишвару) од јула до септембра, а заинтересовани је могу погледати у Бискупском двору, све до 10. децембра.

Иако је 12. октобра падала јака киша, и хладан ветар чинио да се људи на отвореном не задржавају, посећеност овог догађаја је била велика и међународна.

На отварању изложбе били су присутни Његово преосвештенство епископ будимски и администратор темишварски Лукијан (Пантелић), са пратњом. Поздравну реч у име Епархије темишварске изговорио је протонамесник др Саша Јашин, кустос Музеја Епархије темишварске, Стеван Бугарски, Огњан Крстић, председник Савеза Срба у Румунији, Дејан Попов, председник МО Темишвар Савеза Срба у Румунији.

Његова екселенција епископ Мартин Рос је доделио овом приликом и бројне спомен - медаље са ликом принца Еугена Савојског.

Међу добитницима нашли су се уз угледне личности Румуна, Мађара, Немаца и Срби: владика Лукијан испред Српске православне цркве, Стеван Бугарски, сарадник и консултант саме изложбе, Огњан Крстић, председник Савеза Срба у Румунији, као и представници Музеја, библиотека и Архива Панчева, Новог Сада, Кикинде, Зрењанина и Вршца.

Сама изложба постављена је у десном крилу Католичке бискупије у Темишвару, а међу бројним портретима епископа, хабсбуршких царева, икона, књига, богослужбених предмета нашли су се и експонати Православне српске Епархије темишварске. Посебну занимљивост представљају иконе Стефана Тенецког, са старог иконостаса Српске саборне цркве у Темишвару (Граду), који се сада налази у унијатској цркви у Лацунашу.

Од 12. до 18. октобра Темишвар је обиловао догађањима под геслом „Темишвар 300“. Биле су организоване изложбе оружја, музичких инструмената, представе и концерти, а 18. октобра постављене су и спомен-плоче на кући Еугена Савојског. Један од написа јесте и на српском језику и ћирилици. Јер, Срби су део историје овог града. И били и остали.

Љубинка Перинач Станков

ТРЕЋИ МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП У ТЕМИШВАРУ

На Западном универзитету у Темишвару је крајем прошле недеље, између 14. и 16. октобра, био организован III међународни научни скуп под називом „Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и/или периферним областима“. Организатори скупа су Студијски програм за српски језик и књижевност при Филолошком, историјском и теолошком факултету Западног универзитета у Темишвару, Филозофски факултет Универзитета у Нишу и Центар за научна истраживања и културу Срба (ЦЕНИКС) при Савезу Срба у Румунији.

По речима организатора, почетком 2014. године, већина чланова колектива Студијског програма за српски и хрватски језик и књижевност у оквиру Одељења за модерне језике и књижевност на Филолошком, историјском и теолошком факултету Западног универзитета у Темишвару и Центар за научна истраживања и културу Срба у Румунији у оквиру Савеза Срба у Румунији, донели су одлуку да организују један међународни научни скуп о материјалној и духовној култури Срба из периферних области српског језичког простора.

Кратко време након те одлуке дошло је до разговора између ванредног професора др Дане Перчек, декана Филолошког, историјског и теолошког факултета Западног универзитета у Темишвару, проф. др Миље Радана, директора Центра за научна истраживања и културу Срба у Румунији и редовног професора на Филолошком, историјском и теолошком факултету Западног универзитета у Темишвару, инжењера Огњана Крстића, председника Савеза Срба у Румунији и редовног

професора др Горана Максимовића, декана Филозофског факултета Универзитета у Нишу. Тада је договорено да се овај научни скуп одржава сваке године наизменично: једне године у Темишвару, а следеће у Нишу. Сарадња између два факултета из Румуније и Србије одвијаће се у оквиру споразума билатералне сарадње између Западног универзитета у Темишвару (Румунија) и Универзитета у Нишу (Србија).

Први међународни научни скуп са темом „Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и / или периферним областима“ одржан је од 17. до 19. октобра 2014. године у Темишвару, на Западном универзитету, други истоимени скуп одржан је 16. и 17. октобра 2015. године на Филозофском факултету у Нишу, а трећи овогодишњи скуп одржао се 14-16. октобра такође на Западном универзитету у Темишвару.

Како сазнајемо од проф. др Миље Радана, главног организатора манифестације, организовање скупа са оваквом тематиком на Западном универзитету у Темишвару очекивано је ако се има у виду да се поједини словенски језици и књижевности (руски, српски/хрватски) на Филолошком факултету (данашњи Филолошки, историјски и теолошки факултет) студирају још од давне 1957. године. Овај трећи по реду скуп одржава се у оквиру културних и научних манифестација

посвећених обележавању шездесетогодишњице оснивања Филолошког факултета у Темишвару (1956). После седам деценија постојања Западног темишварског универзитета, највећег универзитета у западном делу Румуније (11 факултета са 18 000 студената) и једног од четири највећа румунска универзитета (после универзитета у Јашу, Букурешту и Клужу) и шездесет година од оснивања Филолошког факултета, темишварска славистичка школа се током шест деценија стално развијала и стекла заслужени углед заузимајући једно од водећих места у румунској славистици.

У петак, с почетком у 11.00 часова, у Амфитеатру А01 било је одржано отварање научног скупа, где су се присутнима поздравним речима обратили проф. др Отилија Хедешан, проректор Западног универзитета у Темишвару, Његова екселенција Лазар Манојловић, генерални конзул Републике Србије у Темишвару, проф. др Наталија Јовановић, декан Филозофског факултета у Нишу, проф. др Дана Перчек, декан Филолошког, историјског и теолошког факултета Западног универзитета у Темишвару, инж. Огњан Крстић, председник Савеза Срба у Румунији и др Саша Јашин, протонамесник Српске православне темишварске Епархије. У обраћањима домаћина и званица посебно је подвучено да скуп има за циљ да истакне вредности, валоризује материјалну и духовну културу и свеукупну

баштину Срба из румунског Баната, матице, као и сународника са периферије српског етничког и лингвистичког простора.

Након поздравних речи, одржана је промоција другог броја часописа „Исходишта“, у ком се налазе радови изложени на прошлогодишњем скупу у Нишу. Пре почетка пленарне седнице, којом је председавао Радивоје Младеновић, званичници и учесници скупа присуствовали су отварању изложбе мини-скулптура Видана Николића и приказу старих рукописа из колекције Ивана Бирте.

У суботу, 18. октобра, Центар за научна истраживања и културу Срба у Румунији је организовао округли сто са темом: Република Србија и статус српског језика на универзитетима у Румунији. Разговор су водили проф. др Горан Максимовић и проф. др Миља Радан.

Међународни скуп је окупио седамдесетак научних истраживача из Румуније, Србије, Бугарске, Русије, а њихова излагања покривају различите истраживачке домене. Истичемо само нека од бројних запаженијих студија попут: „Средњовековни утицај Срба у историји Баната“, „Лексикографски трагови језичких и културолошких контаката Срба са другим народима током 19. века“, „Резултати сарадње ЦЕНИКС-а са факултетима у Србији и институтима САНУ током ове године“, „Радови на тему говора, фонолошких описа и терминологије у румунском Банату“, „Идентитет Срба у Букурешту“, „Акценатски говори, као и нова етнолошка истраживања Срба у Румунији“, „Статус српског језика на универзитетима у Румунији“, „Сусрети, дијалози и прожимања култура на Балкану као фактор културе мира и глобализације разумевања међу народима“.

Након затварања скупа, организатори су приредили гостима разгледање значајних српских културно-историјских споменика и других објеката у Темишвару, попут Владичанског двора, музејске збирке црквених уметности, Саборне Српске православне цркве, а у недељу, 16. октобра, је била организована посета са разгледањем куће Доситеја Обрадовића и Српске православне цркве у Чакову.

Основну логистику и финансијска средства неопходна за одржавање овог значајног скупа пружили су Савез Срба у Румунији, Филолошки, историјски и теолошки факултет Западног универзитета у Темишвару и Филозофски факултет Универзитета у Нишу, као и Темишварска Епархија Српске православне цркве и Синдикат „Universitas Timisiensis“ са Западног универзитета у Темишвару.

Горан Гога Пантин

БАРАГАНСКО ХОДОЧАШЋЕ

Час историје - шездесет пета годишњица од прогона у Бараган

Протекло је шездесет пет година од како су породице преко 40.000 Банаћана, Срба, Румуна, Немаца, Бугара, Цинцара и других националности - тадашње комунистичке власти, без суда и суђења, ни криве ни дужне - прогнане из својих домова и расељене по бараганској степи, на ледини, под ведрим небом. Прогнаници су били приморани да живе без основних услова за живот, без крова над главом, без довољно воде за пиће и осталих животних потреба, у условима сурове бараганске климе: лети - несносна врућина, зими - сибирски мразеви са ураганским налетима ветра.

За обележавање шездесет пете годишњице од прогона у Бараган, Савез Срба у Румунији, у сарадњи са Удружењем бивших депортираца у Бараган (Asociația Foștilor Deportați în Bărağan) тимашке жупаније, организовао је 6-9. октобра т. г. две значајне акције: у Букурешту - изложбу фотографија са промоцијом нових књига о бараганском страдању и групну посету Барагану бивших депортираца на четири локације у жупанијама Јаломица и Браила, где су се 1951-1955. године налазила села-логори и гробља умрлих депортираца.

Изложба фотографија и промоција књига (*Срби у Бараганској Голготи*, *Нови прилози* аутора Миодрага Милина, Цветка Михајлова и Андреја Милина, двојезично српско-румунско издање и „Lagărul deportării – Pagini din lagărul Bărağanului 1951 – 1956” аутора Рафаела Мирчова, двојезично бугарско-румунско издање) одржана је у Букурешту, у седишту Националног музеја села „Димитрије Густу“ (Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”). Дорађају су присуствовали

званичници: Јулија Грумазасеку, портпарол Националног музеја “Димитрије Густу”, Борислав Велимировић, потпредседник ССР – Месна организација Букурешт, Огњан Крстић, председник ССР, Славомир Гвозденовић, посланик ССР. Од медија – Национална телевизија TVR, радиостанице: România actualităţi, Radio România Antena Satelor, Radio Trinitas, медијске агенције: Agerpres, Mediascop, чланови Амбасаде Републике Србије и бројни гости. На промоцији, о књигама, али и о трагичном историјском феномену бараганског прогона педесетих година прошлог века говорили су: г. Огњан Крстић, г. Славомир Гвозденовић, посланик у Румунском парламенту, г. Петру Мирчов, председник Удружења бивших депортираца у Бараган, и аутори књига г. Цветко Михајлов и г. Рафаел Мирчов.

У петак, 7. октобра, вођа пута г. Цветко Михајлов повео нас је у село Фундата у општини Перијеци, удаљено десетак километара од Слобозије (жупанија Јаломица), где су, и после „ослобођења“ 1955. године, остале да живе неколико породица бивших депортираца, који су нас, заједно са представницима локалних власти, као потпредседник Жупанијског савета жупаније Јаломица г. Јонел Гае, срдечно дочекали. На улазу у насеље налази се спомен-капела изграђена 2001. године, за очување сећања на бараганско страдање. У капели, протојереј Саша Јашин служио је помен за све умрле депортоване у Барагану. Представник локалних власти обећао је помоћ да се у насељу Фундата, на површини од око два хектара, оснује музеј са земуницама и карактеристичним типским кућама од набоја, покривеним рогозом, који ће трајно подсећати на некадашња бараганска села-логоре. Истога дана посетили смо место где се некада налазило село-логор Ракитоаса, десетак километара удаљено од железничке станице Лунка Дунари, код насеља Ђурђењ (жупанија Јаломица). Од села Ракитоаса нема више ни трага. У непрегледној бараганској степи остало је само запуштено гробље депортираца са порушеним споменицима. Ретко који је остао усправан. Временом ће и остаци гробља, последњи белег једног великог људског страдања, нестати. И овде је отац прота Саша Јашин одслужио помен за сахрањене на овом гробљу.

Сутрадан смо посетили град Фетешт (жупанија Јаломица) са приградским насељем Буљига, у чијој се непосредној близини налазило село-логор Ваља Виилор. На месту некадашњег села сада су неколико помоћних зграда на имању једне приватне пољопривредне фарме, која се, сазнали смо, тренутно налази под стечајем. Дочекала нас је закатанчена капија на високој жичаној огради имања. Испред капије - чопор домаћих паса. Питоми су, не дирају нас, као да смо стари знанци. На фарми нигде живе душе. Нико се није одазвао на наша упорна гласна дозивања, па тако нисмо успели да из прве руке сазнамо нешто више о судбини нашег бившег логорског села, у којем смо провели део детињства.

На брежуљку изнад Буљиге посетили смо сеоско гробље.

Својевремено, део гробља је био уступљен за умрле депортирце. С обзиром да је тај део деценијама био запуштен, мештани су на њему проширили своје гробље. Само на јужном крају остало је сачувано још неколико споменика зараслих у коров и шибље. На једном, оштећеном од времена, али још увек усправном, успели смо да прочитамо ћирилични натпис „Овде почива Јован Вајнхепл ...“. Ту је прота Саша Јашин одслужио помен свим преминулим Банаћанима, сахрањеним на гробљу у Буљиги.

Током посете Фетешту, у одсуству градоначелника, примила нас је његова заменица, г-ђица Тудор Силика Вали, која нам је говорила о развоју града и представила нам монографију Фетешта, издање 2016. године. Са задовољством смо у књизи пронашли поглавље посвећено селу Ваља Виилор са подацима о том суморном периоду из историје завичаја Фетештанаца. Није нам промакао податак наведен у књизи да је у селу-логору Ваља Виилор од свих националности било највише Срба. Договорена је даља сарадња са Савезом Срба и Удружењем бивших депортираца у Бараган, поред осталог, ради допуне поглавља монографије о нама, Бараганцима.

У недељу, 9. октобра, пут нас је одвео у Дудешт-Бумбакари (жупанија Браила). Домаћини су нас дочекали хлебом и сољу. У цркви препуној мештана, верника свих узраста, присуствовали смо Светој литургији, коју су наизменично служили месни парох Јоан Петре на румунском и протојереј Саша Јашин на српском језику. По завршетку литургије, девојчице и дечаки, ђаци месне основне школе, читали су редом делове текста који су саставиле њихове учитељице, о страдању бараганских депортираца. Потом су свештеници одслужили парастос за оне који су заувек остали у бараганској степи. Пошто смо код споменика у центру села (споменик подигла подружница Удружења бивших политичких затвореника у Браили) положили венце, посетили смо место некадашње пољопривредне фарме, где су радили депортирци из Бумбакара. Послужењем код гостољубивог домаћина Валентина Жапалауа, бившег депортирца и његове супруге г-ђе Тита, који је остао да живи у Дудешту, завршено је наше троднев-но бараганско ходочашће - посета нека-дашњим бараганским насељима. Била је то прилика да обновимо сећање на живот испуњен свим могућим лишавањима, да се тамо, на источном рубу Бараганске низије, помолимо Богу за покој душа нама драгих особа, чији се живот угасио у крајњој беди, далеко од родног краја. Уплакану, очајну баба Дару (зар да овде оставиш кости?! говорила је) деда Јани, православни хришћанин је на самрти тешио: не плачи, Даро, свуда је земља Господња.

У оквиру завичајне историје, основци у Дудешту уче о страдању банаћанских Бараганаца. А да ли о томе, макар понешто, знају наши ђаци у школама са српским наставним језиком?

Божидар Панић

КОМЕМОРАТИВНА СВЕЧАНОСТ СТРАДАЛИМ ИНТЕРНИРЦИМА

Поводом обележавања Дана примирја у Првом светском рату у простору испред Арадске тврђаве и на арадском Градском гробљу „Помениреа“ одржане су комеморативне свечаности уз полагање венаца и одавање почasti страдалим српским интернирцима, цивилима и војним заробљеницима у периоду 1914 – 1918. у логору у Араду.

После верског обреда, на Арадску тврђаву и на спомен-костурницу Градског гробља „Помениреа“, венце су положили помоћник министра Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, господин Милан Поповић, генерални конзул Републике Србије у Темишвару, господин Лазар Манојловић, председник Савеза Срба у Румунији, господин Огњан Крстић, српски посланик у Румунском парламенту, Славомир Гвозденовић, потпредседник Савеза Срба у Румунији и кандидат ССР на предстојећим парламентарним изборима у Румунији за будућег посланика, Славољуб Аднађ, председник подружнице Савеза Срба у Араду, Дарко Воштинар. Такође су церемонији присуствовали и венце положили највиши представници жупаније Арад, префект Космин Прибак Валентин, заменица председника Жупанијског савета Арад,

Клаудија Богићевић, као и представници Арадског и Темишварског гарнизона, делегација Министарства одбране и Војске Србије и представници Друштва за неговање традиција, САБОР-а, Савез потомака ратника Србије и студенти Криминалистичко-полицијске академије из Београда и Бања Луке као и истакнути представници српске заједнице из Арада.

Подсећамо да је ресорно министарство (Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања) у 2015. години обезбедило средства у буџету Републике Србије за обнову два и постављање једног спомен-обележја у Румунији. Генерални конзулат је из наведених средстава обновио Споменик палим југословенским пилотима из 1941. године у Темишвару и страдалим српским интернирцима у Првом светском рату на арадском гробљу „Помениреа“. Треће спомен-обележје постављање Спомен-плоче страдалим српским интернирцима у Арадској тврђави током Првог светског рата још увек није окончано, иако је Генерални конзулат прикупио све потребне дозволе.

Имајући у виду да је Арадска тврђава историјско обележје, потребно је да се прибаве дозволе Министарства културе за гробнице и ратна спомен-обележја која су регистрована на листи историјских споменика.

Горан Гога Пантин

61. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ КЊИГА У БЕОГРАДУ

У понедељак, 24. октобра, отворен је Међународни сајам књига у Београду, један од највећих такве врсте у Европи. Част да отвори сајам имао је Иран, односно писци из земље почасног госта 61. Међународног београдског сајма књига у хали 2.

На штанду Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова у хали 4 Београдског сајма, у периоду од 24. октобра до 29. октобра, биће одржано укупно тридесет промоција аутора, удружења писаца, књижевних клубова, издавача, књижара из региона и дијаспоре.

Издавачка кућа Савеза Срба у Румунији ће се представити на овом штанду 29. октобра, с почетком у 17 часова (по локалном времену), када ће о својим књигама говорити и српски писци из Румуније. **Љ.П.С.**

САСТАНАК ПИСАЦА СА ГРАНИЦЕ У КЕТФЕЉУ

Књижевни кружок „Крила“ из Кетфеља, основан 1979, окупио је и ове године, у суботу, 22. октобра, своје чланове и пријатеље, не би ли заједно обележили још једну годишњицу, али уједно и традиционалне „Сусрете писаца са границе“.

Месни парох Благоје Чоботин је у цркви поздравио све присутне и одржао помен за бивше чланове кружока којих више нема међу живима. Добро је познат податак да су Влада Барзин и Љубомир

Степанов, који су се упокојили 2006, односно 2015, били зачетници и активни чланови кетфељских „Крила“.

Домаћини и гости су се касније окупили у једном локалу, где су Славомир Гвозденовић, Славољуб Аднађ и Огњан Крстић поздравили све учеснике манифестације у име Савеза Срба у Румунији.

Главни организатор овог догађаја, Јаворка Јоргован, говорила је о активности „Крила“, поменувши и жељу да се поводом четрдесетогодишњице, која ће бити обележена за три године, састави и објави књига истакнутих радова чланова кружока.

Писац Иво Мунђан, иначе овогодишњи добитник награде „Бранко Радичевић“ за најбољу песму на конкурс библиотеке у Житишту, представио је у наставку своје најновије књиге, „Улицом памћења“, која садржи есеје на књижевно-историјске теме, „Реквијем у дуету“, посвећену композитору Сави Илину и „Црно на бело“, азбучник кетфељских и варјашких списатеља. Госпођа Весна Ћук је представила делегацију из Житишта и колеге из библиотеке „Бранко Радичевић“, а Благоје Чоботин, Јаша Ћирић, Мирослав Росић и Иво Мунђан прочитали су неколико афоризама и стихова. Славомир Гвозденовић је домаћинима пренео поздраве од пријатеља из Белобрешке, који ове године нису били у могућности да присуствују манифестацији, док је у име пријатеља из Кикинде реч припала Душану Дејанцу.

У наставку су се присутнима обратили својим стиховима, афоризмима и прозним одломцима Душан Милићев, Драгутин Видачић, Велемир Грубачки, Новак Зубац, Драган Стајнић, Марија Танацков,

Зоран Славић, Гавра Влашкалин и Слободан Мандић, који је представио и најновији број двојезичног часописа „Огледало/Оглинда“, који се већ дуже од две деценије појављује у Сечњу.

На самом крају, поново су наступили српски ствараоци из румунског Баната: Иво Мунћан, Славомир Гвозденовић, Србољуб Мишковић и долепотписани. Била је укратко представљена и издавачка делатност Срба у Румунији, док је господин Душан Милићев обећао домаћинима поклон у виду бисте Николе Тесле. Дружење и размена утисака настављени су уз заједнички ручак.

Горан Мракић

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ У СУСРЕТ ДАНИМА СРПСКЕ КУЛТУРЕ

У уторак, 25. октобра, у сали за конференције Општине града Темишвара, у присуству водећих локалних румунских и српских медија, одржана је конференција за новинаре поводом једанаестог издања Дана српске културе. О овој изузетно важној и масовној манифестацији говорили су Николаје Робу, градоначелник града Темишвара, генерални конзул Републике Србије у Темишвару господин Лазар Манојловић, потпредседник Савеза Срба у Румунији и кандидат Савеза на предстојећим парламентарним изборима у Румунији за посланика, Славољуб Аднађ и секретар Савеза Срба у Румунији Златиборка Марков, члан Локалног савета града Темишвара.

Присутне је у уводном делу конференције поздравио градоначелник града Темишвара, господин Николаје Робу, који је у свом обраћању говорио о значају Дана српске културе и о великом

доприносу наше заједнице везане за развитаk Темишвара нагласивши, између осталог, да град својим бројним пројектима и данашњом конференцијом за медије подржава активности овдашњих бројних мањинских заједница, међу којима је и српска заједница једна од најактивнијих.

Његова екселенција господин Лазар Манојловић, генерални конзул Републике Србије у Темишвару је истакао важност ове манифестације не само за град Темишвар и његове житеље, већ и за Србију, која ће преко Генералног конзулата бити уз Савез Срба у Румунији током целе манифестације, јер Дани српске културе јесу једна од најзначајнијих културних збивања у овој години у српској дијаспори у свету. Такође, речено је да ће на отварању и током манифестације присуствовати и бројне угледне личности из Србије.

Потпредседник Савеза Срба у Румунији, Славољуб Аднађ, још једном је потврдио да је наша кровна организација све учинила да једанаесто издање Дана српске културе буде заиста један од најквалитетнијих културних догађаја у граду на Бегеју и да очекује присуство не само припадника наше мањине, већ и остале љубитеље филмске уметности, позоришта, српског народног мелоса, духовне музике, књижевности итд, будући да култура нема граница. Такође, г. Аднађ је рекао присутним новинарима да су организатори, као и ранијих година, имали у виду да током ове манифестације, која ће почети 30. октобра и трајати током новембра месеца, бројне филмске, позоришне, музичке, фолклорне, ликовне садржаје, мини-сајам књиге и књижевно вече, промоције, изложбе, округле столове и трибине.

На крају треба још назначити да је улаз слободан за све манифестације и приредбе.

Горан Гога Пантин

СРПСКА ЧЕТВОРКА ИЗ МАЧЕВИЋА

У жупанији Караш Северин настава се на српском језику одвија још само у три школе. И то од првог до четвртог разреда. То су основна школа у Златици, ОШ „Борислав Крстић“ у Белобрешки и, донедавно, ОШ „Свети Петар и Павле“ у Мачевићу. Кажемо донедавно, јер су малишани из Мачевића на почетку ове школске године премештени у другу школу и то у суседном градићу, тако да наставу сада похађају, такође на српском, али у просторијама гимназије „Дунавска клисура“ у Новој Молдави.

Протеклог петка, за време одмора, у њиховој учионици која је на првом спрату, разговарали смо са учитељицом и малишанима. „На захтев родитеља одељење је премештено у ову гимназију, у Новој Молдави. Имамо четири ученика. У првом разреду једног дечака, у другом двоје, девојчицу и дечака и једну девојчицу у четвртом разреду. Било нас је прошле године још и мање, имали смо само три ученика“ - рекла нам је учитељица Даница Симоновић. Направили смо и почетничку грешку и малишане замолили да нам кажу шта тренутно уче, мада оваква и слична питања везана за лекције и градиво не треба постављати ниједном ученику. Почев од најмлађих, па до најстаријих. Прво су се неодлучно погледали, а онда почели да прелиставају свеске и уџбенике. Петар, прворазредаш већ учи српска

слова, а Јасмина и Адријан, месеце и године. Имају и рецитацију на ову тему. Најстарија међу њима, Јована учи *делове састава*. А сви, чудних ли генерација, воле школу. Ко српски, ко математику... Спорт нико ни да помене. Ето, није ни школа (или ученици) што је некад била...

„Иако нас је мало, трудимо се да, поред савладавања градива, учествујемо и у разним активностима (колико наше могућности дозвољавају), како на онима које организује Савез, тако и на неколико сличних у матици. Сарађујемо са школом ПЛУС у Белој Цркви, а учествујемо, већ више година, у Баваништу (Србија), на „Данима ћирилице“. Тамо су радови наших ђака били и награђивани“ - каже Даница Симоновић, док малишани, као малишани, галаме и трче по ходнику и учионици.

А мишљења ученика о новој и старој школи су подељена. Једнима се више свиђа нова, док је другима, за срце прирасла стара.

Предраг Деспотовић

ПАСУЉИЈАДА

Крајем протекле седмице, 21. и 22. октобра, у Радимни и Пожежени је одржана традиционална манифестација „Пасуљијада“. Организатори овогодишњег трећег издања били су Савез Срба у Румунији, МО у Радимни, општина Пожежена, ОШ „Атанасије Кожокару“ у Пожежени и удружење „Томиленд“ из Нове Молдаве. Ова масовна манифестација окупила је, како сазнајемо од учитеља Томислава Поповића, више од 450 учесника из чак 4 земље. Сем учесника из Румуније, било је још и гостију из Србије, Македоније и Хрватске.

У петак, првог дана манифестације, одржана је културно-уметничка представа у Радимни. Бројној публици, у месном Дому културе украшеном ћилимима, представили су се у вечерњим сатима заједничком приредбом домаћини и гости, а највише аплауза измамили су чланови КУД „Свети Никола“ из Радимне и то старија генерација. Након заједничке вечере уследило је дружење, игра и песма уз оркестар браће Балач из Свинице.

Такмичење у спремању пасуља одржано је у суботу, у Пожежени, испред зграде осмогодишње школе. Да је било као у оној *по јутру се дан познаје*, друга половина „Пасуљијаде“ лако је могла да се одгоди. Срећом по организаторе, киша је престала, а уметни кувари латили су се варјача. Љушти, сецкај, мешај, мешај... Жири је на крају, након зналачког већања, одлучио. За овогодишњег победника била је проглашена екипа културно-уметничког друштва „Стара Молдава“ из истоименог села.

Истог дана, након такмичења, одржана је приредба, такође у Пожежени, у лепо уређеном парку у центру села. Овим догађајима, сазнајемо од учитеља Поповића, присуствовали су Ади Торма, градоначелник Нове Молдаве, Адријан Мојсеш, потпредседник Савеза за жупанију Караш-Северин, Никола Курић, председник општине Свиница и потпредседник ССР за жупанију Мехединц, Мира Радованковић, председник општине Пожежена и др. У оквиру манифестације, наступили су и КУД „Дунав“ из Свинице, КУД „Стара Молдава“, КУД „Соко“ из Соколовца, „Томиленд“, „Вииторул“ из Пожежене, затим друштва из Сикевице, Чанада, Ковачице, КУД „Ђорђе Малетић“ Јасеново, „Вукомир Видић“ Кусић, женски хор из Београда, мешовити хор из Бечеја, као и гости из два места из Македоније, Старо Нагоричане и Кумане. „Овај фестивал остаће запамћен као један од најбољих одржаних последње деценије у Дунавској клисури“ – каже главни организатор Томислав Поповић.

Предраг Деспотовић

ХИ ДАНИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ У ТЕМИШВАРУ

У недељу, 30. октобра, централна дворана Банатске филхармоније у Темишвару била је станица свечаног отварања Дана српске културе. Једанаесто издање најзначајније манифестације Срба у Румунији организује Савез Срба у Румунији уз подршку Министарства културе Владе Румуније и њеног Департмана за међуетничке односе

у Букурешту, заједно са Генералним конзулатом Републике Србије у Темишвару.

Пред пуном двораном присутне су поздравили и уједно отворили Дане српске културе у Темишвару водитељи програма Алиса Тања Тодоров и Петар Аџић истакавши да „нас наша култура окупља и ове године најлепшим што има: филмом, позориштем, књигом, сликарством, духовном и световном песмом, традицијом“ и поздравили присуство Његове екселенције Бранка Бранковића, амбасадора Републике Србије у Букурешту, господина Николе Лукача, начелника Севернобанатског округа, господина Николаја Робуа, градоначелника града Темишвара, господина Золтана Марошија, заменика префекта Тимишке жупаније, господина Калина Добре, представника Тимишког жупаниског савета, Његове екселенције, господина Лазара Манојловића, генералног конзула Републике Србије у Темишвару, госпође Ирене Радојичић, конзула Републике Србије у Темишвару, господина Огњана Крстића, председника Савеза Срба у Румунији, господина Славомира Гвозденовића, посланика у Парламенту Румуније, господина Славољуба Аднађа, потпредседника Савеза Срба у Румунуји, председника Савезове подружнице Велики Сенмиклуш и кандидата за новог посланика у Парламенту Румуније, господина Кориолана Јоана Гарбонија, директора филхармоније Банатул, представника Српске православне Епархије темишварске, представника Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ и свих наших

институција, наших румунских пријатеља, свих пријатеља Срба и српске културе и представника српских и румунских медија као и оних који су увеличали светковину српске културе у Темишвару.

Посебан поздрав био је упућен глумачкој екипи и режисеру филма „Браћа по бабине линије“, господину Радошу Бајићу, који су својим присуством увеличали Дане српске културе у нашем граду, једну од најлепших и најсадржајнијих у Европи.

Присутне су у уводном делу програма поздравили господа: Огњан Крстић, Бранко Бранковић, Николае Робу, Никола Лукач и Золтан Мароши, који су у свом обраћању говорили о значају Дана српске културе у Темишвару и пожелели свима угодан пријем, да би затим господин Славољуб Аднађ на самом крају уводног дела прочитао поруку господина Амета Аледина, државног секретара у Департману за међуетничке односе при Влади Румуније.

У другом делу манифестације присутни су имали привилегију да прате једну изузетно допадљиву српску причу нарави, менталитета и начина на који у Србији живи, животари, истрајава, радује се и тугује велика већина оних који су рођени или су пупчаном врпцом својих предака везани за село. Главним јунацима, Радашину и Милашину, стиже исто писмо, упућено сваком понаособ. Вођени сном о лепшем животу и решењу свих проблема, они, сходно инструкцијама које су добили у писму, крећу из Петловца на пут ... И како то у животу често бива, уместо да стигну до Београда где их чека далеки рођак из Аустралије, Радашин ће залутати у планине са тајанственом плавушом,

а Милашин ће заглавити у селу Враново, на планини Соколовица, са које пуца видик на Зону безбедности. На овом путу ће им се придружити и остали радознали становници Петловца, који ће се, вођени различитим циљевима, у једном моменту наћи на истом месту, са истим питањем: „Где су браћа по бабине линије!?”

После пројекције филма на сцену су изашли и поклонили се публици редитељ и сценариста, Радош Бајић и глумци, Апостол Аца Апостоловић, Мирољуб Трошић Ђода, Никола Џамић, Марија Петронијевић, Мирко Бабић и Бранко Јанковић, који су за ову прилику дошли из Србије. Аплаузи који су уследили били су добра гаранција да се публици филм свидео. Како и не би? Са мноштвом комичних ситуација, околности и сусрета, јунаци филма су учинили да прича личи на комедију апсурда. Уз смех до суза, филм је гледаоцима пружио шансу да макар на два сата забораве на сопствене бриге, тегобу и животне страхове, да се осете боље, да буду радоснији и охрабрени да удахну трачак наде и вере у бољу будућност.

Горан Гога Пантин

ТРОФЕЈ „ЗЛАТНИ МОСТ“ ДОДЕЉЕН САВЕЗУ СРБА У РУМУНИЈИ И ПРЕДСЕДНИКУ ОГЊАНУ КРСТИЋУ

Регионални бизнис центар Привредне коморе индустрије и пољопривреде жупаније Тимиш организовао је прошлог петка, 28. октобра, XXIII издање Гала приредбе за изузетност – Топ листу фирми у жупанији Тимиш за 2015. годину.

Овогодишње издање било је у целости у знаку Темишвара – европске престонице културе и наставља традицију дугу две деценије као најзначајнији бизнис догађај на западу Румуније.

Као и претходних година, око 700 учесника увеличало је ову гала приредбу, а међу њима било је значајних привредника, економских посленика, званичника, представника јавног живота, дипломата, као и сарадника, представника привредних комора Еврорегије ДКМТ и медија.

Поштујући јединствену методологију, топ листа обухвата 8.554 фирме које су се уклопиле у критеријуме изборности од укупних 28.567. Издвојено је 1.743 фирме које су успеле да освоје прво, друго и треће место из шест домена активности.

Тако је 241 фирма освојила признање за изврсно пословање, док је 119 фирми добило трофеје за изврсно пословање.

Четири темишварска универзитета добили су признања за изврсност.

Ово је трећа година како Привредна комора жупаније Тимиш

додељује и трофеј за јавну одговорност. Додељени су и трофеји за иновативни старт-ап, затим за инвестициону конкуритивност, као и за извршност у домену културе.

Једини међу мањинским организацијама који је ове године био награђен признањем јесте Савез Срба у Румунији.

Привредна комора индустрије и пољопривреде жупаније Тимиш доделила је трофеј за изузетност и инвестициону конкуритивност „Златни мост“ Савезу Срба у Румунији и председнику Огњану Крстићу.

Савез Срба у Румунији добио је ово признање у знак поштовања за дугогодишњу активност и деловање на развоју српско-румунских односа, као и у знак очувања банаћанских традиционалних вредности.

Ово високо признање свечано је те вечери уручио градоначелник Николаје Робу председнику Савеза Срба у Румунији Огњану Крстићу.

Љубинка Перицац Станков

КЊИГА О МАЊИНАМА

Прошлог четвртка, 27. октобра, у Парламенту Румуније је свечано представљена књига „Посланичка група националних мањина“. Свечаном скупу су присуствовале бројне румунске званице и амбасадори више земаља у Букурешту. Међу угледним званицама нашао се и Клаус Јоханис, председник Румуније, а догађај су пропратила средства јавног информисања.

На иницијативу Варужана Памбукчијана и Овидијуа Ганца, лидера односно вицелидера Мањинске посланичке групе, а уз учешће свих мањинских посланика, ову драгоцену књигу је за штампу приредио Себастијан Симон. Домаћин сусрета, Варужан Памбукчијан поздрављајући у име својих колега угледне званице, присутне амбасадоре, представнике штампе, радија и телевизије и колеге посланике истакао је значај ове књиге „који прелази оквири политике“. Клаус Јоханис, председник Румуније истакао је да и сам припада

једној националној мањини и да „ова књига представља Румунију на један специфичан начин, показујући европско лице наше земље и потврђујући њен европски пут.“

О књизи су говорили и Флорин Јордаке, председник Дома посланика, Василе Данку, вицепремијер Румуније (налазио се више година на челу Департмана за међуетничке односе) и Амет Аледин, државни секретар за националне мањине Департмана за међуетничке односе. Сви су се говорници похвално изразили о националним мањинама, истакавши да су мањине остале фактор стабилности и равнотеже у бурном политичком животу Румуније. У име Мањинске посланичке групе о књизи је говорио посланик Славомир Гвозденовић у својству писца, потпредседника Комисије за културу и информисање Дома посланика и, наравно, члана Мањинске посланичке групе. С. Гвозденовић је подвукао да је ова књига више од политичког чина јер је њен значај много шири: „То је књига коју смо заједнички изнедрили душом, јер између својих корица сабира историју сваке националне мањине и велико богатство различитости. Књига „Посланичка група националних мањина“ је наше огледало, јуче, данас и сутра. И како књиге, ма колико година имале, никада не старе, надам се и верујем да ће и ова остати још много времена наш аргумент у Букурешту и аргумент наше земље пред светом“. **Љ.С.**

НАЈЛЕПШИ ПАЧИЋИ

Овогодишња омиљена забава свих гимназијалаца, па и наших Доситејеваца, Бал пачића, одржао се прошлог четвртка, 27. октобра, у темишварском кафићу „Ату кафе паб“.

Да би се сви учесници и њихови гости добро осећали, потрудили су се овогодишњи спонзори Бала пачића: Савез Срба у Румунији, Српска православна црквена општина Темишвар Град, „Ату кафе паб“, Конс ауто, салони лепоте „Друже стил“, „Ное“ и „High Class Studio“, фирме „Хора“ и „Горан“, цвећара „Кринул“, ресторан „Код баба Зорке“, представништво „Swisslion-Таково“, хотел „Регина блу“, кафић „Only One Cafe“, пансион „Санела“, госпођа Николета Власић, као и бивши ученици наше Српске гимназије: Ивана Милован, Саша Стојанов и Предраг Пеца Аџић.

Водитељи програма, Александра Петров и Горан Пљоскар, су на почетку поздравили пачиће и публику и најавили све парове као и ток такмичења, а за титуле најлепших такмичили су се: Јулијана Снежана Чорогар, Филип Герман, Марко Рајић, Дејан Рамњанцу, Мирабела Кимпеану, Дејан Бедричић, Јован Јанкулов, Снежана Теодоровић, Адориан Томеску, Миодраг Беречић, Дениса Николета Рудњанин, Марко Иван Момир, Денис Коничка и Виктор Бранковић.

За ову свечану прилику пажљиво је одабран жири сачињен од Доситејеваца - победника из 2013. године, сада дванаесто-разредаша, Тијане Живанов, Јасмине Симулов, Тијане Јовановић, Гордане Рудњанин, Јована Грубачког, Саше Панића, Саше Миучина и Жељка Ердељана, чији је задатак био да смисле интересантне дисциплине и задатке и да гласањем изаберу најбоље такмичаре.

После представљања сваког пара и параде у свечаној одећи,

пачићи су певали, играли, глумили, неки са мало више, неки са мало мање треме, извлачили су цедуље са разноврсним питањима и задацима, одговарали на постављена питања и извршавали задатке. Бодрени од стране публике и подржани од својих старијих колега, добро су се снашли. Атмосфера је, како то можда једино младима и доликује била запаљива, лепа, весела и забавна за учеснике, али и за посматраче.

У публици је било професора, старијих колега и родитеља, браће и сестара. Сви су они навијали и бодрили фаворите, а жири је имао тежак задатак да одлучи коме ће припасти награде и ласкаве титуле.

Жири је сабрао утиске, оценио сваки наступ, корак и одлучио ко су овогодишњи најлепши, најпааметнији и нај, нај Доси-тејевци:

Мис и мистер бала: Јулијана Снежана Чорогар и Филип Герман.

Краљица и краљ бала: Снежана Теодоровић и Виктор Бранковић.

Принцеза и принц бала: Дениса Николета Рудњанин и Адориан Томеску.

Мис и мистер популарности бала: Мирабела Кимпеану и Миодраг Беречић.

Као на правим изборима за мис, било је емоција, честитања и фотографисања, али ту забава није закључена, јер је весеље тада тек било на почетку уз музику коју је пуштао ди џеј Лала са Радио Банат-Линка, а посебан гост Бала пачића био је прошлогодишњи учесник такмичења „Звезде Гранда“ Мариан Тирви, који је освојио присутне својом интерпретацијом песама популарних код данашње омладине. Забава је била у духу дотичног места, где се иначе сваке седмице организују српске вечери.

Горан Гога Пантин

„ДАНИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ У СТАРОЈ МОЛДАВИ“

Крајем протекле седмице, у Старој Молдави, одржана је традиционална манифестација „Дани српске културе“ у организацији Савеза Срба у Румунији (ССР), МО у Старој Молдави. У оквиру овогодишњег јубиларног издања, десетог по реду, у суботу, 29. октобра, Старомолдавци и њихови гости могли су да присуствују промоцији књиге „Срби у Бараганској Голготи“, архивској изложби фотографија и докумената, а такође и културно-уметничкој представи на којој су учествовала друштва из наше земље, из Дунавске клисуре и матице.

У вечерњим сатима, у месном Дому културе о овој књизи говорио

је присутнима један од тројице аутора, Цветко Михајлов, човек који је пре 65 година као четворогодишњи дечак, заједно са својима, депортован у Бараган. Књига „Срби у Бараганској Голготи (Нови прилози), коју је ове године објавио ССР писана је двојезично, на српском и румунском, а њени аутори су Миодраг Милин, Цветко Михајлов и Андреј Милин. Исцрпни подаци поткрепљени су сведочанствима самих прогнаника и фотографијама из ондашњег живота. Укључене су такође и фотографије са разних манифестација (комеморације, парастоси, симпозијуми) организованих последњих петнаестак година. Мото овог издања упућен је „Свим бараганским страдалницима“ и гласи: „Опраштајмо, али не смемо заборавити“. Наведени су и спонзори књиге, а то су поред ССР још и РЕТИМ (Темишвар), Милан Унчански (Дињаш), Тома Стојшић (САД), Миодраг Стојшић (Белобрешка), Живко Саблић (Велики Сепетар), Александар Аћимов, Мира Аћимов и Делија Баројану (Темишвар).

Цветко Михајлов је више од сата говорио присутнима не само о ономе што је наведено у књизи, већ и о многим другим детаљима и појединостима који нису овде прибележени и стрпљиво одговарао на питања присутних. А међу присутнима били су и председник ССР Огњан Крстић, градоначелник Нове Молдаве Адријан Торма, председник Месне организације ССР у Старој Молдави Адријан Виктор Мојсеш, председник општине Свиница и уједно потпредседник ССР за жупанију Мехединц Никола Курић, као и двојица „Бараганаца“ који живе у Старој Молдави, Никола Момировић и Марко Петков. „Ја сам Бугарин,

живим у Старој Молдави и радујем се што су дошли људи из Темишвара да нам ово покажу. Имао сам 5 месеци кад су нас одвели у Бараган. Сећам се да смо куповали воду, по 50 бања ведро, али је вода имала чудан укус. Ишао сам тамо у забавиште, тамо се родила и моја сестра. Жеља ми је да се једанпут вратим, да видим шта је тамо остало. До сад, нисам иш`о“ – рекао нам је посебним акцентом, узбуђен, Марко Петков. „Ја сам им`о шес` година кад су нас одвели. Дошли ноћу, те узели од куће, каже *„Ајде, еве ти још је`на кола, поред твоји`*, те извели на крај села, на крај села дошли неки камиони, те одвели у Оршаву, из Оршаве у вагоне са(с) марвом, са(с) коњ`ма са свим и те одвели. Те утурили негде. На сред поља. Таман се пожњело жито, 18. јуна, за Дове. Село се звало Езеру, 12 км од Калараша... Кад сам се вратио кући, још 8 месеци сам сед`о код чике. Нашу кућу нисмо одма` добили. Била је све разбивена, ни браву на врата нисмо имали. Имам 72 године и сретан сам што сам дожив`о ове дане да видим да се овако говори о нама“ – проговорио је о својој муци и Старомолдавац Никола Момировић. Након представљања књиге, у току спонтаног разговора међу присутнима заживела је идеја (а прихватили су је и обећали да ће замисао спровести у дело и представници Савеза и представници општине), да се у Старој Молдави постави спомен-обележје страдалницима у Бараганској Голготи, онима који су из ове области Баната.

У другом делу програма присутне су поздравили председник ССР и градоначелник Нове Молдаве, а публика је у наставку пратила и наступе 8 културно-уметничких друштава. „Наши програми и наши пројекти јесу битни не само за Србе, него су битни и за целу заједницу, јер смо ми овде у суживоту, заједно и са већинским румунским народом. Ми смо доказали да смо кредибилни партнери, имамо своју част, имамо понос и знамо да одржимо своју реч. Остаје само да будемо уједињени и да оно што Савез нама пружа и ми пружимо Савезу кад за то дође време. Ја вас молим да то и покажемо у децембру месецу, када ће ваш глас за нас као институцију и за оно што желимо заједно да урадимо, бити од виталног значаја“ –подвукао је Огњан Крстић.

Лепоту народне игре представили су домаћини, КУД „Стара Молдава“, две генерације, новоосновани КУД „Мачевић“ из истоименог села, КУД „Белобрешка“, КУД „Свети Никола“ из Радимне, КУД „Стенка“ из Љупкове, „Томиленд“ из Нове Молдаве, КУД „Вукомир Видић Уча“ из Кусића (Србија) и друштво које својим наступом измами највише аплауза, „Дунав“ из Свинице.

Уследило је дружење младих (и старијих) уз народну игру и песму.

Предраг Деспотовић

РАДОВАЊЕ НА НЕРИ

Последњег дана месеца октобра, у Пољадји је одржана традиционална манифестација „Сусрети ђака на Нери“ коју већ више година организују Савез Срба у Румунији, Месна организација у Соколовцу и осмогодишња школа „Свети Сава“. Како и сам назив каже, ова акција окупља ђаке, (припремни -четврти разред) са леве обале Нере, а било је година када су долазили и њихови вршњаци са оне друге обале, са друге стране границе и то из Беле Цркве.

„Ово је осма година како одржавамо СУСПЕТЕ. Догађај обухвата два дела. Ове године, у оквиру првог дела, деца ће бити подељена по екипама, а имаће задатак да направе маске од хартије, да их скроје у облику јесењих плодова и да их обоје, а такође, с обзиром да је јесен, да израде традиционалне фењере од зрелих бундева и направе разне колаже. У другом, спортском делу, одвијаће се такмичења по разним дисциплинама, биће наравно и фудбала што сви с нестрпљењем очекују. Жао нам је само што је ове године број учесника мањи и што деца из Беле Цркве нису могла да дођу. Дружење је лепше кад нас има више и кад се окупимо у већем броју“ – рекла нам је, пред сам почетак манифестације, директорка школе у Соколовцу Марија Живановић.

Убрзо су учионице претворене у праве радионице. На све стране било је хартијица, бојица... Обојени су не само прсти, већ и образи, носићи...

У понедељак, 31. октобра, време је било сунчано, а у школском дворишту малишани су јурили за лоптом таквим жаром, као да сем тог округлог, шареног чуда на свету нема ничег важнијег. Такмичили су се ђаци три места, Златице, Луговета и Соколовца. Судећи по осмесима вероватно су сви били победници, али на крају највише су се ипак радовали они из Златице. **Предраг Деспотовић**

ЈЕСЕЊИ СТОНОТЕНИСКИ ТУРНИР

Прохладан јесењи дан није сметао стонотенисерима, што млађим, што старијим да дођу на турнир у суботу, 29. новембра и одмере снаге. Наиме, у Техничком колеџу, у Темишвару, овај сусрет тенисера одржао се четврти пут у организацији Савеза Срба у Румунији. Главни организатор Тоша Цоцин уз свесрдну помоћ Биљане Стојковић, спремно је дочекао прве такмичаре тачно у 13 часова. То је била спортска екипа Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару, која је дошла у пратњи свог професора спорта Миодрага Грубачког, који је имао и улогу супервизора турнира.

После пријављивања, десеторица Доситејеваца је кренуло на загревање, а после жреба прионуло се и на такмичарске партије. Јуниори су се такмичили у две категорије, у групи од петог до осмог разреда и групи од деветог до дванаестог разреда. Ово својеврсно стонотениско дружење је прошло у другарској атмосфери. Играно је више партија него што је предвиђено, деца су се лепо забавила, али пошто је турнир такмичарског карактера, треба поменути и награђене. А поредак је следећи: у категорији од петог до осмог разреда, прво

место заузео је Александар Корњану, друго Петар Аџић, треће Дејан Рудњанин и четврто Љубиша Азировић. У категорији старијих јуниора прво место освојио је Дарко Власић, друго Горан Власић, треће Ален Чиклован, четврто Стефан Герман, пето место су поделили Филип Герман и Мирољуб Кордић. После доделе награда и послужења уследило је такмичење за мало старије колеге. Они су показали шта стварно значи стонотениско дружење, јер се оно продужило до вечерњих сати. И ту треба поменути лауреате. То су: Дину Михаилеску, прво место, Лучиан Бору, друго и Георге Фиерару, треће. Од наших Срба, најбоље се пласирао Далибор Грубачки.

Организатор Тоша Цоцин је захвалио Савезу Срба у Румунији на помоћи, нагласио да се овај турнир одржава четврти пут и пожелео да се одржи бар још десет-петнаест пута. Професор Миодраг Грубачки је био задовољан игром својих ђака, а посебно је нагласио да прва три места у јуниорској категорији одлазе у Српски Семартон, где деца и вежбају.

Све у свему, сви су били задовољни, и организатори одзивом и такмичари пријемом, атмосфера је била изузетно пријатељска и сви су закључили да једва чекају наредно издање овог турнира.

Биљана Герман

ПРОСЛАВА СЕНПЕТАРСКИХ „ДЕЛИЈА“

Прошле суботе, 29. октобра, у вечерњим сатима, Дом културе у Великом Сепетру био је тесан. У културну установу једно за другим пристизали су знатижељни заљубљеници у српски фолклор, како би својим присуством одали признање Културно-уметничком друштву „Плави делија“ поводом дванаестогодишњице постојања и обележавања крсне славе Свете Петке.

Име „Плави делија“ се већ дуже време поистовећује са српским

живљем и културно-уметничком активношћу омладине у Великом Сепетру. Захваљујући омладини вољној да одржава српску традицију, Културно-уметничко друштво „Плави делија” из Великог Сепетра пуних 12 година успешно се представља како на домаћим, тако и на иностраним сценама. Од оснивања друштва па све до данас, многе генерације су кроз фолклор заволеле сву лепоту игре, песме и дружења. Трудом, радом, а пре свега вољом и љубављу, успели су да КУД „Плави делија” уврсте у једно од најпознатијих фолклорних ансамбала Срба у Румунији.

Данас КУД „Плави делија”, под управом Радована Јованова, уметничког руководиоца, броји преко осамдесет чланова распоређених у четири групе. Основни циљ друштва јесте неговање културне баштине, као и очување традиционалног облика народне културе, развитак аматеризма, као и упознавање и узајамно поштовање других културних друштава.

Овогодишњи славски концерт отворили су најмлађи Сепетарски фолклораши, играма из Источне Србије, који су на видно задовољство публике побрали бурне аплаузе. Затим је водитељ целовечерњег програма, учитељ Драган Петков поздравио присутну публику и захвалио на сарадњи Савезу Срба у Румунији, Општини Велики Сепетар и спонзорима који су притекли у помоћ.

Предивно су се приказали и гости из Земуне, чланови КУД „Јана” са играма из околине Каменице и играма из Лесковца, док је оркестар земунског друштва одсвирао колаж изворних српских мелодија, које је сепетарска публика знала и те како да награди дугим аплаузима.

Домаћини су се пред својом публиком поново представили, овога пута са средњом и главном извођачком групом, који су одиграли игре из Бачке и игре из Студенице. Приказали су се у пуном сјају и доказали да се трудом све може постићи па и врхунска, скоро професионална изведба. Заиста је било дивно пратити их на сцени. Затим се бираним речима обратио присутним гостима и домаћинима наш кандидат за новог посланика у Парламенту Румуније Славољуб Аднађ.

Председник Савезове подружнице Велики Сепетар и председник Друштва „Плави делија“ Борко Јоргован су у име МО ССР Велики Сепетар и друштва уручили захвалнице за помоћ и сарадњу месној Основној школи „Миливој Трифунски“, Николети Силин и председнику КУД „Јана“ из Земуна, Слободану Милошевићу.

Двочасовни програм су закључили домаћини, извођачка група КУД „Плави делија“ са Влашким играма на велико задовољство публике. Такође, била је извршена и размена поклона са пријатељима и гостима из Земуна, који су остали да се уз песму и игру друже са гостољубивим домаћинима.

Горан Гога Пантин

МИНИ САЈАМ СРПСКЕ КЊИГЕ

• Један од најпосећенијих сајмова у организацији Савеза Срба у Румунији, са 18 излагача из Србије и Румуније обухватио је војвођанско-банатски регион.

У оквиру Дана српске културе у Темишвару, које током целог месеца новембра организује Савез Срба у Румунији, 4. новембра отворен је у свечаној дворани СКЦ ССР Мини сајам српске књиге који је по речима организатора, Славомира Гвозденовића, књижевника и српског посланика, био регионалног типа, обухвативши издавачке куће из Војводине и Баната.

У просторној вишенаменској сали излагали су књиге следећи издавачи: Књижевна општина Вршац, „Каирос“ – Сремски Карловци, Бранково Коло – Сремски Карловци, библиотека „Жарко Зрењанин“, Зрењанин, „Агора“, Зрењанин, „Јабучка Гора“, Врбас, Студентски културни центар, Нови Сад, Градска библиотека, Нови Сад, Библиотека „Бранко Радичевић“, Житиште, „Платонеум“, Нови Сад, „Прометеј“, Нови Сад, „Матица српска“, Нови Сад, „Орфеус“ Нови Сад, Књижарница Зорана Стојановића, Нови Сад, Банатски културни центар, Милошево, Академска књига, Нови Сад, Педагошки факултет, Сомбор и наравно домаћин, Издавачка кућа Савеза Срба у Румунији.

Свечано отварање окупило је књижевнике, професоре, студенте и ђаке, али и друге поштоваоце књиге радознале да сазнају шта то ново нуде издавачке куће из Србије и Румуније. Присутне су прво

поздравили у име организатора, Савеза Срба у Румунији: Славомир Гвозденовић и Огњан Крстић, док су се поздравима придружили и Корнел Унгурјану, књижевни критичар и председник темишварске подружнице Савеза писаца Румуније и Драган Станић, алиас Иван Негришорац, председник Матице српске из Новог Сада.

Прелепу беседу о значају књига и значају писаног трага изговорио је наш уважени Стеван Бугарски дајући примере како је велике силнике књига угрожавала и упркос свему трајала. Како се током векова под клетвама и благословом међу Србима књига чувала и очувала: „Књига је у великој чести код наших људи, рекао је С. Бугарски. Књигу су људи наручивали, преписивали, оправљали, поклањали за душу и за помен.“

После једне од најлепших шетњи историјом и значајем књига, коју је уприличио Стеван Бугарски, Славомир Гвозденовић је поздравио испред Генералног конзулата и госпођу конзул Ирену Радојичић, те захвалио историчару Радовану Калабићу на поклоњеним књигама Николе Моравчевића, пристиглих из америчког расејања.

Књиге су Савезу Срба поклонили и понеки присутни издавачи, те ће оне моћи да се нађу чим Српска читаоница поново почне са радом.

Књижевно вече замишљено је двојезично, односно српско-румунско и претворено је у прави правцати поетски маратон. У пријатној и опуштеној атмосфери својом поезијом увеличали су га значајни песници пристигли у Темишвар за ову прилику: Селимир Радуловић, Роберт Шербан, Ненад Шапоња, Мирослав Алексић, Благоје Баковић, Адријан Боднару, Иван Негришорац, Александра Боднару, Ћера Михајловић, Александар Јовановић, затим домаћи писци Љ. П. Станков, Иво Мунћан, Благоје Чоботин, Србољуб Мишковић, Славомир Гвозденовић, Јадран Кланица и Горан Мракић.

Љубинка Перицац Станков

КЕНГЕЛЦУ У ЧАСТ

У оквиру Дана српске културе у Темишвару, у суботу, 5. новембра, у свечаној сали Епископске резиденције у Темишвару, поводом 250. годишњице од рођења др Павла Кенгелца, архимандрита свето-георгијевског, уз помоћ Српске православне Епархије темишварске и Савеза Срба у Румунији, одржана је промоција књиге “Природослов” од архимандрита Павла Кенгелца у преводу на савремени језик Његовог преосвештенства Г. Г. Лукијана (Пантелића), епископа будимског и администратора темишварског.

Многобројном и изабраном аудиторијуму, у својству водитеља, поздравним речима се обратио и духовно-књижевно вече је отворио протонамесник др Саша Јашин. Затим су се одабраним речима присутнима обратили: протојереј-ставрофор мр Маринко Марков, архијерејски заменик Епархије темишварске и инж. Огњан Крстић, председник Савеза Срба у Румунији.

Уз присуство цењених личности духовног и световног живота града на Бегеју, треба истаћи да су овај догађај увеличали и госпођа Ирена Радојичић, конзул Републике Србије у Темишвару, господин Славомир Гвозденовић, посланик у Парламенту Румуније, господин Дејан Попов, председник темишварске подружнице Савеза Срба у Румунији, представници Историјског архива у Кикинди и представници српских медија у Румунији.

Протојереј др Васа Лупуловић представио је присутнима историјски контекст Баната из времена живота Павла Кенгелца, а протонамесник др Саша Јашин у неколико црта је представио Кенгелчеву личност. На крају се присутном изабраном аудиторијуму

обратио и сам аутор, преосвећени владика Лукијан, представивши дело архимандрита Павла Кенгелца. Захвалио је свима и скромно изјавио да је срећан што је ова промоција својеврстан празник књиге у Темишвару, уз напомену да је поред овог научног дела, који ове године обележава 205 година од свог првог издања, превео на савремени језик још око 10.000 страница богослужбених књига.

Две врсне уметнице нашег града, чланице темишварске Опере, пијанисткиња Анђела Балић и концерт-мајстор Нада Петров Мунтеану, виолина, су са уметничке стране употпуниле угодни догађај, а простор свечане сале у Епископској резиденцији је обогатио изузетном изложбом под називом "Ретке биљке западне Румуније", природњак Сретко Милановић из Националног музеја Баната.

Павле Кенгелац је рођен као једанаесто дете од дванаесторо синова, од оца Христифора и мајке Јевросиме 1766. године у Кикинди, како је наведено и у животопису, који је приказан у оригиналу на пригодној промоцији у Епископској резиденцији.

О науковању постоје подаци да је основну школу завршио у родној варошици, затим је отишао да учи трговину у Сегедину, Будиму и Стоном Београду. Жељан знања, у Шопрону је завршио шесторазредну гимназију, а Лицеј окончао у Кежмарку 1787. године. На препоруку славног Србина Теодора Јанковића Мирјевског, државног саветника и организатора читавог руског школства, отишао је на Семинаријум Александра Невског у Петроград где се истакао као најбољи у генерацији и као први Србин код Инокентија Дубравинског стекао звање доктора наука. На препоруку Мирјевског студије је наставио у Халеу (Пруска). Путујући по Европи и учећи, постао је зналац десет језика.

Повратком у Кикинду, новембра 1793. године суочава се са незадовољством становника Дистрикта великокикиндског, ставља се на чело и одлази у Беч. Борећи се за проширење повластица које су Срби заслужили. Нашавши се на удару угарске власти, био је приморан да се склони од прогона у чему му помаже ондашњи епископ темишварски Петар Петровић, који се убраја међу најобразованије и најслободоумније Србе друге половине 18. века.

Кенгелац одлази у Будим, где је од епископа Дионисија Петровића добио најпре чин ђакона, а потом архиђакона. Вративши се у Темишвар 1798. год, Петровић темишварски га је повео са собом и 1800. год. унапредио у архимандрита манастира свето-георгијевског (Шенђурца), где остаје до своје смрти 1834. године.

Као високо учени човек европског образовања, Кенгелац је

осетио значај природних наука, њиховог популарисања и ширења у народу. Прво свеобухватно дело из области природних наука у Срба Јестествословиј, Кенгелац је писао више година, а објављено је у Будиму 1811. године “старањем господара Георгија Стефановића, грађанина и трговца темишварског”. Језгровиту и високу оцену научних достигнућа Павла Кенгелца, аутора Јестествословија изрекао је Ђорђе Рајковић: „Кенђелац се овим делом појавио као свештеник духа и као пророк науке”.

Горан Гога Пантин

СРБИ ИЗ РЕГИОНА У БЕОГРАДУ

У Београду је 3. новембра одржана четврта седница Одбора за дијаспору и Србе у региону Народне скупштине Републике Србије. Чланови Одбора разговарали су са посланицима из парламената Румуније, Мађарске, Македоније и Словеније.

Сусрету и разговорима у Народној Скупштини Србије присуствовали су и наши представници Славомир Гвозденовић, посланик ССР и Славољуб Аднађ, кандидат за будућег посланика

ССР у Парламенту Румуније.

На почетку сусрета председник Одбора мр Иван Костић поздравио је госте и указао на добру сарадњу са кровним српским организацијама у региону и на добру сарадњу са Министарством спољних послова и Кабинетом председника Владе Србије када је у питању положај Срба у региону и Срба из дијаспоре.

Мр Иван Костић је истакао да је од великог значаја да се кроз разговор са српским посланицима из региона Народна скупштина Р. Србије упознаје са проблемима са којима се сусрећу Срби у расејању. Подсетио је председник скупштинског Одбора за дијаспору и Србе у региону да је за Србе у Словенији важно оснивање Националног савета Срба. Из разговора са представником Срба у Словенији сазнало се да се очекује да у скоро време Србима у Словенији буде признат статус националне мањине, јер их у тој бившој југословенској републици има око 65.000.

Др Славомир Гвозденовић, српски посланик у Парламенту Румуније упознао је чланове Одбора са положајем Срба у Румунији где живи више од 18.500 Срба. Поновио је податак да у Парламенту Румуније делује мањинска посланичка група од 18 чланова који су постали посланици на основу позитивне дискриминације након учешћа на парламентарним изборима.

Срби се данас суочавају са можда својим најкрупнијим проблемом: како очувати последњих 6 четворогодишњих школа и Српску гимназију Доситеј Обрадовић у Темишвару и како обезбедити за и то мало ђака уџбенике на српском језику. Још је Славомир Гвозденовић у свом излагању изнео да је од круцијалног значаја за Српску православну цркву у Румунији повратак имовине, пре свега Макриног дома, за који се наша црква суди већ 25 година, а такође и примењивање двојезичних натписа на свим институцијама, а не само на улазима у места у којима српска национална мањина живи у значајном броју. Затражио је Славомир Гвозденовић да српске државне институције поједноставе добијање српског држављанства изменама и допунама Закона о држављанству и да се у најскорије време регулише право учешћа Срба из расејања на изборима у Србији. Истакао је српски посланик да су практично сви суседи Србије овај проблем решили боље. Гвозденовић је још информисао чланове одбора да је у румунском Парламенту, уз друге законске пројекте, пре свега закона који се тичу бивших политичких затвореника, прогнаних у Бараган, бивших учесника у редовима народноослободилачке војске

тадашње Југославије и др, изгласан закон којим је дефинисан 21. новембар као Дан српског језика у Румунији. На крају је све присутне С. Гвозденовић обавестио да су у Савезу Срба у току припреме за предстојеће парламентарне изборе на које излазимо сложено са јединственим кандидатом – Славољубом Аднађом.

Славољуб Аднађ, потпредседник ССР и кандидат за будућег посланика навео је да је Савез дао велики допринос у отварању три гранична прелаза 2014. године, која су отворили тадашњи председници Влада Румуније и Србије, а који су унапредили економску сарадњу две земље. Такође, упознао је чланове одбора да Румунија издваја годишња средства за српску националну заједницу. У наставку излагања навео је да је потребно од матице обезбедити специфичну подршку за редовну и ванредну наставу на српском језику и решити више горућих питања од којих је питање лектора Србистике у Букурешту и Темишвару изузетно важно.

Љубомир Алексов, члан Парламента Мађарске упознао је Београд да у Мађарској живи око 10.000 Срба и да имају најсређенији статус у региону. И представник Срба у Парламенту Мађарске подвукао је да је неопходно поједноставити добијање српског држављанства Србима у расејању, са конкретним освртом на Србе који живе у Мађарској.

Иван Стоилковић, члан Парламента Македоније посебно је нагласио да у Македонији не постоји информисање на српском језику и апеловао на матицу да се предузму неопходни кораци у том смислу.

У закључку је мр Иван Костић навео да ће се након ове конструктивне дебате сви изнети предлози и сугестије упутити надлежним институцијама.

Седници Одбора за дијаспору и Србе у региону још су присуствовали и Владимир Ђурић, мр Јадранка Јовановић, Александар Чотрић, др Љубинко Ракоњац, Блажа Кнежевић, Драган Вељковић, прим. др Владо Бабић, Миодраг Линта и Зоран Живковић (председник Владе Србије у једном од пређашњих сазива).

Сви су се на крају сложили да овакви сусрети треба да се одржавају редовно, уз напомену гостију да се након сусрета очекују и конкретни потези.

ЉПС.

СРПСКИ ХУМОР ДИЈАСПОРЕ

У Темишвару се, крајем прошлог месеца, појавило капитално издање српске сатиричне књижевности у дијаспори у региону, под насловом „Смех није грех“, које је приредио посланик и писац Александар Чотрић из Београда.

На више од 420 страна, у овом се зборнику налазе афоризми, епиграми, песме и приче 93 аутора из 23 земље света - Аустралије, Аустрије, Босне и Херцеговине, Велике Британије, Италије, Јапана, Јужноафричке Републике, Канаде, Мађарске, Македоније, Немачке, Пољске, Румуније, САД, Словеније, Турске, Француске, Холандије, Хрватске, Чешке, Црне Горе, Швајцарске и Шведске, са свих пет континената. За сваког писца наведени су и основни биобиблиографски подаци. Од српских писаца из Румуније, у антологији су заступљени Иво Мунђан, Драган Лазаров, Мирослав Росић, Михај Рубеј, Србољуб Мишковић, Горан Мишковић, Јадран Кланица, Чедомир Миленовић, Славомир Гвозденовић, Љубинка Перинац Станков и Горан Мракић.

Аутори потичу из разних друштвених слојева и својевремено су обављали (или обављају) функције амбасадора, посланика, професора универзитета и школа, филозофа, новинара, лекара и медицинских радника, архитеката, официра, инжењера, банкара, трговаца, новинара, контролора летења, историчара, музичара, економиста, правника и слободних уметника.

Приређивач Зборника Александар Чотрић напомиње у уводнику да је бирао „дела према естетском и уметничком критеријуму, чија се вредност огледа у садржају, форми, језику, стилу, предоченим мислима и идејама, као и у етичким ставовима и хуманистичким и моралним порукама“.

Чотрић додаје и да се руководио принципом да буду „представљени ствараоци рођени у деветнаестом и двадесетом веку, да трајно живе изван Србије, да пишу на свом матерњем – српском језику и да се изјашњавају да припадају српској књижевности“.

У саопштењу Удружењу књижевника Србије наводи се да су

најчешће теме хумористичко-сатиричних дела присутних у зборнику „Смех није грех“ дехуманизација друштва, удар великог капитала на малог човека, транзиција, приватизација, незапосленост, социјални проблеми, избори, странке, однос Европске уније према Србији, Косово и Метохија, медији, протекли балкански ратови, интервенционизам великих сила, женско-мушки односи...

Зборник се појавио у издању Савеза Срба у Румунији, а рецензенти су били др Славомир Гвозденовић из Темишвара и Витомир Теофиловић из Београда.

„Реч Зборник није права реч - књига је строги одабир, репрезентативна панорама, скоро антологијска селекција. Намерно није антологија у најстрожем смислу те речи да би нам предочила што ширу, панорамску слику нашег књижевног стваралаштва у свету, да осетимо пулс њиховог живота далеко од матице. Зато је ова књига и својеврсна хроника, социо-психолошка слика нашег народа у окриљу других политичких и културних образаца, у опреци или садејству с обрасцима понетим из завичаја“, истиче у рецензији Витомир Теофиловић. Књигу је илустрвала Анастасија Васић из Београда, а аутор насловне стране је Никола Драгаш из Панчева.

На Београдском сајму књига доживела је прву промоцију, а ускоро ће бити представљена и у Темишвару. О тачном датуму бићете обавештени посредством „Наше речи“ и осталих српских медија.

Горан Мракић

НА 22. БАНАТСКОМ САБОРУ У ДЕСКИ

Прошле суботе, 5. новембра, Хор из Великог Семиклуша и ВИС „Генерација“ гостовали су на 22. Банатском сабору у Дески.

Како сазнајемо од Душице Рошу, ВИС „Генерација“ наступио је уз друге ансамбле из Мађарске и Србије на сцени Сабора са богатим репертоаром староградских и изворних песама, међу којима су се нашле „У гори расти зелен бор“, „Цвеће моје лепо мири“, „Гружанке девојке“, „Девојка је зелен бор садила“.

Исте вечери, Душица Рошу је наступила као вокални солиста са оркестром „Лале из Баната“, са песмама „Стариш ал` не осетиш“ и „Маните се људи“. Представа је почела у 18 и трајала до 22 часа, када је атмосфера увелико била загрејана и таква се наставила уз лепо дружење до зоре.

Од протонамесника Дине Чоков добили смо информације о гостовању Семиклушана на овом значајном догађају. Наиме, на позив

протонамесника Светомира Миличића и Хор из Великог Семиклуша учествовао је прошле суботе, 5. новембра, на 22. Банатском сабору у Дески.

После вечерња, које је служио протонамесник Дина Чоков, почео је духовни део Сабора у светоме храму у Дески. Као први хор у појању духовних песама представио се домаћи хор из места, а одмах затим наступио је хор из Великог Семиклуша извео молитву Господњу „Оче наш“ и духовне песме „Анђеле хранитељу“, „Песма Часном Крсту“ и „Знаш ли ко те љуби“.

Запажени наступи и световних и духовних песама у извођењу ВИС „Генерације“ и Семиклушког хора били су овог викенда још један доказ да је активност Срба у Румунији и богата и разноврсна. Потврђено је да су оваква међудржавна дружења Срба са једне и друге стране границе део лепе традиције. **Љ.П.С.**

ЛИКОВНА ИЗЛОЖБА У БАРОКНОЈ ПАЛАТИ

Током целог месеца новембра, у Темишвару, Савез Срба у Румунији, у сарадњи са Генералним конзулатом Републике Србије, организује бројна културна догађања у оквиру Дана српске културе. Тим поводом, прошле суботе, 12. новембра, у Барокној сали Музеја уметности, организована је Ликовна изложба радова српских уметника с обе стране границе, који су се у августу месецу, поводом Дана преображења, окупили у оквиру Преображењске ликовне колоније и радови графичког сликара из Републике Српске, Горана Кнежевића.

Сликарство је једно од видова уметности које већ много година окупља и српске ствараоце са овог поднебља. Они успешно сарађују са својим колегама, како у Румунији и матици, тако и у целом региону. Зато је природно, а и пожељно, да Дани српске културе, и до сада и од сада, не могу проћи без ликовне изложбе, без представљања бројних излагача са разних простора.

Пошто су се од извесног времена на Данима преображења придружили и ликовни уметници, један од главних организатора и покретача Преображењске ликовне колоније, Огњан Крстић, поздравио је присутне, захваливши свима онима који су дошли да својим уметничким делима и присуством украсе Темишвар и да покажу право

лице наше културе и istакао да ће Савез Срба у Румунији увек подржавати такве манифестације. Његовим су се поздравима придружили конзул Републике Србије у Темишвару, госпођа Ирена Радојичић и наш посланик у Парламенту Румуније и књижевник Славомир Гвозденовић.

О учесницима овогодишње Преображењске ликовне колоније и о уметнику из Требиња, Горану Кнежевићу, чији су радови били изложени у Барокној палати, некадашњем седишту Српске Војводине, говорила је Дана Петков, академски сликар и координатор Ликовне изложбе.

Горан Кнежевић је рођен у Врбасу 1973. Дипломирао је и магистрирао на Академији уметности у Новом Саду на Графичком одсеку, где је у периоду од 1998. до 2003. године радио и као асистент за предмет цртеж са технологијом. Тренутно ради као асистент за предмет цртеж на Академији ликовних уметности у Требињу, чланице Универзитета у Источном Сарајеву. Био је више пута награђиван као уметник. Учествовао је на многобројним ликовним колонијама и излагао је више пута самостално и групно.

Представљајући рад овог уметника Дана Петков, између осталог каже: „Везано за рад Горана Кнежевића уочљива је једна константа; истрајно се бави фигуром. Човеком, у свим његовим стањима. Полазећи од себе, он бележи сваку промену у свом личном простору означајући их посебним ликовним језиком. Преносећи кроз медиј цртежа личне ставове као и отклоне од стварног окружења, Горан ниже призоре као на покретној траци. Ослањајући се тематски и

изражајно на традиционалну основу, тачније на наслеђе које проистиче из посматрања и учења на делима других стваралаца, од класичних до савремених, тражи кроз своје дело једну личну ноту, линију која је само његова. Линију која тече и која је јача од мисли.

О Горановим радовима не може се говорити из предубеђења или са полазишта која јасно стреме ка некаквом стилском, естетском или ангажованом оквиру постојања. Насупрот томе његови радови егзистирају баш у тој неодређености, као несавршенства у сталној потрази за сопственим животом. Животом ликовног дела“.

На крају је уважени уметник захвалио на топлотом гостопримству, а присутни су имали прилику да пажљиво погледају његова уметничка дела као и део радова са овогодишње Преображењске ликовне колоније, изложене у некадашњем седишту Српске Војводине.

Горан Гога Пантин

ПРЕМИЈЕР СРБИЈЕ У ТЕМИШВАРУ

Састанак у Административној палати жупаније Тимиш двојице премијера Румуније и Србије у Тимишвару био је центар пажње српске и румунске јавности прошлог четвртка, 10. новембра.

Иако су Дачијан Чолош и Александар Вучић и раније потписивали протоколе сарадње, међу којима и протокол подршке Србији у процесу интеграције у Европску унију, циљ састанка био је потписивање новог протокола сарадње који би обухватио више тачака.

Најављено је тако стварање четири заједничке граничне патроле две државе. Разговарано је и о настави на румунском језику у Србији, а најважнија тачка протокола била је она која се односила на инфраструктуру која би обезбедила квалитетнију и бржу економску размену између две земље.

Као носиоци међуграничног пројекта, Србија и Румунија су од Европске уније добиле 9,3 милиона евра за студију изводљивости, за гео-техничку студију и за технички пројекат ауто-пута Тимишвар – Панчево – Београд.

АУТО-ПУТ САМО ОД БЕОГРАДА ДО СРПСКЕ ГРАНИЦЕ

Тренутно је једино српска страна решила да ауто-пут изгради до румунске границе, а Румунија ће, по речима Дачијана Чолоша, до границе имати једино регионални пут.

– Србија треба да постане солидни економски партнер Румуније, изјавио је премијер Чолош. Разговарали смо о разним темама, нарочито о перспективама економске сарадње, имајући у виду економску еволуцију Румуније, али и Србије. Јасно је да треба структурно да се размишља убудуће о инфраструктури. Ми имамо Мастер план, који, нажалост тренутно не предвиђа ауто-пут према Београду, већ само регионални пут. Са друге стране, са српске стране он је предвиђен. Закључујемо да би и са наше стране био оправдан један ауто-пут.

Премијер Србије Александар Вучић, у обраћању после разговора са румунским колегом Дачијаном Чолошем, захвалио је румунском премијеру на значајној подршци Румуније територијалном интегритету и суверенитету Србије, и посебно на подршци на европском путу Србије.

– Желим да изразим велику захвалност због чињенице да Срби и Румуни имају добре односе већ деценијама и вековима – нагласио је Вучић подсећајући да Срби и Румуни никада нису ратовали, нити то планирају убудуће.

Вучић је приметио и да би Румунија требало да цени оно што је Србија радила током мигрантске кризе јер, како је навео, та земља није осетила ни један хиљадити део онога кроз шта је Србија прошла, између осталог и захваљујући коректном и истински пријатељском ставу Србије према Румунији. Додао је премијер и да је развој економских односа посебно важан и да ће због тога две земље отворити гранични прелаз Наково – Лунга код Кикинде на 24 сата. Он је изразио наду да ће бити у будућности могућности да се он отвори и за тешке камионе и аутобусе, иако то изискује додатне трошкове за Србију.

– Код нас је предвиђена изградња ауто-пута, рекао је Вучић, али сачекаћемо румунску страну, да видимо да ли после израде студије изводљивости постоји интерес да се изгради ауто-пут од Вршца до Темишвара. Наш део би био дужине од 91 километара од Београда до Ватина – објаснио је он.

Вучић је позвао румунске инвеститоре да дођу у Србију, додајући да постоји добра трговинска размена у висини од 1,130 милијарди евра.

Током Вучићеве једнодневне посете Румунији потписан је протокол о формирању и активностима мешовитих патрола дуж заједничке државне границе, заједничка изјава о подршци Румуније

Србији у процесу интеграција у ЕУ и декларација о прекограничној сарадњи у области запошљавања и социјалне политике.

САСТАНАК СА СРБИМА У РУМУНИЈИ

Премијер Србије Александар Вучић истога дана издвојио је време и за састанак са Србима у Румунији и посетио седиште Савеза Срба у Румунији у Темишвару. Ту су га дочекали председник ССР Огњан Крстић, српски посланик у Румунском парламенту Славомир Гвозденовић, потпредседници ССР Славољуб Аднађ, Борислав Велимировић, Никола Курић, Адријан Мојсеш, амбасадор Републике Србије у Букурешту, Бранко Бранковић и генерални конзул Републике Србије у Темишвару Лазар Манојловић, као и српски привредници, професори и други представници наше заједнице.

Премијер је дочекан по српском обичају хлебом и сољу, али и аплаузима присутних.

Огњан Крстић, председник ССР је премијера и пратећу делегацију Владе Србије укратко обавестио о деловању Савеза Срба у Румунији и упутио им добродошлицу.

Поздравима се придружио и српски посланик у Парламенту Румуније Славомир Гвозденовић, који је подвукао добру сарадњу Савеза и Генералног конзулата Србије у Темишвару, али затражио због бољих односа и постављање директора Канцеларије за дијаспору при Влади Србије.

ДОСИТЕЈЕВ ЗЛАТНИК ПРЕМИЈЕРУ

Председник Крстић је премијеру Вучићу уручио овом приликом и

Доситејев златник – највише признање Савеза Срба у Румунији – за подршку српској националној заједници у Румунији и велики допринос добросуседским и пријатељским односима Републике Србије и Румуније.

Александар Вучић је поменувши српску мањину у Румунији и румунску у Србији рекао да се радује пажњи румунске државе према нашем народу и да ће пазити да тај реципроцитет буде испоштован и када је румунска мањина у Србији у питању.

Он је обећао и стварање културних програма за Србе у Румунији рекавши: – Припадамо истом народу. Браћа и сестре, ако живе на два краја кугле земаљске, увек су исто једни према другима. Пуно ми је срце да видим људе који се радују Србији, надам се да ће Србија умети ту љубав да узврати.

Премијер је обећао издвајање суме новца из буџета за различите програме и потребе Срба у Румунији изразивши отвореност да се изађе у сусрет и уприличи о трошку Србије гостовања српских глумаца, фудбалера и сл. у Темишвару, а исто тако и професора уколико наша настава такву потребу наведе.

После оваквих обећања, Славомир Гвозденовић је рекао да ће се челници Савеза премијеру Вучићу обратити званичним дописом по овом питању.

Боравак Александра Вучића у Темишвару закључен је посетом Саборној српској православној цркви, где су га примили епископ будимски и администратор темишварски Лукијан и румунски митрополит банатски Јоан Салажан са свештенством.

Премијер Вучић се задржао у кратком разговору са високим црквеним званичницима у двору Српске православне Епархије темишварске, посетио Музеј Владичанског двора, а затим и Саборну српску цркву.

Љубинка Перинач Станков

ОПШТИНА ГРАДА ТЕМИШВАРА ОТКУПИЛА ЗГРАДУ СРПСКЕ ГИМНАЗИЈЕ

После вишегодишњих преговора, Општина града Темишвара успела је да откупи од Румунске католичке епископије, односно Монахиња реда Нотр-Дам, комплекс зграда чији је део и Српска гимназија „Доситеј Обрадовић, али и Банатски национални колеџ у Темишвару.

У уторак, 22. новембра, градоначелник Темишвара Николаје Робу изјавио је да су преговори око куповине закључени и да ће комплекс зграда и терена бити купљен.

Цена за цео комплекс од 6 зграда са земљиштем од 13.129 квадратних метара је 4,6 милиона евра. Исплата ће се вршити у тромесечним ратама.

Како сазнајемо од директора Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ Јадрана Кланице, вест је изузетно добро примљена. Сем веће сигурности да ће Српска гимназија у Темишвару и даље функционисати на истој локацији, она отвара и нове могућности према инвестицијама које Општина града до сада није могла да одобри, будући да је зграда наше гимназије била у туђем власништву. **Љ.П.С.**

СРПСКО ВОЈВОДСТВО ПОНОВО У ТЕМИШВАРУ

Пета по реду манифестација овогодишњих Дана српске културе у Темишвару одржала се прошлог четвртка, 17. новембра, у свечаној дворани Епископске резиденције у Темишвару, представљањем архивске изложбе “Војводство Србија и Тамишки Банат (1849–1861)”.

Виртуелна архивска изложба поводом обележавања 167. година од оснивања Војводства приказана је овом приликом путем видео презентације. Отварање ове изложбе организовао је Савез Срба у Румунији, уз подршку Генералног конзулата Републике Србије и Српске православне Епархије темишварске у сарадњи са Архивом Војводине.

Својим присуством, уз цењене личности духовног и световног живота Темишвара, увеличали су овај догађај: помоћник покрајинског секретара за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама Аутономне покрајине Војводине, др Милан Мицић, Ирена Радојичић, конзул Републике Србије у Темишвару, Огњан Крстић, председник Савеза Срба у Румунији, Славомир Гвозденовић, посланик у Парламенту Румуније, секретар Савеза Срба у Румунији, Златиборка Марков, потпредседник Савеза Срба у Румунији, Славољуб Аднађ, представници Архива Војводине и представници српских и румунских медија.

Присутнима у пуној сали темишварске Епископске резиденције поздравним речима најпре се обратио председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, који је нагласио да се током 26 година од оснивања Савеза Срба у Румунији, ова организација труди да настави традицију својих предака, дајући значајан допринос културним, духовним и просветним вредностима овог подручја, заједно са другим народима који ту живе.

У име Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, присутне је поздравио помоћник секретара задужен за културно наслеђе др Милан Мицић. Према његовим речима, драгоцен архивска грађа институција Војводства Србије и Тамишког Баната, које је постојало од 1849. до 1861, а која се чува у Архиву Војводине, представљена је кроз одабрана и репрезентативна документа и долази међу темишварске и банатске Србе који су пре мање од сто година остали са друге стране нове државне границе, у пријатељској држави Румунији и међу блиским и пријатељским румунским народом.

Програм је отворио и многобројном и изабраном аудиторијуму, поздравним речима се, такође, обратио директор Архива Војводине Бранимир Андрић. О самој теми, најпре о Темишвару у Револуцији 1848/49, уводну реч је одржао господин Стеван Бугарски, истраживач и велики зналац српске културе и историографије, који је овом приликом подсетио и на улогу овог града у време борбе за сваки вид аутономије Срба, који су поред оснивања новина и часописа, отварали школе на српском језику, зидали Епархијски дом и неговали културу, писменост и обичаје, који трају до данас.

Потом је публици изложбу Војводство Србија и Тамишки Банат

(1848–1849) приказао архивиста Архива Војводине и аутор изложбе Зоран Стевановић, који је апострофирао да је изложба подељена у десет тематских целина, које нам кроз књиге, рукописну грађу и документа објашњавају како се српски народ у Војводству Србије и Тамишком Банату пре 167 година борио током дванаест година за аутономију и слободу. Приказана су архивска документа, ликовни материјал, серијске и периодичне публикације, картографска и рукописна грађа који сведоче о Војводству Србије и Тамишком Банату, круновини Аустријског царства основаној Царским патентом од 18. новембра 1849. године. Представљени су организација власти Војводства, култура, школство, финансије, привреда, грађевински подухвати, пописи становништва, карте и мапе. Публика је са посебном пажњом пратила део када се говорило о знаменитим личностима у историји, које су биле у јавној служби Војводства Србије и Тамишког Баната, а међу којима су: Јован Ђорђевић, Јован Хаџић, Ђорђе Натошевић, Ђорђе Стојаковић, Исидор Николић, Димитрије Тирол и други. Многи од њих су своју делатност обављали у Темишвару.

Врсна уметница, мр Зорица Белић, сопран из Новог Сада, са композицијама „Востани Србије“, „Што се боре мисли моје“ и „Ово је Србија“ употпунила је угодни догађај, а простор свечане сале у Епископске резиденције је био обогаћен са десет фотографија знаменитих личности, које су биле у јавној служби Војводства Србије и Тамишког Баната.

Горан Гога Пантин

ДАН СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ТЕМИШВАРУ

Први пут у историји, Румунија је 21. новембра 2016. обележила Дан српског језика.

На иницијативу српског посланика Славомира Гвозденовића, 5. априла је законском одлуком у Парламенту Румуније одлучено да 21. новембар буде проглашен у Румунији за Дан српског језика. И није случајно избор пао на овај датум. Наиме, 21. новембра Чаковац Димитрије Тирол из Темишвара шаље писмо Вуку Караџићу у ком га обавештава да је штампао „Банатски алманах“ Вуковом азбуком.

ДОСИТЕЈЕВЦИ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ У ЧАСТ

Прослава Дана српског језика је у понедељак, 21. новембра почела где и приличи, у Српској гимназији.

Свечаност је отворио ђачки хор под вођством професора Јоце Бугарског, а на хармоници их је пратио Оливер Матеовић.

Присутне ђаке, наставнике и званичнике поздравио је затим директор Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ Јадран Кланица и говорио о значају овог дана по све Србе у Румунији, а по ђаке посебно, јер они су ту да очувају наш језик и да наставе традицију српске културе у Румунији.

За ову прилику из Букурешта је допутовала Аурора Каравасиле представник Министарства културе Румуније која је исто поздравила аудиторијум речима подршке, а њој се придружила и конзул Републике Србије у Темишвару, Ирена Радојичић. Међу званичницима су се тога

дана у Српској гимназији нашли и председник ССР Огњан Крстић, потпредседник Славољуб Аднађ, секретар Златиборка Марков.

Српски посланик у Румунском парламенту Славомир Гвозденовић поздравио је присутне и подвукао да само пет националних мањина у Румунији имају свој дан законом изгласан. Он је затим представио изложбу керамичара Милорада Мишела Вукановића који је за ову прилику донео и школама поклатио керамичке медаљоне са израђеном ћирилицом, међу којима се нашао и керамички медаљон са ћирилицом израђеном у дванаестократном злату.

Песник Славомир Гвозденовић је пред присутнима изговорио песму „Српски језик“.

Ученик Филип Герман је затим прочитао писмо Савеза Срба у Румунији упућено свим српским школама поводом Дана српског језика. У њему се између осталог каже:

„На српском смо се језику радовали, патили и памтили. У њему је наша нада чувала веру да нам заједно може бити боље.

Само смо у том Немањинком, Доситејево и Вуковом слову изгарали у љубави какве више нема.

Заједно, деца и родитељи, ђаци и

наставници, на том свом српском језику знали смо ко смо и шта смо.(...)

А све што не ваља, што је мање лепо, исправиће наш српски језик, носећи ту нашу најплеменитију заставу којом ћемо, уздајући се у Бога, махати мудро, смислено и поносно још много векова. Сигурно је на то мислио и Димитрије Пантић Тирол када је 21. новембра 1826. послао из Темишвара у Беч Вуку Стефановићу Караџићу писмо којим га обавештава да је свој „Банатски алманах“ штампао његовим правописом.

То је наш српски језик у којем смо велик, поносан и добар народ. Најбољи на свету.“

Леп гест дошао је од директора Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“ који је у име захвалности за језик и школу коју су очували уручио две иконе пензионисаним колегама: некадашњем директору Стеви Перинцу и професору Јоци Бугарском.

И поново је после геста колегијалности ђачки хор запевао „Тамо далеко“, а водитељка програма је најавила рецитаторе од припремног до деветог разреда. На слајдовима у полеђини су се низале фотографије прво великана српског језика, а затим и слике ђака који су заједно са професорком Радославом Глишовић радили на пројекту „Доситеј Обрадовић“.

Веома је интересантан био и документарни филм Александре Петров у ком је она представила своје виђење Српске гимназије „Доситеј Обрадовић“, а после још једне серије рецитатора у закључку ове, по много чему посебне прославе, позвала све у сали да јој се придруже. Приредба је закључена кад је сала у једном гласу забрујала: „Волимо српски језик!“

Љубинка Перинац Станков

СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА ПОВОДОМ ДАНА СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Српски културни центар Савеза Срба у Темишвару био је испуњен до последњег места тог 21. новембра када се први пут у историји званично у Румунији обележио Дан српског језика.

Организатор, Савез Срба у Румунији, уприличио је овим поводом свечану академију. Било је те вечери угледних професора, представника универзитетских центара, Института за српски језик, представника Матице српске, лингвиста, званичника, али и студената,

ђака, професора Српске гимназије, универзитетских професора, свештеника, интелектуалаца, све у свему оних, који српски језик чувају и који му се радују.

На сцени је била постављена изложба српских великана, тако да су уз говорнике у публику са паноа гледали један Сава Текелија, један Доситеј Обрадовић, један Димитрије Тирол, један Вук Стефановић Караџић и један Јован Стејић.

Глумац Марко Аџић је после прочитане пригодне беседе, на сцену позвао домаћина вечери, председника ССР Огњана Крстића који је изразио задовољство због оваквог повода и наду да ће нам се српски језик очувати и још много година говорити на овим просторима.

Затим су скуп поздравили: Миодраг Матицки испред Вукове задужбине и испред Матице српске, Мирјана Драгаш испред Доситејеве задужбине, Аурора Каравасиле испред Министарства културе Румуније, Александар Петровић испред Филозофског факултета у Косовској Митровици, Драгана Радовановић испред Института за српски језик САНУ, као и Станислав Станковић испред лектората Филолошког факултета „Блаже Конески“ при Универзитету „Свети Ћирило и Методије“ у Скопљу.

Сви су они поздравили ову одлуку Румуније и пожелели свима нама да чувамо језик, јер треба имати и због чега овакав дан обележавати.

Хор православне српске саборне цркве у Темишвару под вођством Јоце Бугарског изашао је затим на сцену и бираним репертоаром, као и увежбаним и складним гласовним могућностима

одушевио публику. Солисти Пера Тодоровић и Предраг Остојин побрали су бурне аплаузе публике када су отпевали песме „Пукни зоро“ и „Суза Косова“.

О доприносу људи нашег поднебља, стварању српског језика, интересантно и садржајно говорио је уважени Стеван Бугарски, закључивши своје излагање реченицом: „Сваки дан треба да нам буде дан српског језика. Јер језик јесте живи орган који се негује и чува свакодневним и пажљивим коришћењем.“

Концерт мајстор виолине Нада Петров Мунтеану опустила је атмосферу стручних предавања музичким тренутком. Она је на виолини извела „Ларго“ Јохана Себастијана Баха.

Професор Гавра Дражић из Карловачке гимназије прошетао нас је кроз дугу историју српског народа, а слајдовима и освртом све то илустровао. Он је председнику ССР Огњану Крстићу, уручио и поклон-слику – подсећање на најстарију српску гимназију у Сремским Карловцима.

„Лексикон Срба књижевника са територије данашње Румуније“ на који смо одавно чекали изашао је из штампе баш на Дан српског језика. О Лексикону и труду приређивача Стевана Бугарског и Живка Милина говорила је нижепотписана.

Приређен по међународним стандардима, садржај лексикона изложен је јасно, сажето, а опет информативно и стручно. Временски распон нимало није мали и никако занемарљив. За доњу границу узета је 1705. година, а за горњу границу - 2015. година. То су 310 година сведочанства о нама. Три века не једино писмености, него књижевности.

„Лексикон Срба књижевника са данашње територије Румуније“

легитимише и себе и нас као документ књижевне тровековне епохе.

Дуго, али пријатно вече Свечане академије поводом Дана српског језика зачињено је песмом младих и талентованих чланица вокалне групе „Свети Никола“ из Варјаша под упутством свештеника Душана Кључара. Њихова је песма била стара, изворна, као мелем на наше трајање. И наше и српског језика.

Закључак академије припао је изложби керамичких медаљона ћирилице Милорада Мишела Вукановића, које је аутор наменио српским школама. Представио их

је Славомир Гвозденовић који је прочитао и своју песму „Српски језик“.

Ћирилицом је дан и започео у гимназији, ћирилицом на керамици је закључен, а док ово пишем у нади да управо сада баш ви ово читате размишљам колико је у нама векова српских наталожено и колико храбрости наше да би нас било. Да трајемо. и да верујемо.

Љубинка Перинач Станков

ЂУРЂИЦ У НАЂВАЛИ

Као и сваке године, малобројна српска заједница у Нађвали, окупљена око свог светог храма, прославила је, у среду, 16. новембра 2016, као и сваке године, на достојан начин, „по закону и старом обичају нашем“ (како и у древним црквеним записницима буквално стоји записано), своју храмовну славу – Обновљење храма Светог великомученика Георгија – Ђурђиц.

Свечаност се састојала, као и обично, из два дела. Пре подне, на празничној светој литургији чинодејствовали су протонамесник Пера Илијевић, парох великосенпетарски, иначе рођени Нађволац и јереј Радислав Стојков, парох нађвалски. За певницом су били појци Милан и Дејан Воштинар, отац и син. Том приликом освећена је и позлаћена кадионица, коју су овогодишњи кумови, породица Коман, принели на дар светом храму. Иако присутни у невеликом броју, мештани и њихови гости из Темишвара, Арада и околних села, са пажњом су пратили празничну литургију, троструки опход са литијама око светог храма, као и обраћање двојице свештеника.

У послеподневним часовима уследило је празнично вечерње и резање славског колача. Овога пута горепоменути свештеницима придружили су се протонамесник Милован Милин, парох торњански, иначе нађвалски зет, као и тројица румунских свештеника: месни – Николаје, секусићки – Хорија и пензионисани свештеник из Мунаре. Пригодне беседе одржали су протонамесник Пера Илијевић и јереј Радислав Стојков.

Славски кумови ове године били су чланови породице Коман: Кристи и Драга, заједно са њиховим десетогодишњим сином Марком, а славску ружу за

идућу годину преузели су чланови породице Мише Трлајиног, настављајући на тај начин вековну традицију кумства приликом празновања храмовне славе.

Присуствовали су бројни и угледни гости, а међу њима су били и потпредседник Савеза Срба у Румунији и кандидат за посланика Славољуб Аднађ, посланик у Парламенту Румуније Клаудија Богићевић из Арада, иначе српска снаја, као и кнез општине Секусић, Илије Кеша.

Домаћини и њихови гости су, после вечерња и чина резања славског колача, провели неколико угодних часова у дворани старе Српске вероисповедне основне школе, уз богату трпезу и послужење које су овогодишњи кумови, не жалећи труда, припремили.

Овогодишња нађвалска храмовна слава јесте још један доказ да су Срби из Нађвале, иако малобројни, привржени својој светосавској вери и цркви, чувајући и на тај начин оно што су им старије генерације у аманет оставиле.

Душан Попов

У БОЖИЈУ СЛАВУ

Хор Саборне српске цркве у Темишвару, под управом проф. Јоце Бугарског, наступио је на првом издању Суботичког фестивала духовне музике, који је одржан 19. новембра, у Храму Светог Вазнесења Господњег. Организатори овог догађаја били су Хор „Свети Роман Мелод“ (диригент Драгана Николић) и Црквена општина суботичка, док је покровитељ фестивала Општина Суботица. Иначе, у промоцију фестивала укључена је и месна станица православног Радија

Славословље Бачке епархије, која свакодневно емитује четворочасовни програм.

На самом почетку концерта, присутнима су се обратили протонамесник Миодраг Шипка, архијерејски намесник суботички, као и проф. др Даница Петровић, музиколог Српске академије наука и уметности. Истакнут је значај оснивања још једног хорског фестивала, посебно у мултикултуралној суботичкој средини.

За овај наступ Хора Саборне српске цркве у Темишвару, диригент проф. Јоца Бугарски, изабрао је *Оче наш* (варијанта из Српског Семартона, обрада Јоца Бугарски), *Господи Возвах* и *Да исправитсја* (К. Станковић), *Иже Херувими* (П. И. Чајковски), *Легенда* (П. И. Чајковски), *Свјете тихиј* (непознати аутор), *Кто Бог вели* (Д. Бортњански) – солиста Миодраг Попов и румунску божићну песму *Marire-ntru cele-nalte* (N. Lungu).

Поред Темишвараца, у програму Првог суботичког фестивала духовне музике учествовали су Ансамбл Алилуја из Београда, Хор Колегијум Музикум Католикум из Суботице, Хор Свети Серафим Саровски из Зрењанина, као и домаћини, Хор Свети Роман Мелод. Била је то прилика да се чују разноврсни састави и различити начини извођења духовне музике, а концерт је завршен са „На многаја љета“ у извођењу свих хорова.

Сутрадан Хор Саборне српске цркве у Темишвару певао је на литургији у препуној суботичкој цркви Светог Вазнесења Господњег, која је иначе једина православна црква у граду, а подигнута је 1726. године. Уследила је шетња градом и посета одмаралишту Палић. Хор Свети Роман Мелод из Суботице узвратиће посету поводом концерта хорске музике у суботу, 26. новембра, у Саборној српској цркви у Темишвару, на Данима српске културе. После тога, Хор Саборне српске цркве у Темишвару, под управом проф. Јоце Бугарског, у децембру месецу очекује гостовање у Вршцу као и учешће на Данима духовне музике у Филхармонији „Банатул“ и на Фестивалу коледа у Темишвару. **В.С.**

ПОСЕБНА СВЕЧАНОСТ МЛАДОСТАША

Свечани славски концерт АКУД „Младост“ Темишвар поводом крсне славе друштва, Аранђеловдана, одржао се у суботу, 3. децембра, у централној дворани Банатске филхармоније у Темишвару.

Навикли су нас Младосташи на пријатна изненађења и сјајне концерте, али је овогодишњи Славски концерт надмашио сва очекивања и заиста га заслужно можемо сврстати међу догађаје који

Њемо памтити. АКУД „Младост“ је прошле суботе прославило и свој 47. рођендан, а догађај су својим присуством увеличали представници Културне заједнице Крајине из Београда, Генералног конзулата Републике Србије у Темишвару, Савеза Срба у Румунији, Цркве, школства, српских институција и представници српских и румунских медија.

Водитељ програма, глумац Марко Ацић је, након поздравних речи, позвао домаћине да упале славску свећу и најавио ток одржавања свечаности. Прво је на сцену изашла женска вокална група АКУД „Младост“ која је извела народну песму из Горње Црнуће „Ја у башти“. Затим је извођачки ансамбл одиграо „Игре из Централне Србије“. Најмлађи чланови АКУД „Младост“, окупљени у школици фолклора, уз помоћ својих упућивача, извели су народне игре из Груже.

Пред препуном двораном Банатске филхармоније представили су се и гости, Вокално-инструментални састав „Генерација“. Добар избор песама, зрело, увежбано певање дама, потпомогнутих сјајном музичком пратњом, одушевило је присутну публику, која је бурним аплаузима наградила госте вечери. На сцени је затим поново наступио извођачки ансамбл Младосташа са сплетом игара из Баната, које се у нашим селима још играју о празницима.

Ред је дошао и да се публици у пуном сјају прикажу и виртуози, без којих игра не би могла да буде потпуна, а то је Народни оркестар АКУД „Младост“, чији је вођа концерт-мајстор виолине Нада Петров Мунтеану. После неколико инструментала Народног оркестра

АКУД „Младост“, уследио је извођачки ансамбл са играма из Бачке.

И тако, ред по ред посланица за љубитеље фолклора, а затим је уследио и колаж песама са Косова у извођењу вокалне групе АКУД „Младост“, затим је прва поставка Младосташа извела сплет игара из Пчиње. А да Школица фолклора има добро увежбани предизвођачки ансамбл, што гарантује сигуран опстанак темишварске играчке дружине, доказали су извођењем игара из Шумадије.

Концерт су закључили домаћини, односно извођачки ансамбл, премијерним извођењем Влашких игара и неколико пута излазили на бис преплављени позитивном енергијом и публике и извођача. Публика је дугим аплаузом наградила наступ Младосташа, који су и овога пута испоштовали висок уметнички ниво.

Присутнима се на крају Славског концерта обратио председник Савеза Срба у Румунији Огњан Крстић, иначе некадашњи члан АКУД „Младост“, и искористио прилику да захвали садашњим члановима на залагању и труду да очувају српску културу, обичаје и традицију на овим банатским просторима.

„Хвала Младосташима, хвала сваком нашем сународнику у сваком нашем месту, који сваким гестом, а поготово песмом и игром чува оно што нас краси као људе и као Србе. А највеће хвала овој нашој деци и хвала Богу што их имамо, дај нам их Боже, што више, и не на крају хвала родитељима који их воле, чувају и изнад свега подржавају, јер они морају да наставе што Срби имају кроз векове и због тога ми као Савез Срба у Румунији морамо то приоритетно подржати и на тај начин сачувати све оно лепо по чему смо познати у Темишвару, у овим банатским крајевима, у Румунији и матици и српском расејању.“

Горан Гога Пантин

БЕЛОБРЕШКА ПАМТИ, ЧУВА И ПОШТУЈЕ

„Пре свега, хтео бих, као ученик ове школе, да захвалим свим наставницима и професорима који су уткали део себе у ову светињу и нас нејаке и неуке упутили да видимо шта су то праве вредности“ - рекао је Огњан Крстић председник Савеза Срба у Румунији (ССР), на прослави организованог поводом 240. годишњице организоване наставе у Белобрешки и додао: „Такви нам просветни радници недостају и они могу бити пример данашњим просветним радницима, како треба васпитати децу и волети свој позив... Хвала свима вама који сте део вашег знања пренели на нас.“

Прослава одржана у Белобрешки у суботу, 26. новембра, поводом обележавања значајног јубилеја окупила је бивше наставнике белобрешчанске школе, некадашње ученике, бројне званице и све оне којима ова просветна установа „штошта“ значи. Петочасовни програм који су организатори, ССР, МО у Белобрешки и ОШ „Борислав Ћ. Крстић“ припремили започео је у 15 ч. у школском двоишту и то фудбалском утакмицом, симболично, „надметањем синова и очева“. Почетни ударац извео је Цветко Крстић (рођен 1937), први Клисурац који је играо фудбал у другој лиги („Штинца“, Букурешт, 1957-1960. и „КФР“, Темишвар, 1961-1963) За екипу старијих наступили су и „младићи“ који су већ дубоко зашли у шесту деценију живота, а за другу, младу екипу, играли су момци до 30 година. Ривалства и жучне расправе око тога која је генерација боља трају од кад је у

Белобрешки донета прва лопта. „Прву лопту у Белобрешку је *донео* - Дунав. У лето `49. или `50, док су се деца купала, запазила су да нешто пливи површином воде. Један шегрт из Сушке који је учио столарски занат код мајстор Луке, запливао је и изнео прву лопту“ – рекао нам је Цветко Крстић, иначе професор српског језика који је, десетак година, био и директор ове школе. А судећи по резултату меча и жестини окршаја (нерешено је било и након извођења пенала), ривалство које траје седамдесетак година, завршиће се, највероватније, оног момента када ће и лопта престати да се котрља сокацима овог малог клисурског села.

Потом је месни парох, протонамесник Сава Станковић, одржао помен преминулим наставницима и ученицима, а свечана академија започела је у 18 ч. у Дому културе. Црквени хор извео је, поред две духовне песме и „Химну Светом Сави“, а устајући, придружила им се и публика. Организатори су приредили изложбу поводом *Дана ћирилице* који се ове године први пут обележава у Румунији, а такође и мини изложбу књига. Било је изложено око 200 наслова, део онога што су објавили писци, бивши ученици белобрешчанске школе. Публика је могла да погледа наслове Војиславе Стојановић, Чедомира Миленовића, Борислава Ђ. Крстића, Цветка Крстића, Томе Стојшића, Славомира Гвозденовића, Миладина Симоновића, Љубице Рајкић, Рајка Корње, Предрага Деспотовића и других.

Присутнима се најпре обратио Мирче Милосављевић председник МО ССР у Белобрешки, а затим и Славомир Гвозденовић, српски посланик у Парламенту Румуније и Славољуб Аднађ, потпредседник ССР.

У наставку чули смо и одломке о школи и школству из монографије „Код белог брешка и око њега“ аутора Борислава Ђ. Крстића чије име школа носи и који је био професор српског језика и директор ове школске установе. Чули смо такође из горенаведене монографије и одломак о двојци наставника који су својим радом задужили ово село, о Слободану и Јустини Керпенишан. Они су у Белобрешку дошли 1935. и остали више од три деценије. Описменили су, речено је, око 300 мештана, а за њихова имена везано је оснивање мешовитог хора, тамбурашког оркестра, извођење позоришних представа и др.

Организатори су потом уручили дипломе и повеље бившим наставницима, а повеље су уручене и докторима наука који су основно образовање стекли у овој школи: Драгану Стојановићу, Милу Томићу, Славомиру Гвозденовићу, Љубици Рајкић, Рајку Корњи и Сретку Милановићу.

Уследио је књижевни тренутак „Белобрешка говори књигом“ у оквиру којег су шест аутора, некадашњих ученика ове школе, говорили своје стихове. Поред Славомира Гвозденовића који је прочитао

одломак из дела “Белобрешка на Дунаву“, Борислава Крстића Велимирова и одломке из „Завичајне књижевности“ Војиславе Стојановић, стихове су говорили и Цветко Крстић, Миладин Симоновић, Радивој Симоновић, Љубица Рајкић и Предраг Деспотовић.

У оквиру последњег дела програма „Генерације на сцени - запевај и поведи“, своје умеће (и храброст) показали су и најмлађи Белобрешчани, школица фолклора, сплетом народних игара, упућивач учитељица Невена Стефановић. Наступила је и старија група, са два сплета, играма из Шумадије и играма из околине Лесковца. Те новембарске, хладне вечери, атмосферу је загрејао и тамбурашки оркестар, а Нада Деспотовић је уз њихову пратњу извела неколико народних песама.

Многе Белобрешчане животни пут је одвео широм Румуније, али је мало ко заборавио одакле је пошао. Многи од њих нису били у могућности да присуствују прослави, али су зато организаторима упутили своје поруке: „Најлепше вам захваљујем на позиву. Нажалост, позив ме је затекао у неодложивим обавезама које не могу бити занемарене. За мене је велика част да сам похађао Белобрешчанску школу са тако дивним учитељима и професорима чије сам име и поуке носио целог свог живота са собом. У својству универзитетског професора многе сам њихове идеје и начине приступа млађим генерацијама, пренео даље својим студентима, са надом да ће и они то исто учинити према својим ученицима, како би све то остало за навек у сржи наставничког духа, смисла и достојанства. Прошло је 240 година од када су одани педагошки васпитани људи поклонили своје животе раду на подизању нових и нових генерација. Поклонимо се

њима и њиховом пепелу. Да им поменемо да им напори нису били узалудни. Школа у Белобрешки дала је огроман број висококвалификованих особа на част села и сеоске школе, на част свих тих поштованих и цењених радника у настави. Проћи ће још 240 година, када овде неће више бити ни пепела нашег пепела, дајте да са дубоким поштовањем изразимо своју спремност да наставимо труд и оданост наших професора за које неће бити веће почести од нашег пожртвовања ономе што су, од њих, једни започели, други наставили, а ми продужили и пренели даље.

Срдечно вас поздрављам, Миле Томић, Белобрешчански Радимац из Букурешта, редовни професор универзитета, доктор филолошких наука и научни саветник Румунске академије наука, који не би од овог, ништа постигао да није имао част да има у Белобрешки тако одане професоре и толико угледну школу. На част и њима и нама“ - написао је др Миле Томић. Поздраве је из Букурешта упутио и универзитетски професор др Драган Стојановић: „Поштовани организатори, вредна је похвале ваша иницијатива да се обележи 240. годишњица белобрешчанске школе. Топло захваљујем на љубазном позиву да вам се и ја том приликом придружим. Нажалост, због старости и пољуљаног здравља - време чини своје, ту се ништа не може - нисам у могућности да се вашем позиву одазовем. Примите, дакле, моје извињење. (...) Још једном хвала! И желим вам свима све најбоље! Пренесите мој поздрав и свима који буду присутни!”

На згради школе је овим поводом постављена и плоча са двојезичним натписом. Прослава 240. годишњице организоване наставе пружила је прилику Белобрешки и околним селима да се присете наставника који су их задужили и да им укажу заслужено поштовање. Дирљиво су протекли сусрети оних који се нису видели деценијама. Препричавање догодовштине, заједничких радовања и недаћа, понека суза у очима, све је то пратило цео догађај. Сигурно би још и лепше било да је број ученика данас већи, да је школа пуна ђака, да није пред самим гашењем. **Предраг Деспотовић**

СЛАВОЉУБ АДНАЋ НОВИ ПОСЛАНИК САВЕЗА СРБА У РУМУНИЈИ

После објављивања резултата Парламентарних избора у Румунији, одржаних 11. децембра, Славољуб Аднађ јесте званично нови посланик Савеза Срба у Румунији.

ССР је добио у изборним јединицама у Румунији и иностранству 5.627 гласова (централизованих до закључења листа) и тако испунио законску процедуру права да има свога представника у Парламенту Румуније.

Треба рећи да је закон такав да мањинске организације не добијају аутоматски свога представника у Парламенту, те је зато остваривање изборног прага било веома значајно за

будуће нормално функционисање Савеза Срба у Румунији.

На питање са којим намерама почиње четворогодишњи мандат, српски посланик у Румунском парламенту изјавио је за „Нашу реч“ следеће: „Сматрам да је моја дужност да часно и ефикасно представљам српску мањину у Парламенту Румуније. Залагаћу се активно у законодавном процесу и бранићу интересе српске мањине. Трудићу се да допринесем развијању коректних односа Румуније и Србије, али приоритетно радићу на томе да заједница буде оно што треба да буде и што сама реч казује. Заједништво Срба у Румунији не сме и не треба да буде мртво слово на папиру. Својим радом то сам и доказао. То је правац којим ћу наставити.“ **Љ.П.С.**

ТАМБУРАШИ, ТАМБУРАШИ... ЗА ДАНАС И СУТРА!

Школа тамбуре при Савезу Срба у Румунији почела је са радом почетком новембра месеца и привукла је пажњу многих родитеља који су своју децу уписали на течај да понешто науче о тамбури.

У организацији Савеза Срба у Румунији, који је осигурао простор и професора, деца сваке недеље поподне уче у класи Зорана Бугарског Брице, а има их двадесетак, од 7 до 15 година. Полазници

не плаћају школарину, а стављени су им на располагање и инструменти на овом течају.

„Јако ме радује што је одзив велики, рекао је за наш лист уважени професор Зоран Бугарски, и што долазе много више њих него што сам очекивао. Деца су се кроз неколико часова заљубила у тамбуру, наш равничарски инструмент.

На самом смо почетку, научили смо основно држање инструмента и трзалица, односно пера и како се користе. Учимо и како се тамбура чува, затим да трзамо по тамбури полако, а почели смо да учимо и ноте. Важно је да едукујемо децу да знају да читају ноте и да свирају онако како се по традицији свира тамбура.“

Иначе, треба рећи да школу похађају и девојчице и дечаци, и да су се определили за различите инструменте, што значи да они изучавају комплетну породицу тамбуре од прима до баса. Једино недостаје чело, каже нам професор, јер је то креативнији инструмент и изискује другачију врсту музицирања.

Ради се озбиљно и темељито, а професор Бугарски обећава један прави омладински оркестар испред Савеза Срба у Румунији. Први наступ, како кажу, биће негде у пролеће. До тада, за родитеље ће се организовати јавни часови и минијатурни наступи од по петнаестак минута.

На крају треба рећи да је ово по много чему посебна школа, јер тамбура се у Румунији не свира од јуче, већ она има дугу традицију. Није било села у Банату да није имао свој тамбурашки оркестар, а настављање традиције је нешто што јасно и гласно говори о нашој баштини и чувању онога што нам је највредније.

Љ.П. Станков

САВЕЗ СРБА У РУМУНИЈИ ПРОСЛАВИО СВЕТОГ НИКОЛУ

Крсна слава Савеза Срба у Румунији је, од оснивања наше кровне организације, Свети Никола, уједно и најраспрострањенија крсна слава у Срба. Тим поводом, 19. децембра, у темишварској Саборној цркви, челници и запослени ССР присуствовали су Славској литургији и по окончању приступили узвишеном чину резања славског колача и благосиљању кољива. Заједно са представницима Савеза били су и Његова екселенција господин Бранко Бранковић, амбасадор Републике Србије у Букурешту и господин Лазар Манојловић, генерални конзул Републике Србије у Темишвару.

Честитајући крсну славу свим свечарима, викар наше Српске православне Епархије темишварске протојереј-ставрофор мр Маринко Марков се пригодним речима обратио представницима Савеза Срба у Румунији и захвалио Савезу на врло доброј сарадњи са Црквом, пожелевши им да истрају као и свих претходних година у бројним и одговорним српским пословима. Г.Г.П.

www.dbsr.ro

СВЕЧАНОСТИ ПОВОДОМ ОСВЕЋЕЊА ЗВОНА СРПСКЕ ЦРКВЕ У ТЕМИШВАРУ (ФАБРИЦИ) 1924. ГОДИНЕ

Светски рат 1914-1915. затекао је Србе са територије данашње Румуније у државном смислу на територији Двојне монархије, тадашње Аустроугарске, а у духовном смислу у оквиру Темишварске епархије, која је тада била саставни део Карловачке митрополије. Епископ дијецезан Темишварске епархије био је др Георгије (Летић)¹.

Пошто је већ почетком 1915. године Велики рат попримио до тада невиђене сразмере, а потреба војне индустрије за бакром и месингом била све израженија, Угарска влада на челу са грофом Иштваном Тисом започела је акцију пописивања, а затим и конфисковања црквених звона за ратне потребе, уз минималну надокнаду². У том смислу нису биле поштеђене ни цркве Православне српске Епархије темишварске, а међу њима ни црква св. Георгија у Темишвару (Фабрици).

Начелно, црквама су власти остављале по једно звоно, а у случају фабричке цркве то је било друго звоно по величини, ливено 1851. године³. Остала три звона са звоника светогеоргијевског храма (једно велико и два мања) скинута су, такође и старо звоно са торња школског здања, односно звоно из гробљанске капеле.

Неке су црквене општине тада и фотографски овековечиле тренутак реквизирања звона. У Темишвару (Фабрици) се то збило 2/15. јуна 1917. године⁴.

Након завршетка рата, црквене општине су покренуле приреме за набавку нових звона, али, због послератне оскудице, она су највећим делом постављана током двадесетих, па чак и тридесетих година XX века.

За фабричку парохију три нова звона су саливена половином 1924. године. Сходно одлукама Црквеног одбора, звона су носила следеће натписе: велико – испод лика светог арханђела Михаила: „Срби Темишвара Фабрике својој светој српској цркви 1924. године“, и ниже: „Живе зовем, мртве оплакујем, муње и громове растерујем“; средње – испод лика светог великомученика Георгија: „Срби Темишвара Фабрике

својој светој српској цркви о храмовном дану 1924“; мало – „Срби фабричани“.

Звона је свечано осветио епископ темишварски др Георгије (Летић), у оквиру унапред припреманог догађаја са карактером „српске националне манифестације“, 21. октобра / 9. новембра 1924. године⁵.

У вези са поменутиим догађајем, са задовољством смо у Архиву Православне српске парохије у Темишвару (Фабрици) открили прилично очувани урамљени пано већих димензија (90 x 55 cm)⁶, који садржи 17 фотографија са освећења нових звона фабричке цркве, 9. новембра 1924. године. Уз несумњиву документарну вредност, фотографије на пану сачињавају, по нашем сазнању, прву познату фото-репортажу са неког догађаја или свечаности Срба у Румунији, што додатно повећава њихову вредност⁷.

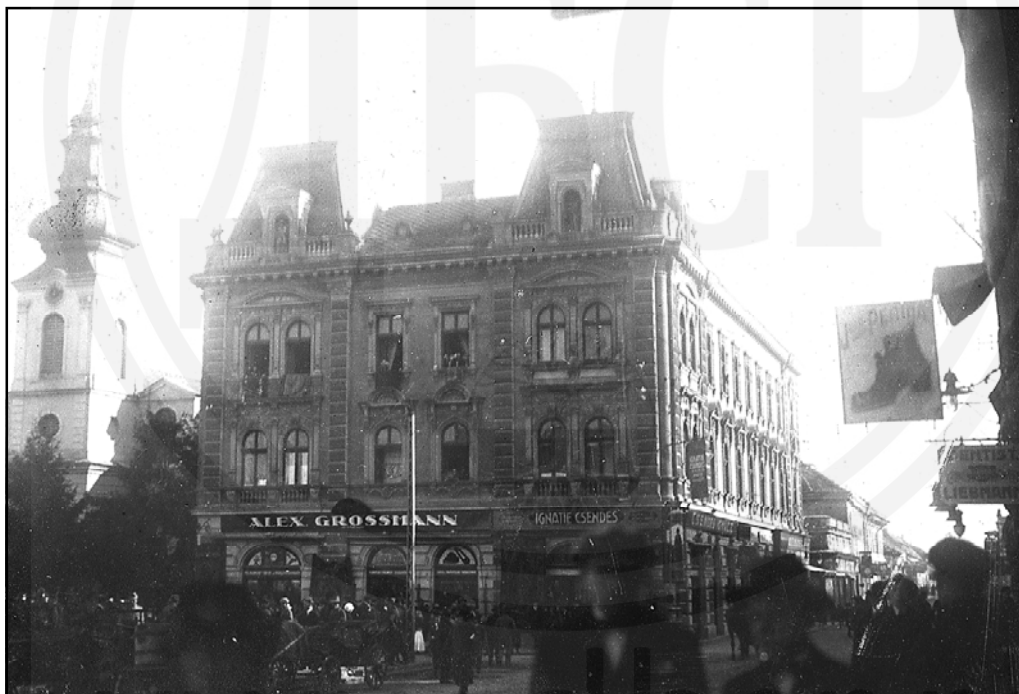
О свечаностима писала је тадашња локална штампа, али и српски лист из тога времена, „Гласник. Црквени, школски и друштвени лист“. Епархијски лист „Гласник“ био је не само први српски периодик покренут у Румунији након повлачења нових граница Версајским споразумом, већ и једино српско гласило на територији Румуније, све до епизодне појаве варјашких „Недељних новости“ 1930., односно „Темишварског весника“, 1933. године⁸. Мада је „Гласник“ био службено гласило Епархије темишварске, у његовом *Неслужбеном делу* су објављивани текстови разне природе, међу којима и вести са парохија и из црквеног и културног живота Срба у Румунији уопште.

Непотписани хроничар је на следећи начин описао свечаности (текст је дат према оригиналу, а у угластим заградама масним словима убацили смо број фотографије која одговара описаној сцени):

У прошлом броју Гласника јавили смо, да је цркв. општина у Тем.-Фабрици набавила 3 звона за свој храм и да је позвала преосв. г. епископа-дијецезана нашег Георгија, да звона освети. Г. Епископ се одазвао тој молби и стигао је у Темишвар 7. новембра по подне у пратњи свога тајника Стевана Самуилова. Епископски викар изишао је у сусрет г. Епископу до Жомбоље⁹. На темишварској жељезничкој станици дочекало је високог госта месно свештенство. На Митровдан одслужио је г. Епископ [...] у саборној цркви архијерејску литургију [...]. После св. литургије поздравили су г. Епископа: Еписк. Викар¹⁰, месно свештенство, учитељство, цркв. општине, певачка друштва фабричко и мехалско, Добротворна Женска Задруга и Управни одбор

Српске Штедионице. Г. Епископ се топло захвалио свима и отпоздравио је у поучним говорима пожелевши им сретна и успешна рада. [...] После ручка учинило је своје подворење Добротворно Друштво „Слога“ са својим певачким кором, које је отпевало неколико песама.

У Недељу, 9. новембра опажало се већ рано ујутру живо кретање по Темишвару, нарочито у Фабрици [1]. Сиљан свет се слегао пред фабричку цркву, једно за другим стизала су певачка друштва и разне корпорације са својим заставама [2], изасланици власти и угледни грађани свију вера и народности. Врло много света је дошло и са стране [3, 4].. У 9 сах. кренула се литија по звона. За литијом су ишла шк. деца са учитељством, ученици с крстом, чирацима и рипидама, многобројно свештенство из места и са стране [5, 6, 7] на

Слика 1

челу са протом Слободаном Костићем, изасланства страних цркв. општина, страна пев. друштва, занатлијске корпорације, срп. чизмашко удружење, срп. певачка друштва (међу овима пев. друштво „Гусле“ из Вел. Кикинде, које је стигло у Темишвар на Митровдан по подне), срп. цркв. општине и безброј народа. По повратку литије,

Слика 2

Слика 3

Слика 4

Слика 5

постављена су звона на тргу пред црквом [8, 9] а изасланици цркв. општине Фабричке дођоше на 12 кола пред г. Епископа, који је са Еписк. Викаром сео у четворопрежна, цвећем и зеленилом дивно искићена кола и отишао у Фабричку цркву [10, 11, 12], пред којом је стајала маса народа, која није стала у цркву [13]. На уласку у св. храм чекало га је свештенство, обучено у потпуно одјејаније. На почетку

Слика 6

Слика 7

литургије произвео је г. Епископ Душана Николичиног 25-годишњег црквењака Фабричке цркве за чтеца, а по малом входу Јосифа Протића а. п. у М. Бечкереку за игумана. На литургији појало је пев.

Слика 8

Слика 9

друштво „Гусле“ из Вел. Кикинде умилно, складно, са највећом прецизношћу, управо вештачки, уметнички и поред дивне архијерејске службе много је допринело велељепију црквеном и снажењу побожног осећаја у души верних. После заамвоне молитве изашао је г. Епископ са свештенством и целим народом на трг, и по чину обавио освећење

Слика 10

Слика 11

Слика 12

Слика 13

звона [14, 15] а по том изговорио дирљиву и поучну беседу о значају тога дана у животу цркв. општине Фабричке, о верским и грађанским дужностима верних, а нарочито о љубави и слози, која треба да влада међу синовима српског народа, јер као што беше у прошлости тако и сада и у будућности та љубав и слога ће им дати снаге за истрајност

и напредак у сваком добру [16, 17]. Говор је пропраћен урнебесним узвицима: *живео!* После св. литургије одржан је заједнички ручак у Фабричкој тивари са близу 200 учесника. Прву здравицу изговорио је г. Епископ у славу Божју а у здравље Њег. Величанства Краља и

Слика 14

Слика 15

краљевске породице. За тим је наздравио Др. Милан Калиновић, председник цркв. општине Фабричке г. Епископу, а нешто доцније Еписк. Викару, свештенству, гостима, а нарочито пев. дружини „Гусле“, а председник друштва „Гусле“ Др. Павле Кенђелац цркв. општини Фабричкој. По подне у 4 сах. одслужено је у Фабричкој цркви вечерње, на које су верне већ нова звона позвала, која се одликују лепим и милим звуком, потпуном хармонијом и хвале познату ливницу звона А. Новотнија¹¹.

Слика 16

Слика 17

Црквене свечаности су овде завршене, али не и световне. Хроничар наставља:

У вече у 9 сах. приређена је у Фабричкој пивари беседа са игранком. Беседу је походио и г. Епископ са Еписк. Викаром. Велика сала пиваре није ваљда још никад видела толико српског света као овом приликом. Беше много гостијуи са стране и доста одличних грађана страних народности и вера из места. Програм је био богат садржином и изврсно је изведен. Мушки лик Срп. Пев. Дружине у Темишвару отпевао је на почетку „Краљевску Химну“ а на крају „У бој“ од Зајца познатом вештином. Вел. Кикиндско пев. друштво „Гусле“ суделовало је са 6 тачака и то мушки хор са 3 и мешовити са 3. Први је отпевао „Мир“ од Мухвића, „Тихана ноћ“ од Новака и

„Нова отаџбина“ од Грига, последњу уз пратњу гласовира а други „Дивна ноћ“ од Биничког, „Х. руковет“ Мокрањчев и „Тишина на пучини“ од Порбертског. Још и сада, када ове редове пишемо, стојимо под утиском оног ванредног уживања, које нам је ова одлична певачка дружина пружила. Већ кад смо их први пут угледали на подиуму, чули прве звуке и видели ону дисциплинованост њихову и како нетремице гледају у свога вештог, симпатичног и лежерног коровођу и сљедују свакоме знаку његову, обузела нам је душу нека неописана милина, која је код сваке нове песме све више и више расла и испуњавала нас радостићу и поносом. Ови хорови се могу такмичити са онима из најбоље опере. Певање им иде сигурно, прецизно, вешто, са потпуним разумевањем и репродуковањем интенција композиторових, где треба оно је тихо, на другом месту снажно, овде мирује, тамо поражава. Публика је иза сваке песме, од којих су нарочито оне уз пратњу гласовира величанствено изведене, бурно поздрављала и коровођу Фрању Ваха и миле певаче и певачице. И ми од срца честитамо врлом председнику, вештом коровођи и члановима на постигнутом дивном успеху и желимо им од Бога, да и у напредак пожњу што чешиће сличне славе. Четири тачке програма испунио је наш дични Србин, уметник на виолини и композитор Петар Стојановић из Беча¹². Свирао је од Хендела, Дусека, Крамера, Моцарта, Виениавског, Шопена и на крају своју композицију „Матерински језик“. Петар Стојановић стекао је већ одавно светскога гласа како својим првокласним композицијама тако исто и уметничким интерпретирањем туђих и извођењем својих састава. О њему постоје многе критике, која га све величају и славе и ми тима лепим оценама имамо само толико додати, да се с поносом радујемо, што је наш брат Петар својом уметношћу и српском имену уважења прибавио. Искрено желимо српском народу и њему, да га Господ Бог поживи на дику нашу још дуго чила, здрава и плодна. На крају морамо са највећом похвалом истаћи соло певање гђе Зорке Муачевић, која је отпевала Биничкову „Гривну“ а на урнебесни аплауз додала још једну песму. Гђа Муачевић је необично лепа и симпатична појава, глас јој је школован и милозвучан, пева са пуно осећаја и осваја и срце и душу слушаца. Штета што јој програм кратак беше а тако би радо чули од ње још коју пијесу. Ну надамо се, да ће нас по обећању своме и у будуће потражити и поново нам пружити слична уживања. После програма наступила је игранка, која је до зоре трајала.

Радосно пишемо ове редове, јер стојимо још увек под утиском

*боравка г. Епископа и осталих милих гостију у Темишвару а и с тога, што је свечаност освећења звона и све што је са њоме у вези било, заслужило највећу похвалу и признање[...]*¹³.

Свечаности су, дакле, протекле у најбољем реду. Њихову успомену носе та иста звона која и дан-данас позивају вернике на богослужење, као и спомен-плоча од белог мермера са галерије хора светогеоргијевског храма, постављена 1925. године „ради сећања потомству“ на тадашњи догађај.

Желели бисмо да квалитетном репродукцијом фотографија са чина освећења звона, односно поновним објављивањем текста написаним пре више од 92 године, донесемо свој скромни допринос „ради сећања, потомству“ на ову епизоду из живота темишварских Срба¹⁴.

Дејан Попов

Напомене:

- ¹ др Георгије (Летић) (Стари Бечеј, 1872. – Београд, 1935.), епископ темишварски (1904-1931), затим банатски (1932-1935).
- ² Опширније у: Данило Кецић, *Реквирирање звона српских православних храмова Темишварске епархије 1916-1917*, „Зборник Матице српске за историју“, бр. 59-60, Нови Сад 1999, стр. 173-191.
- ³ Мирослав Тимотијевић, *Црква светог Георгија у Темишвару*, Нови Сад 1996, стр. 48.
- ⁴ При појединим црквама сачуване су фотографије старих звона, тадашњих пароха и чланова Црквеног одбора, непосредно после скидања у виду реквирирања. У Архиву Православне српске црквене општине Темишвар (Фабрика)(у наставку: АПСЦОТФ), поменути форографија налази се под инвентарским бројем 922.
- ⁵ АПСЦОТФ, Фонд протоколи, Записници црквено-општинског одбора, бројеви: 127 / 22.08.1924; 187/ 21.10.1924. и 207 / 26.11.1924
- ⁶ АПСЦОТФ, инвентарски број 924. У време писања овога чланка пано је обновљен: стављен је нови рам, а фотографије су изнова прилепљене на нови, носећи картон димензија приближних оригиналу.
- ⁷ Истини за вољу, познате су и старије фотографије из живота Срба са територије данашње Румуније, али ниједна није део одређене серије слика.
- ⁸ Сажето према: Стеван Бугарски, *Српска периодика на тлу данашње Румуније. Преглед и библиографија*, Нови Сад 2014.
- ⁹ Од 1918. до 1932. године владика др Георгије (Летић), још увек као епископ темишварски, столовао је у Великој Кикинди.
- ¹⁰ др Стефан (Николић) (Шиклош, 1880. – Темишвар, 1951.), архимандрит, архијерејски заменик у делу Епархије темишварске са седиштем у Темишвару (1919-1927).

- ¹¹ Антон (Антал) Новотни (Темишвар, 1840. – Темишвар, 1914.), Чех, био је један од најбољих и најпознатијих звоноливаца у Угарској. Основао је звоноливницу 1872. у темишварском кварту Фабрика (на данашњој улици Лунеј); након његове смрти посао је наставио син. За педесетак година свога постојања, до краја треће деценије XX века, звоноливница је израдила хиљаде звона за потребе цркава, капела и установа разних вероисповести на широком европском простору.
- ¹² Петар Стојановић (Будимпешта, 1877. – Београд, 1957.), виолиниста, композитор оперета, балета и оркестарске музике, потоњи професор виолине и директор Музичке школе „Станковић“ у Београду.
- ¹³ *Боравак епископа-дијецезана Георгија у Темишвару, у свези са освећењем звона у Тем.-Фабрици*, „Гласник“, год. IV, бр. 21 / 01.12.1924, стр. 162-164.
- ¹⁴ Аутор најискреније захваљује протојереју-ставрофору др Браниславу Станковићу, пароху, и Лазару Станковићу, теологу, на свесрдној помоћи око приступа грађи и објављивању фотографија.

ДБСР

www.dbsr.ro

Узимање Темишвара од Турака 1716.

Још ни зоре ни бијела дана,
 Ни даница на исток изишла,
 Рано рани паша Темишварски
 Темишвару граду на бедеме,
 Па беседи паша Темишварски:
 “За што саде, граде, не белиш се,
 “Ко што си се до сада белио?”
 Диздар паши наче беседити:
 “Муч’ не тужи, јадан царев пашо!
 “Како ће се граде сад белити,
 “Како што се до саде белио,
 “Каква су се чуда сакупила,
 “Те га бију са две са три стране:
 “С једне стране принцип Јевђеније,
 “С друге стране маршале Павлије;
 “А са треће Јован Тукелија,
 “Тукелија и Манастирлија;
 “Откуд бије принцип Јевђеније,
 “Одонуд се обарају куле;
 “Откуд бије маршале Павлије;
 “Темишвар се из темеља тресе.
 “Тукелији Немци обећали,
 “Обећали то краљевство српско,
 “Те нам и он тешко досађује,
 “Он исече децу јаничаре,
 “А Татара на Тамиш натера,
 “И на Тамиш и на Парац воду,
 “Те подави јаничаре Турке,
 “И не даде да нам индат дође
 “Од белог града Београда.
 “Ајде, пашо, да зовемо Турке,
 “И изнеси на град бео барјак,
 “Да се овом краљу поклонимо,
 “Поклонимо краљу Тукелији,
 “Српском краљу и бечком ћесару,
 “Е да би нас на веру пустили,
 “И да би нам живот опростили,
 “Да предамо Темишвара града.”

Александар ЧОТРИЋ

АФОРИЗМИ

Верујем у Бога.
Упркос цркви.

Црква је одвојена од државе.
Држава има своје богове.

Србија има максималистичке претензије.
Хтела би у свом саставу цео Београд.

Брисел ће тражити од Београда
да нормализује односе са сваким
делом своје територије.

Срби су саборан народ.
Кад их је више у кафани,
одмах спајају столове.

Кад сам видео ко брине о држави,
почео сам да бринем и ја.

И сам признаје да он није држава.
Мала је да би се с њом идентификовао.

Запослени у државним службама
раде само два сата.
То је срећна околност,
јер би штета била много већа.

Примљен сам у државну службу на одређено.
Нико не зна колико ће потрајати држава.

Не могу да будем поуздан сведок епохе.

Гледам, а не верујем.

Ми не живимо од данас до сутра.

Још увек живимо у прошлости.

О каквом ветру промена говорите?!

Наш народ се плаши и обичне промаје.

Промене су видљиве.

Данас је горе него јуче.

Имамо добар вид.

Најпре видимо оно чега нема.

Док Србија постане нормална држава,
има да полудимо.

Тренутно нам је лоше.

И то је наша константа.

Ово је трагикомедија.

Ми изгубосмо, а они нам се смеју.

Адам ПУСЛОЈИЋ**НЕБО, ЗА УСПОМЕНУ**

Павлу, оцу српском

Дете,
уместо мене
смеши се

убери небо,
за успомену

и мене кући понеси,
узнеси ме

уситни ми
мог Бога

У многе
васкрсне истине,
оне Једне и свакодневне

дете,
и ја сам једном
старац, старатељ
и систематик

ШТАП

Свој старачки штап данас
дељем од танког прута врбе
и бесмисла. Куд си кренуо,
у овим твојим годинама?
Мисли на ум и кости.
Сабери се, практичан буди.
Само савршено будан
палацај својим језиком. Знам
да су у праву они који ме
сада посматрају. Време је

за блистави крај дана
и светковине. Паук таласа
своју мрежу! Мува ту ипак
недостаје, извесно време.

ПСЕЋА ЉУБАВ

У дворишту робне куће, уместо
негдашњих паса, знам да чекају ме
моје још нерумене јабуке и крушке.
Пси ми, ето, одоше на гране!
Високо, једва да се дохвате
руком или загрљајем. Али,
јабуке и крушке, ове садање,
све имају познате оне мирисе
Вулета и Жућке, као и њихових
тако бројних окота, синова
и кћери им, унука и праунучади.
Велико беше моје племе псеће!
Беше голо богатство. Верност
и радост, обиље у немаштини,
хаос у времену, псећа љубав!

Душан ПЕТРОВИЋ

онда су прошли атилини коњи
где још увек широка низија чува
буку њихових ђавољих копита
али ја волим ову низију
коју срби зову равница
и сејем на њој жито
а од њеног финог брашна правим хлебове
које печем у огромним фурунама
по дванајс хлебова ко дванајс апостола
када је дед
секао хлеб
на столу
чинио је крст над њиме
затим је сечиво ножа
улазило у меку срж дубоко
и ја сам видео како крв шикља

САТИРА

(Избор из антологије „Смех није грех“)

Враг није однео само шалу,
него и шаљивцију.

Брод тоне,
а ови наши пацови ни да мрдну.
Јадран Кланица (Темишвар)

Неће се српски род угасити.
Стално га потпаљују.

У Хагу нас толико има,
да би ваљало затражити аутономију.
Горан Мишковић (Темишвар)

Касно Марко на Косово стиже.
Задржали га на снимању
последње турске серије.

На ратишту смо се кретали врло опрезно.
Од кафане до кафане.
Горан Мракић (Темишвар)

Невине жене не хвале се својом невиношћу.

И мир, ако је чуван пушком, мирише на барут.
Чедомир Миленовић

Косово је некад била
најкупља српска ријеч,
међутим, у међувремену је динар много пао.

Био би ред да нас Турци уведу у Европу,
пошто су нас из ње и извели.
Миладин Берић (Бања Лука)

Остварио је амерички сан.
Добио је азил у Немачкој.

Не испуњавам услов
за министра спољних послова Србије.
Говорим стране језике.

Рада Лекић (Истанбул)

Чизма главу чува.
Због шубаре се губи.

Благо птицама и жабама!
Оне имају перспективу.

Грујо Леро (Бијељина)

Ако већ морамо на заједнички казан,
нека то буде онај ракијски.

Артиљерац је стално у топ форми.
Гојко Мандић (Бања Лука)

Рекли су ми да ће ме примити
у друштво књижевника на извјесно вријеме
док се не снађем.

По доласку на Балкан,
Словени су се одмах населили
по републикама.

Божо Марић (Бања Лука)

Срби су освојили још један светски рекорд -
имају више писаца него читалаца!

Сваког јутра им кажем:
„Добро вече“,
јер ми се смркне кад их видим!
Петар Милатовић (Беч)

Александра ПЕТРОВ

Најлуђа успомена из школе

(Прва награда конкурса „Плави круг“)

Први дан у школи „Доситеј Обрадовић“ за мене није почео као за остале вршњаке. Оно што је мени био први дан, њима је већ била трећа година присуствовања истој досадној приредби поводом почетка нове школске године.

Тек што сам се отарасила бува и очистила црнило испод ноктију, опростила се од сеоске идиле, почело је и моје навикавање на градски живот. Сећам се да је јутро заударало на влагу и да је у зору пљуштала киша. Обукла сам неку тегет тренерку са све капуљачом и била сам прави пример тужног детета које је напустило своју школу и оставило старе другаре негде у Србији. Најчудније је то што сам била нова, а људи на мене нису тако гледали. Бар не један мали дебели дечак са плавим очима који ме је на вратима школе дочекао раширених руку и усхићено викао „Нинааа“. Чврсто ме је стегао у загрљај, а ја сам га одгуривала. Препао ме је, била сам збуњена, а он је и даље онако блентаво гледао у мене и питао ме шта сам радила током распуста. Рекла сам му да нисам Нина и да ме је помешао. Његов осмех је убрзо спласнуо са усана. Ја сам мрзовољно наставила ка свечаној сали одакле је допирао мирис цвећа које су деца поклањала учитељицама. На једном од дугачких, одјекујућих ходника сам приметила дечака који је радио колут напред на поду, на свеже опраним плочицама. Његове плаве локне су савршено измазале оно што је чистачица тек опрала. Касније сам упознала разредне колеге и схватила да је Нина девојчица која личи на мене, или ја личим на њу. Све у свему, носила је шишке исто као и ја и црте лица су јој биле врло сличне мојима. Најзад сам разумела оног буцка који је седео са њом у клупи. Био је то први дан у школи, а ја нисам осећала ни најмању дозу ентузијазма. Било ми је врло занимљиво што ме је учитељица сместила поред дечака дуге, плаве косе чије је презиме такође било „Петров“. Он се није баш добро сналазио са српским, а ја румунски нисам знала ни да бекнем. Милина једна. Била сам свесна да треба пуно тога да научим. Пут до куће сам брзо запамтила, али је највећи баук и даље био румунски језик. Вежбала сам га у оном високом, наранџастом аутобусу са две тројке. Сећам се добро оних тренутака када би наша учитељица била одсутна неко време, долазила би учитељица из

суседног разреда и претила нам контролном из румунског. Ја сам онда у паници, невино говорила да не знам језик, али је она оштро излазила и често би залупила вратима.

Ипак, мислим да је најлуђи период мог школовања било оно време када сам се тек уклопила у друштво и када смо нашли неку заједничку занимацију. Почели смо да сакупљамо лоптице скочице. То је било нешто само наше, нека интерна веза. У тим свежим данима основне школе смо почели да развијамо прве особине малог предузетника. Када је већ неколицина нас имала добар број лоптица и то доста „Вредних“, почели смо да их продајемо онима који нису имали тако „моћне“ скочице. Сврставали смо их по боји, провидности, величини и одскоку. Сво време између два звона, оно што неки називају „одмор“ је било посвећено општем јуришу ка подруму румунске гимназије која је прилепљена за нашу зграду. Тамо се налазило свето легло овог нашег блага. Оданде смо се снабдевали новим лоптицама. Цепови су нам звецкали од силне сиће и новчића које смо убацивали у аутомате, како бисмо купили нове скочице. Сваки дан би нам почињао разменом и приказивањем нових лоптица. Свако је у свом кварту већ нашао ново место где су могле да се купе такве дрангулије. Некада смо чак и завидели једни другима и увек желели оне лоптице за које нико није хтео да се мења. Владао би општи хаос када би се неком просула кеса, па бисмо скупљали сви редом оне лоптице које нам се свиђају. Онда би се њихов власник бурио, псовао неким поквареним, гуменим језиком и насилно нам отимао скочице из руку. Имали смо своје принципе и неке од њих не бисмо дали ни за шта на свету. Моја највреднија је била једна златна, са искрицама жутог станиола у себи, и чак није била округла, него је имала занимљив облик, попут дијаманта. Добила сам је од маме када сам почела да разликујем по слуху оне чудне дијакритичке знаке у румунском језику.

Наша трговина лоптицама скочицама је већ прерасла у нешто што је било забрињавајуће. Неки су гладовали цео дан, и паре за ужину давали на лоптице. Имали смо разне акције, продавали три лоптице по нижој цени, а ко би чак купио пет, добио би још две скочице бесплатно. Тако се свако из нашег одељења дичио својом колекцијом и понудама за размену. У међувремену су постојале и размене карата, сличица и ситних играчкица, али су лоптице увек биле на врху, све док нас једног дана учитељица није упозорила да то што радимо није уопште легално, и да наша продаја у оквиру школе може да буде кривично кажњена. Наравно да је она у том тренутку претерала, само да би нас уплашила и дала нам до знања да то није уреду. Памтим још ону језу, замишљала сам како ће нас затворити у неку мрачну просторију, да ћемо сви из одељења бити у истој ћелији и да ће нам отети читаве колекције лоптица скочица. Били смо сви престрављени и полако је свако од нас престајао да доноси лоптице у школу. Неки су, пак у ранцу

скривали кесу са скочицама. Било им је чудно да то тек тако престане, већ су сви навикли да тако започињу јутра. Крмељавих очију смо одмеравали лоптице и покушавали да се договоримо око размене. Када смо схватили да од тога нема вајде, престадо смо да се тиме бавимо. Налазили смо касније друге занимације. Почели смо да се потписујемо у споменаре и да размењујемо постере.

Ови догођаји ме подсети на нека шарена времена када смо без страха, разбарушено мислили и јурцали по школи. Неки су на себи гајили и красте, неки су непрестано носили фластере, а они најнесташнији су остајали и без зуба у повременим тучама. Та времена ме подсећају на моје измазане прсте, навикавајући се да пишем пенкалом и одвикавајући се од оловке. Сећам се оног смрада коректора који би ме спасао сваки пут када би мама желела да ми поцепа страницу домаћег задатка који је био неуредно написан.

Све ове успомене су доказ једног узбурканог, луцкастог, али опет ушушканог и безбрижног одрастања, када је најгори осећај био да ти се лизалица залепи за косу, или да лије киша па да не можеш да јурцаш по школском дворишту.

www.dbsr.ro

САДРЖАЈ

КАЛЕНДАР 2017	5
БОЖИЋНЕ СРЕЋИЦЕ	19
ПЕТИ ДЕЧИЈИ САБОР СРПСКОГ ФОЛКЛОРА	
И ОБИЧАЈА „ВЕНАЦ“	21
ПЕТ ГОДИНА „СВЕТОГ НИКОЛЕ“ У ДЕТИ	26
МИР БОЖИ, ХРИСТОС СЕ РОДИ!	30
БОЖИЋНИ КОНЦЕРТ У САБОРНОМ ХРАМУ	36
ИЗ ЧЕТВРТОГ ЈЕВАНЂЕЉА	38
СВЕТИ ЈОВАН, КРСНА СЛАВА МО ССР У СТАРОЈ МОЛДАВИ	40
„ДОСИТЕЈЕВЦИ“ ОБЕЛЕЖИЛИ САВИНДАН	44
ПРОСВЕТИТЕЉУ С ЉУБАВЉУ	45
СРБИ У ВЕЛИКОМ СЕНПЕТРУ	54
ЗЛАТНА МЕДАЉА ДР ГВОЗДЕНОВИЋУ	59
СТАНЧЕВАЧКИ ДИВАНИ	60
БОДРОГ - ТРАГОВИМА ПРОШЛОСТИ	63
СРПСКЕ РЕЧИ СПОЈИЛЕ МАЛИ И ВЕЛИКИ БЕЧ	66
НА ДАНУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	68
ОПСТАЋЕМО – НАШ ИНТЕРЕС СУ НАША ДЕЦА	72
ОЛИМПИЈАДА СРПСКОГ ЈЕЗИКА ЗА ЖУПАНИЈУ	
КАРАШ-СЕВЕРИН	77
ДВА ВЕКА СТАРЕ ИКОНЕ ЗА НЕДЕЉУ ПРАВОСЛАВЉА	78
САСТАНАК СА СРБИМА У РЕШИЦИ	81
О ИСТОРИЈИ И ПЛЕМИЋКИМ ПОРОДИЦАМА У РЕШИЦИ	82
КУД „СВЕТИ САВА“ ИЗ ВЕЛИКОГ СЕМИКЛУША НА ФЕСТИВАЛУ	
ФОЛКЛОРА У ПРАГУ	84
ХИПНОТИЧКИ ПЛАВЕ МАПЕ ДУШЕ	85
СЛАВОМИР ГВОЗДЕНОВИЋ - ОБРАЋАЊЕ БЕОГРАДУ	86
ПРОШТЕНЕ ПОКЛАДЕ У СОКОЛОВЦУ	89
СУСРЕТ ГИМНАЗИЈА ЕВРОПЕ	90
ДИЊАШАНСКИ ЗВЕЗДАНИ ГУШАНИ	92
СКУП ПРЕДСТАВНИКА СРБА ИЗ РЕГИОНА У СТАРОЈ ПАЗОВИ	95
„НЕ ЖЕЛИМО ДА ДЕЛИМО СРБЕ“	97
„КОЗАРА И ПРИЈАТЕЉИ“ У ПРИЈЕДОРУ	99
ГОСТОВАЊЕ ПЛАВИХ ДЕЛИЈА У ГРАДУ ПОД ГАРДОШЕМ	100
ПОВЕЉА: “КАПЕТАН МИША АНАСТАСИЈЕВИЋ” САВЕЗУ СРБА У	
РУМУНИЈИ	103
РАДИМСКИ ПРИМАШ	105
СТАРОМОЛДАВСКА СЕОСКА ЗЕЗАЛИЦА	107

ЛИДЕРИ СРБА У РЕГИОНУ КОД ТОМИСЛАВА НИКОЛИЋА	109
ДА ОСТАВИМ НЕШТО ИЗА СЕБЕ	111
НЕСТОРОВ ЛЕТ - СТВАРНОСТ И(ЛИ) ЛЕГЕНДА	112
ИЗ ГАРАВОГ СОКАКА	114
КАЛАМАНДРА	115
ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА САВЕЗА СРБА У РУМУНИЈИ	117
САСТАНАК ПРЕМИЈЕРА СРБИЈЕ И ДИЈАСПОРЕ	121
СРПЧИЋИ У БАЧКОЈ ТОПОЛИ	122
НАГРАЂЕНИ СРПСКИ ОЛИМПИЈЦИ	124
МАЛИ МАТЕМАТИЧАРИ	126
ГЛАСАЛО СЕ ЗА СРБИЈУ И У ТЕМИШВАРУ	129
МЕСЕЦ ДАНА УСКРШЊИХ РАДИОНИЦА У ДЕТИ	130
РАСТИ, РАСТИ К'О ВРБИЦА	131
НЕКАДА ЈЕ ТАКО БИЛО	132
„НЕ ДАМО ДА СЕ ЗАБОРАВИ“	134
ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА „ДУНАВСКА КЛИСУРА – СРПСКА ОБАЛА“	137
КРСТ ДЕЦЕ ЛУГОВЕТА - СЕЋАЊЕ И ОПОМЕНА	139
„ДАНИ ДУШАНА ВАСИЉЕВА“	144
МЛАДОСТ ПОНОВО ЗЛАТНА	146
НАКОН ПОЛА ВЕКА ЗАЈЕДНО	148
„ПЕСМА И ИГРА СТАРИХ, БУДУЋНОСТ МЛАДИХ“	151
ФЕСТИВАЛ БРАТИМЉЕЊА У СВИНИЦИ	153
КУД „БЕЛОБРЕШКА“ НА ФЕСТИВАЛУ „СЕЈКЕ“	154
САВЕЗ СРБА УОЧИ ИЗБОРА	155
СУСРЕТИ ГИМНАЗИЈАЛАЦА	158
СТАРА СЦЕНА, НОВЕ ЗВЕЗДЕ	160
СРПСКА ТРОЈКА АСУ ПОЛИТЕХНИКЕ	165
СЕМАРТОНЦИ НА СЦЕНИ СА БАНАТСКИМ МАЊИНАМА	166
ЗАВРШЕНИ ТРАДИЦИОНАЛНИ СРПСКО – РУМУНСКИ СУСРЕТИ У ЛУЖНИЦАМА И КРАГУЈЕВЦУ	169
ДЕЧЈИ ПРИЈАТЕЉСКИ СУСРЕТИ	171
ХОР САБОРНЕ ЦРКВЕ НА ФЕСТИВАЛУ У ЗРЕЊАНИНУ	173
СРБИЈА НА ВЕЗИ	177
КОЛО СРПСКИХ СЕСТАРА „КРУНА“ У НОВОМ САДУ	179
ЈУТРО У ОШ „СВЕТИ САВА“	180
65 ГОДИНА БАРАГАНСКЕ ГОЛГОТЕ	182
ИСТИНА О СРЕБРЕНИЦИ И У ТЕМИШВАРУ	185
ПРЕДАЈА КЉУЧА ЗРЕЛОСТИ	187
СРПЧИЋИ ЋИРИЛИЦИ С ЉУБАВЉУ	189
ВИДОВДАН У ТЕМИШВАРУ	191
ЗАВРШНА ПРИРЕДБА	196

СВЕТИ ВЕЛИКОМУЧЕНИК ЦАР ЛАЗАР У МОНОШТОРУ	197
КУД „ПЛАВИ ДЕЛИЈА“ НА ФЕСТИВАЛУ У ХРВАТСКОЈ	200
СРПСКИ ВЕРОНАУЧНИ КАМП ЕПАРХИЈЕ ТЕМИШВАРСКЕ	202
КУД „САВА ИЛИЋ“ И КУД „ЧАНАДСКЕ МЛАДИЦЕ“ У БАЗЈАШ	203
ПРОСЛАВА ПЕТРОВДАНА У БЕЛОБРЕШКИ	206
СВЕТИ АПОСТОЛИ ПЕТАР И ПАВЛЕ У МАЧЕВИЋУ	207
МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ „ТАМБУРИЦА БАНАТСКЕ РАВНИЦЕ“	208
ЛУБИЛАРНИ „ДАНИ ЂУРЂЕВКА“ У СТАНЧЕВУЈ	215
ЈАВНИ ЧАС ШКОЛЕ ГЛУМЕ	217
ТАМО КРАЈ ГОЛУПЦА	218
„БАТИНИ БЕЋАРИ“ БРАЋИ У КИКИНДИ	221
КУД „ДУНАВ“ ИЗ СВИНИЦЕ НА ФЕСТИВАЛУ МАЋИНА У СУЛИНИ	222
СТАРОМОЛДАВСКИ „ЗЛАТАН КОТЛИЋ“	224
ПРЕОБРАЖЕЊСКА ЛИКОВНА КОЛОНИЈА	229
ОКРУГЛИ СТО У БАЗЈАШУ	237
ХУИШ ШКОЛА ПОЈАЋА ЕПАРХИЈЕ ТЕМИШВАРСКЕ	240
СВЕНАРОДНИ ГОСПОЈИНСКИ САБОР У МАНАСТИРУ БЕЗДИН	243
НАУЧНИ СКУП У АРАДУ	246
ФЕСТИВАЛ СМОКВИ У СВИНИЦИ	248
ДОСИТЕЈЕВА НОВА СЕДМОРКАД	253
СОЧАНСКА СВЕЧАНОСТ	257
САБОР СРПСКИХ СВЕТИТЕЉА У ДЕТИ	260
ТЕЈКИН ДАН	262
МАРАТОН СРПСКЕ ПЕСМЕ И ИГРЕ	263
ДИМИТРИЈЕ НАС НЕ ОСТАВЉА НИ ДА ПРЕДАХНЕМО	274
ДАН ПОЉОПРИВРЕДНИКА У ЧЕНЕЈУ	278
ТУРНИР ПРИЈАТЕЉСТВА	280
АМБАСАДОР БиХ, МИЛЕ ВАСИЋ, У ПОСЕТИ ТИМИШКОЈ ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ И САВЕЗУ СРБА У ТЕМИШВАРУ	282
САБОР И СЛАВА У МАНАСТИРУ КУСИЋ	285
ВАНРЕДНА ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА САВЕЗА СРБА У РУМУНИЈИ	289
ТРОСТРУКО СЛАВЉЕ ЕПАРХИЈЕ ТЕМИШВАРСКЕ	300
ДАНИ КУЛТУРЕ СРБА У ЉУПКОВИ	303
ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И СРПСКЕ	306
ТЕМИШВАРСКИ ЗЕЛЕНИ КОЋ СА ДВОЈЕЗИЧНИМ СМИСЛОМ ЗА ХУМОР	310
СУСРЕТИ ПРИЈАТЕЉСТВА У НИШУСУ	313
ЗЛАТИБОРКА МАРКОВ ПОСТАЛА ЧЛАН ЛОКАЛНОГ САВЕТА ТЕМИШВАРА	314

300 ГОДИНА ЕВРОПСКОГ ТЕМИШВАРА	315
ТРЕЋИ МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП У ТЕМИШВАРУ	318
БАРАГАНСКО ХОДОЧАШЋЕ	322
САСТАНАК ПИСАЦА СА ГРАНИЦЕ У КЕТФЕЉУ	327
КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ У СУСРЕТ ДАНИМА СРПСКЕ КУЛТУРЕ	329
ХІ ДАНИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ У ТЕМИШВАРУ	333
ТРОФЕЈ „ЗЛАТНИ МОСТ“ ДОДЕЉЕН САВЕЗУ СРБА У РУМУНИЈИ И ПРЕДСЕДНИКУ ОГЊАНУ КРСТИЋ	337
КЊИГА О МАЂИНАМА	338
„ДАНИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ У СТАРОЈ МОЛДАВИ“	341
ЈЕСЕЊИ СТОНОТЕНИСКИ ТУРНИР	345
ПРОСЛАВА СЕНПЕТАРСКИХ „ДЕЛИЈА“	346
МИНИ САЈАМ СРПСКЕ КЊИГЕ	349
КЕНГЕЛЦУ У ЧАСТ	351
СРБИ ИЗ РЕГИОНА У БЕОГРАДУ	353
НА 22. БАНАТСКОМ САБОРУ У ДЕСКИ	357
ЛИКОВНА ИЗЛОЖБА У БАРОКНОЈ ПАЛАТИ	359
ПРЕМИЈЕР СРБИЈЕ У ТЕМИШВАРУ	362
СРПСКО ВОЈВОДСТВО ПОНОВО У ТЕМИШВАРУ	366
ДАН СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ТЕМИШВАР	369
ЂУРЂИЋ У НАЂВАЛИ	375
ПОСЕБНА СВЕЧАНОСТ МЛАДОСТАША	377
БЕЛОБРЕШКА ПАМТИ, ЧУВА И ПОШТУЈЕ	380
СЛАВОЉУБ АДНАЋ НОВИ ПОСЛАНИК САВЕЗА СРБА У РУМУНИЈИ	384
ТАМБУРАШИ, ТАМБУРАШИ... ЗА ДАНАС И СУТРА!	384
САВЕЗ СРБА У РУМУНИЈИ ПРОСЛАВИО СВЕТОГ НИКОЛУ	386
СВЕЧАНОСТИ ПОВОДОМ ОСВЕЋЕЊА ЗВОНА СРПСКЕ ЦРКВЕ У ТЕМИШВАРУ (ФАБРИЦИ) 1924. ГОДИНЕ	387
УЗИМАЊЕ ТЕМИШВАРА ОД ТУРАКА 1716.	401
Александар ЧОТРИЋ - АФОРИЗМИ	402
Адам ПУСЛОЈИЋ - НЕБО, ЗА УСПОМЕНУ	404
ШТАП	404
ПСЕЋА ЉУБАВ	405
Душан ПЕТРОВИЋ - ***	406
САТИРА	407
Александра ПЕТРОВ - НАЈЛУЂА УСПОМЕНА ИЗ ШКОЛЕ	409